XA.64
.534

Property of
The Boston Public Library
as a gift from
Whitney Fd.
No. XA.64.534

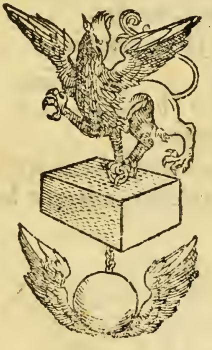
AESOPI PHRYGIS ET ALIORVM FABVLAE,

Quorum nomina ſequenti pagella uidere licet.

ACCESSIT HVIC EDITIONI

Alterum Laurentij Abſtemij Hecatomy-thium, hoc eſt, centum fabularum libellus alter, nunq̃ hactenus in Gallia excuſus.

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD SEB. GRYPHIVM
LVGDVNI,
1534.

** XA. 64. 534

FABVLARVM QVAE HOC *in libro continentur interpretes atq; autores.*

Laurentius Valla.	*Pagina*	49
Guilielmus Gudanus.		93
Hadrianus Barlandus.		117
Guilielmus Hermannus.		133
Rimicius.		147
Eraſmus.		189
Angelus Politianus.		193
Petrus Crinitus.		194
Ioannes Antonius Campanus.		195
Plinius Secundus Nouocomenſis.		196
Aulus Gellius.		196
Nicolaus Gerbelius Phorcenſis.		200
Laurentius Abſtemius.		203
Huius nunc alterum acceſsit hecatomythium: hoc eſt, centum fabularum libellus, nunquam hactenus in Gallia excuſus.		249

BIBLIOTHEK ZU WOLFENBÜTTEL

ABGEGEBENE DUBLETTE

Clar. Whitney Fund
Aug 5, 1964

AESOPI FABVLATORIS VIVA,

Maximo Planude compoſita, è Græco Latina facta.

RERVM *humanarum naturam perſecuti ſunt & alij, & poſteris tradiderunt. Aeſopus uero uidetur non abſque diuino afflatu cum moralem diſciplinam attigiſſet, magno interuallo multos eorum ſuperaſſe. etenim neque definiendo, neq; ratiocinando, neque ex hiſtoria, quam ante ipſius ætatem tulit tempus, admonendo, ſed fabulis penitus erudiendo, ſic audientium uenatur animos, ut pudeat ratione præditos facere, aut ſentire, quæ neque aues, neque uulpes: & rurſus non uacare illis, quibus pleraque bruta tempore prudenter uacaſſe finguntur: ex quibus aliqua pericula imminentia effugerunt, aliqua maximam utilitatem in opportunitatibus conſecuta ſunt.* Hic *igitur, qui uitam ſuam philoſophicæ reip. imaginem propoſuerat, & operibus magis quàm uerbis philoſophatus, genus quidem traxit ex* Ammorio *oppido Phrygiæ, cognomento* Magnæ, *ſed fortuna fuit ſeruus.* Quare *& magnopere mihi uidetur* Platonis *illud in* Gorgia *pulchrè ſimul & uere dictum,* Plerunque *enim hæc, inquit, contraria inter ſe ſunt, natura ſimul, ac lex.* Nam Aeſo*pi animum natura liberum reddidit: ſed hominum lex,*

corpus in ſeruitutem tradidit. Potuit *tamen ne ſic quidem animi libertatem corrumpere. Sed quamuis ad res uarias, & in diuerſa loca transferret corpus, à propria tamen ſede illum traducere non potuit.* Fuit *autem non ſolum ſeruus, ſed & deformiſsimus omnium ſuæ ætatis hominum. nam acuto capite fuit, preſsis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, (idem enim Aeſopus, quod Aethiops) uentroſus, ualgus, & incuruus, fortaſſe &* Homericum *Therſiten turpitudine formæ ſuperans.* Hoc *uerò omnium in eo peſsimum erat, tardiloquentia, & uox obſcura ſimul, & inarticulata. Quæ omnia etiam uidentur ſeruitutem Aeſopo paraſſe. Etenim mirum fuiſſet, ſi ſic indecenti corpore potuiſſet ſeruientium retia effugere. Sed corpore ſanè tali, animo uerò ſolertiſsimo natura extitit, & ad omne commentum feliciſsimus. Poſſeſſor igitur ipſius tanquam ad nullum domeſticum opus commodum, ad fodiendum agrum emiſit. Ille uerò digreſſus alacriter operi incumbebat. Profecto uerò aliquando & hero ad agros, ut inſpectionem operarum faceret, agricola quidam ficos egregias decerptas dono tulit. ille uerò fructus delectatus pulchritudine, Agathopodi miniſtro (hoc enim erat nomen puero) ſeruare iuſsit, ut ſibi poſt balneum apponeret. Cum uerò ita eueniſſet, atque Aeſopus ob quandam neceſsitatem ingreſſus eſſet in domum, occaſione capta Agathopus conſilium huiuſmodi conſeruo cuidam offert, Impleamur, ſi placet, ficubus heus tu: & ſi herus noſter has requiſierit, nos contra Aeſopum teſtificabimur ambo, quòd in domum ingreſſus ſit,*

ficuſque

ficúſque clàm comederit: & ſuper uero fundamento, uidelicet quòd domum ingreſſus ſit, multa mendacia ſtruemus. neque enim quicquam poterit unus contra duos, præſertim cum ſine probationibus ne mutire quidem audeat. Viſo uerò hoc, ad opus acceſſerunt, & ficus deuorantes, dicebant in ſingulis cum riſu, Væ tibi infelix Aeſope. Cum igitur herus rediiſſet à lauacro, & ficus petiiſſet, audiuiſſet autem quòd Aeſopus eas comediſſet, Aeſopum cum ira iubet uocari, & uocato, ait, Dic mihi ò execrande, ita me contempſiſti, ut in penarium ingredereris, & paratas mihi ficus comederis? Ille audiebat quidem, & intelligebat, loqui autem nullo modo poterat ob linguæ tarditatem. Cum iam uerberandus eſſet, & delatores uehementiores inſtarent, procumbens ad heri pedes, ut ſuſtineret ſe parum, orabat. Cum autem cucurriſſet, & tepidam aquam attuliſſet, eam bibit: & digitis in os demiſsis, humorem ſolum reiecit. nondum enim cibum attigerat. Orabat igitur ut idem & accuſantes facerent, quo manifeſtum fieret, quis nam ficus diſsipaſſet. Herus autem ingenium hominis admiratus, ſic facere & alios iuſsit. Illi autem deliberauerant bibere quidē aquam, non tamen demittere in guttur digitos, ſed per obliqua maxillarum eos circunferre. Vix dum autem biberant, cum tepida illa aqua, nauſea potis inducta, effecit ut ſponte fructus redderetur. Tunc igitur ante oculos poſito maleficio miniſtrorum & calumnia, herus iuſsit eos nudos flagris cædi. illi uerò cognouerūt manifeſte dictum illud, Qui in alterum dolos ſtruit, ſibi inſcius malum fabricat.

Sequēti uerò die hero in urbem reuecto, Aeſopo uero

 fodiente,

ſodiente, quemadmodum iuſſus fuerat, ſacerdotes Dianæ, *ſiue alij quipiam homines cum à uia aberraſſent*, Aeſo*pum nacti, per* Iouem *hoſpitalem obſecrabant hominem, ut quæ in urbem duceret, uiam oſtenderet.* Ille *cum ſub umbram arboris uiros adduxiſſet prius, & frugalē appoſuiſſet cœnā, inde & dux factus ipſis, in quam quærebant uiam induxit.* Illi *autem tum ob hoſpitalitatem, tum quòd dux eorum fuiſſet, mirum in modum uiro deuincti, manus in cœlum eleuarunt, & precibus benefactorē remunerati ſunt.* Aeſopus *uero reuerſus, in'que ſomnū lapſus ob aſsiduum laborem & æſtum, uiſus eſt uidere* Fortunā *aſtantem ſibi, & ſolutionem linguæ ſermonis'que curſum, & eam, quæ fabularum eſt, doctrinam, largiri. Statim igitur excitatus ait,* Papæ *ut ſuauiter dormiui: ſed & pulchrum ſomnium uidere uiſus ſum. ecce, expedite loquor, bos, aſinus, raſtrum.* Per *deos intelligo unde mihi bonum acceſſerit hoc, quoniam enim pius fui in hoſpites, propitium numen conſecutus ſum.* Ergo *benefacere, bona plenum eſt ſpe. Sic igitur* Aeſopus *lætatus facto, rurſum cœpit fodere.* Præfecto *agri* (Zenas *erat ipſi nomen) ad operarios profecto, & horum unum, quoniam leuiter errauerat in opere, uirga uerberante,* Aeſopus *ſtatim exclamauit,* Homo *cuius gratia eum, qui nullam iniuriam fecit, ſic uerberas? & omnibus temere plagas ingeris quotidie? omnino renuntiabo hæc hero.* Zenas *autem hæc ab* Aeſopo *audiens, obſtupuit non mediocriter, ſecúmq; ait,* Quòd Aeſopus *loqui cœperit, nulla mihi utilitas erit: præuertam igitur ipſe, & accuſabo eum coram domino, antequam hoc ipſum faciat, & me herus procuratione priuet.*

priuet. His dictis, in urbem uectus eſt ad dominum. Cæterum turbatus cum acceßiſſet, Salue, inquit, here. Ille uerò, Quid perturbatus ades, inquit? Et Zenas, Res quædam monſtroſa in agro contigit. At herus, Nunquid arbor præter tempus fructum tulit? aut iumentum aliquod præter naturam genuit? Et ille, Non ita, ſed Aeſopus, qui antea erat mutus, nunc loqui cœpit. Ad hæc herus, Sic tibi nihil boni fiat hoc exiſtimanti monſtrum eſſe. Ille autem, Sanè, inquit: nam quæ in me contumelioſe dixit, ſponte prætereo here: in te autem & deos intolerabiliter conuitiatur. His ira percitus herus, Zena ait, Ecce tibi traditus eſt Aeſopus, uende, dona, quod uis de eo fac. Cum Zenas autem in poteſtate ſua accepiſſet Aeſopum, quódque in eum haberet imperitum ei renuntiaſſet: ille, Quodcunque uiſum tibi fuerit, inquit, effice.

Accidit autem, cum uir quidam iumenta uellet emere, & propterea per agrum illum iter faceret, Zenam rogauit. Ille, Iumentum, inquit, mihi uendere non licet: ſed mancipium maſculum, quod ſi uis emere, adeſt. Cum uerò mercator iußiſſet oſtendi ſibi ſeruulum, & Zenas Aeſopum accerſiſſet, mercator uidens ipſum, & cachinnatus, Vnde tibi, inquit ad Zenam, hæc olla? utrum truncus eſt arboris, an homo? hic niſi uocem haberet, fermè uideretur uter inflatus. Quare mihi iter interrupiſti huiuſce piaculi gratia? His dictis, iter ſuum proſequebatur. Aeſopus uerò inſecutus ipſum, Mane inquit. Ille autem conuerſus, Abi, inquit, à me ſordidißime canis. Aeſopus autem, Dic mihi, cuius rei cauſa huc ueniſti? Et mercator, Sceleſte, ut aliquid boni emerem: te quod inutilis &

marcidus ſis, non egeo. Aeſopus contrà, Eme me, & ſi qua eſt fides, multum te iuuare potis ſum. Ille, Qua in re à te iuuari poſſem, cum ſis odium penitus? Et Aeſopus, Nonne adſunt tibi pueruli domi turbulenti, & flentes? his præfice me pædagogum: omnino eis pro larua ero. Ridens igitur de hoc mercator, inquit Zenæ, Quanti malum hoc uendis uas? Ille uero, Tribus, inquit, obolis. Mercator autem ſtatim tres obolos ſoluit, dicens, Nihil expendi, & nihil emi. Cum igitur iter feciſſent, ac perueniſſent in ſuam domum, pueruli duo, qui adhuc ſub matre erant, Aeſopo uiſo perturbati exclamauerunt. Aeſopus autem ſtatim mercatori inquit, Habes meæ pollicitationis probationem. Ille uero ridens ingreſſus, inquit, Saluta conſeruos tuos. Introgreſſum autem, ac ſalutantem uidentes illi, Quod nam malum noſtro hero, inquiunt, contigit, ut ſeruulum adeò deformem emerit? Sed ut uidetur, pro faſcino domus hunc emit. Non multo uerò poſt, mercator ingreſſus apparari res ad iter ſeruis iußit, quòd poſtridie in Aſiam profecturus eſſet. Illi igitur ſtatim uaſa diſtribuebant. At Aeſopus rogabat leuißimum onus ſibi concedi tanquam nuper empto, & nondum ad hæc miniſteria exercitato. His autem & ſi nihil tollere uelit ueniam præbentibus, ille non oportere dixit omnibus laborantibus, ſe ſolum inutilem eſſe. His quod attollere uellet permittētibus, huc & illuc cum circumſpexiſſet & uaſa congregaſſet diuerſa, ſaccos, & ſtramenta, & caniſtros, unum caniſtrum panis plenum, quem duo baiulare debebant, ſibi imponi iubet. Illi autem ridentes, & nihil eſſe ſtultius uili hoc ſceleſto inquientes,

qui cum

qui cum paulo ante leuiſsimum poſtularat tollere onus, nunc omnium grauiſsimum elegiſſet: oportere tamen deſiderium eius explere: ſublatum caniſtrum impoſuerunt Aeſopo. Ille *uerò humeris onere grauatis huc & illuc dimouebatur.* Hunc *uidens mercator, admiratus eſt, & inquit,* Aeſopus *cum ad laborandum promptus ſit, iam ſuum precium perſoluit, iumenti enim onus ſuſtulit. Cum uero hora prandij diuertiſſent,* Aeſopus *iuſſus panes diſpenſare, ſemiuacuum caniſtrum multis comedentibus fecit. Vnde etiam poſt prandium leuiore onere facto alacrius incedebat. Verùm ueſpere quoque illic, quò diuerterant pane diſtributo, poſtera die uacuo omnino in humeros ſublato caniſtro, primus omnium ibat, ut & conſeruis, qui hunc animaduerterent præcurrentem dubium faceret, utrum putridus eſſet* Aeſopus, *an quis alius: & illi cum cognouiſſent eum eſſe admirarentur, quòd denigratus homuncio ſolertius omnibus feciſſet, quoniam qui facile abſumerentur panes, ſuſtuliſſet, cum illi ſtramenta, & reliquam ſupellectilem baiularent, quæ ea non ſit natura, ut ſic abſumatur.* Mer*cator itaque cum eſſet* Epheſi, *alia quidem mancipia cum lucro uendidit: remanſerunt autem ei tria,* Grammati*cus,* Cantor, & Aeſopus. *Cum uerò quidam ex familiaribus ei ſuaſiſſet, in Samum ut nauigaret, tanquam ibi cum maiore lucro diuendituro ſeruulos, perſuadet. Cum autem mercator perueniſſet in Samum,* Grammaticum *quidem &* Cantorem, *utrunque noua ueſte indutum ſtatuit in foro: ſed* Aeſopum *quoniā nulla ex parte poterat ornare (totus enim erat mendoſus) ueſte ex ſacco ei cir*

cumpoſita, medium inter utrunque conſtituit, ut & uidentes ſtuperent, dicẽtes, Vnde hæc abominatio, quæ & alios obſcurat? Aeſopus autem quamuis à multis morderetur, ſtabat tamen audacter in ipſos intuens. Xanthus uerò philoſophus habitans tunc Sami, profectus in forum, & uidens duos quidem pueros cum ornatu aſtantes, medium uerò horum Aeſopum, admiratus eſt mercatoris commentum, nanque turpem in medio collocauerat, ut appoſitione deformis, pulchriores ſeipſis adoleſcentuli apparerent. Propius autem aſtans, percontatus eſt Cantorem cuias eſſet. Et is, Cappadox. Tum Xanthus, Quid igitur ſcis facere? Hic, Omnia. Atque ad hæc Aeſopus riſit. Diſcipuli uerò, qui cum Xantho unà erant, ut uiderunt ipſum riſiſſe, & oſtendiſſe dentes, ſtatim aliquod monſtrum uidere arbitrati ſunt. Vno autem dicente, Certe hernia eſt, dentes habens: Alio uerò, Quid nam uidens, riſit? Alio, non riſiſſe, ſed riguiſſe: omnibus autem uolentibus cognoſcere cur riſiſſet, unus ipſorum accedens, Aeſopo inquit, Cuius rei gratia riſiſti? Et is, Abſcede marina ouis. Illo uerò confuſo funditus eo ſermone, repenteq́; ſecedente, Xanthus inquit mercatori, Quanto precio Cantor? Illo autem mille obolis reſpondente, ad alterum iuit, immenſo audito pretio. Atqui & hunc rogitante philoſopho, cuias nam foret, & audito Lydum eſſe, rurſusq́; rogante, Quid ergo ſcis facere? & illo dicente, Omnia, iterum riſit Aeſopus. Ex ſcholaſticis autem quodam dubitante, Quidnam hic ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si uis & tu marinus hircus uocari, roga. Xanthus autem rurſus rogauit mercatorem,

rem, Quanto pretio Grammaticus? Et ille, Tribus millibus obolorum, reſpondit. Aegre tulit philoſophus immenſum pretium, & auerſus diſcedebat. Scholaſticis autem petentibus, an nõ placuerint ei ſeruuli, Næ inquit, ſed decretum eſt, non emere mancipium pretioſum. Vnus autem ipſorum dixit, Si hæc ita ſe habent, igitur turpem hunc quin emas, nulla lex uetat: idem enim & hic miniſterium afferet, & nos pretium huius impendemus. Ad hæc Xanthus ait, Ridiculum eſſet, uos ſoluiſſe pretium, me autem ſeruum emiſſe: alioqui, & uxorcula mea munditiæ ſtudioſa, non ferret à deformi ſeruulo ſeruiri ſibi. At ſcholaſtici rurſus dixerunt, In promptu eſt ſententia, ne pareatur fœminæ. Tunc philoſophus, Faciamus prius periculum, an ſciat aliquid, ne & pretium incaſſum pereat. Adiens igitur Aeſopum, Gaude, inquit. Et ille, Num nam triſtabar? Et Xanthus, Saluto te. Ille autem, Et ego te. Xanthus unà cum alijs inexpectato, & prompto reſponſo ſtupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Et Xanthus, Non hoc inquam, ſed unde natus ſis. Et is, Ex uentre matris meæ. Non hoc dico, ſed in quo loco natus ſis. Et ille, Non renunciauit mihi mater mea, utrum in ſublimi loco, an in humili. Et philoſophus, Quid uerò facere noſti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniam hi omnia noſſe profeſſi ſunt, mihi autem reliquerunt nihil. Atque his ſcholaſtici uehementer delectati, Per diuinam prouidentiam, dixerunt, ualde bene reſpondit: nullus enim eſt homo, qui omnia norit: & propterea ſcilicet riſit. Rurſus igitur Xanthus inquit, Vis emam te? Et Aeſopus,

Me hac

Me hac in re conſultore eges? Vtrum tibi uidetur melius, aut emere, aut non, fac: nullus enim quidquam ui facit, hoc in tua poſitum eſt uoluntate: & ſi uolueris, crumenæ ianuam aperiens, argentum numera: ſin uero minime, ne cauillare. Rurſus igitur ſcholaſtici inter ſe dixerũt, Per deos, ſuperauit præceptorem. Xanthus uerò cum dixiſſet, Si emero te, fugere uoles? ridens Aeſopus ait, Hoc ſi uoluero facere, nullo modo utar te conſultore, ut & tu paulo ante, me. Et Xanthus, Bene dicis, ſed deformis es. Et ille, Mentem inſpicere oportet ò philoſophe, & non faciem. Tunc mercatorem adiens Xanthus, inquit, Quanti hunc uendis? Et ille, Vt uituperes meas merces ades, quoniam te dignis omiſsis pueris, deformem hũc eligis: alterum horum eme, hunc autem auctarium accipe. Et Xanthus, Non certe, ſed hunc. Et mercator, Sexaginta obolis eme. At ſcholaſtici confeſtim collatos expoſuerunt: Xanthus autem poſſedit. Itaque publicani uenditione cognita, aderant indignantes, quis uendiderit, quis emerit: at cum puderet utrunque ſe pronuntiare propter uilitatem pretij, Aeſopus ſtans in medio exclamauit, Qui uenditus eſt, ego ſum: qui emit, hic: qui uendidit, ille. ſi uero ipſi tacuerint, ego igitur liber ſum. Publicani uerò diffuſi gaudio, donato Xantho uectigali, abierunt. Aeſopus igitur ſequebatur in domum euntem Xanthum. Cum meridianus autem æſtus eſſet, Xanthus inter deambulandum pallium trahendo mingebat. Quod uidens Aeſopus, ueſtibus illius apprehenſis retro, ad ſeipſum traxit, atque inquit, Quàm celerrime me uende, quoniam fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam, inquit,

non

non poſſem tali ſeruire hero. ſi enim tu, qui herus es, & neminem times, tamen relaxationem non præbes naturæ, ſed eundo mingis: ſi obtigerit ſeruum me ad aliquod mitti miniſterium, & inter eundum tale quid exigat natura, neceſſe omnino fuerit uolando cacare. Et Xanthus, Hoc *te turbat? tria mala uolens euitare, eundo mingo.* Et *ille, Quæ?* Et *hic, Stanti mihi, caput peruſſiſſet ſol: pedes uero, terræ ſolum torridum: lotij autem acrimonia, olfactum offendiſſet.* T*unc* Ae*ſopus,* V*ade, perſuaſiſti mihi.* Po*ſtquam autem domi fuerunt,* X*anthus iubens* Ae*ſopo manere ante ueſtibulum, quoniam elegantiuſculam eſſe ſibi mulierculam ſciebat, neque oportere ilico talem turpitudinem ei oſtendi, antequam aliquis ipſi urbana diceret: ipſe ingreſſus dicit,* D*omina non etiam poſthac obijcies miniſterium quod mihi tuæ pediſſequæ præſtant: iam enim & ego puerum tibi emi, in quo uidebis pulchritudinem, qualem nunquam uidiſti, qui & iam ante ueſtibulum ſtat: & ille quidem hæc.* P*ediſſequæ autem uera exiſtimantes, quæ dicta fuerant, inter ſe non mediocriter contendebant, cui nam ipſarum ſponſus nuper emptus futurus ſit.* X*anthi uerò uxore intrò uocari nouitium iubente mancipium, una ex alijs magis accelerans, & ut arrabonem uocationem arripiens, nouitium ſeruum egreſſa accerſebat.* Et *illo dicente,* E*cce ego adſum, ſtupefacta,* T*u, inquit, es?* Et *hic,* N*æ.* Et *illa, Sine inuidia, ne ingrediaris intrò, omnes alioqui fugient.* A*lia tamen egreſſa, eumq́; intuita,* C*ædatur tua, inquit facies, & huc ingredere, ſed ne appropinques mihi.* I*ngreſſus ſtetit coram domina. quæ cum eum uidiſſet,*

diſſet, oculos auertit ad uirum, inquiens, Vnde mihi hoc monſtrum attuliſti? abijce ipſum à facie mea. Et *ille, Satis tibi domina: ne meum ſubmorde nouitium ſeruum.* H*æc autem,* V*ideris* X*anthe me peroſus, aliam inducere uelle: & forte dum pudet dicere mihi ut tua domo abſcedam, canicipitem mihi hunc apportaſti, ut eius ægre latura miniſterium, fugiam.* D*a igitur mihi dotem meam, atque ibo.* A*d hæc* X*antho increpante* A*eſopum tanquam in itinere urbana quædam locutum de mictu inter eundum, nunc uerò mulieri nihil dicentem,* A*eſopus ait,* P*roijce ipſam in barathrum.* E*t* X*anthus,* T*ace ſcelus, an neſcis me hanc, ut meipſum, amare?* E*t* A*eſopus,* A*mas mulierculam?* E*t ille,* A*dmodum quidem, fugitiue.* A*d hæc* A*eſopus, pulſato medio pede, ualde exclamauit,* X*anthus philoſophus uxorius eſt.* E*t uerſus ad ſuam dominam ait,* T*u ò domina uelles philoſophum emiſſe tibi ſeruum iuuenem, bono habitu, uigentem, qui te nudam in balneo ſpectaret, & tecum luderet in dedecus philoſophi?* O*̀* E*uripides, aureum ego tuum inquam os, talia dicens,* M*ulti impetus fluctuum marinorum, multi fluminum, & ignis calidi flatus: dura res paupertas, dura & alia infinita: tamen nihil æque durum ut mulier mala.* T*u uero ò domina philoſophi uxor à pulchris adu leſcentulis tibi ut miniſtretur noli, ne quo pacto contumeliam uiro tuo inflixeris.* I*lla hæc audiens, cum nihil contradicere poſſet,* V*nde uir, inquit, pulchritudinem hanc uenatus es? ſed & loquax putridus hic uidetur, & facetus, reconciliabor igitur ei.* T*um* X*anthus,* A*eſope, recõciliata eſt tibi tua hera.* E*t* A*eſopus ironice loquens,*

Magna

Magna res, inquit, placare mulierem. Et Xanthus, *Tace poſthac, emi enim te ad ſeruiendum, non ad contradicendum.* Poſtera die Xanthus Aeſopo ſequi iuſſo, ad hortum quendam iuit empturus olera. Cum uerò olitor faſciculum olerum meſſuiſſet, accepit Aeſopus. Xantho autem ſoluturo iam hortulano pecuniam, hortulanus, Sine, inquit, here, unum problema à te deſidero. Et Xanthus, Quidnam? Tum ille, Quid ita, ut quæ à me plantantur olera, quamuis diligenter & fodiantur, & irrigentur, tardum tamen ſuſcipiunt incrementum: quibus uerò ſpontanea è terra pullulatio, & ſi nulla cura adhibetur, ijs tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (licet philoſophi quæſtio foret) cum nihil aliud ſciret dicere, À diuina prouidentia & hoc inter cætera gubernari inquit. Aeſopus uerò (aderat enim) riſit. Ad quem philoſophus, Ridesńe, an derides? Et Aeſopus, Derideo, inquit, ſed non te, uerùm qui te docuit. Quæ enim à diuina prouidentia fiunt, hæc à ſapientibus uiris ſolutionem ſortiuntur: oppone itaque me, & ego ſoluam problema: interim itaque Xanthus conuerſus inquit olitori, Minime omnium decens eſt ò amice, me, qui in tantis auditorijs diſceptauerim, nunc in horto ſoluere ſophiſmata: puero autem huic meo, qui conſequentia multorum callet, ſi propoſueris, ſolutionem conſequêris quæſiti. Et olitor, Hic turpis literas nouit? ò infelicitatem. Sed narra ò optime, ſi quæſiti declarationem noſti. Et Aeſopus, Mulier, inquit, cum ad ſecundas nuptias iuerit, liberis ex priore uiro ſuſceptis, ſi uirum quoque inuenerit filios ex priore uxore genuiſſe, quos ipſa filios adduxit,

horum

horum mater eſt: quos inuenit penes uirum, horum eſt nouerca: multam igitur in utriſque oſtendit differentiam: nam quos ex ſe genuit, amanter & accuratè nutrire perſeuerat, alienos uero partus odit, & inuidia utens, illorum cibos diminuens, ſuis addit filijs. illos enim natura quaſi proprios amat: odio autem habet, qui uiri ſunt, quaſi alienos. Eodem modo *& terra, eorum quæ ipſa ex ſe genuit, mater eſt: quæ autem tu plantas, horum eſt nouerca. huius rei gratia, quæ ſua ſunt, ut legitima magis nutrit, ac fouet: à te autem plantatis ut ſpurijs non tantum alimenti tribuit.* His *delectatus olitor,* Credideris *mihi, inquit, quod me graui ſolicitudine ac garrulitate leuaris.* Abi *gratis ferens olera, & quoties tibi his opus eſt, tanquam in proprium hortum uadens accipe.* Poſt *dies aliquot rurſus in balneum proficiſcitur* Xanthus. *Quibuſdam autem amicis ibi inuentis, ad* Aeſopum *loquitur, ut in domum currat, & lentem in ollam iniectam coquat.* Ille *abiens, granum unum lentis in ollam iactum coquit.* Xanthus *ergo unà cum amicis lotus uocauit hos compranſuros, præfatus tamen & quod tenuis eſſet futura cœna, utpote ex lente, quodq́; non oporteret uarietate ferculorum amicos iudicare, ſed probare uoluntatem.* His *uero profectis, & in domum ingreßis,* Xanthus *inquit,* Da *nobis à balneo bibere* Aeſope. Illo *uerò ex defluxu balnei accipiente & tradente,* Xanthus *fœtore repletus,* Hem *quid hoc, inquit,* Aeſope? Et *ille, à balneo, ut iußiſti.* Xantho *autem præſentia amicorum iram compeſcente, & pelum ſibi apponi iubente,* Aeſopus *pelui appoſita ſtabat.* Tunc *&* Xanthus,

Non

Non lauas? Tum ille, Iuſſum eſt mihi ea facere quæ iuſſeris: tu nunc non dixiſti, Inijce aquam in peluim, & laua pedes meos, & pone ſoleas, & quæcunque deinceps. Ad hæc igitur amicis Xanthus ait, Num enim ſeruum emi? nullo modo, ſed magiſtrum. Diſcumbentibus itaque ipſis, & Xantho Aeſopum rogante, an cocta ſit lens, cocleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepiſſe, digitis conterens ait, Bene cocta eſt, affer. Illo ſolum aquam uacuante in ſcutellas, & apponente, Xanthus, Vbi eſt lens, inquit? Et is, Accepiſti ipſam. Et Xanthus, Vnum granũ coxiſti? Tum Aeſopus, Maxime: lentem enim ſingulariter dixiſti, non lentes, quod pluratiue dicitur. Xanthus ergo prorſus conſilij inops, Viri ſocij, ait, hic ad inſaniam me rediget. Deinde conuerſus Ad Aeſopum ait, Sed ne uidear improbe ſerue amicis iniurius, abiens eme pedes porcinos quatuor, & perceleriter coctos appone. Feſtinus hoc peragit: ac dum pedes coquerentur, Xanthus iure uolens uerberare Aeſopum, cum eſſet in re aliqua ad uſum occupatus, unum ex pedibus ex olla clanculum auferens, occulit. Paulo poſt autem & Aeſopus ueniens, & ollam perſcrutatus, ut tres ſolos pedes uidit, cognouit inſidias ſibi aliquas factas: & accurrens in ſtabulum, ſaginati porci unum ex quatuor cultro amputans, & pilis nudans in ollam iecit, ac coxit cum cæteris. Xanthus uerò ueritus ne Aeſopus ſubreptum pedem non inueniens, fugeret: rurſus in ollam ipſum iniecit. Aeſopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinque his apparentibus, Xanthus,

Quid hoc, inquit, Aeſope? quomodo quinque? Et ille, Duo porci quot habent pedes? Et Xanthus, Octo. Tum Aeſopus, Sunt ergo hic quinque, & ſaginatus porcus inferius tripes paſcitur. Xanthus admodum moleſte ferens, amicis inquit, Non'ne paulo ante dixi, quòd celerrime hic me ad inſaniam rediget? Et Aeſopus, Here noſti id, quod ex additione & ſubductione in quantitatem ſecundum rationalem ſummã colligitur, non eſſe errorem? Xanthus igitur nullam cauſam honeſtam inueniens uerberandi Aeſopum, quieuit. Poſtridie autem ex ſcholaſticis quidam ſumptuoſam apparans cœnam, cum alijs diſcipulis & Xanthum inuitauit. Cœnantibus igitur, Xanthus partes ex appoſitis accepit electas, & Aeſopo ponè ſtãti dedit. Abi, inquit ei, beneuolæq; meæ hæc trade. Ille uerò decedens ſecum cogitabat, Nunc occaſio eſt ulciſci meam dominam, propterea quòd me cũ nouitius ueni, cauillata eſt: uidebit igitur an hero meo bene uelit. Profectus itaque in domum, ſedit in ueſtibulo: & hera accita ſportulam partium coram ipſa poſuit, ac inquit, Hera, hæc omnia herus miſit, non tibi, ſed beneuolæ. Cumq; canem uocaſſet, atque dixiſſet, Veni Lycæna, comede, tibi enim herus hæc iuſsit dari: particulatim cani omnia proiecit. At poſt hoc ad herum regreſſus, & rogatus an beneuolæ dederit omnia, Omnia, inquit, & coram me omnia comedit. Illo uerò iterum rogante, Et quid nam edens dit? Et is, mihi quidem nihil quidquam dixit, ſed ſecum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi eam rem calamitoſam eſſe arbitrata, nempe accuſata, quòd uel caniculæ beneuolentia in uirum cederet, ac ſubdens ſeſe non

amplius

amplius in poſterum cohabitaturam cum eo, ingreſſa cubiculum plorabat. Potu autem procedente, & quæſtionibus alternis propoſitis, ac uno ex ipſis ambigēte, quando futura eſſet ingens inter homines turbatio, Aeſopus ponè ſtans, ait, Cum reſurrexerint mortui, repetentes quæ poſſederint. Et ſcholaſtici ridentes dixerunt, Ingenioſus eſt nouitius hic. Alio uerò rurſus proponente, quamobrem ouis ad cædem tracta, non exclamet, ſus autem quammaximè uociferetúr, Aeſopus rurſus ait, Quoniam ouis aſſueta mulgeri, aut etiam uelleris onus deponere, tacitè ſequitur, ideo etiam pedibus arrepta, & ferrū uidens, nihil graue ſuſpicatur, ſed illa uſitata & ſolita uidetur paſſura: ſed ſus, ut quæ neque mulgetur, neque tondetur, neque nouit ad horum aliquid trahi, ſed carnes ſuas tantum uſui eſſe, merito uociferatur. His ſic dictis, diſcipuli rurſus laudauerunt ipſum uerſi in riſum. Finito conuiuio, & Xantho in domum reuerſo, & uxorē pro more aggreſſo alloqui, illa ipſum auerſata, inquit, Ne mihi propinquus fias, da mihi dotem meam, & abibo: non enim manſerim tecum poſthac: tu autem abiens cani adulare, cui miſiſti partes. Et Xanthus ſtupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rurſum attulit Aeſopus. Et uxori inquit, Domina, num me poto, tu ebria es? cui partes miſi? non'ne tibi? Non per Iouē, mihi quidem minime, inquit illa, ſed cani. Xanthus Aeſopo accito inquit, Cui dediſti partes? Et ille, Beneuolæ tuæ. Et uxori Xanthus, Nihil accepiſti? Et illa, Nihil. Et Aeſopus, Cui enim iuſſiſti, here, partes dari? Et ille, Beneuolæ meæ. Et Aeſo

pus cane uocata, Hæc tibi, inquit, bene uult: nam mulier & ſi bene uelle dicatur, tamen minima quaque recula offenſa contradicit, conuiciatur, abit: canem tamen uerberato, expellito, non tamen diſcedet, ſed oblita omnium, ſtatim benignè blanditur & cum gratia hero. Oportebat igitur dicere here, Vxori has partes ferto, & non, beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina non meam eſſe culpam, ſed eius qui tulit? tolera itaque, nec deerit mihi occaſio, qua eum uerberem. Illa uerò non credente, uerùm clàm ad ſuos parentes regreſſa, Aeſopus inquit, Non recte dixi ò here, canem tibi magis bene uelle, quàm meam heram? Diebus autem aliquot præteritis, & uxore irreconciliata manente, & Xantho affines quoſdam ad ipſam, ut reuerteretur domum, mittente: illa, cum cedere nollet, ac proinde Xanthus in mœrore eſſet, Aeſopus adiens eum, inquit, Ne te affictes here, ego enim eam cras uenire ſponte & citiſsimè faciam ad te. Accepta pecunia, Aeſopus in forum proficiſcitur: ac emptis anſeribus, & gallinis, & alijs quibuſdam ad conuiuium idoneis, ambulans, domos circuibat: tranſibat igitur & ante domum parentum heræ ſuæ, ignorare ſimulans illorum eſſe, & in ea heram manere. Cumq; in quendam ex domo illa incidiſſet, rogabat, an aliquid ad nuptias utile domeſtici poſſent ſibi uendere. Ille autem rogitat, Cui eſt opus his? Xantho, inquit, philoſopho: cras enim uxori copulandus eſt. Eo uerò aſcendente, & uxori Xanthi hæc, ut audiuit, renuntiante, illa curſim, & propere ad Xanthum ilico pergit, contra ipſum clamat, dicens inter alia & hæc, Non me uiuente, ò Xanthe, alteri uxori cõiungi poteris.

poteris. Sicq́; manſit in domo per Aeſopum, quemadmodum propter illum diſceſſerat. Rurſus poſt dies aliquot, inuitans Xanthus diſcipulos ad prandium, Aeſopo inquit: I, eme optimum quodque & præſtantißimum. Ille inter eundum ſecum dicebat, Ego docebo herum non ſtulta mandare. Cum linguas igitur ſolum ſuillas emiſſet, & apparaſſet diſcumbentibus, linguam aſſatam ſingulis cum ſalſamento appoſuit. Diſcipulis laudantibus ut philoſophicum primum ferculum, propter linguæ ad locutionem miniſterium: rurſus elixas Aeſopus linguas appoſuit: atque iterum etiam ferculo alio, atque alio petito, ille nihil aliud quàm linguas proponebat. Diſcipuli autem eodem ſubinde cibo repetito indignati, Quouſque linguas, inquiunt? quippe nos per diem linguas edendo, noſtras doluimus. Xanthus inquit iratus, Nihil aliud tibi eſt Aeſope? Et is, Non certe. Tum ille, Non'ne mandaui tibi ſordidißime homule, optimum quodque, & præſtantißimum obſonari? Et Aeſopus, Multas habeo tibi gratias, quòd me philoſophis præſentibus increpaueris. Quid igitur fuerit lingua melius & præſtantius in uita? omnis enim doctrina, & philoſophia per ipſam monſtratur ac traditur, per ipſam dationes, acceptiones, fora, ſalutationes, benedicentiæ, muſa omnis: per ipſam celebrantur nuptiæ, ciuitates eriguntur, homines ſeruantur. Et, ut breuiter dicam, per ipſam tota uita noſtra conſiſtit: nihil ergo lingua melius. Ob hæc diſcipuli Aeſopum recte loqui dicentes, aberraſſe uerò magiſtrum, abiere ſinguli in domum. Poſtridie rurſus accuſantibus ipſis Xanthum, ille reſpondebat, non ſecundum uoluntatem ſuam

Lingua nihil melius.

hæc fuiſſe,ſed inutilis ſerui nequitia,hodie autẽ permutabit cœnã,& ipſe præſentibus uobis cum eo colloquar. Ac uocato eo,uiliſſimum quodq;,& peſſimũ obſonari iubet, quòd diſcipuli ſecum forent cœnaturi. Ille autẽ nihil mutatus,rurſus linguas emit, & apparatas diſcumbentibus appoſuit. Hi inter ſe ſubmurmurabant, Porcinæ rurſus linguæ. Et mox iterum linguas appoſuit. Et ualde iterũ, atque iterum. Xanthus autem iniquo animo ferẽs, Quid hoc,inquit, Aeſope? num rurſus mandaui tibi optimum quodq;,& præſtantiſſimũ obſonari,ac non potius uiliſſimum quodque,& peſſimum? Ille autem, Et quid unquã peius lingua ò here? non'ne urbes per ipſam corruũt? nõ homines per ipſam interficiuntur? non mendacia omnia, & maledicta,& periuria per ipſam perficiuntur? non nuptiæ,& principatus,& regna per ipſam euertuntur? nõ, ut ſummatim dicam,uita omnis per ipſam infinitorum errorum referta eſt? Hæc Aeſopo dicente, quidam ex unà diſcumbentibus,Xantho inquit, Hic, niſi ualde teipſum munieris,non dubia erit inſaniæ cauſa tibi: qualis enim forma,talis & anima. Et Aeſopus ad eum, Tu mihi uideris,ò homo prauus quidam,& curioſus eſſe,herum irritans contra ſeruum. Xanthus autem ad hæc,cauſam cupiens uerberandi hominem, Fugitiue,inquit, quoniam curioſum dixiſti amicum,oſtende mihi incurioſum hominẽ adductum. Egreſſus igitur poſtridie in plateã Aeſopus, & eos, qui præteribant,circumſpiciens, uidet quendam in loco quodam diu ſedentem,quem iudicãs ſecum otioſum & ſimplicem eſſe, accedens inquit, herus te inuitat ſecum pranſurum. Ruſticus ille nihil ſciſcitatus, neque

[margin: il peius lin- .]

quis

quis eſſet à quo inuitaretur, ingreſſus eſt in domum: & cum ipſis calceis ut erant uiles, diſcubuit. Rogante *autem* Xantho, Quis *hic?* Aeſopus *ait,* Incurioſus *homo.* Et Xanthus *uxori in aurem dicit ut ſibi obſequeretur, & quod ipſe iuſſerit faceret, ut plagas Aeſopo honeſta ratione inferret.* Deinde *coram omnibus inquit,* Domina *aquam in peluim inijce, & pedes hoſpitis laua.* Cogitabat *enim ſecum omnino hoſpitem recuſaturum:* Aeſopum *uerò, quod ille curioſus eſſet, uerberibus cæſum iri.* Illa *igitur iacta aqua in peluim, ibat pedes hoſpitis lotura.* At *ille cognoſcens hanc eſſe domus dominam, ſecum loquebatur,* Honorare *me omnino uult, atque huius rei gratia ſuis manibus pedes meos uult lauare, cum ancillis queat hoc mandare.* Extenſis *igitur pedibus,* Laua, *inquit, hera: ac lotus diſcubuit.* Xantho *autem iubente uinum hoſpiti dari quod biberet, rurſus ille conſyderabat ſecum, ipſos antè oportere bibere: ſed quia ſic ipſis uiſum eſt, non opus mihi hæc inquirere.* Accipiens *igitur bibit.* Prandentibus *uerò, & ferculo quodā hoſpiti appoſito, atq; illo ſuauiter comedente,* Xanthus *cocum, quòd male hoc condiuiſſet, criminabatur, atque etiam nudum uerberibus afficiebat.* Ruſticus *autem ſecum dicebat,* Ferculum *quidem optime coctum eſt, & nihil ei deeſt, quo minus recte paratum ſit, ſi autem abſque cauſa uult ſuum ſeruum flagellare paterfamiliâs, quid ad me?* Xantho *autem ægreferente, neque iucunde affecto, quoniam nihil hoſpes curioſe inquirebat, tandem placentæ allatæ ſunt.* Hoſpes *uerò tanquā nunquā placentam guſtaſſet conuoluens, & accipiens, ipſas ut panes comedebat.* Xanthus

autem piſtorẽ accuſauit, dixitq; ei, Cur nam ò execrãde, abſque melle, ac pipere placentas præparaſti? Ille inquit, Si cruda eſt, ò here, placenta, me uerbera: ſi uerò non ut oportebat, præparata eſt, nõ me, ſed herã accuſa. Et Xanthus, ſi à mea hoc factũ eſt uxore, uiuã ipſam nũc comburã. Atq; iterũ uxori innuit, ut ſibi obſequeretur propter Aeſopũ. Cũ igitur iußiſſet ſarmenta in mediũ afferri, pyram ſuccendit, & arreptã uxorem prope pyrã egit, ita ut crederetur ipſam in ignem eſſe immißurus: differebat autẽ aliquo modo, & circũſpiciebat ruſticũ ſi quo modo aßurgens, à tali audacia prohibere ipſum aggrederetur. Sed is ſecũ rurſus cõſiderabat, Cũ nulla adſit cauſa quid nam ſic iraſcitur? Deinde inquit, Ò paterfamiliâs, ſi hoc iudicas oportere fieri, expecta me parũper dum digreßus adducã & ipſe meã ex agro uxorẽ, ut ambas ſimul comburas. Hæc à uiro Xanthus audiẽs, & huius ſynceritatẽ, ac generoſitatem admiratus, Aeſopo inquit, Ecce uerè homo incurioſus, habes accepta præmia uictoriæ ò Aeſope: ſatis eſt tibi de cætero, dein uerò libertatem tuam aſſequêris. Poſtridie autem Xanthus iußit Aeſopo in balneas ire, & ſcrutari, an multa adeſſet turba, uelle enim lauari. Abeunti autem Prætor occurrẽs, & Xanthi ipſum eſſe cognoſcens, interrogauit quo'nam iret. Quod cum ſe is negaſſet ſcire: exiſtimans Prætor interrogationem ſuam floccipendi, in carcerem ipſum abduci iubet. Cum igitur abduceretur Aeſopus, clamauit, Vides ò Prætor quemadmodũ recte reſponderim? quæ enim non expectaui, & occurri tibi, & in carcerem iam trahor. Tum Prætor ſtupefactus reſpõſi promptitudine, ſinit abire. Aeſopus

pus autem profectus in balneas, multam turbam in ipſis intuitus eſt, ſed & lapidem uidet in medio ingreſſu poſitum, in quem ſinguli ingredientes, & egredientes offendebant, hunc autem unus quiſpiam ingrediens ut lauaretur, ſublatum tranſpoſuit. Reuerſus igitur ad herum, Si uis, inquit, here lauari, unũ hominẽ in balneis uidi. Xanthus profectus, ac multitudinem lauantium uidens, dixit, Quid hoc, ò Aeſope? non'ne unum hominem dixiſti te uidiſſe? Aeſopus, Certe, inquit: nam lapidem illum (manu oſtendens) ante ingreſſum poſitum reperi, in quẽ ingredientes omnes & exeuntes offendebant: unus uerò quidam antequam illideret, eleuatum tranſpoſuit. Illum igitur unum hominẽ dixi uidiſſe: pluris faciens quàm alios. Tum Xanthus, Nihil apud Aeſopum tardum eſt ad reſponſionem. Cum aliquando Xanthus ex latrina rediret, interrogauit Aeſopum, Quid ita homines poſt cacationem, uentris excrementa aſpiciunt? Ille ait, Antiquis temporibus uir quidam delicatius uiuens multo tempore præ delicijs in latrina ſedebat, ut & ſua illic immorans cacauerit præcordia. Ex illo tempore igitur timentes cæteri homines, uentris inſpiciunt ſordes, ne quo modo & ipſi hoc patiantur. Sed tu here, ne time: nõ enim ſunt tibi præcordia. Die autem quodam celebrato conuiuio, Xanthus cũ alijs philoſophis diſcumbebat: & potu iam inualeſcente, crebræ quæſtiones inter hos uerſabantur: atque Xantho incipiẽte turbari, Aeſopus adſtans ait, Here, Bacchus tria poſſidet temperamenta, primum uoluptatis, ſecundum ebrietatis, tertium contumeliæ. Vos igitur poti iam, & lætati, quæ reliqua ſunt, obmittite. Tum Xan-

thus iam ebrius, ait, Tace, inferis conſule. Et Aeſopus, Igitur & in infernum diſtrahêre. Ex diſcipulis autem quidam ſubebrium iam Xanthum uidens, & ut in uniuerſum dicam, temulentũ, O præceptor, inquit, poteſt'ne homo aliquis ebibere mare? Et ille, Admodum quidem: ego enim ipſe hoc ebibam. Diſcipulus, At ſi non poteris, quam nam tibi multam irrogabo? Tum Xanthus, Domũ meam depono totam. Atque interim depoſitis anulis pacta firmauerunt, tum diſceſſerunt. Poſtridie diluculo, excitato Xantho, ac faciem lauante, anulum inter lauandum nõ uidit. Aeſopum de eo interrogat. Ille, Neſcio, inquit, quid nam factum fuerit: ſed unum ſcio tantum, quòd à domo decideris tua. Tum Xanthus, Quamobrem? Aeſopus, Quoniam heri ebrius pepigiſti mare ebibere, atque in pactis depoſuiſti & anulum. Et is, Tum quomodo maius fide opus potero? uerùm te nunc rogo, ſi qua cognitio, ſi qua prudentia, ſi qua experientia, præſto ſis, ac opem porrige, ut uincam, aut pacta diſſoluam. Aeſopus, autem, Vincere quidem haud licet, ſed ut ſoluas pacta, efficiam. Cum hodie rurſus in unum conueneritis, nullo modo uidearis timere, uerùm quæ pactus es ebrius, eadem ſobrius quoq; dic. Iube itaque ſtramenta, & menſam in littore poni, & pueros paratos cum poculis porrigere tibi marinam aquam. Cum autem omnem uideris turbam concurriſſe ad ſpectaculum, ipſe diſcumbens iube ex mari impleri poculum: atque hoc accepto omnibus audiẽtibus, dic pactis præfecto, Quænã apud nos fœdera iniuimus? Atque is reſpondebit tibi, quòd pepigeris mare ebibere. Conuerſus igitur tu ad omnes, ſic dicito,

Viri

Viri Samij,ſcitis & uos penitus quamplurimos fluuios prorumpere in mare,ego autem pepigi mare ſolum ebibere,non etiam exeuntia in ipſum flumina,hic itaq; ſcholaſticus prius coerceat flumina omnia, deinde ſtatim mare ſolum ebibam,Xanthus autem futurã ex hoc pacti ſolutionem cognoſcens,uehementer lætatus eſt.Populus igitur ad littus confluit ad ſpectaculum eius, quod faciendum erat: cumq; Xanthus quæ edoctus fuerat ab Aeſopo feciſſet,ac dixiſſet,Samij admirati, acclamauerunt, ac ipſum laudarunt. Scholaſticus autem, Xanthi pedibus obuolutus, & uictum ſe confitebatur, & pacta rogabat diſſolui,quod & fecit Xanthus exorante populo. Profectis autem ipſis in domum, Aeſopus adiens Xanthum, inquit,Per omnem uitam tibi gratificatus ſum, non'ne dignus ſum ô here conſequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipſum,repulit,dicens,An nolo ipſe hoc facere? ſed exi ante ueſtibulũ,& ſpeculare: & ſi uideris duas cornices, renuntia mihi: bonum enim augurium hoc, quòd ſi unã uideas, hoc malum. Accedens, igitur Aeſopus, cum duas fortè ita cornices ſuper quadam uidiſſet arbore ſidentes,accedens Xantho renũtiauit.Exeũte autem Xantho,altera harum euolauit: & Xanthus alteram ſolam uidens ait,Non'ne dixiſti mihi execrãde duas uidiſſe te? Et is,Ita,ſed altera euolauit.Tũ Xanthus,Deerat tibi fugitiue me ut deluderes? Iubet igitur eũ denudatũ uerberari. At dum Aeſopus uerberabatur,profectus quidã inuitauit ad cœnam Xanthum,Aeſopo inter uerbera exclamante,Hei mihi miſero:ego enim qui duas uidi cornices,uerberor: tu uerò, qui unam tantum, in conuiuium abis:

uanum

uanum itaque fuit augurium. T*um* X*anthus ſolertiam eius admiratus,ceſſare iubet uerbera.* N*on multis autem poſt diebus philoſophos & rhetores cum inuitaſſet* X*anthus, iuſsit* A*eſopo ante ueſtibulum ſtare, & nullum indoctum ingredi ſinere,ſed doctos ſolos.*Hora *autẽ prãdij clauſo ueſtibulo,*Aeſopus *intus ſedebat.*Ex *inuitatis autem quodam profecto, & ianuã pulſante,* Aeſopus *intus ait,*Quid *mouet canis?* Ille *putans canis uocari,iratus diſceſsit,ſic ergo unus quiſq; ueniẽs reuertebatur iratus,putans iniuria affici,*Aeſopo *eodẽ omnes interrogante.*Cũ *autem unus ex ipſis oſtium pulſaſſet interrogatus quid moueret canis,reſpõdit,*Caudam *& aures.*Aeſopus *ipſum rectè iudicans reſpondiſſe,aperta ianua ad herũ duxit,ac inquit,*Nullus *philoſophus ad cõuiuium tuũ uenit ò here,præter hũc ſolum.*Xanthus *igitur ualde triſtatus eſt,deceptum ſe exiſtimãs ab inuitatis.* Poſtridie *cũ ueniſſent inuitati ad literariũ ludum,accuſabant* Xanthum,*dicentes,*Vt *uideris,ò præceptor, cupiebas quidẽ ipſe contemnere nos:ſed ueritus,putridum in ueſtibulo cõſtituiſti* Aeſopum, *ut nos iniuria afficeret, & canes uocaret.* Et Xanthus,Inſomnium'*ne id eſt,an uera res?* Tum *illi, niſi ſtertimus,uera res.* Cõfeſtim *accerſitus* Aeſopus, *& rogatus cũ ira,cuius rei gratia amicos ignominioſe amolitus eſſet,ait,*Non *tu mihi here mandaſti,ne quẽ uulgarem ac indoctum hominem permitterẽ in tuum conuenire conuiuium, ſed ſolos doctos?* Tum Xanthus, Et *quales hi,non'ne docti?* Et Aeſopus, *nullo pacto: ipſis etenim pulſantibus ianuam,& me intus rogitante quid nam moueret canis,nullus eorum intellexit ſermonem.*Ego *igitur*

cum

cum indocti omnes uiderentur, nullum ipſorum introdu-xi, niſi hunc, qui docte reſpondit mihi. Sic igitur cum Ae-ſopus reſpondiſſet, recte omnes dicere ipſum confirma-runt. Ac poſt dies rurſus aliquot Xanthus ſequente Ae ſopo, ad monimenta acceßit, & quæ in arcis erant epi-grammata legens, ſe ipſum delectabat. At Aeſopo in qua-dam ex ipſis inſcalptas literas has uidente, α.β.δ.ο.ε.θ.χ. *oſtendenteq; Xantho, atque rogãte, an haſce nouiſſet, di ligenter ille ſcrutatus, nõ potis fuit harum inuenire decla rationem, ac faßus eſt dubitare omnino. Tum Aeſopus, Si per hanc columnulam, ò here, theſaurum oſtendã tibi, qua re me remunerabis? Et is: Cõfide, accipies enim liber-tatem tuam, atque dimidium auri. Tunc Aeſopus diſtans à cippo paſſus quatuor, & fodiens, accepit theſaurum, & tulit hero, dicens, Da mihi promiſſum, cuius gratia inue-niſti theſaurum. Et Xanthus, Non, ſi et ego ſapiam, niſi & ſenſum literarum mihi dixeris: nam ſcire hoc multò re inuenta mihi precioſius. Et Aeſopus, Qui theſaurum infodit hic, ut uir eruditus literas inſcalpſit has, quæ & inquiunt,* α, ἀποβάς. β, βήματα. δ, τέσσαρα. ο, ὀρύξας. ε, εὑρήσεις. θ, θησαυρὸν, χ, χρυσίου. *Xanthus autem, Quia ita ſolers es, & aſtutus, non accipies tuam libertatem. Et Aeſo-ſopus, Renuntiabo dandum aurum ò domine regi By-ſantinorum: illi enim reconditum eſt. Et Xanthus, Vnde hoc noſti? Et ille, Ex literis, hoc enim inquiunt,* α, ἀπόδος. β, βασιλεῖ. δ, Διονυσίῳ. ο, ὃν εὗρες. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίου. *Xanthus audiens regis eſſe aurum, Aeſopo ait, Acce-pto dimidio lucri, taceto. Et ille, non tu mihi nunc hoc præbes, ſed qui aurum hic infodit, ac quemadmodum, audi:*

Id eſt, Rece[...] paſſus quatu[...] fodiẽs inue[...] theſaurũ au[...]

Id eſt, Redd[...] gi Dionyſio [...] inueniſti the[...] rum aureun[...]

Id eſt, Acceptū euntes diuidite quem inueniſtis theſaurū aureū.

audi:hoc enim dicunt literæ, α, ἀνελόμενοι. β, βαδίσαντες. δ, διέλεσθε. ο, ὃν. ε, εὕρετε. θ, θησαυρὸν. χ, χρυσίου. At Xanthus, Venias inquit, in domum, ut & theſaurum diuidamus, & tu libertatem accipias. Profectis ergo, Xanthus timens Aeſopi loquacitatem, in carcerem ipſum iuſsit inijci. Cū abduceretur Aeſopus, ſic inquit, Huiuſmodi inquit ſunt promiſſa philoſophorum? non ſolum enim non accipio meam libertatem, ſed & in carcerem iubes inijci me. Xanthus igitur iuſsit ipſum ſolui, & ait ei, Nimirum recte inquis, ut parta libertate, uehementior ſis contra me accuſator. Tum Aeſopus dixit, Quodcunq; mihi potes facere, fac malū: omnino uel inuitus liberabis me. Ea uerò tempeſtate huiuſmodi res Sami obtigit. Cū publice feſtū celebraretur, repente aquila deuolās, & publicū rapiēs anulum, in ſerui ſinum demiſit. Itaque Samij perterriti, cum ob hoc prodigiū incidiſſent in multum mœrorem, in unū coacti, cœperūt rogare Xanthum, quòd primus ciuiū eſſet, & philoſophus, ut ſibi iudiciū prodigij manifeſtaret. At ille omnino ambigens, tempus petijt. Profectus igitur domum, triſtis erat admodum, & ſolicitudinibus immerſus, ut qui nihil iudicare poſſet. Aeſopus uerò, mœrore Xanthi cognito, adiens ait, Qua cauſa, ò here, ſic perſeueras triſtari? Mihi committe, uale dicto mœrori. Cras in forum profectus dic Samijs, Ego neque prodigia ſoluere didici, neque augurari: ſed puer mihi eſt multarum rerum peritus, ipſe uobis quæſitum ſoluet. Et ſi ipſe conſecutus fuero ſolutionem here, tu gloriam reportabis, tali utens ſeruo: ſin minus fuero conſecutus, mihi ſoli erit dedecus. Perſuaſus igitur Xanthus, poſtero die in theatrum profectus,

fectus, & aſtans in medio, iuxta monita Aeſopi concionatus eſt ijs, qui conuenerant. Illi uerò ſtatim rogabāt Aeſopum acciri. Qui cum ueniſſet, ſtaretq́; in medio, Samij facie ipſius conſyderata, deridentes clamabant, Hæc facies prodigium ſoluet? ex deformi hoc quid unquam boni audiemus? Ita ridere cœperunt. At Aeſopus extenta manu ſilentio petito, inquit, Viri Samij, quid faciem meam cauillamini? non faciem, ſed animum reſpicere oportet, ſæpe enim in turpi forma bonum animum natura impoſuit. An uos exteriorem teſtarum formam conſyderatis, ac non potius interiorem uini guſtum? Hæc ab Aeſopo cum audiſſent omnes, dixerunt, Aeſope ſi quid potes, dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samij, quoniam fortuna, quæ contentionis ſtudioſa eſt, gloriæ certamen propoſuit domino & ſeruo, ſi ſeruus inferior uideatur domino, uerberibus cæſus abibit, ſin autem præſtantior, nihilo minus & ſic uerberibus lacerabitur. Si uos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulſeritis, ego nunc uobis intrepide quæſitum narrabo. Tūc populus uno ore clamabat ad Xanthum, Libertate dona Aeſopum, obtempera Samijs, largire libertatem eius ciuitati. At Xantho non annuenti, Prætor ait, Xanthe ſi tibi nō placet auſcultare populo, ego hac hora Aeſopum libertate donabo, & tunc tibi æqualis fuerit. Tunc igitur Xanthus neceſſario libertatem reddidit, & præco clamauit, Xanthus philoſophus liberum Samijs largitur Aeſopum, atque interim finem ſermo Aeſopi accepit, dicentis Xantho, Vel inuitus me libertate donabis. Aeſopus itaque libertatem conſecutus, ſtans in medio, ait, Viri Samij, aquila ut ſcitis, regina

auium

auium eſt. Quoniam autem imperatorium anulum hæc raptum demiſit in ſerui ſinum, hoc ſignificare uult, quendam ex ijs, qui nunc ſunt, regem, uelle ueſtram libertatem in ſeruitutem redigere, atque ſancitas leges irritas facere. His auditis Samij mœrore repleti ſunt. Sed non multo poſt tempore & literæ à Crœſo Lydorum rege uenerunt ad Samios, iubentes eis ut in poſterum tributa ſibi penderent: ſin minus obtemperaſſent, ut ad pugnam ſe pararent. Conſultabant igitur uniuerſi. Timuerunt enim ſubditi fieri Crœſo, conducibile tamen eſſe & Aeſopum conſulere. Et ille Conſultus, ait, Cum principes ueſtri ſententiam dixerint de tributo dando obtemperandum eſſe regi: conſilium iam minime, ſed narrationem uobis afferam, & ſcietis quid conducat. Fortuna duas uias oſtendit in uita, alteram libertatis, cuius principium acceſſu difficile, ſed finis planus: alteram ſeruitutis, cuius principiũ facile, & acceſſibile, finis autem laborioſus. His auditis, Samij exclamauerunt, Nos cum ſimus liberi, ſerui eſſe gratis nolumus, & oratorem infecta pace remiſerunt. His ergo cognitis, Crœſus decreuit bellum in Samios mouere. Sed legatus retulit, Non poteris Samios debellare quandiu eſt apud eos Aeſopus, & conſilia ſuggerit. Potes autem magis, ait, ò rex, legatis miſſis, petere ab ipſis Aeſopum, pollicitus eis & gratias aliàs relaturum, & remiſſionem iuſſorum tributurum. tunc fortè poteris eos ſuperare. Crœſus his perſuaſus, legato miſſo dedi ſibi petebat Aeſopum. Samij autem hunc tradere decreuerunt. Quo cognito, Aeſopus in media cõcione ſtetit, ac inquit, Viri Samij, & ego permulti facio ad regis pedes proficiſci

ciſci

ciſci:uolo autem uobis fabulam dicere. Quo tẽpore animalia inter ſe loquebantur, lupi bellum ouibus intulerunt. Unà uerò cũ ouibus canibus præliãtibus ac lupos arcentibus, lupi legato miſſo dixerũt ouibus, ſi uoluerint uiuere in pace, & nullũ ſuſpicari bellũ, ut canes ſibi traderent. Ouibus ob ſtultitiã perſuaſis, & canibus traditis, lupi & canes dilacerarunt, & oues facilime occiderũt. Samij igitur fabulæ ſenſu cognito, decreuerunt apud ſe detinere Aeſopum. Ille uerò non tulit, ſed cũ legato unà ſoluit, & ad Crœſum ſe cõtulit. Profectis autẽ ipſis in Lydiã, Rex ante ſe ſtantem Aeſopum uidens, indignatus eſt, dicens, Vide qualis homuncio impedimento mihi ad tantam inſulam ſubigendam fuit. Tum Aeſopus, Maxime rex, nõ ui, neque neceſſitate coactus ad te ueni, ſed ſponte adſum, ſuſtine autem me parumper audire. Vir quidam cum locuſtas caperet, occideretq;, cepit & cicadam, cum & illam uellet occidere, inquit cicada: O' homo ne me fruſtra occidas: ego enim neque ſpicam lædo, neque alia in re quapiam iniuria te afficio: motu uero, quæ in me ſunt, membranularũ, ſuauiter canto, delectans uiatores: præter igitur uocem in me amplius nihil inuenies. Ille his auditis, permiſit abire. Et ego itaque, ò rex, tuos pedes attingo, ne me ſine cauſa occidas, non enim poſſum iniuria quenquam afficere, ſed in uili corpore generoſum loquor ſermonem. Rex autẽ miratus ſimul & miſeratus ipſum, ait, Aeſope, non ego tibi largior uitam, ſed fatum, ergo quod uis, pete, & accipies. Et ille, Rogo te, ô rex, reconciliare Samijs. Cumq; rex dixiſſet, reconciliatus ſum, prócidens ille in terram, gratias ei agebat. Et poſt hæc ſuas conſcri-

De lupis & ouibus.

De homine & Cicada.

Quando cõſcripſerit Aeſopus fabulas.

pſit fabulas, quas in hunc uſque diem extantes apud regem reliquit. Acceptis autem ab ipſo literis ad Samios, quòd Aeſopi gratia eis reconciliatus fuerit, atque muneribus multis, nauigauit in Samum. Samij igitur hunc uidentes, & coronas ei intulerunt, & choreas eius gratia conſtituerunt. Ille autem & regis literas legit, & oſtendit quod ſibi donatam à populo libertatem, libertate rurſus remuneratus fuerit. Poſt hæc uero ab inſula decedens, circuibat orbem ubique cum philoſophis diſputando. Profectus & in Babylonem, & ſuam ipſius doctrinam demonſtrando, magnus apud regem Lycerum euaſit. Illis enim temporibus reges inuicem pacem habentes, atque delectationis gratia quæſtiones uiciſsim ſophiſticas ſcribendo mittebant: quas qui ſoluerent, tributa pacta à mittentibus accipiebant, qui uerò non, æqualia præbebant. Aeſopus igitur quæ mittebantur problemata Lycero intelligens, diſſoluebat, & clarum reddebat regem, & ipſe Lyceri nomine altera itidem regibus remittebat: quæ cũ remanerent inſoluta, tributa rex quàm plurima exigebat. Aeſopus autem cum nõ genuiſſet filios, nobilem quendam Ennum nomine adoptauit, atque ut legitimum filium regi allatum, commendauit. Non multo autem poſt tempore Ennus cum adoptantis concubina rem habuit: hoc ſciens Aeſopus expulſurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epiſtolamq; fictam ab Aeſopo ſcilicet ad eos, qui ſophiſmatis cum Lycero certabant, quòd ipſis paratus eſſet adhærere magis, quàm Lycero, regi dedit Aeſopi ſignatam anulo. Rex & ſigillo credens, atq; inexorabili ira percitus, ſtatim Hermippo

mippo iubet, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aeſopum. At Hermippus & amicus fuerat Aeſopo, & tunc ſe amicum oſtendit: in ſepulchro enim quodam nemine ſciente occultauit hominem, & ſecreto nutriuit. Ennus autem regis iuſſu omnem Aeſopi adminiſtrationem ſuſcepit. Quodam poſt tempore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aeſopum mortuum eſſe, mittit Lycero ſtatim epiſtolam, architectos ſibi mittere iubentem, qui turrim ædificent, quæ neque cœlum, neque terram attingat, & aliquem qui ſemper reſpondeat ad omnia quæcunque rogauerint: quod ſi feciſſet, tributa exigeret: ſin minus, ſolueret. His lectis Lycerus mœrore affectus eſt, cum nullus ex amicis poſſet quæſtionem de turri intelligere, Rex uerò & columnam ſui regni dicebat interijſſe Aeſopum. Hermippus autem dolore regis ob Aeſopum cognito, adijt regem, & uiuere illum renuntiauit, addiditq; ipſius cauſa Aeſopum non peremiſſe, ſciens quòd pœniteret aliquando regem ſententiæ. Rege autem uehementer his lætato, Aeſopus ſordens, ac ſqualens totus, adductus eſt. Cumq; rex ut eum uidit, illachrymaſſet, atque ut lauaretur, aliaq; cura afficeretur, iuſsiſſet, Aeſopus poſt hoc & de quibus accuſatus fuerat, cauſas confutauit: ob quæ cum rex Ennum eſſet occiſurus, Aeſopus ei ueniam petijt. Poſt hæc autem rex Aegyptij epiſtolam Aeſopo dedit legendam. At ille ſtatim ſolutione cognita quæſtionis, riſit, ac reſcribere iuſsit: cum hyems præterijſſet, miſſum iri & qui turrim eſſent ædificaturi, & aliquē qui reſponderet ad rogata. Rex igitur

Aegyptios legatos remiſit, Aeſopo autẽ priſtinam admi niſtrationem tradidit omnem, debitum ei tradens & Ennum. At Aeſopus acceptum Ennum nulla in re triſtitia affecit, ſed ut filium, rurſus receptũ inter cætera his admonuit uerbis, Fili ante omnia cole deum. Regẽ honora. Inimicis tuis terribilem te ipſum præbe, ne te cõtemnant: amicis facilem, & communicabilem, quò longe beneuolentiores tibi ſint. Item inimicos male habere precare & eſſe pauperes, ne te poßint offendere: at amicos in omnibus bene ualere uelis. Semper uxori tuæ bene adhære, ne alterius uiri periculum facere uelit: leue enim mulierum eſt genus, ac delinitum adulatione minus male cogitat. Velocem ad ſermonem ne poßide auditum. Linguæ continens eſto. Bene agentibus ne inuide, ſed congratulare: inuidens enim te ipſum magis offendes. Domeſticorum tuorum ſatage, ut te non ſolum ut dominum timeant, ſed etiam ut benefactorem uenerentur. Ne pudeat diſcere ſemper meliora. Mulieri non unquam credas ſecreta: nam ſemper armatur, quo modo tibi dominetur. Quotidie in diem craſtinum reconde, melius enim mortuum inimicis relinquere, quàm uiuentem amicorum indigere. Salutato facile, qui tibi occurrunt, ſciens & catulo caudam panem comparare. Bonum eſſe ne pœniteat. Suſurronem uirum eijce domo tua, nam quæ à te dicuntur, ac fiunt, alijs communicabit. Fac, quæ te non mœſtificent. Contingentibus ne triſtare. Neque praua ineas unquam conſilia, neque mores malorũ imiteris. His ab Aeſopo Ennus admonitus, tum ſermone, tum ſua conſcientia, ut ſagitta quadam percuſſus animum, paucis poſt diebus è uita diſceßit.

Præcepta quæ dedit Aeſopus Enno.

Aeſopus

Aeſopus autem aucupes omneis accerſiuit, atque aquilarum pullos quatuor ut caperent, iubet: ſic itaque captos nutriuit, ut dicitur, ac inſtruxit (cui rei non magnam fidem adhibemus) ut pueros in ſportis ipſis appenſis geſtando in altum uolarent, atque ita obedientes pueris eſſent, ut quocunque illi uellent, uolarent, ſiue in altum, ſiue in terram deorſum: præterito uero hyemali tempore, ac Vere arridente, cum ad iter omnia paraſſet Aeſopus, & pueros accepiſſet, & aquilas, deceßit in Aegyptum, multa imaginatione, & opinione ad ſtupefactionem illorum hominum uſus. Sed Nectenabo audito adeſſe Aeſopum, Inſidijs circunuentus ſum, inquit amicis, quia intellexeram Aeſopum mortuum eſſe. Poſtridie autem iußit rex ut omnes magiſtratus candidis circundarentur ueſtibus, ipſe ὀρίαν induit, & coronam, ac gemmatam κίταριν. Cumq; ſedens in alto ſolio, Aeſopum introduci iußiſſet, Cui me aßimilas (ingredienti inquit) Aeſope, & eos qui mecum ſunt? Et ille, Te quidem, Soli uerno: qui uerò te circunſtant, maturis ariſtis. Et rex admiratus ipſum, & donis eum proſecutus eſt. Poſtero autem die rurſus rex candidißimam togam indutus, amicis purpureas iußis accipere, ingredientem Aeſopum iterum rogauit. Et Aeſopus, Te, inquit, comparo Soli: hos autem qui ſtant circum, radijs ſolaribus. Et Nectenabo, Puto nihil eſſe Lycerum præ meo regno. Et Aeſopus ſubridens, Ne facile de illo ſic loquere, ô rex: nam genti ueſtræ ueſtrum regnum collatum, inſtar ſolis lucet: at ſi Lycero comparetur, nihil aberit quin ſplendor hic, tenebræ appareant. Et Nectenabo appoſita uerborum reſponſione

ſtupefactus, Attuliſti nobis, ait, qui turrim ædiſicent? Et ille, Parati ſunt, ſi modo oſtendas locum. Poſtea egreſſus extra urbem rex in planiciem, oſtendit dimenſum locum. Adductis igitur Aeſopus ad óſtenſos loci angulos quatuor, quatuor aquilis unà cum pueris per ſacculos appenſis, ac puerorum manibus datis fabrorum inſtrumentis, iuſsit euolare: illi uero ſublimes, Date nobis, clamabant, lapides, date calcem, date ligna, & alia, quæ ad ædificationem apta ſunt. Sed Nectenabo uiſis pueris ab aquilis in altum ſublatis, ait, Vnde mihi uolucres homines? Et Aeſopus, Sed Lycerus habet: tu autem homo cum ſis, uis cum æquo dijs rege cõtendere? Et Nectenabo, Aeſope uictus ſum: percontabor autem te, tu reſponde. Et ait, Sunt mihi fœminæ hic equæ, quæ cum audiuerint eos, qui in Babylone ſunt, equos hinnientes, ſtatim cõcipiunt. Si tibi ad hoc eſt doctrina, oſtende. Et Aeſopus, Reſpõdebo tibi cras, ô rex. Profectus uerò, ubi hoſpitabatur, felem iubet pueris comprehendi, & captũ publice circunduci uerberando. Aegyptij autem illud animal colentes, cum ſic ipſum male tractari uiderent, concurrerunt, & felem è manu uerberantium eripuerunt, ac rem celeriter renuntiarunt regi. Qui uocato Aeſopo, Neſciebas, inquit, Aeſope, tanquam deum à nobis coli felem? quare igitur hoc feciſti? At ille, Lycerum regem iniuria affecit, ô rex, præterita nocte hic felis. Gallum enim eius occidit pugnacem, & generoſum, præterea & horas ei noctis nuntiantem. Cui rex, non pudet te mentiri Aeſope? Quonam modo una nocte felis ab Aegypto iuit in Babylonem? Tum ille ſubridendo inquit, Et quo modo, ô rex,

Babylone equis hinnientibus, hic equæ fœminæ concipiunt? Rex autem his auditis, prudentiam Aeſopi felicem eſſe dixit. Poſt hæc autem cum adciuiſſet ex Heliopoli uiros quæſtionum ſophiſticarum peritos, atque de Aeſopo cum eis diſputaſſet, inuitauit unà cum Aeſopo ad conuiuium. Diſcumbentibus igitur ipſis, quidam Heliopolita inquit Aeſopo, Miſſus ſum à deo meo quæſtionem quandam rogaturus te, ut ipſam ſolueres. Cui Aeſopus, Mentiris: deo enim ab homine nihil opus eſt diſcere: tu autem non ſolum te ipſum accuſas, ſed & Deum tuum. Alius rurſus ait, Eſt templum ingens, & in eo columna, duodecim urbes continens, quarum ſingulæ triginta trabibus fulciuntur, quas circuncurrunt duæ mulieres. Tum Aeſopus ait, Hanc quæſtionem apud nos ſoluent & pueri. Templum enim eſt hic mundus. Columna, annus. Vrbes, menſes. Et trabes, horum dies. Dies autem & nox, duæ mulieres, quæ uiciſsim ſibi ſuccedunt. Poſtridie conuocatis amicis omnibus, Nectenabo inquit, Propter Aeſopum hunc debebimus tributa regi Lycero. At ex his unus ait, Iubebimus ei quæſtiones dicere nobis ex ijs, quæ neque ſcimus, neque audiuimus. Et ille, Cras hac de re uobis reſpondebo. Decedens igitur, & compoſito ſcripto in quo continebatur, Nectenabo confitens mille talenta Lycero debere, mane reuerſus Regi ſcriptum reddidit. Regis autem amici priuſquã aperiretur ſcriptũ, omnes dixerunt, Et ſcimus hoc, & audiuimus, & uerè ſcimus. Et Aeſopus, Habeo uobis gratiam reſtitutionis cauſa. At Nectenabo confeßione debiti lecta ait, Me nihil Lycero debẽte, omnes uos teſtificami-

ni?Illi mutati dixerunt, Neque ſcimus, neque audiuimus. Et Aeſopus, Si hæc ita ſe habent, ſolutum eſt quæſitum. Ad hæc Nectenabo, Felix eſt Lycerus, talem in regno ſuo doctrinam habens. Ergo pacta tributa tradidit Aeſopo, atque in pace remiſit. At Aeſopus in Babylonem profectus, narrauit Lycero acta in Aegypto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autem iuſsit ſtatuam auream Aeſopo erigi. Non multo autem poſt tempore, Aeſopus in Græciam decreuit nauigare: compoſitioneq́; cum rege facta, diſceſsit, iuratus ei prius, proculdubio rediturum ſe in Babylonem, atque illic reliquum uitæ uicturum. Peragratis autem Græcis urbibus, & ſua doctrina patefacta, peruenit & Delphos, uerùm Delphi diſſerentem quidem audiuerunt libenter, ſed honore, & obſeruantia eum affecerunt nulla. Is autem ad eos ſuſcipiens ait, Viri Delphi, ſuccurrit mihi ligno uos comparare, quod in mari fertur: illud etenim procul uidentes dum fluctibus agitatur, magni precij eſſe exiſtimamus, poſtquam autem proxime aduenit, uiliſsimum apparet. Et ego itaq; cum procul eſſem ab urbe ueſtra, ut eos, qui exiſtimatione digni ſunt, uos admirabar, nunc autem ad uos profectus, omnibus, ut ita dixerim, inueni inutiliores, ſic deceptus ſum. Hæc cũ audiuiſſent Delphi, & timerent ne aliquo modo Aeſopus ad alias urbes accedens male de ſe diceret, decreuerunt dolo hominem occidere. Auream igitur phialã ex eo, quod apud ſe erat, ſacello Apollinis accipientes, clàm in Aeſopi abſconderunt ſtratis. Cũ Aeſopus uerò ignoraret quæ ab ipſis dolo facta fuerant, egreſſus ibat in Phocidem. At Delphi aggreſſi, & detinentes ipſum

tes ipſum, percontabantur ut ſacrilegum. Illo autem negante aliquid feciſſe eiuſmodi, illi ui ſtratis euolutis aureã inuenerunt phialam, quam etiam acceptam omnibus ciuibus oſtenderunt non cum paruo tumultu. Igitur Aeſopus cognitis illorum inſidijs, rogauit eos, ut ſolueretur. Hi autem non ſolum non ſoluerunt, ſed ut ſacrilegum in carcerem quoque iniecerunt, morte eius ſuffragijs decreta. Aeſopus autem cum nulla aſtutia à mala hac fortuna liberari poſſet, ſeipſum in carcere lugebat ſedens. Ex familiaribus autem ipſius quidam, Damas nomine, ad ipſum ingreſſus, & uidens eum ſic lamentari, cauſam rei rogauit. Ille ait, Mulier quædam cum recenter ſuum uirum ſepeliuiſſet, quotidie profecta ad tumulum, plorabat. Arans autem quidam non procul à ſepulchro, amore captus eſt mulieris, & derelictis bobus, iuit & ipſe ad tumulum, ac ſedens unà cum muliere plorabat. Cum illa rogaret cur nam & ipſe ſic lugeret: Quoniam & ego, inquit, decentem mulierem ſepeliui, & poſteaquàm plorauero, mœſticia leuor. Illa autem, Mihi id ipſum ſimiliter accidit. Et ille, Si igitur in eadem incidimus mala, cur nam inuicem non coniungimur? ego etenim amabo te, ut illam: & tu me rurſus ut tuum uirum. His perſuaſit mulieri, & conuenerunt. Interim autẽ fur profectus, & boues ſoluens, abegit. Ille autem reuerſus, non inuentis bobus, & plangere & lugere uehementer inſtituit. Profecta eſt & mulier: & lamentantem inueniens inquit, Iterum ploras? Cui ille, Nunc, ait, uerè ploro: & ego itaque multis euitatis periculis, nunc uere fleo, ſolutionem mali necunde inueniens. Poſt hæc affuerunt

& Delphi, & extractum ipſum è carcere trahebant in præcipitium. Ille autem eis dicebat, Quando colloquebantur animalia bruta, mus ranæ amicus factus, ad cœnam eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, ubi multa edulia erant, Comede, inquit, amica rana. Poſt epulationem & rana murem in ſuam inuitauit cœnationem. Sed ne defatigere, inquit, natando, filo tenui tuum pedem meo alligabo. Atque hoc facto ſaltauit in paludem. Ea autem urinata in profundum, mus ſuffocabatur, & moriens ait, Ego quidem per te morior, ſed me uindicabit maior. Supernatante igitur mortuo mure in palude, deuolans aquila hunc arripuit, unà cum eo etiam appenſam ranam: ſicq; ambos deuorauit. Et ego igitur, qui ui per uos morior, habebo ultorem. Babylon enim & Græcia omnis meam à uobis exigent mortem. Delphi tamen ne ſic quidem pepercerunt Aeſopo. Ille autem in Apollinis confugit ſacellum, ſed ij & illinc extraxerunt irati, & in præcipitium rurſus traxerunt. Aeſopus cum abduceretur, dicebat, Audite me Delphi. Lepus aquila inſectante in luſtrum ſcarabei confugit, rogans ut ab eo ſeruaretur. Scarabeus autem rogabat aquilam ne occideret ſupplicem, obteſtans ipſam per maximum Iouem, ſaltem ne deſpiceret paruitatem ſuam. Illa uerò irata, ala percutiens ſcarabeum, leporem raptum depaſta eſt. Scarabeus autem cum aquila uolauit, ut nidum eius diſceret, ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit. Illa cũ graue exiſtimaret ſi quis hoc auſus fuiſſet, & in altiore loco ſecundo nidificaſſet, & illic rurſus ſcarabeus ijsdem hanc affecit: Aquila autem inops conſi-

Mus & rana.

Lepus & aquila.

lijpn ei

lij penitus, aſcendit ad Iouem, *(in eius enim tutela eſſe dicitur) & in ipſius genibus tertiam fœturam ouorum poſuit, deo ipſa commendans, & ſupplicans ut cuſtodiret.* At *ſcarabeus è ſtercore pilula facta, aſcendit, & in ſinum* Iouis *eam demiſit.* Iupiter *aſſurgens ut fimum excuteret, & oua abiecit oblitus, quæ & contriuit deiecta. Sed cum didiciſſet à ſcarabeo, quod hæc feciſſet ut aquilam ulciſceretur (non enim ſcarabeum tantum illa affecit iniuria, ſed & in* Iouem *ipſum impia fuit) aquilæ reuerſæ, ait, ſcarabeum eſſe qui affecit mœrore, & certè iure affeciſſe.* Nolens *igitur aquilarum genus deficere, conſulit ſcarabeo, ut aquilæ reconciliaretur. Cum hic non paruiſſet, ille in aliud tempus tranſpoſuit aquilarum partum, cum non appareant ſcarabei.* Et *uos igitur ô uiri* Delphi, *ne deſpicite hunc deum, ad quem profugi: & ſi paruum ſortitus eſt delubrum, neque enim impios negliget.* Delphi *uerò hæc parum curantes, rectà ad mortem itidem ducebant.* Aeſopus *nulla re à ſe dicta uidens eos flecti, rurſus ait,* Viri *crudeles, & interfectores audite.* Agricola *quidam in agro conſenuit: cum nunquam ingreſſus eſſet in urbem, precabatur domeſticos ut eam uideret.* At *illi iunctis aſellis, atque in currum eo impoſito, ſolum iuſſerunt agere.* Eunti *autem procella & turbine aërem occupantibus, & tenebris factis, aſelli à uia aberrantes, in quoddam præcipitium deduxerunt ſenẽ.* At *ille iam præcipitandus,* Ô Iupiter, *ait, qua in re te iniuria affeci, quòd ſic inique occidor, præſertim cũ neq; ab equis generoſis, neque à mulis bonis, ſed ab aſellis uiliſsimis?* Et *ego itaque eodem modo nunc*

do nunc triſtor, quoniam non ab honoratis uiris, & ele-gantibus, uerùm ab inutilibus, & peßimis interficior.

De uiro & filia.

Iamq; præcipitandus, eiuſmodi dixit rurſus fabulam, Vir *quidam ſuam deamans filiam, rus miſit uxorem, ſolam au-tem filiam receptam uiolauit.* Illa *autem,* Pater, *ait, ſcele-ſta facis, optarem tamẽ à multis potius uiris dedecore hoc affici, quàm à te, qui genuiſti.* Hoc *nunc & in uos, ô ini-qui* Delphi *dico, quòd eligerem in* Scyllam, *&* Charyb-*dim potius incidere, ac in* Africæ Syrteis, *quàm per uos iniuſte, atq; indigne mori: execror igitur ueſtrã patriam, & deos teſtor, me præter omnem iuſtitiam interire, qui me ulciſcentur exauditum.* Præcipitẽ *igitur ipſum dede-runt de rupe, & mortuus eſt.* Non *multo poſt autem pe-ſtilentia laborantes, oraculum acceperũt expiãdam eſſe* Aeſopi *mortem.* Cui *quòd & conſcij ſibi eſſent, iniuſte eum interfeciſſe, etiã cippũ erexerũt.* Sed *primates* Græciæ, *ac do-ctißimi quique, cũ & ipſi, quæ in* Aeſopũ *facta fuiſſent, in-tellexiſſent,* Delphos *profecti ſunt, & cũ illis habi-ta in-quiſitione, ultores & ipſi* Aeſopi *mortis fue-runt.*

AESOPI VITAE FINIS.

EX APHTHONII SOPHISTAE EXERCITAMENTIS.

FAbula profecta quidem eſt à poëtis, ſed & rhetoribus communis facta eſt admonendi gratia. Eſt autem fabula ſermo fictus, imagine quadam repræſentans ueritatem. Atq; alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria dicitur, accepto ab inuentoribus nomine. Verùm quoniam Aeſopus egregie præter cæteros conſcripſit fabulas, euicit ut potius Aeſopia diceretur. Ea uerò eſt triplex, Rationalis, Moralis, Miſta. Rationalis, in qua aliquid ab homine geri confingitur. Moralis, quæ eorũ imitatur mores, quæ ſunt rationis expertia. Miſta uerò, quæ rationale irrationaleq; complectitur. Eam autem admonitionẽ, cuius cauſa fabulam conſtitueris, Antefabulationem præpoſitam, poſt poſitam uerò, Affabulationem dices. Fabula quid et quotuplex

FABVLA QVA FORMICARUM & Cicadarum exemplo hortantur iuuenes ad laborem.

CIcadæ olim æſtate aßiduis cantibus indulgebant, formicæ uerò hyemis memores, laboribus fructibusq; colligendis operam dabant. Verùm cũ hyems aduenißet, formicæ ijs, quæ collegerant, paſcebantur. Cicadas autem delectatio illa, & canendi uoluptas, eò indigentiæ, miſeriæq; perduxit, ut eſurirent omnes, & fame conficerentur. Sic iuuentus laborum fugitans, male habet in ſenectute.

Ex Philo

EX PHILOSTRATI Imaginibus.

FABVLAE.

FAbulæ ſe ad Aeſopum, ſua in eum beneuolentia conferunt, quòd ſatagat ſui. Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, necnon & Archilocho in Lycamben curæ fuit. Sed ab Aeſopo humana omnia ad fabellas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito: nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quiſpiam agit, & uulpes, & per Iouem equus: nec teſtudo muta. Ex quibus pueri diſcunt, quæ in uita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Aeſopum. Accedunt ad ianuam docti huius, uittis eum deuincturæ, coronaq́; oleagina coronaturæ: hic, ut puto, fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terram defixi id præ ſe ferunt. Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere, non latuit. Philoſophatur autem & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Aeſopum ſtatuit ex illius ſcena conflictū. Chori, dux uulpes depicta eſt. Vtitur enim ea Aeſopus miniſtra argumentorū plurium, ceu Dauo Comœdia.

EX HERMOGENIS EXercitamentis.

PRISCIANO INTERPRETE.

FAbula eſt oratio ficta, ueriſimili diſpoſitione, imaginem exhibens ueritatis. Ideo autem hanc primam tradere pueris ſolent oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facilè uias ritè inſtituunt. Vſi ſunt ea tamen uetuſtiſſimi quoque autores, ut Heſiodus, Archilochus, Horatius. Heſiodus quidem luſciniæ, Archilochus autem uulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuentoribus fabularum, aliæ Aeſopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Libycæ, aliæ Sybariticæ, omnes autem communiter Aeſopiæ dicuntur, quoniam in conuentibus frequenter ſolebat Aeſopus fabulis uti. Mendacem quidem eſſe nolunt fabulam, ſed ad uitam utilem, necnon & ueriſimilem. Eſt autem ueriſimilis, ſi res, quæ ſubiectis accidunt perſonis, apte reddantur, utputa de pulchritudine aliquis certat, pauo ſupponatur hic. Oportet alicui aſtutiam tribuere, uulpecula eſt ſubijcienda. Imitatores aliquos hominum uolumus oſtendere, hic Simijs eſt locus. Oportet igitur modo breuiter, modo latius eas diſſerere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narratione ſimplici proferantur, nunc etiam ſermo inductis fingatur perſonis. Exempli cauſa, Simiæ conuenerunt & conſilium habuerunt de urbe condenda: & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem, ſed uetus Simia prohibuit ab incepto, eas docens, quòd facilè capiantur, ſi intra muros concludantur: ſic breuiter dices.

Si uelis

Si uelis producere, ſic: Samiæ conuenerunt, & conſiliabantur de urbe condenda, quarum una in medium ueniẽs concionata eſt, quia oportet ipſas quoque ciuitatẽ habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habẽdo fœlices homines ſint, domos etiam habent ſinguli, & in concionem uniuerſi, & in theatrum aſcendentes delectant animos ſpectationibus, & auditionibus uarijs. Et ſic proferes orationem in orando, dicens, quod & plebiſcitũ ſcriptum eſt, & finges etiam orationem ueteris ſimiæ. Expoſitio autem fabularum uult circuitionibus carere, & iucundior eſſe. Sed oratio, qua utilitas fabulæ retegitur, quam ἐπιμύθιον uocant, quod nos affabulationẽ poſſumus dicere, à quibuſdam prima, à plerisq; rationabilius poſtrema ponitur. Sciẽdum uerò, quòd etiam oratores inter exempla ſolent fabulis uti.

LAVRENTIVS VALLENSIS INSIGNI

uiro Arnoldo Fouelledæ Salutem.

PROMISERAM *nuper, me tibi coturnices, quas ipſe uenatus eßem, miſſurum. Eas capere (ut homo uenãdi inſuetus) cum non poſſem: ad uenationẽ meã, id eſt, ad literas me cõuerti. Ut forte ad manus uenit libellus Græcus ex præda nauali, tres & triginta Aeſopi fabulas continens, has omnes bidui labore uenatus ſum. Mitto igitur ad te, ſiue fabellas, ſiue mauis coturnices, quibus oblectare te poßis ac ludere. Etenim ſi Octauianum, Marcumq; Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus: profectò tu uir literarum amantißimus, literato hoc genere ludendi delectaberis. Et ſiquis Octauiano aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dediſſet, iucundã illis rem, gratamq; feciſſet: ego quoq; tibi iucundus, gratusq́; ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, uictrices, & (ſi forte hoc te magis iuuat) etiam pingues. Oblectant enim hæ fabellæ, & alunt: nec minus fructus habent quàm floris. Sed ne donum ſuũ laudare inſolentis ſit, finem faciam. Tu ſi coturnices ueras, quàm has fabellas, malis, reſcribe. Mittam nanq; nõ modo coturnices, ſed etiam perdices. Ex urbe Caieta, Calendis Maij,* M. CCCC. XXXVIII.

DE VVLPE ET CAPRO. 1

Vlpes & caper ſitibundi in puteum quendam deſcenderunt: in quo cum perbibiſſent, circumſpicienti capro reditum, uulpes ait: Bono animo eſto caper: excogitaui nanque quo pacto uterque reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectum, primoribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq́; adducto ad pectus mento, reclinabis: & ego per terga cornuaq́; tua tranſiliens, & extra puteum euadens, te iſtinc poſtea educam. Cuius conſilio fidem habente capro, atque, ut illa dicebat, obtemperanti, ipſa à puteo reſilijt: ac deinde præ gaudio in margine putei geſtiebat exultabatq́;, nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifraga incuſaretur, reſpondit: Enimuero hirce, ſi tantum tibi eſſet ſenſus in mente, quantum eſt ſetarum in mento, non prius in puteum deſcendiſſes, quàm de reditu exploratum habuiſſes.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, uirum prudẽtem debere finem explorare, antequam ad rem agendam ueniat.

DE VVLPE ET PARDO. 2

Vlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo ſuam pellem uerſicolorem extollente: uulpes ſuam cum non poſſet præponere, inquit, At quãto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum uerſicolorẽ ſortita ſum.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, pulchritudinẽ animi antecellere pulchritudinem corporis.

DE CATA ET VENERE. 3

CAta quædam delitium erat cuiuſdam formoſi adule=ſcentis. Hanc ille,ut in fœminam mutaret, Venerem comprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adulcſcentuli, conuertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cuius forma inar=deſcens adulcſcentulus,adducit illam ſecum domum. Qui=bus conſidentibus in cubiculo, Venus uolens periculum facere nunquid illa cum corpore mutaſſet & mores, mu=rem in medium dimiſit. At illa,eorum qui aderant,& cu=biculi nuptialis immemor,è cubili conſurgens, murem in=ſequebatur, illum comedere cupiens:tum dea indignata, eam iterum in ſuam reſtituit naturam.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit,ſceleſtos homines, etiam ſi conditio nem ſtatumq; mutent,tamen mores nequaquam mutare.

DE AGRICOLA ET FILIIS EIVS. 4

AGricola filios ſuos uidens quotidie gladiantes, ne=que in gratiam reducere potis eſſet: iuſsit faſcicu=lum uirgarum ſibi afferri (aderant autem filij illic ſeden=tes) quæ cum allatæ eſſent, colligauit omnes in unum fa=ſciculum: iuſsit'que ſingulos eorum faſciculum capere at=que confringere. Illis uerò confringere non ualentibus, ſoluens poſtea faſciculum, tradidit ſingulas uirgas eis frangendas:atque illis ſtatim frangentibus,intulit, Ita qui=dem & uos ò filioli mei, ſi unanimes inuicem perſtiteri=tis,inexpugnabiles uos hoſtibus inuictosq; præbebitis: ſin minus, ueſtra ipſa æmulatio atque ſeditio, opportunam uos prædam inimicis faciet.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æque res humanas capere, uel à concordia incrementum, uel à diſcordia iacturam.

DE MVLIERE ET GALLINA. 5

MVlier quædam uidua habebat gallinam quotidie ſingula oua ponentem. Sperans autem mulier, pro ſingulis bina oua poſituram, ſi plus eſcarum tribuiſſet, opipare educabat. Gallina uero pinguior effecta, ne unum quidem ouum amplius facere poterat.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd homines per luxum rerũ & copiam marceſcentes, ab inſtituta induſtria retardantur.

DE DVOBVS ADVLESCENTIBVS. 6

DVo adoleſcentes obſonium à coquo communiter mercati ſunt. Cæterum cum coquus quibuſdam negotijs domeſticis intenderet, uacaretque: alter adoleſcentum partẽ obſonij in alterius manus immiſit. Conuertente autem ſe coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirẽte: qui carnem ſuſtulerat, iurat ſe non habere: qui uerò habebat, ſe non ſuſtuliſſe. Quibus coquus (intellecta adoleſcentum argutia) inquit, Etſi me latet fur: tamen eum quem iuraſtis, non latebit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd ſi quid homines celamus, Deũ tamen nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit & omnia uidet.

DE DVOBVS AMICIS ET VRSO. 7

DVobus amicis unà iter facientibus fit urſus obuiam, quorum unus perterritus, in arborem ſcandens, latuit.

fuit:alter uero, cum ſe imparẽ urſo fore, & ſi pugnaret, ſuperatum iri, intelligeret: procidens ſimulabat ſe mortuum eſſe. Vrſus uero adueniens, & aures & occiput eius olfaciebat, illo qui ſtratus iacebat, uſquequaque continente reſpirationem. Ita mortuum eſſe credens urſus, abijt: aiunt enim non ſeuire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat: deſcendens, interrogat amicum quidnam ad aurem urſus eſſet ſecum loquutus. Cui amicus inquit, Admonuit me ne poſthac cum huiuſmodi amicis iter faciam.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, deuitandos eſſe amicos, qui periculoſo in tempore auxilio præſtando reuocant pedem.

DE ARVNDINE ET OLEA. 8

DIſceptabant aliquando arundo & olea, de conſtantia & fortitudine, & de firmitate. Et olea quidem arundini probra ingerebat, ut fragili & ad omnem uentum uacillanti. Arundo autem obticebat, non longũ tempus ſpectans. Nam cum uentus uehemens ingruiſſet, arundo reflectebatur agitabaturq;. Olea uero cum uiolentiæ uentorum reluctari uellet, confracta eſt.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe ijs qui non cedunt.

DE TVBICINE. 9

ERat tubicen quidam, qui in militia ſignum caneret: is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant, proclamabat, Nolite me uiri innocentem, innocuum, inſontemq; perimere: nullum enim unquam occidi:

quippe nihil aliud quàm hanc buccinam habeo. Ad quem illi uiciſſim cum clamore reſponderunt, Tu uero hoc ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes perſuadent ad inique agendum.

DE CANE ET LANIO. 10

CAnis quidam inſilijt in macellum, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuerſus, fugientemq́; aſpiciens, inquit, O` canis, abi: ubicunque fueris te obſeruabo: non enim mihi cor ſuſtuliſti, ſed cor dediſti. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, iacturam frequenter eſſe hominibus doctrinam.

DE AEGROTO ET MEDICO. 11

AEgrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo ſe habuiſſet: præter modum reſpondit, in ſudorem ſe fuiſſe reſolutum. Cui medicus, Iſtud (inquit) bonum eſt. Altero autem die interrogatus quo modo ſe haberet: reſpondit, Algoribus correptus, diu uexatus ſum. Et iſtud (inquit medicus) bonum eſt. Tertio cum eodem interrogaretur, reſpondit, Profluuio corporis debilitatus ſum, Iſtud (inquit) etiam bonum eſt. Poſtea autem à familiari interrogatus, Quo modo habes ò amice? Reſpondit, Ego etiam atque etiam bene habeo, ſed morior.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, coarguendos aſſentatores.

De Aſino

DE ASINO ET LVPO. 12

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat: conſpectoq́; lupo, ait, O lupe, en præ cruciatu morior, futurus eſca, aut tua, aut uulturũ, aut coruorũ. Vnũ modo munus abs te flagito: educ prius ex pede aculeũ, ut moriar ſaltẽ ſine cruciatu. Tũc lupus ſummis dẽtibus aculeũ mordicus deprehendens, eduxit. Aſinus uerò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit: fractisq́; illius fronte naribus & dentibus, aufugit: lupo ſeipſum accuſante, ac merito ſibi id eueniſſe dicente: quòd qui didicerat eſſe lanius iumentorum, nunc eorum uolebat eſſe chirurgus.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd qui ſua artificia deſerũt trãſferentes ſe ad aliena, ipſis nõ apta, & in deriſum ueniũt, & in diſcrimen.

DE PASTORE ET MARI. 13

PAſtor in loco maritimo gregem paſcebat: qui cum uideret mare tranquillum, inceßit cupido nauigationem faciendi. Itaque uænundatis ouibus, emptisq́; palmarum ſarcinis, nauigabat. Orta autem uehementi tempeſtate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare eiecit, uixq́; euaſit exonerata naui: Paucis poſt diebus, ueniente quodam & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſanè tranquillum) reſpondens inquit, Palmas iterum uult quantum intelligo: ideoq́; immotum ſeſe oſtendit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eruditiores fieri homines damno atq; periculo.

DE VVLPE ET LEONE. 14

VVlpes nullum antea leonem conſpicata, cum illi aliquando obuiaſſet, ita conſpectũ eius expauit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cũ poſtea iterum accidiſſet: ad cõſpectum quidẽ leonis exterrita eſt, ſed nõ ita ut prius. Tertio cum leonem eundẽ uidiſſet in ciuitate: non modo non exterrita, ſed confidenter adiens, ſecũ colloquuta eſt & confabulata. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd conſuetudo & conuerſatio facit, ut quæ maxime horribilia & formudoloſa ſunt, neq; horrida, neq; formudoloſa uideantur.

DE GALLIS ET PERDICE. 15

GAllos quidam domi ſuæ cum haberet, mercatus eſt perdicem, eamq́; in ſocietatem gallorum dedit unà cum illis ſaginandam. Eam uerò ſtatim galli, pro ſe quiſq; mordebant, abigebantq́;. Perdix autem apud ſe affligebatur: exiſtimans, ideo talia ſibi à gallis inferri, quòd ſuum ab illorum genere alienum eſſet. Vbi uerò nõ multo poſt aſpexit & illos inter ſe pugnantes mutuoq́; percutientes: recreata à mœrore & triſtitia, inquit, Equidem uerò poſthac ego non affligabor amplius, uidens eos etiam inter ſe dimicantes.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos uidet ne à domeſticorum quidem iniurijs abſtinere.

DE VVLPE ET CAPITE QVODAM. 16

VVlpes aliquando in domum citharœdi ingreſſa: dum omnia inſtrumenta muſica, omnem ſupellectilem

ctilem ſcrutaretur: reperit è marmore caput lupinum, ſcienter fabreq́; factum. Quod cum in manus ſumpſiſſet, inquit, O caput cum magno ſenſu factum, nullum ſenſum obtinens.

Adfabulatio.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatē habent, animi induſtriam non habent.

DE CARBONARIO ET FVLLONE. 17

CArbonarius cōducta in domo habitans, inuitauit Fullonem, qui eò loci proxime ueniſſet, ut eiſdē in ædibus unà habitarēt. Ad quem Fullo, O homo, non eſt mihi iſtud factu cōducibile: Vereor enim ne quicquid ipſe candefacerem, id omne tu carbonaria aſpergine fuſcares.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

DE HOMINE GLORIOSO. 18

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterū domum rediſſet: cum multa ardua in diuerſis regionibus à ſe uiriliter geſta iactabundus prædicabat, tum uerò illud maxime quòd Rhodi, omnes certamine ſaliendi ſuperaſſet: eiusq́; rei Rhodios, qui affuerunt, teſtes eſſe. Ad quem unus aſſiſtentium reſpōdens, inquit, O homo, ſi uerum eſt quod loqueris, quid tibi opus eſt teſtibus? Ecce Rhodus, ecce hic certamen ſaliendi.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd ubi rerū teſtimonia adſunt, nihil opus eſt uerbis.

DE HOMINE ET APOLLINE. 19

QVidam facinoroſus Delphos ſe cõtulit, Apollinem tentaturus, habensq́; paſſerculum ſub pallio, quem pugno tenebat. Accedensq́; ad tripodas, interrogabat deum, dicens: Quod habeo in dextera, uiuit'ne, an mortuum eſt? Prolaturus paſſerculum uiuum, ſi mortuum reſpondiſſet: rurſus prolaturus mortuum, ſi uiuum reſpondiſſet: Occidiſſet enim ſtatim ſub pallio priuſquam proferret. At deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O` conſultor, utrum mauis facere (penes te nanque arbitrium eſt) facito: & ſiue uiuum, ſiue mortuum quod in manu habes, proferto.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, mentem diuinam nihil neq; latere, neque fallere.

DE PISCATORE ET CINARIDE. 20

PIſcator quidam demiſſis in mare retibus, detulit cinaridem puſilli corporis: quæ piſcatorem ſic obſecrabat, Noli me in præſentiarum capere puſillam & minutam, ſine abire & creſcere: ut poſtea iam adulta, commodo cum maiore potiaris. Cui piſcator, Ego uero amens ſum, ſi lucrum quod inter manus habeo (licet exiguum) prætermittam ſpe futuri boni quantumlibet magni.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, ſtolidum eſſe, qui propter ſpem maioris, rem & præſentem & certam (licet paruam) non amplectitur.

DE ASINO ET EQVO. 21

VIr quidam habebat equum & aſinum. In itinere faciendo, inquit aſinus equo, Si me ſaluum uis, leua me par

me parte oneris mei. Equo illius uerbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens, moritur. Tunc dominus iumentorum, omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimulq́; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus, cum clamore inquit, Væ mihi iumentorum infeliciſſimo, quid mihi miſero euenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius corium.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique incolumes ſint.

DE HOMINE ET SATYRO. 22

VIr quidam cum ſatyro amicitiam inierat. Qui cum edendi gratia ſederent, exorta cœli tempeſtate, uir manus ad os admouens, anhelitu refocillabat. Quod intuens ſatyrus, interrogat quam ob rem id faceret. Ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. Pauloq́; poſt, calidiore edulio allato, cum uir iterum manus ad os admouens, calorem cibi tenui inſpiratione refrigerauit, interrogat ſatyrus quam ob rem & illud faciat. Reſpondente autem uiro, ut refrigeraret edulium: Atque ego, inquit ſatyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore, & calidum promis & frigidum. Vale.

Adfabulatio.

Fabula innuit, deuitandum eius amicitiam eſſe, cuius anceps uita eſt, & non ſimplex ſermo.

DE AGRICOLA ET CANIBVS. 23

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibarijs primùm interfectis ſingulis ouibus, illarum carnibus ueſcebatur, mox &

caprarum

caprarum, poſtremo operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes dũ animaduertiſſent, inter ſe colloquuti ſunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidẽ parcet.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, fugiendos cauendosq́; qui à familiaribus manus non abſtinent.

DE QVODAM ADMORSO A CANE. 24

ADmorſus quidam à cane, circuibat ſingulos, corrogans curationem: nactusq́; quendam eſt, qui cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem ô homo conualeſcere uis, cruſtam panis madefactam in ſanguine uulneris, porrige cani qui te momordit comedendam. Cui ille deridenter inquit, Ego, me hercle, ſi illud fecero, dignus ſum qui ab omnibus huius urbis canibus præmordear.*

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, improbos homines cum maxime beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari.

DE THYNNO ET DELPHINO. 25

THynnus, cum Delphinũ inſequentem præcipiti curſu fugeret, & iam capiendus eſſet, in anfractũ quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimulem impetu ipſo alliſus eſt. Ad quẽ Thynnus reſpiciens, eumq́; expirantem uidens, inquit, Iam mihi mors non erit moleſta, uidenti eum qui mihi cauſa mortis eſt, mecũ morientẽ.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos per quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciunt.

De Aucupe

DE AVCVPE. 26

AVceps quidam ſumptis aucupatorijs retibus, ad uenandum proceſsit, uiſoq; palũbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe arundines cum retibus ad auem clanculum admouebat, ſperans illam ſe uenari poſſe. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem uiperam pedibus preſsit: quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille iam deficiens, Me miſerum, inquit, qui cum alterum uenari uolo, ipſe ab altero captus pereo.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd æmuli alios arte ſua nitentes decipere, ſæpe in laqueos quos tendunt, incidunt.

DE CASTORE. 27

CAſtor præter cæteros quadrupedes, in aqua durare fertur, ſuaq; genitalia ad artem medicam ſanè utilia eſſe. Hic ubi uidet ſe ab indagantibus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præcidit, atque in ſequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, huius exẽplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute, nullam rationem habere fortunarum.

DE VATICINATORE. 28

VAticinator quidam in foro ſedens ſermocinabatur, cum ſibi quidam denuntiat fores domus eius effractas eſſe, omniaq; direpta quæ in domo fuiſſent. Ad quem nuntium uaticinator gemens, properansq;: curſu ſe domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam, O tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certè

tua ipſe non diuinaſti.

Adfabulatio.

Fabula hæc ad eos ſpectat, qui res ſuas non recte adminiſtrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere ac conſulere conantur.

DE AVCVPE ET MERVLA. 29

AVceps tetenderat uolucribus retia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille reſpondit, ſe condere urbem. Abijtq́; longius, & ſeſe abdidit. Merula uerò uerbis illius fidem habens, accedens ad eſcam iuxta retia poſitam, capta eſt. Accurrenteq́; aucupe, inquit, O` homo, ſi tu quidem talem cõdis urbem, haud multos inuenies incolas.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eo maxime modo rem priuatam & publicam deſtrui, cum præſides ſæuitiam exercent.

DE VIATORE ET IOVE. 30

VIator longum ingreſſurus iter: ſi quid inueniſſet, eius dimidium Ioui ſe oblaturum promiſit. Inuento autem in ipſo itinere uaſe palmarum & amygdalorum pleno, comedit omnes palmulas amygdalasq́;: ſed harum nucleos, illorum putamina ad aram quandam obtulit, inquiens, Iuppiter, habes quod tibi uoueram: quod enim inueni, eius & interiora & exteriora tibi offero.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, auarum hominem cupiditate pecuniæ, etiam dijs moliri fallacias.

DE FILIO ET MATRE. 31

PVer quidam in ſchola, condiſcipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri ſuæ. A` qua non caſtigatus,

tus,quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore,maiora cœpit furari. Tandem à magiſtratu deprehenſus,ducebatur ad ſupplicium: Matre uerò ſequente ac uociferante, rogauit ſatellites, ut pauliſper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre feſtinabunda, aurem ad os filij admouente: ille auriculam maternam dentibus amorſam euulſit. Et cum mater cæteriq; increparent,non modo ut furem, ſed etiã ut in parentem ſuam impium,inquit, Hæc mihi ut perderer, extitit cauſa: ſi enim me ob tabellam alphabetariam caſtigaſſet, nequaquam ad ulteriora progreſſus, ad ſupplicium nunc ducerer.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit,quòd qui inter initia peccandi non coercentur,ad grauiora flagitia euadunt.

DE FILIO ET PATRE. 32

Fillium quidam ſenior habebat generoſi animi, & uenaticorum canum amatorem. Hunc per quietem uiderat à leone trucidari. Territus igitur ne forte ſomnium hoc aliquando ſequeretur euentus, extruxit domum quandam politiſſimam, laquearibus ac feneſtris amœniſſimam: illucq; inducens filium, illi cuſtos inhærebat. Depinxerat enim in ea domo,ad oblectationem filij, omne genus animalium,in quibus & leonem. Adoleſcens hæc inſpiciens, eo amplius moleſtiæ contrahebat. Quadam autem uice leoni propius ſtans,inquit, O truculentiſſima fera,te propter, & propter inane ſomnium patris,in hac domo aſſeruor uelut in carcere. Quid igitur faciam? Et hæc dicens,manũ parieti incuſſit, oculum leoni

ni eruere uolēs, & in clauo, qui illic latebat, offendit: qua ex percuſsione manus emarcuit: ſuccreuitq́; ſanies, ac febris ſubſecuta eſt: breui adoleſcens eſt mortuus. Ita leo adoleſcentem occidit, nihil adiuuante patris ſophiſmate.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quæ uentura ſunt, deuitare poſſe neminem.

DE CALVO QVODAM. 33

CAluus quidam mentitos crines gerens, dum equo uehebatur, ecce turbinis uentus illos de capite ſuſtulit: riſus ſtatim magni præſentibus excitantur. Et ille mutuo riſu ad eos, inquit, Quid mirum ſi crines, qui non erant mei, à me receſſerint? Illi quoque receſſerunt qui mecum fuerant nati.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à natura non accepimus, nō poteſt nobiſcum perpetuo permanere.

TRIVM ET TRIGINTA AESOPI FABVLARVM À LAVR. VALLA TRADVCTARVM,

FINIS.

ALIAE ITEM ALIQVOT AESOPI FABVLÆ

læ è Græco in Latinum uerſæ, incerto interprete

IMPOSSIBILIA PROMITTENS. 1

VIR *pauper ægrotans, & male affectus, cũ à medicis deſperatus eſſet, deos rogabat, pollicens ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituiſſent, centum boues ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Vxore autem eius audiente,* Et *ubi tibi hæc, ſi conualueris? Ille ait, Putas enim ſurgere me hinc, ut dei hæc à me repetant?*

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non ſperent.

RANAE. 2

R*anæ duæ in palude paſcebantur, æſtate autẽ ſiccata palude, illa derelicta, quærebant aliam: cæterũ profundum inuenerunt puteũ: quo uiſo, altera alteri inquit, Deſcendamus heus tu in hunc puteum. Illa reſpondens ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo aſcendemus?*

Adſabulatio.

Fabula declarat non oportere incõſiderate res aggredi.

CANIS ET GALLVS. 3

C*anis & gallus inita ſocietate iter faciebant. Veſpera autem ſuperueniente, gallus cõſcenſa arbore, dormiebat: at canis ad radicem arboris excauatæ. Cum gal-*

lus, ut aſſolet, noctu cantaſſet, uulpes ut audiuit accurrit: & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixiſſet, ut ianitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille aperuiſſet, deſcenderet, & illa quærente ut ipſum uocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilacerauit. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

LEO ET VRSVS. 4

LEo & urſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant: grauiter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multa pugna etiam uertigine corriperentur, defatigati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi proſtratos eos uidit, & hinnulum in medio iacẽtem, hunc per utroſque percurrendo, rapuit, fugiensq; abiuit: at illi uidebant quidem ipſam, ſed quia non poterant ſurgere, nos miſeros, dicebant, quia uulpi laborauimus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, alijs laborantibus, alios lucrari.

VESPERTILIO, ET RVBVS, & Mergus. 5

VEſpertilio, et rubus, & mergus inita ſocietate mercatoriam decreuerunt uitam agere. Itaque ueſpertilio argẽtum mutuata proiecit in medium: rubus ueſtem ſecum accepit: mergus tertius, æs, & nauigauerunt. Tempeſtate autem uehementi oborta, & naui euerſa, omnibus perditis, ipſi in terram euaſerunt. Ex illo igitur mergus litoribus ſemper aßidet, num quopiam æs eijciat mare.

Veſpertilio uerò creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium ueſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, in ea quibus incumbimus, in poſterum recidere.

PAVO ET MONEDVLA. 6

AVibus creaturis regem, pauo orabat ut ſe ob pulchritudinem eligerẽt. Eligentibus autem cũ omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi te regnãte aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opẽ feres?

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, principes nõ modo propter pulchritudinem, ſed & fortitudinẽ & prudentiã eligi oportere.

CINGVLARIS ANIMAL ET VVLPES. 7

CIngularis agreſtis ſuper quadam ſidens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante cauſam, quare nulla præpoſita neceßitate dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam ſi me periculum inuaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potius paratis uti.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, aduerſus periculum præparatum eſſe oportere.

CASSITA. 8

CAßita laqueo capta plorans dicebat, Hei mihi miſeræ, & infelici uolucri: non aurum ſurripui cuiuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum. Granum autem tritici paruum, mortis mihi cauſa fuit.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui ob uile lucrum magnum ſubeunt periculum.

HINNVLVS. 9

Hinnulus aliquando ceruo ait, Pater, tu & maior, & celerior canibus, & cornua præterea ingentia geſtas ad uindictam, cur nam igitur ſic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili: unum uerò ſcio, quòd cum canis latratum audiuero, ſtatim ad fugam neſcio quomodo efferor.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat natura timidos nulla admonitione fortificari.

AVARVS. 10

Avarus quidam cum omnia ſua bona uendidiſſet, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, unà defoſſo illic & animo ſuo, & mente: atque quotidie eundo, ipſam uidebat. Id autem ex operis quædã obſeruando cognouit, & refoſſam glebã abſtulit. Poſt hæc & ille profectus, & uacuum locum uidẽs, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cum quidam uidiſſet ſic plorantẽ, & cauſam audiuiſſet, Ne ſic, ait, ò tu, triſtare: neque enim habens aurum, habebas: lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum eſſe, eundem enim tibi uſum præſtabit: nam ut uideo, neque cum aurum erat, utebare.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, nihil eſſe poſſeßionem, niſi uſus adfuerit.

ANSERES ET GRVES. 11

ANſeres, & grues in eodem prato paſcebantur. Venatoribus autẽ uiſis, grues, quòd eſſent leues, ſtatim euolauerunt, anſeres uero ob onus corporum cũ manſiſſent capti fuerunt. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, & in expugnatione urbis, inopes facile fugere, diuites autem ſeruire captos.

TESTVDO ET AQVILA. 12

TEſtudo orabat aquilam, ut ſe uolare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipſius eſſe, illa magis precibus inſtabat. Accepit igitur ipſam unguibus, & in altum ſuſtulit: inde demiſit: hæc autem in petras cecidit, & contrita eſt. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, ſeipſos læſiſſe.

CERVA. 13

CErua altero obcæcata oculo, in litore paſcebatur, ſanum oculum ad terram propter uenatores habens, alterũ uerò ad mare, unde nihil ſuſpicabatur. Præternauigantes autem quidam, & hoc coniectantes, ipſam ſagittarunt: hæc autem ſeipſam lugebat, quòd unde timuerat, nihil paſſa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ſæpe quæ nobis noxia uidentur, utilia fieri: quæ uerò utilia noxia.

CERVA ET LEO. 14

CErua uenatores fugiens, in ſpeluncam ingreſſa eſt. In leonem autem ibi cum incidiſſet, ab eo comprehenſa eſt. Moriens autẽ dicebat, Hei mihi, homines fugiens, in ferarum immitiſsimum incidi. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, multos homines dum parua fugiũt pericula, in magna incurrere.

CERVA ET VITIS. 15

CErua uenatores fugiens, ſub uite delituit. Cum præterijſſent autem parumper illi, cerua prorſus iam latêre arbitrata, uitis folia paſci incepit. Illis uerò agitatis, uenatores conuerſi, & quod erat uerum arbitrati, animal aliquod ſub folijs occultari, ſagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat, Iuſta paſſa ſum, non enim offendere oportebat, quæ me ſeruarat.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, qui iniuria benefactores afficiunt, à deo puniri.

ASINVS ET LEO. 16

CVm aſino gallus aliquando paſcebatur. Leone autem aggreſſò aſinũ, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli uocem timere) fugit. At aſinus ratus propter ſe fugere, aggreßus eſt ſtatim leonem. Vt uerò procul hunc perſecutus eſt, quo non amplius galli perueniebat uox, conuerſus leo deuorauit. Hic uerò moriens clamabat, Me miſerum, & dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui?

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, pleroſq; homines, inimicos, qui ſe de induſtria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

OLITOR ET CANIS. 17

OLitoris canis in puteum decidit, olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcendit & ipſe in puteũ: ratus

autem

autem canis acceſsiſſe ut ſe inferius magis obrueret, conuerſus olitorem momordit. Hic *autem cum dolore reuerſus,* I*uſta inquit, patior, nam cur unquam ſui interfectorem ſeruare ſtudui?*

Adfabulatio.

Fabula in iniuſtos, & ingratos.

SVS ET CANIS. 18

S*Vs & canis mutuo conuiciabantur.* Et *ſus iurabat per* V*enerem, proculdubio dentibus diſciſſurū canē.* C*anis uerò ad hæc diſsimulāter dixit,* B*ene per* V*enerem nobis iuras: ſignificas enim ab ipſa uehementer amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem, nullo pacto in ſacellum admittit.* Et *ſus,* P*ropter hoc igitur magis præ ſe fert dea amare me: nam occidētem, aut alio quouis modo lædentem omnino auerſatur: tu tamen male oles & uiua, & mortua.*

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificioſe in laudem conuertere.

SVS ET CANIS. 19

S*Vs & canis de fœcunditate certabant.* Dixit *autē canis, fœcundam eſſe maxime pedeſtrium omnium.* Et *ſus occurrens, ad hæc inquit,* S*ed cum hæc dicis, ſcito & cæcos tuos te catulos parere.*

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, non in celeritate res, ſed in perfectione iudicari.

SERPENS ET CANCER. 20

S*Erpens unà cum cancro uiuebat, inita cum eo ſocietate.* I*taq; cancer ſimplex moribus, ut & ille aſtutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat.* Cum

obſeruaſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro uiribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpente poſt mortem extenſo, ille ait, Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

PASTOR ET LVPVS. 21

P*Aſtor nuper natum lupi catulum reperit, ac ſuſtulit unaq́; cum canibus nutriuit. At cum adoleuiſſet, ſiquando lupus ouem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cum canes uerò aliquando non poſſent aſſequi lupum, atq; ideo reuerterentur, ille ſequebatur, ut cum ipſum aſſecutus eſſet, particeps foret uenationis ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuiſſet ouem, ipſe clam occidens, unà cum canibus comedebat: donec paſtor cũ coniectaſſet, & intellexiſſet rem, de arbore ipſum ſuſpendit, & occidit.* Adſabulatio.

Fabula ſignificat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

LEO ET LVPVS. 22

L*Eo cum conſenuiſſet, ægrotabat iacens in antro. Acceſſerant autem uiſitatura regem, præter uulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occaſione accuſabat apud leonem uulpem, quaſi nihili facientem ſuum omnium dominum, & propterea neque ad uiſitationẽ profectam. Interim affuit & uulpes, & ultima audiuit lupi uerba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defenſionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum, qui conuenerunt, tan-*

tum

tum profuit quantum ego, quæ in omnem partem circuiui, & medicamẽtum pro te a medico quæſiui, & didici? Cum autem leo ſtatim, ut medicamentũ diceret, imperaſſet, illa inquit, Si lupo uiuente excoriato, ipſius calidam pellem indueris. Et lupo iacente, uulpes ridens ait, Sic nõ oportet dominum ad maleuolentiam mouere, ſed ad bene uolentiam.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, eum qui quotidie machinatur, in ſeipſum laqueum uertere.

MVLIER. 23

Mulier quædam uirum ebrium habebat: ipſum autẽ à morbo liberatura, tale quid commenta eſt. Aggrauatum enim ipſum ab ebrietate cum obſeruaſſet, & mortui inſtar inſenſatum, in humeros eleuatum, in ſepulchretum allatum depoſuit, & abiuit. Cũ uerò ipſum iam ſobrium eſſe coniectata eſt, profecta ianuã pulſauit ſepulchreti. Ille autẽ cũ diceret, Quis eſt qui pulſat ianuam? uxor reſpõdit, Mortuis cibaria ferẽs ego adſum. Et ille, Nõ mihi comeſſe, ſed bibere ò optime potius affer: triſtem enim me reddis, cũ cibi, nõ potus meminiſti. Hæc autẽ pectus plangẽdo, Hei mihi miſeræ, inquit: nã neq; aſtu profui: tu enim uir non ſolũ nõ emendatus es, ſed peior quoque te ipſo euaſiſti, in habitum tibi deductus eſt morbus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem conſuetudo inuadit.

CYCNVS. 24

Vir diues anſerem ſimul & cycnum nutriebat, non

ad eadem tamen, ſed alterum cantus, alterum menſæ gratia. Cum autem oporteret anſerem pati ea, quorum cauſa nutriebatur, nox erat, ac diſcernere tempus non permiſit utrunq;: cycnus autem pro anſere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantu ſignificat naturam, mortem uerò effugit ſuauitate canendi.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ſæpe muſicen differre mortem.

AETHIOPS. 25

AEthiopem quidam emit, talem ei colorē ineſſe ratus negligentia eius, qui prius habuit: ac aſſumpto in domū, omnes ei adhibuit abſterſiones: omnibus lauacris tentauit mundare: & colorem quidem tranſmutare non potuit, ſed morbum dolor parauit. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, manere naturas, ut à principio prouenerunt.

HIRVNDO ET CORNIX. 26

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Reſpondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo uerno tempore floret, meū uerò corpus etiam hyeme durat. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, durationem corporis, decore meliorem eſſe.

BVTALIS. 27

BVtalis à feneſtra quadam pendebat, Veſpertilio autem profecta rogauit cauſam, quare die ſileret, nocte caneret. Cum autem id ea non incaſſum hoc facere dixiſſet (nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euaſit) ueſpertilio ait, Sed non nunc te cauere

uere oportet, cum nulla utilitas, ſed ante quàm capereris.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, in infortunijs inutilem eſſe pœnitentiam.

COCHLEAE. 28

RVſtici filius aſſabat cochleas. Cum autē audiret eas ſtridentes, ait, O peſsimæ animātes, domibus ueſtris incenſis uos cantus? Adfabulatio.

Fabula ſignificat, omne intempeſtiue factum, uituperabile.

MVLIER ET ANCILLAE. 29

MVlier uidua operoſa ancillas habens, has ſolebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His uerò aßidue defatigatis labore, uiſum eſt oportere domeſticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipſis, hoc facto, ut in grauiora inciderent mala: nam hera ignorans galloru͂ horam, temporius eas excitabat. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, pleriſq; hominibus conſilia eſſe malorum cauſas.

MVLIER VENEFICA. 30

MVlier uenefica diuinarum iraru͂ propulſiones promittens multa facere perſeuerabat, & lucru͂ inde facere. Quidam igitur accuſauerunt eam impietatis, & conuicerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu, quæ deorum iras auertere promittebas, quomodo neque hominum conſilium mutare potuiſti? Adfabulatio.

Fabula ſignificat, multos magna promittentes, ne

paruá

parua quidem facere poſſe.

AGRICOLA. 31

A Gricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic *autem fortuna adſtans inquit,* Heus *tu,cur terræ mea munera attribuis quæ ego tibi dedi ditatura te? nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat,ſcio te nunc me* Fortunam *accuſaturum.*

Adfabulatio.

Fabula *ſignificat,oportere benefactorem cognoſcere, atq; huic gratiam referre.*

VIATORES. 32

D Vo quidam unà iter faciebãt: & cum alter ſecurim reperiſſet,alter,qui non inuenit, admonebat ipſum, ne diceret inueni, ſed inuenimus. Paulo *poſt autem cum aggrederentur ipſos, qui ſecurim perdiderant, qui eam habebat, perſequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit,*Periimus.Hic *autem ait,*Perij,*dic:non,periimus: etenim & tunc,cum ſecurim inueniſti,inueni dixiſti,non, inuenimus.*

Adfabulatio.

Fabula *ſignificat,qui non fuerunt participes felicitatum,neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.*

RANAE DVAE. 33

D Væ ranæ uicinæ ſibi erant: paſcebãtur autem altera in profundo ſtagno,& procul à uia:altera in uia parum aquæ habens. Verùm,*cum quæ in ſtagno, alterã admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa nõ paruit,dicẽs firmiſsima teneri huiuſce loci cõſuetudine: quouſq; obtigit currũ prætereuntem ipſam confringere.*

Adfa

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, homines quoque parua aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

APIARIVS. 34

I N *mellarium ingreßus quidam domino abſente, fauum abſtulit.* Hic *autem reuerſus, ut alueolos uidit inanes, ſtans quod in his erat perſcrutabatur.* Apes *autem è paſtu redeuntes, ut deprehenderunt ipſum, aculeis percutiebant, peßimeq́; tractabant.* Hic *autem ad eas,* O *peſſimæ animãtes, furatum ueſtros fauos illæſum dimiſiſtis, me uero ſatagentem ueſtri, percutitis?*

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam inimicos non cauere, amicos autem ut inſidiatores repellere.

ALCEDO. 35

A L*cedo auis eſt ſolitaria, ſemper in mari uitam degens: hanc dicitur, hominum uenationes cauentẽ, in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, pullos fecit.* Egreſſa *autem ea ad pabulum, accidit mare à uehementi concitatum uento, eleuari ſupra nidum: atque hoc ſubmerſo, pullos perdere: hæc uerò reuerſa, re cognita, ait,* Me *miſeram, quæ terram ut inſidiatricem cauens, ad hoc confugi, quod mihi longe eſt infidius.*

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, homines etiam quoſdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piſcator

PISCATOR. 36

PIſcator in fluuio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo utrinque, funi alligato lapide, aquam uerberabat, ut piſces fugientes incaute in retia inciderent. Cum quidam uero ex ijs, qui circa locũ habitabant, id facere uideret, increpabat, quòd fluuium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere: & is reſpondit, Sed niſi ſic fluuius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ciuitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patrias in ſeditionem induxerint.

SIMIVS ET DELPHIS. 37

MOris cum eſſet nauigantibus Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen nauigationis, quidam habebat ſecum & ſimium. Cum autem perueniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem uehementem fieri contigit: naui autem euerſa, & omnibus natantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus leuabat, ad terrã perferens. Vt uerò in Piræo fuit Athenienſium nauali, rogauit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret & claris hîc eſſe parentibus, rogauit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, & ualde amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Adfabulatio.

Fabula in uiros, qui ueritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

MVSCAE. 38

IN cella quadam melle effuſo, muſcæ aduolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus euolare non poterant: cum uero ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

MERCVRIVS ET STATVARIVS. 39

MErcurius ſcire uolens, quāti apud homines eſſet, iuit in ſtatuarij domum transformatus in hominē: & uiſa ſtatua Iouis, rogabat, quāti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cum dixiſſet, dragma, riſit. Et quanti Iunonis, ait? Cum dixiſſet, pluris: uiſa & ſua ipſius ſtatua, ac opinatus cum nuntius ſit deorum, & lucroſus, maximam de ſe apud homines haberi rationē, rogauit de ſe. Statuarius uerò ait, Si haſce emeris, & hanc additamentum do.

Adfabulatio.

Fabula in uirum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretij.

MERCVRIVS ET TIRESIAS. 40

MErcurius uolens Tireſiæ uaticinium an uerum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boues ex rure uenit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum diuertit. Boum autē amiſsione renuntiata Tireſiæ, ille aſſumpto Mercurio exiuit, auguriū aliquod de fure cōſyderaturus. Et huic iubet dicere ſibi, quamnam auem uiderit. Mercurius autem primum uidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram uolantem, dixit. Hic non ad ſe id eſſe cū dixiſſet,

ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem uidit, & modo ſuperius adſpicientem, modo ad terram declinatam, uati refert. Et is re cognita ait, Sed hæc cornix iurat & cœlum, & terram, ſi tu uelis, meas me recepturum boues.

Adfabulatio.

Hoc *ſermone uti quiſpiam poterit aduerſus uirum furacem.*

CANES. 41

H*Abens quidam duos canes, alterum uenari docuit, alterum domum ſeruare. Cæterum ſiquando uenaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Aegre ferente autem uenatico, & illi obijciente, quòd ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus, reſpondens ipſe ait,* Non *me, ſed herũ reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.*

Adfabulatio.

F*abula ſignificat, adoleſcentes qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educauerint.*

MARITVS ET VXOR. 42

H*Abens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, uoluit ſcire an etiã erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cũ rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis uerò pòſt diebus ea reuerſa, rogauit quomodo aduerſus illos habuiſſet. Hæc uerò cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant: ad eam ait, Sed ò uxor, ſi eos odiſti, qui mane greges agunt, ſero autem redeunt, quid ſperare oportet in ijs, quibus cum tota conuerſaris die?*

Adfabulatio.

Fabula

Fabula ſignificat, ſic ſæpe ex paruis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

HOEDVS ET LVPVS. 43

Hoedus derelictus à grege, perſequente lupo, cõuerſus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucunde moriar, cane tibia primùm, ut ſaltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo ſaltante, canes cum audiuiſſent, lupum perſecuti ſunt. Hic conuerſus hœdo inquit, Merito hæc mihi fiunt, oportebat enim me cocus cum ſim, tibicinem non agere.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, qui ea, quibus natura apti ſunt negligunt, quæ uerò aliorum ſunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

CANCER ET VVLPES. 44

Cancer è mari cum aſcendiſſet, in loco quodam paſcebatur. Vlpes eſuriens ut uidit, acceßit, ac eum rapuit. Ille deuorãdus ait, Sed ego condigna patior, qui marinus cum ſim, terreſtris eſſe uolui.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, homines, etiam qui proprijs derelictis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt aggrediuntur, merito infortunatos eſſe.

CITHAROEDVS. 45

Citharœdus rudis in domo calce incruſtata familiariter, ut ſolebat, canens, & contra reſonante in ſe uoce, exiſtimabat ualde canorus eſſe: uerum elatus ſuper hoc, cogitauit & in theatro ſeſe committere oportere. Profectus uerò ad ſe oſtendendum, cum male admodum

caneret, lapidibus ipſum exploſum abegerunt.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ſic ex rhetoribus quoſdam, qui in ſcholis putant eſſe aliquid, cum ad res pub. ſe conferunt, nullius precij eſſe.

FVRES. 46

FVres in domum quandam ingreßi, nihil inuenerunt niſi gallum, atque hoc capto, abierunt. Hic *ab eis occidendus rogabat, ut ſe dimitterēt, dicens utilem eſſe hominibus noctu eos ad opera excitando.* Hi *uerò dixerunt, Sed propter hoc te tanto magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non ſinis.* Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ea maxime prauis eſſe aduerſa, quæ bonis ſunt beneficio.

CORNIX ET CORVVS. 47

COrnix coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus uaticinaretur, ob idq́; crederetur uti futura prædicens, conſpicata uiatores quoſdam prætereuntes, iuit ſuper arborem quandam, ſtansq́; ualde crocitauit. Illis *uerò ad uocem conuerſis, & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus uos, cornix enim eſt, quæ crocitauit, & augurium non habet.* Adfabulatio.

Fabula ſignificat, eodem modo & homines præſtantioribus certantes, præter quàm, quòd non ad æqua perueniunt, riſum quoque debere.

CORNIX ET CANIS. 48

COrnix Mineruæ ſacrificans, canem inuitauit ad epulas. Ille *uerò ad eam dixit, Quid fruſtra ſacrificia abſumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoq́; tibi*

tibi augurijs fidem ſubtulerit. Cui cornix, Ob id magis ei ſacrifico, ut reconcilietur mihi. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non uereri inimicos beneficijs proſequi.

CORVVS ET SERPENS. 49

C*Oruus cibi indigens, ut ſerpentem in aprico quodã loco dormientem uidit, hunc deuolando rapuit.* Hic *cũ ſe uertiſſet, atq; momordiſſet ipſum, coruus moriturus dixit, Me miſerũ, qui tale reperi lucrũ, quo etiam pereo.*

Adfabulatio.

Fabula in uirum, qui ob theſaurorum inuentionem de ſalute periclitatur.

MONEDVLA ET COLVMBAE. 50

M*Onedula in columbario quodam columbis uiſis bene nutritis, dealbauit ſeſe, iuitq;, ut & ipſa eodem cibo impertiretur. Hæ uerò, donec tacebat, ratæ eam eſſe columbam, admiſerunt: ſed cum aliquando oblita uocem emiſiſſet, tunc eius cognita natura, expulerunt percutiendo, eaq; priuata eo cibo, redijt ad monedulas rurſum: & illæ ob colorem, cum ipſam nõ noſſent, à ſuo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potiretur.*

Adfabulatio

Fabula ſignificat, oportere & nos noſtris contentos eſſe, conſyderantes auaritiam, præterquam quòd nihil iuuat, auferre ſæpe & quæ adſunt bona.

MONEDVLA. 51

M*Onedulam cum quis cepiſſet, & pedem alligaſſet filo, ſuo tradidit filio. Hæc nõ ferendo uictũ inter homines, ubi parũper libertatẽ nacta eſt, fugit, in ſuumq;*

nidum ſe contulit. Circumuoluto uerò ramis uinculo, euo lare haud ualens, cum moritura eſſet, ſecum loquebatur, Me miſeram, quæ apud homines non ferẽdo ſeruitutem, incaute mea me uita priuaui.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, nonnunquam quoſdam, dum ſe à mediocribus ſtudent periculis liberare, in maiora incidere.

MERCVRIVS. 52

IVpiter Mercurio iuſſit, ut artificibus omnibus mendacij medicamentum miſceret: hic eo trito, & ad menſuram facto, ex æquo ſingulis miſcet. Cum uerò ſolo relicto ſutore, multum ſupereſſet medicamenti, totum acceptum mortarium ei miſcuit: atque hinc contigit artifices omneis mentiri, maxime uerò omnium ſutores.

Adfabulatio.

Fabula in mendaces artifices.

IVPITER. 53

IVpiter formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, ſolum indere pudorẽ oblitus eſt. Quapropter non habẽs unde nam ipſum introduceret, per turbam ingredi eum iuſſit. Hic uerò primũ indigne ferens contradicebat: uehementius uero eo inſtante, ait, Sed ego ſanè his ingredior pactis, ſi amor non ingrediatur, ſin ingrediatur, ipſe exibo quamprimum. Ex hoc ſanè euenit, omnia ſcorta inuerecunda eſſe.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, captos amore inuerecundos eſſe.

IVPITER. 54

IVpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: ſola uerò teſtudine tarde profecta, admirans cauſam

ſam tarditatis, rogauit eam, quamobrē ipſa ad cœnam nō acceſſerat. Cum hæc dixiſſet, Domus chara, domus optima: iratus ipſi, damnauit ut domum baiulans circūferret:

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, pleroſq; homines eligere parce potius apud ſe uiuere, quàm apud alios laute.

LVPVS ET OVIS. 55

LVpus à canibus morſus, & male affectus, abiectus iacebat. Cibi uero indigens, uiſa oue, rogabat ut potū ex præterfluente flumine ſibi afferret. Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipſi inueniā. Illa re cognita ait, Sed ſi ego potū do tibi, tu & cibo me utêris.

Adfabulatio.

Fabula in uirum maleficum, per ſimulationem inſidiantem.

LEPORES. 56

LEpores olim belligerantes cum aquilis, inuocarunt in auxilium uulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, niſi ſciremus qui uos eſtis, & cum quibus præliamini.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, eos, qui cum præſtantioribus certant, ſuam ſalutem contemnere.

FORMICA. 57

QVæ nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturæ aſsidue incūbens, non erat proprijs laboribus contentus, ſed & uicinorum fructus ſurripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaritia, tranſmutauit eum in hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutaſſet formam, non & affectum mutauit: nam uſque nunc arua cir

cumeundo, aliorum labores ſurripit, & ſibi recondit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, natura prauos, & ſi maxime ſpeciẽ tranſmutauerint, mores non mutare.

VESPERTILIO ET MVSTELLA. 58

VEſpertilio in terram cũ cecidiſſet, à muſtela capta eſt: & cum occidẽda foret, pro ſalute rogabat. Hac *uerò dicente, non poſſe ipſam dimittere, quòd natura uolucribus omnibus inimica foret, ait, non auem, ſed murem eſſe: & ſic dimiſſa eſt. Poſtremo autem cum iterum cecidiſſet, & ab alia capta muſtela, ne uoraretur orabat.* Hac *autem dicente, cunctis inimicã eſſe muribus, hæc nõ mus, ſed ueſpertilio eſſe dicebat: & rurſus dimiſſa eſt: atque ita euenit bis mutato nomine, ſalutem conſecutam fuiſſe.*

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, neque nos in eiſdem ſemper eſſe oportere, conſyderantes eos, qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

VIATORES. 59

VIatores ſecundũ littus quoddã iter faciẽtes, iuerunt in ſpeculã quandã, & illic conſpicati ſarmẽta procul natãtia, nauim eſſe magnã exiſtimarunt: quãobrem expectarunt, tanquã appulſura ea eſſet. Cum uerò à uento lata ſarmenta propius forent, non nauim amplius, ſed ſcapham uidere uidebantur. Aduectis autem illis, cũ ſarmenta eſſe uidiſſent, inter ſe dixerũt, Vt nos igitur fruſtra, quod nihil eſt, expectabamus? Adfabulatio.

Fabula ſignificat, nonnullos homines, qui ex improuiſo terribiles eſſe uidentur, cum periculum feceris, nullus

lius eſſe pretij inueniri.

ASINVS SYLVESTRIS. 60

ASinus ſylueſtris aſino uiſo domeſtico in loco quodã aprico profectus ad ipſum, beatum dicebat & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde uerò cum uidiſſet eum ferentem onera, & agaſonem retro ſequentem, & baculis ipſum percutientem, ait, Aſt ego non amplius beatum te exiſtimabo: uideo enim non ſine magnis malis habere te felicitatem. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, non eſſe emulanda lucra, in quibus inſunt pericula, & miſeriæ.

ASINI. 61

ASini olim propterea quòd aßiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miſerunt ad Iouem, ſolutionẽ laborum petentes. Hic autem oſtendere ipſis uolens, id non fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluuium fecerint. Ac illi eum uerum dicere exiſtimantes, ex illo & nunc uſque, ubi aliorum urinam uiderint aſinorum, illic & ipſi circumſtando mingunt.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, unicuique quod fatale eſt, incurabile eſſe.

ASINVS ET VVLPES. 62

ASinus indutus pelle leonis, uagabatur reliqua bruta perterrendo. Cæterum uiſa uulpe, tentauit & hanc perterrefacere. Hæc autem (caſu enim ipſius uocem audiuerat) ad ipſum ait, Cõpertum habeto, quòd & ego timuiſſem, niſi rudentem audiuiſſem. Adfabulatio.

Fabul aſignificat, nõnullos indoctos, qui ijs, qui extra

ſunt, aliqui eſſe uidentur, ex ſua linguacitate redargui.

ASINVS ET RANAE. 63

ASinus ligna ferens, pertraſibat paludem quandam. Lapſus autem, ut decidit, nec ſurgere poſſet, lamentabatur, ac ſuſpirabat. Ranæ *autem quæ erant in palude auditis ſuſpirijs,* Heus *tu, dixerũt: & quid faceres, ſi tãto hic tempore, quanto nos, fuiſſes, cum quia paulu lum cecidiſti, ſic lamenteris?* Adfabulatio.

Hoc *ſermone uti quiſpiam poterit in uirum ſegnem, qui ob minimos quoſque labores triſtatur, cum ipſe maioribus facile reſiſtat.*

ASINVS ET CORVVS. 64

ASinus ulcerato dorſo in prato quodam paſcebatur. Coruo autem inſidendo ſibi, & ulcus percutiendo, aſinus rudebat, ac ſaltabat: ſed agaſone procul ſtante, ac ridẽte, lupus præteriẽs, ipſum uidit, & dixit, Miſeri *nos quos ſi tantum uiderit, perſequitur, huic autẽ & arridet.*

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, maleficos homines, ſi tantum appareant, dignoſci.

ASINVS ET VVLPES. 65

ASinus & uulpes inita inter ſe ſocietate, exiuerunt ad uenationem, Leo *uerò cum occurriſſet ipſis, uulpes imminens periculum uidẽs, profecta ad leonem, traditurã ei aſinum pollicita eſt, ſi ſibi impunitatẽ promiſerit. Qui cum dimiſſurum eam dixiſſet, illa adducto aſino, in caſſes quoſdam ut incideret, fecit. Sed leo uidens illum fugere minime poſſe, primam uulpem comprehendit: deinde, ſic ad aſinum uerſus eſt.* Adfabulatio.

Fabula

Fabula ſignificat, eos, qui ſocijs inſidiantur, ſæpe & ſeipſos neſcios perdere.

GALLINA ET HIRVNDO. 66

GAllina ſerpentis ouis inuẽtis diligenter calefacta exclusit. Hirundo autem cum eam uidiſſet, ait, O demẽs, qui hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te prima iniuriam auſpicabuntur. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, implacabilem eſſe prauitatem, licet afficiatur maximis beneficijs.

CAMELVS. 67

CVm primum uiſa eſt camelus, homines perterriti, et magnitudinem admirati fugiebant. Vbi uerò procedente tempore cognouerunt ipſius manſuetudinem, cõfiſi ſunt eo uſque, ut ad eam accederent. At intellecto paulo poſt beluæ non ineſſe bilem, eò contemptius iere, ut & frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, terribiles res conſuetudine contemptibiles fieri.

SERPENS. 68

SErpens à multis hominibus peßundatus, Iouẽ poſtulauit. Iupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcauit, pupugiſſes: nequaquã id facere ſecundus aggreſſus fuiſſet. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, eos, qui prius inuadentibus reſiſtũt, alijs formidoloſos fieri.

COLVMBA. 69

COlumba ſiti corrupta, ut uidit quodam in loco poculum aquæ depictum, uerum rata, atq; multo elata

impetu, inſcia in tabulam offendit, uſq; adeo ut & pennis ipſius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, nonullos homines ob uehementes alacritates inconſulto res aggredienteis, inijcere ſeſe in perniciem.

COLVMBA ET CORNIX. 70

COlumba in columbario quodam nutrita, fœcunditate ſuperbiebat. Cornix uerò ea audita, ait, Heus tu, deſine hac re gloriari: nam, quo plures paris, eo plus mœroris accumulas. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ex famulis quoque, eos eſſe infeliciſſimos, qui in ſeruitute multos filios faciunt.

DIVES. 71

DIues duas habens filias, altera mortua, præficas conduxit. Cū uerò altera filia dixiſſet, Vt nos miſeræ, ipſæ, ad quas pertinet luctus, lamentari neſcimus: hæ uerò non neceſſariæ ſic uehementer plangunt: mater ait, Ne mirare filia ſi hæ ita lamentantur, nam nummorum gratia id agunt. Adfabulatio.

Fabula ſignificat, nonnullos homines ob auaritiam nō uereri alienis calamitatibus quæſtum facere.

PASTOR. 72

PAſtor actis in quercetū quoddam ouibus, ſtrata ſub quercu ueſte, aſcendit, & fructum decutiebat. Oues uerò inter edendum glādes, neſciæ & ueſtes unò deuorarunt. At cum paſtor deſcendiſſet, ut quod erat actū, uidit Ò peßima, ait, animalia, uos cæteris uellera ac ueſtes præbetis, à me uerò, qui uos nutrio, & ueſtem ſurripitis.

Adfabulatio. *Fabula ſignificat, pleroſque homi nes ob dementiam eos, qui nihil attinent, beneficio affice= re, in domeſticos mala operari.*

BVBVLCVS. 73

B*Vbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit uitu= lum, luſtrando omnem ſolitudinem, indagando mo= ram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus eſt Ioue͂, ſi furem, qui uitulum cepit, oſtenderit, hœdum in ſacrifi= cium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam, inuenit à leone deuorari uitulum. Trepidus igi tur, & perterrefactus, eleuatis manibus ſuis in cœlu͂, ait, O' domine Iupiter promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio ſacrifi= caturum, ſi huius manus effugero.*

Adfabulatio.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quidpiam amiſerint, precantur ut inueniant, cum inuenerint, quæ= runt effugere.

AQVILA. 74

S*Vper petra aquila ſedebat, leporem captura: ha͂c au= tem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſ ſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cu͂ uidiſſet, Et hoc mihi altera mœſtitia, quòd proprijs pen= nis inteream.*

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cum quis à ſuis pericu= lum patiatur.

VERMIS ET VVLPES. 75

Q*Vi ſub cœno celabatur uermis ſuper terra͂ egreſſus dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medi= caminum*

caminum doctus, qualis eſt Pæon *deorũ medicus.* Et *quo modo, ait uulpes, alios curans, teipſum claudũ non curas?*

Adfabulatio.

Fabula *ſignificat, niſi præſto experientia fuerit, omne uerbum inane eſſe.*

GALLINA AVRIPARA. 76

G*Allinam quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam alijs gallinis ſimilem reperit.* Hic *multum ſperãs inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus eſt.*

Adfabulatio.

Fabula *ſignificat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.*

LVPVS ET VETVLA. 77

L*Vpus eſuriens circuibat quærendo cibum.* Profectus *autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum,* De*ſine plorare: ſin minus, hac hora tradam te lupo.* Ratus *igitur lupus ſerio loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cum aduenißet ueſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si uenerit lupus huc, interficiemus eum fili.* His *auditis, lupus eundo dicebat,* In *hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.*

Adfabulatio.

Fabula *in homines, quorũ facta uerbis nõ reſpondẽt.*

DE CVLICE ET LEONE. 78

C*Vlex ad leonem accedens, ait,* Neque *timeo te, neq; fortior me es: minus mihi adeſſe uirium ideo exiſtimas quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc et fœmina cum uiro pugnans facit.* Ego *uerò longe ſum te*

fortior,

ſortior. Si uerò uis, ueniamus ad pugnam. Et cum tuba ceciniſſet, culex inhæſit mordẽs circa nares ipſius leueis genas, leo autem proprijs unguibus dilaniauit ſe ipſum, donec indignatus eſt. Culex autem uicto leone cum ſonuiſſet tuba, & epiniciũ ceciniſſet, euolauit. Araneæ uerò uinculo implicitus cum deuoraretur, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à uili animali aranea occideretur.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui proſternunt magnos, & à paruis proſternuntur.

GVILELMVS CANONICVS DIVI AVRElij Auguſtini Florentio ſuo illuſtri Baroni Iſelſteino, S. D.

FAbulas Aeſopi cum ex oratione ligata in ſolutam uertiſſem, tibi florentißime Florenti dicare placuit: quàm enim ſis amans literarum, ex meo Antonio uiro literatißimo facile intelligo. Nam eum tu quidem quòd eruditum ſcires, acciuiſti, & is tui amantißimus eſt, cũ ob alia quædam, tum ob amorẽ tuum erga literatos. Neq; illud præterire debeo, me quoq; à te uehementer amari, & te commendante magiſtro Antonio ſuccenſum deſiderio noſtri. Apprime ſanè decere ſolet, qui genere ſit illuſtris, eũ eſſe amicum et familiarem literarũ, quæ ut cætera cõmoda earum ſileã, uel ſolæ adeò faciunt

immortalem

immortalem. Erit autem harum fabularum lectio tibi, ut opinor, utilis, quippe ubi multa ad bene uiuendum appoſita inuenies, grata certe earum lectio, & iucunda nõ eſſe non poteſt. Hactenus autem eas illis, qui alias complures ſcripſerint, fuiſſe neglectui, ſatis miror, nec equidem tamẽ ſcripturus fuiſſem, ni & Titus Liuius harum in hiſtoria meminiſſet, & Flaccum noſtrum in epiſtola uſum uiderem, & Quintilianum inſtitutionum libris utendum ſuadere cernerem. Sed ſatis iam exordij. Illud te admonitum uelim, ne ſis inſcius, animantes, quæ iam mutæ ſunt, olim fuiſſe loquaces. Vale, & me, ut facis, ama.

DE GALLO GALLINACEO. 1

Gallus gallinaceus dum uerrit ſtercorarium, offendit gemmam, Quid, inquiens rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo, imò equidem omnibus gemmis granum ordei malim.

Morale.

Per gemmam artem, ſapientiamq́; intellige, per gallũ hominem ſtolidum & uoluptarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cũ uſum earum neſciant, nec uoluptarius, quippe cui una placeat uoluptas.

DE LVPO ET AGNO. 2

Lvpus ad caput fontis bibẽs, uidet agnũ procul infra bibentem. Accurrit, agnum increpitat, quòd turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare, ut parcat innocẽti. Se quãdo longe infra biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum uoluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis ſacrilege, ſemper obes. Pater, mater, omne tuum

inuiſum genus,ſedulo mihi aduerſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

Morale.

Vetus dictum eſt,ut canem cædas facile inueniri baculum. Potens ſi libet nocere,facile capit nocendi cauſam:ſatis peccauit,qui reſiſtere non potuit.

DE MVRE ET RANA. 3

BEllum gerebat mus cum rana, De paludis certabatur imperio. Pugna erat uehemens, & anceps: mus callidus ſub herbis latitans,ex inſidijs ranam adoritur: rana uiribus melior,pectore,& inſultu ualẽs, aperto marte hoſtem laceßit. Haſta utriq; erat iuncea. Quo certamine procul uiſo, miluus adproperat: dumq́; præ ſtudio pugnæ,neuter ſibi cauet,utrunque bellatorem miluus rapit, ac laniat.

Morale.

Itidem euenire ſolet factioſis ciuibus, qui accenſi libidine dominandi, dum inter ſe certant fieri magiſtratus, opes ſuas,plerunque etiam uitam in periculo ponunt.

DE CANE ET VMBRA. 4

CAnis tranans fluuium,rictu uehebat carnem. Splendente ſole,ita ut fit,umbra carnis lucebat in aquis. Quã ille uiſam auide captans,quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum ſpei iactura perculſus, primum ſtupuit,deinde animum recipiens,ſic elatrauit, Miſer deerat cupiditati tuæ modus:ſatis ſuperq́; erat ni deſipuiſſes. Iam per tuam ſtultitiam minus nihilo tibi eſt.

Morale.

Monemur hac fabella modeſtiæ , monemur prudentiæ:ut & cupiditati ſit modus, ne certa pro incertis amittamus. Aſtute certe Terẽtianus ille Sannio, Ego, inquit,

inquit, ſpem precio non emam.

DE LEONE ET QVIBVSDAM ALIIS. 5

CVm oue quibuſdãq; alijs pepigerat leo, uenationẽ fore communem: itur uenatum: capitur ceruus. Partiũtur. Singulas ſingulis partes tollere ut conuenerat incipiẽtibus, Leo rugijt, Vna, inquiẽs, pars mea eſt, quia ſum digniſſimus. Altera itidem mea eſt, quia uiribus præſtantiſſimus. Porrò quia in capiundo ceruo plus ſudauerim, uendico tertiam. Quartam denique partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socij hoc audito, diſcedunt uacui, & taciti, non auſi mutire contra leonem. Morale.

Rara ſemper fuit fides, apud hoc ſeculum rarior eſt: apud potentes, & eſt, & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt ut uiuas cum pari. Qui enim cum potentiore uiuit, neceſſe habet ſæpe de ſuo iure cõcedere, cum æquali æquale tibi ius erit.

DE LVPO ET GRVE. 6

LVpo uorãti ouem, forte oſſa hæſere in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tuliſſe eum precium uoracitatis. Tandem blanditijs multis pluribusq; promiſſis gruem inducit, ut collo longiſſimo in gulam inſerto, os infixum eximeret. Petenti autẽ præmium illuſit, Inepta, inquit, abi: non ſat habes quod uiuis, uitam debes mihi. Si libuiſſet, licuit præmordere collum tuum.

Morale.

Tritum eſt, Perire quod facis ingrato.

DE RVSTICO ET COLVBRO. 7

RVſticus repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni

ab igni uim, uiruſq; recipiens, deinde flammã non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit, ruſticus correpta ſude, uerbis, uerberibuſq; cum eo iniuriã expoſtulat, Num hanc referat gratiam? num uitam erepturus ſit illi, qui uitam ipſi dederit?

Morale.

Fit interdum ut obſint tibi quibus tu profueris, & male de te mereantur ij, de quibus tu bene ſis meritus.

DE APRO ET ASINO. 8

DVm iners aſinus irrideret aprũ, ille indignans frendebat. Malum quidem ignauiſsime fueras meritus, ſed etiã ſi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas ſumam. Irride tutus, impunè tibi licet, tutus enim es ob inertiam.

Morale.

Demus operam, ut cum indigna nobis audimus, aut patimur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, ſi quiſpiam bonorum eis reſiſtat, magni pendunt haberi ſe dignos ultione. Imitemur equos, & magnas beſtias, qui oblatrantes caniculos, cum contemptu prætereunt.

DE MVRE VRBANO ET MVRE *ruſtico.* 9

LIbitum eſt urbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus ruſticus, inuitat, apparatur, itur cœnatum. Depromit ruſticus, quidquid poſuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hoſpitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis ſubinde laudat copiam. Remeans ducit ſecum in urbem ruſticum, ut quæ uerbis iactitarat, re comprobaret.

Ineunt conuiuium, quod urbanus ſplendide compararat. Inter epulandum auditur in ſera murmur clauis, trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus & inſuetus, & loci ignarus ægre ſe tueri. Diſcedente famulo redit urbanus ad menſam, uocat ruſticum, ille uix tandem metu depoſito prorepit. Inuitantem ad pocula urbanum percunctatur, num hoc periculum crebrum ſit? Reſpondit ille quotidianum eſſe, oportere contemni. Tum ruſticus, Quotidianum, inquit? Me hercle iſtæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate iſtam copiam.

Morale.

Diuitiæ præ ſe ferunt quidem uoluptatem, ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapeles quidem fuit, qui cum inimicis ſuis quàm maxime nocere uellet, diuites eos faciebat, dictitans ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem ſarcinam curarum.

DE AQVILA ET CORNICVLA. 10

Aquila nacta cochleam, non ui aut arte quiuit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium. Suadet ſubuolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare, ſic enim fore, ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præſtoletur caſum, præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula, dolet eluſa aquila.

Morale.

Noli quibuſuis habere fidem: & conſilium, quod ab alijs acceperis, ſic inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.

DE CORVO ET VVLPECVLA 11

Prædam

PRædam nactus ſtrepitat in ramis Coruus. Videt uulpecula geſtientem, accurrit, Coruum, inquit, plurima ſalute impertit uulpes. Sæpenumero audieram famam eſſe mendacē, iam re ipſa experior. Nam ut hâc forte iam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, aduolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & uideo cādidiorem niue. Meo ſanè iudicio cygnos uincis, & hædera formoſior alba es. Quod ſi ut plumis, ita & uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginā. Hac aſſentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti uero è roſtro excidit caſeus, quo correpto, Vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miſerum Coruum pudet, pigetq́; ſui. Et iactura rei mixta pudore dolet.

Morale.

Nonnulli ſic auidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno ament aſſentatorem. Eiuſmodi homunciones prædæ ſunt paraſitis. Quòd ſi uitaueris iactantiā, facile aſſentatorum peſtiferum genus uitaueris. Si tu uoles eſſe Thraſo, nuſquam deerit Gnatho.

DE LEONE SENECTVTE CONFECTO. 12.

LEo qui in iuuentute complures ſua ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exoluit pœnas. Reddunt talionem beſtiæ. Dente aper, cornu petit taurus. In primis aſellus, uetus ignauiæ nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus ſtrenue inſultat. Tum gemebūdus leo, Hi quibus olim nocui, iam uiciſsim nocent, & merito. Sed hi quibus aliquando profui, iam uiciſsim non proſunt, imò etiam immerito obſunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, ſtultior qui falſis amicis confiſus fuerim.

Morale.

In ſecundis rebus non efferaris, non ſis ferox. Nam *ſi uultum mutarit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti.* Et *inter amicos fac habeas diſcrimē. Sunt enim quidam amici non tui, ſed menſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna ſimul ac mutata erit, & illi mutabuntur. Et bene tecum actū erit, ſi nō inimici fuerint.* Merito *queritur* Ouidius:

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit uelis aura ſecunda meis,
Vt fera nimboſo tumuerunt æquora uento,
In medijs lacera puppe relinquor aquis.

DE CANE ET ASINO. 13

DVm blandiretur canis hero, & familiæ herus & familia canem demulcet: aſellus id uidens, altius gemit, cœpit eum pigere ſuæ ſortis, inique putat comparatum, canem gratum eſſe cunctis, paſciq́; de menſa herili, idq́; ocio ludoq́; conſequi. Seſe cōtrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam ocioſum eſſe, & cunctis tamē odioſum. Si hæc fiant blanditijs, eam artem, quæ tam utilis ſit, ſtatuit ſectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tētaturus, procurrit obuiam, ſubſilit, pulſat ungulis: exclamāte hero, accurrēre ſerui, & ineptus aſellus, qui ſe urbanum credidit, fuſte uapulat.

Morale.

N*on omnia poßumus omnes (ut ait* Virgil. in Bucoli*cis) nec omnes omnia decent, id quiſque uelit, id tentet quod poßit.* Non *ſimus id quod* Græce *ſignificantius dicitur* ὄνος λύρας, *id eſt, aſinus lyrarum, uel lyræ. Sic autem* Boetius, *Aſinus ad lyram poſitus.* Repugnante *natu*

ra irritus eſt labor. Tu nihil inuita facies dices'ue Minerua, teſte Horatio.

DE LEONE ET MVRE. 14

LEo *æſtu curſuq; defeſſus, ſub umbra fronde ſuper uiridi quieſcebat. Murium autem grege tergum eius percurrente, experrectus, unũ è multis cõprehendit. Supplicat captiuus, indignũ ſe eſſe cui leo iraſcatur clamitat: reputans ille in nece tantillæ beſtiolæ nihil eſſe laudis, captiuum dimittit.* Nec *uero ita multo poſt, leo forte dum per ſaltum currit, incidit in plagas.* Rugire *licet, exire nõ licet.* Rugientem *miſerabiliter leonem mus audit, uocem agnoſcit, repit in cuniculos, laqueorũ quærit nodos, quæſitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.*

Morale.

Hæc fabella ſuadet potentibus clementiam. Etenim *ut ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potentes ope humilimorum. Quare uir prudens, & ſi poteſt, timebit uel ulli hominum nocere. Qui autem non timet nocere alteri, ualde deſipit. Quid ita? Quia & ſi iam potentia fretus neminem metuis, forſan olim erit ut metuas. Conſtat enim eueniſſe claris, magniſq; regibus, ut uilium homuntionum, uel gratia indiguerint, uel iram metuerint.*

DE MILVO AEGROTO. 15

LE*cto decumbebat miluus.* Iam *fermè moriens matrem orat precatum ire deos.* Mater *reſpondet, nil opus illi ſperandum à dijs, quorum ſacra, & aras ſuis rapinis toties uiolaſſet.* Morale.

Decet *uenerari ſuperos.* Illi *enim pios iuuant, impios*

auerſantur. Infelicitate neglecti, in miſeria nō exaudient. Quare in ſecundis rebus ſis eorum memor, ut in aduerſis rebus præſentes ſint uocati.

DE HIRVNDINE ET ALIIS *auiculis.* 16

CVm primum cœptum eſt ſeri linum, hirundo ſuadet auiculis impedire ſementem, dictitans, ſibi fieri inſidias. Irrident illæ, ſtultam uatem hirundinem uocant. Surgente iam lino & uireſcente, rurſus monet euellere ſata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari ſegetem. Cum ne tunc quidem conſulentem audirent, hirūdo auium cœtu relicto, hominis ſibi conciliat amicitiam. Init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris auibus è lino fiunt retia & laquei. Morale.

Multi nec ipſi conſulere ſibi norunt, nec recte conſulentem audiūt. Sed cum in periculis ſunt & damnis, tum demum ſapere incipiunt, & ſuam damnare ſecordiam. Tum ſat ſuperq; conſilij eſt, Hoc *inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præſtat eſſe* Prometheum, *quàm* Epimetheum. *Fuere hi fratres, nomina ſunt Græca. Alteri cōſilium ante rem fuit, alteri poſt rem, quod declarat interpretatio nominum.*

DE RANIS ET EARVM REGE. 17

GEns ranarum, cum eſſet libera, Ioui ſupplicabat dari regem. Ridere Iupiter uota ranarum: illæ tamen iterum atque iterum inſtare, donec ipſum perpellerent. Deijcit ille trabem, ea moles ingenti fragore quaßat fluuium, territæ ſilent ranæ, regem uenerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abiecto metu, inſultant &

deſul

deſultant: iners rex luſui eſt, & contemptui. Laceſſunt rurſum Iouem, orant regem dari qui ſtrenuus ſit. Dat Iupiter ciconiam. Is præſtrenue perambulans paludem, quidquid ranarum obuiam fit, uorat. De huius igitur ſæuitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Iupiter non audit, nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconia cubitũ eunte: ex antris egreſſæ, rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, iam ferant inclementem.

Morale.

Perinde atq; ranis, euenire ſolet plebi, quæ ſi regẽ paulo manſuetiorẽ habet, ignauũ, inertem eſſe cauſatur, optat aliquando contingere ſibi uirum. Contrà ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, huius ſæuitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſiue quod ſemper præſentiũ nos pœnitet, ſiue quod uerũ eſt uerbum: Noua ueteribus non eſſe potiora.

DE COLVMBIS ET EARVM rege accipitre. 18

COlumbæ olim bellũ geſſere cum miluo, quem ut expugnarent, delegerunt regem accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſegnius ac miluus, rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Morale.

Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat. Nihil eſt (teſte Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutari non optem. Multi noua ſorte quæſita, ueterem rurſus optarunt. Ita plerique ingenio ſumus omnes, noſmet noſtri pœnitet.

DE FVRE ET CANE. 19

FVri aliquando panem (ut ſileat)porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas noui, panem das quod deſinam latrare: ſed ego tuum munus odi, quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta aſportabis. Morale.

Caue parui commodi cauſa, amittas magnum: caue cui uis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, ſed & benigne faciunt.

DE LVPO ET SVCVLA. 20

PArturiebat Sucula, pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtus. Reſpondit puerpera, lupi obſequio ſe non egere: ſi uelit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longius abeat. Lupi enim officium conſtare, non præſentia, ſed abſentia. Morale.

Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operã pollicentur, non tui amore, ſed ſui, ſuum quærentes commodum, non tuum.

DE PARTV MONTIVM. 21

OLim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus, tum omnes riſu emori. Morale.

Hanc fabellam tangit Horatius, Parturiunt montes, inquit, naſcetur ridiculus mus: notat autem iactantiam. Iactabundi enim cum magna profitentur, & oſtentant, uix parua faciunt. Quapropter Thraſones illi iure ſunt materia ioci, & ſcommatum. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunque enim grauior periculo eſt periculi metus, imò ridiculum eſt, quod metuimus.

DE CANE VETVLO, QVI AB hero contemnitur. 22

CAnem uenaticum, qui iam ſenuerat, inſtigat herus, fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpitat herus uerbere & uerbo. Canis reſpondet debere ſibi iure ignoſci, iam ſenuiſſe, at iuuenem fuiſſe ſtrenuum. Sed ut uideo, inquit, Nil placet ſine fructu. Iuuenem amaſti, ſenem odiſti. Amaſti prædabundum, odiſti tardum edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim iuuenem frugis cauſa dilexiſti, ſenem fructuoſæ iuuentutis gratia diligeres. Morale.

Recte canis, Nam teſte Naſone,

Nil niſi quod prodeſt charum eſt, en detrahe menti
Spem fructus auidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla eſt memoria: futuri autem gratia non magna, præſentis commodi ſumma.

Turpe quidem dictu, ſed ſi modo uera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

DE LEPORIBVS INANITER timentibus. 23

SYlua inſolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientes, cum obſiſteret palus, ſtetere anxij, utrinque comprehenſi periculis. Quóq; maioris eſſet incitamentum timoris, uident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus unus prudentior cæteris, ac diſertior, Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus eſt. Corporum quidem agilitas nobis eſt, ſed animus deeſt. Hoc periculum turbinis non fugiendum, ſed eſt contemnendum. Morale.

Omni in re opus eſt animo. Iacet uirtus ſine confidentia. Confidentia enim dux, & regina uirtutis eſt.

DE HOEDO ET LVPO. 24

C*Apra cum eſſet paſtum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini, dum redeat ipſa.* Lupus, *qui id procul audierat, poſt matris diſceſſum pulſat fores, uoce capriſat, iubens recludi.* Hœdus *dolos præſentiens,* Non *aperio, inquit, nam & ſi uox capriſat, tamen equidem per rimulas lupum uideo.*

Morale.

Obaudire parenti filios, ipſis eſt utile, & iuuenem ſeni decet auſcultare.

DE CERVO ET OVE. 25

C*Eruus coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans.* Ouis *debiti quidem erat inſcia, tamen ob lupi præſentiam ſpondet ſe daturam: dicitur ſolutioni dies.* Dies *adeſt, monet ceruus ouem.* Illa *it inficias.* Quod *enim promiſerit excuſat factum in metu, & præſentia lupi,* Votum *extortum non eſſe ſeruandum.*

Morale.

Sententia iuris eſt, Vim *ui repellere licet.* Ex *hac fabella noua quædam naſcitur,* Fraudem *fraude refellere licet.*

DE RVSTICO ET ANGVI. 26

R*Vſticus quidam nutrierat anguem.* Iratus *aliquando, beſtiam petit ſecuri.* Euadit *illa non ſine uulnere.* Poſtea *ruſticus deueniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunij, propter anguis iniuriam ſibi accidere, igitur ſupplicat angui, ut redeat.* Ille *ait ignoſcere ſe, ſed redire nolle.* Neque *enim fore ſecurum cum ruſtico, cui tanta ſit*

domi ſecuris. Liuorem uulneris deſijſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

Morale.

Ei qui ſemel fidem ſoluit, iterum habere fidem uix eſt tutum. Iniuriam quidẽ donare, id ſanè miſericordiæ eſt: cauere autem ſibi, & decet, & prudentiæ eſt.

DE VVLPECVLA ET CICONIA. 27

VVlpecula uocarat ciconiam ad cœnam. Obſonium in menſam effundit: quod quum liquidum eſſet, ciconia fruſtra roſtro tentante, uulpecula lingit. Abit eluſa auis, pigetq; pudetq; iniuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, inuitat uulpeculam. Vitreum uas ſitum erat plenum belli obſonij. Quod quidem uas quum eſſet arcti gutturis, uulpeculæ obſonium licuit uidere, & eſurire, guſtare non licuit. Ciconia roſtro facile exhauſit.

Morale.

Riſus riſum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

DE LVPO ET CAPITE PICTO. 28

LVpus in officina ſculptoris caput humanum repertum uerſat, miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput: Eſt in te artis multum, ſed ſenſus nihil.

Morale.

Externa pulchritudo ſi aſsit, grata eſt: ſin alterutra carendũ eſt, præſtat externa quàm interna careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eo ſit odioſior, quo formoſior.

DE GRACVLO. 29

Graculus ornauit ſe plumis pauonis. Deinde pulchellus ſibi uiſus, faſtidito genere ſuo, cõtulit ſe ad pauonum genus

genus. Illæ *tandem intellecta fraude, ſtolidam auem colo-ribus nudarunt, & plagis affecerunt.* Horatius *hanc fabellam primo epiſtolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis quæ auibus exciderant plumis: poſt ubi unaquæq; auium ſuam plumã decerpſit, ridiculum fuiſſe.*

Ne *ſi forte ſuas repetitum uenerit olim*
Grex *auium plumas, moueat cornicula riſum,*
Furtiuis *nudata coloribus.* Morale.

Notat *hæc figura eos qui ſe gerunt æquo ſublimius, qui cum his uiuunt qui & ditiores ſunt, & magis nobi-les. Quare ſæpe inopes fiunt, & ſunt ludibrio.* Probe Iu*uenalis monet:* E' *cœlo deſcendit,* [illegible], *hoc eſt,* No*ſce te ipſum.*

DE MVSCA ET FORMICA. 30

M*Vſca altercabatur cum formica ſe nobilem, illam ignobilem: ſe uolitare, illam repere: ſe uerſari in tectis regum, illam cauernis latere: ſegetem rodere, aquam bibere, ſe ſplendide epulari iactitabat, & hæc tamen ocio nanciſci.* E' *regione formica ſe nõ ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam, muſcam uagam eſſe, ſe ſtabilem, ſa-pere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & uina.* Atque *hæc ſe non ſegni ocio, at ſtrenua opera nan-ciſci.* Porrò *formicam lætam eſſe & tutam, charam omni-bus, exemplar deniq; laboris:* M*uſcam anxiam cum peri-culo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inuiſam, exẽplar deniq; ſegniciei.* Formi*cam hyemis memorem, alimẽta reponere: muſcam in diem uiuere, hyeme aut eſurituram, aut certe morituram.* Morale.

Qui pergit quæ uult dicere, quæ non uult audiet. Muſca ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autẽ formicæ: Videtur enim optabilior uita obſcura cũ ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

DE RANA ET BOVE. 31

R*Ana cupida æquandi bouẽ, ſe diſtentabat.* Filius *hortabatur matrem cœpto deſiſtere.* Nihil *enim eſſe ranam ad bouem.* Illa *ſecundũ intumuit, clamitat natus:* Crepes *licet mater, bouem nunquam uinces.* Tertium *autem quum intumuiſſet, crepuit.* Morale.

Cuiq; *ſua dos eſt.* Hic *forma, ille uiribus, hic opibus, ille pollet amicis.* Vnumquenq; *ſuo decet eſſe contentum.* Valet *ille corpore, tu ingenio.* Quocirca *quiſq; ſemet cõſulat, ne inuideat ſuperiori, quod miſerum eſt: nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.*

DE EQVO ET LEONE. 32

V*Enit ad equum comedendum leo.* Carẽs *autem præ ſenecta uiribus, meditari cœpit artem, medicum ſe profitetur, uerborum ambage equum moratur.* Hic *dolo dolum, artem opponit arti.* Fingit *ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem, orat ut inſpiciens ſentẽ medicus ducat.* Paret *leo.* At *equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & ſe continuo conijcit in pedes.* Leo *uix tandem ad ſe rediens, ictu enim propè exanimatus fuerat,* Pretiũ, *inquit, fero ob ſtultitiam, & is iure effugit.* Dolum *enim dolo ultus eſt.* Morale.

Odio *digna eſt ſimulatio, & ſimulatione capienda:* Non *eſt timendus hoſtis, qui hoſtem præ ſe fert, ſed qui quum hoſtis ſit, beneuolentiam ſimulat, is demum timendus*

dus, & odio digniſsimus.

DE EQVO ET ASINO. 33

EQuus phaleris ſellaq́ exornatus, cum ingenti hinnitu per uiã currebat. Currenti autẽ onuſtus aſellus forte obſtabat. Equus ira fremebũdus, & frena ferox ſpumantia mãdens: Quid inquit, tarde, ignaue obſiſtis equo? Cede inquam, aut proculco te pedibus. Aſellus contra rudere non auſus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & curſum intendenti crepat inguen. Tum curſui & oſtentui inutilis, ornamentis ſpoliatur, dein carrario uenditur. Videt poſtea cum carro uenientem aſellus, & affatur: Heus bone uir, quid iſthuc ornati eſt? Vbi aurata ſella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? Sic amice neceſſe fuit euenire ſuperbienti. Morale.

Pleriq; in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ. Sed quia proſperitate inſoleſcunt, aduerſitatem incurrunt. Eos qui felices uidentur, monuerim eſſe cautos. Etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunij eſſe, fuiſſe felicem. Accedet ad cumulũ infelicitatis id quoq; mali, Cõtemnentur ab ijs, quos ipſi cõtempſere, & illudent eis ij, quos ipſi riſere.

DE AVIBVS ET QVADRVPEDIBVS. 34

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque ſpes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Veſpertilio autem relictis ſocijs defecit ad hoſtes. Vincunt aues duce & auſpice aquila. Transfugam uero ueſpertilionem damnant, uti ne ad aues unquam illi ſit reditio, uti ne luce unquam ſit uolatus. Hæc cauſa Veſpertilioni eſt,

ut non

ut non niſi noctu uolet. Morale.

Qui cum ſocijs aduerſitatis & periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.

DE LVPO ET VVLPE. 35

LVpus quum prædæ ſatis eſſet, in ocio degebat. Accedit uulpecula, ſciſcitatur ocij cauſſam. Senſit lupus inſidias fieri ſuis epulis, ſimulat morbum eſſe cauſam, orat uulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet petere latebras lupi: hoſtem enim ſecurum poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue ſceleris ſui gaudium. Nam non ita multo poſt, idem paſtor & ipſam capit. Morale.

Fœda res inuidia eſt, & ipſi interdum autori quoque pernicioſa. Flaccus epiſtolarum primo:

Inuidus alterius rebus marceſſit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum.

DE CERVO. 36

CEruus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua: ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte dum contemplatur, dum iudicat, interuenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. Inſectantur fugientem canes. Sed quum intraſſet condenſam ſyluam, implicita ſunt ramis cornua. tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecere ut præda eſſet canibus. Morale.

Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt, quæ conferunt diſplicent. Beatitudinem cupimus,

pimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus: in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchre id ſignificat Lyricus ille noſter,

Sæpius uentis agitatur ingens
Pinus, & celſæ grauiore caſu
Decidunt turres, feriuntq́; ſummos
Fulgura montes.

DE VIPERA ET LIMA. 37

IN fabrica offendens limam uipera, cœpit rodere. Subriſit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi antè contriueris dentes, quàm me atteras: quæ duritiam æris præmordere ſoleo. Morale.

Etiam atq; etiam uide, qui cum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, ſed tibi nocueris.

DE LVPIS ET OVIBVS. 38

LVpis & agnis, quibus diſcordia eſt, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oues canum cohortem dedere. Quietis ouibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſyderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq́; ſolutum clamitant, ouesq́; canũ præſidio deſtitutas laniant.

Morale.

Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſijt. Fortaßis & cauſam ceperit, quur te nudatum præſidijs adoriatur.

DE SYLVA ET RVSTICO. 39

QVo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, uenit ruſticus in ſyluam, rogans ut ad ſecurim ſuam

tollere

tollere liceat capulum. Annuit ſylua. Ruſticus aptata ſecuri cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſero, pœnituit ſyluam ſuæ facilitatis. Doluit ſe ipſam eſſe cauſam ſui exitij.

Morale.

De quo bene merearis uide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.

DE MEMBRIS ET VENTRE. 40

PEs & *manus uentrẽ olim incuſarunt, quòd ab ocioſo eo lucra ipſorum uocarentur. Iubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille ſemel atque iterum: negant tamen manus alimentum. Exhauſto inedia uentre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus uoluit tandem officioſa eſſe, uerũ id ſero. Nam uenter deſuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dum uentri inuident, cum uentre pereunte pereunt.*

Morale.

Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita habet ſe ſocietas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico. Quare mutuis operis & mutuis officijs utendum eſt. Neque diuitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Vnicum & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt.

DE SIMIA ET VVLPECVLA. 41

SImia *uulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet, ad tegendas nates. Illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe, & ſe malle humum cauda ſua uerri, quàm ſimiæ nates tegi.*

Morale.

Sunt qui egeant, ſunt quibus ſuperet. Nulli tamen diuitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.

DE CERVO ET BOBVS. 42

CErvus uenatorem fugiens, coniecit ſe in ſtabulū. Boues orat ut in præſepe latitare liceat. Boues tutum eſſe negant: mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modo ne ipſi prodant. Intrat famulus occultum fœno non uidet: exit. Geſtire ceruus, & nihil iam timere. Tum unus è bobus & æuo & conſilio grauis, Facile, inquit, erat hunc, qui talpa eſt, fallere, ſed ut herum qui Argus eſt lateas, hoc opus, hic labor eſt. Mox deinde introgreditur herus. Qui ut ſerui negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cerui deprehendit ſub fœno cornua. Inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

Morale.

In aduerſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inuentu, aut quia miſeros, ut cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipſi metu impediti, & inopes conſilij ſemet imprudentia produnt.

DE LEONE ET VVLPECVLA. 43

LEo ægrotabat, uiſebant animalia, una officium differente uulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtola, quæ uenire admoneat: gratiſsimam rem ægroto fore, eius unius præſentiam. Nec quicquam periculi fore cur uulpecula metuat: leonem enim primum quidem amiciſsimum eſſe uulpeculæ, ideoq; percupere eius colloquiū. Deinde ægrotum eſſe & decumbere, & etiā ſi, id quod non erat, uelit, nocere tamen non queat. Reſcribit uulpecula, optare ſe ut leo conualeſcat, idq; oraturam ſuperos. Cæterum minime uiſuram, terreri enim ſe ueſtigijs. Quæ quidem

quidem ueſtigia cum omnia ſint antro leonis aduerſa, & nulla auerſa, eam rem indicium eſſe, multum quidem animalium introiſſe, ſed exiſſe nullum.

Horatius in primo epiſtolarum,
Olim quod uulpes ægroto cauta leoni
Reſpondit, referam, quia me ueſtigia terrent,
Omnia te aduerſum ſpectantia, nulla retrorſum.

Morale.

Caue fidem habeas uerbis: ni caueris, ſæpe tibi dabuntur uerba. Capienda eſt coniectura cum ex uerbis, tum ex factis, & ex his illa ſunt iudicanda.

DE VVLPECVLA ET MVSTELA. 44

Vlpecula longa inedia tenuis, forte per anguſtiorem rimam in cumeram frumenti repſit. In qua cũ probe paſta fuit, dein rurſus tentantem egredi, diſtentus impedijt uenter. Muſtela luctantem procul contemplata, tandem monet ſi exire cupiat, ad cauum macra redeat, quo macra intrarat.

Morale.

Videas complures in mediocritate lætos eſſe, atque alacres, uacuos curis, expertes animi moleſtijs. Sin hi diuites facti fuerint, uidebis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere: plenos curis, animi moleſtijs obrutos.

Hanc fabellam ſic Horatius canit lib. 1. epiſt.
Forte per anguſtam tenuis uulpecula rimam,
Repſerat in cumeram frumenti, paſtaq; rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si uis, ait, effugere iſtinc,
Macra cauum repetas arctum, quem macra ſubiſti.

DE EQVO ET CERVO.

EQuus gerebat bellum cum ceruo. Pulſus tandem è paſcuis implorabat opem humanam. Redit cum homine, deſcēdit in campum, uictus antea, iam fit uictor. Sed tamen hoſte uicto, & ſub iugum miſſo, ipſe uictor neceſſe eſt ſeruiat homini. Equitem fert dorſo, & frenum ore.

Morale.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per fortunam & induſtriam uicta, ſæpe uictoris interit libertas. Domini quidem & uictores paupertatis, ſeruire incipiūt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frenis, nec quærendi tenent modum, nec iuſto quidem auaritiæ ſupplicio, partis rebus audent uti. Horatius de hac fabella lib. 1. epiſt.

Ceruus equum pugna melior, communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frenumq́; recepit.
Sed poſtquam uiolens uictor diſceßit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frenum reppulit ore.
Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum uehet improbus, atq;
Seruiet æternum, qui paruo neſciat uti.

AESOPI FABVLAE TRIGINTA Sex, Hadriano Barlando interprete.

DE DVOBVS ADOLESCENTIBVS. 1

ADOLESCENTES *duo obſoniũ apud cocum ſeſe empturos ſimulant. Coco alias res agente, carnem alter è caniſtro ſurripit, dat ſocio ut ſub ueſte occulat. Cocus ſurreptam ſibi carnis partẽ ut uidit, furti utrunq; cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Iouẽ nihil habere: is uero qui habuit, nihil abſtuliſſe identidẽ deierat. Ad quos, Me quidem, inquit cocus, fur nunc latet, ſed is inſpexit, is ſcit quem iuraſtis.*

Morale.

Si quid peccauimus, id non ſtatim ſciunt hoĩes, at deus oĩa uidet, qui ſedet ſup cœlos, et intuetur abyſſos. Quòd ſi cogitent homines, ſuppreßius, prudentiusq; peccabitur.

DE CANE ET LANIO. 2

C*Anis in macello cum lanio carnem abſtuliſſet, in pedes ſeſe continuo quantum potuit coniecit. Lanius iactura rei perculſus, primùm tacuit, deinde animum recipiens, ſic procul acclamitauit: O` furacißime curre tutus, impune tibi licet, tutus enim es nunc ob celeritatem. Poſthac autem cautius mihi obſeruaberis.* Morale.

H*æc fabula ſignificat pleroſque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

DE CANE ET OVE. 3

CAnis ouem in ius uocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, lupus, uultur accerſuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit.

Morale.

Falſis teſtimonijs opprimi quàm plurimos, cum nemo neſcit, tum hæc quàm optime docet fabellula.

DE AGNO ET LVPO. 4

AGno comitāti caprum, lupus fit obuiam, rogitat cur relicta matre olidum potius ſequatur hircum, ſuadetq́; ut ad diſtenta lacte matris ubera redeat, ſperans ita fore abductum ut laniet. Ille uero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commiſit, huic ſumma cura ſeruandi data eſt, parenti potius quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſeductum mox percerpere.

Morale.

Noli omnibus fidem habere, multi enim dum alijs uidentur uelle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.

DE ADOLESCENTE ET CATO. 5

CVm adoleſcens quidam, in delitijs amoribusq́; uſurpaſſet catum, Venerem precibus fatigauit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus, fit metamorphoſis, quæ adoleſcenti miſere amanti perplacuit, nempe tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegātula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec uero ita multo poſt percupiens experiri dea, nunquid catus cum corpore mutaſſet & mores, per impluuium immittit muſculum, ibi riſu prorſus, atque ludo res digna accidit. Conſpectam ilico beſtiolam inſequitur

muli

muliercula. Venus indignãs, fœminæ uultus iterũ in Catũ, Cum pedibusq; manus, cum paruis brachia mutat Cruribus, & cauda eſt mutatis addita membris.

Morale.

Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt, Nimisq; difficile eſt aſſueta relinquere. Naturã expellas furca licet, ipſa recurret, inquit Horatius.

DE AGRICOLA ET FILIIS. 6

COmplures habebat agricola filios adoleſcentulos, ijq; inter ſe diſcordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſciculo iubet ſingulos breui circundatum funiculo effringere: imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit parens, redditq; ſingulis uirgulam, quam cum pro ſuis quiſque uiriculis facile frãgeret: O', inquit, filioli, ſic cõcordes uos uincere poterit nemo: ſed ſi mutuis uolueritis ſæuire uulneribus, atque inteſtinum agitare bellũ, eritis tandẽ præda hoſtibus.

Morale.

Docet hic apologus, concordia paruas res creſcere, diſcordia magnas dilabi.

DE ASINO ET EQVO. 7

RVſticus equum uacuum, aſinumq; ſarcinulis egregie onuſtum producit ad uiam: defeſſus aſellus, equũ ſibi onera ut adiutet, orat, ſi ſaluum uelit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ põdere grauatus procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat, quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum inquit, merito meo ſic nũc exerceor, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

Morale.

Monemur hac fabula, ut oppreßis ſubueniamus amicis, ortus noſtri (inquit Plato) partem ſibi patria uendicat, partem amici.

DE CARBONARIO ET FVLLONE. 8

FVllonem inuitabat Carbonarius, ut ſecũ in unis ædibus habitaret. Fullo, Non eſt, inquit, mi homo iſtuc mihi uel cordi, uel utile, uereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo eſt.

Morale.

Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare, monemur ſceleratorum hominum conſortia ueluti peſtem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem ſodalitia, commercia etiam in mores penetrant, & perinde quiſque euadit, ut quibus cum uerſatur.

DE AVCVPE. 9

IT uenatum auceps, uidet nidulantem procul in altißima arbore palumbum, adpropiat, denique inſidias molitur, premit forte calcibus anguem. Hic mordere, ille improuiſo exanimatus malo, Me miſerum, inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

Morale.

Significat hæc fabula nonnũquam eos ſuis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

DE BVCCINATORE, SEV TVCICINE. 10

BVccinator quidam ab hoſtibus capitur, abducitur, trepidare ille, ſupplicare, ut parcãt innoxio, ſe quando nihil unquam armorum præter unam buccinam geſtauerit, hominem ne potuiſſe quidem occidere, nedum uoluiſſe. Illi contrà murmure tum ſæuo tum uerberibus intonant,

nant, Nihil agis ſcelus, maxime noces, atque nunc hic trucidabere, quòd cum ipſe ut fateris, ſis rei militaris imperitus, cornu iſtoc tuo, aliorum excitas, euibrasq; animos.

Morale.

Grauiſsime peccant nonnulli, qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus, ut inique agant, conſulunt, atque huiuſmodi quædam ad illorum aures occinunt, Quid etiam dubitas? an te principem eſſe oblitus es? an non tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus, tui nihil poſsident quod tuum non ſit, tu potes & ſeruare, & perdere: tibi fas eſt opibus dignitateq́; augere quem uiſum ſit, fas eſt ubi libuerit adimere. Alios alia uel damnant, uel commendant, tibi nihil non honeſtiſsimum futurum.

DE LVPO ET CANE. II

LVpus cani ante lucem in ſylua forte fortuna fit obuiam, ſalutat, aduentū gratulatur, deniq; rogat quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſsima, nunquam ſub dio dormito, tum uniuerſæ familiæ nō dici poteſt quàm ſim gratus. Næ tu (inquit lupus) multo es feliciſsimus ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quo cum ô utinam commorari & mihi liceat, nullum me animantium eſſet uſpiam fortunatius. Canis noui ſtatus cupidiſsimum uidens lupum, effecturum ſe pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de priſtina ferocia aliquid remittere, & ſeruitutem ſeruire uelit. Stat ſententia: lupo libitum eſt deambulare ad

uillam. Sermones edunt in itinere prorſus iucundiſſimos. Poſtea uero quàm illuxit, contritum canis collum uidens lupus, Quid ſibi uult, inquit, ô canis tua iſthæc prorſus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, ferroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmorderéq; nonnunquam: id ægre ferẽs herus, crebris me tundebat uerberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupumq; adorirer: ego ſic uapulando uictus ſum, & mitior factus hocq; genialis ſæuitiæ ſeruaui ſignũ. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti nõ emo. Vale igitur ô canis, cum tua iſthac ſeruitute: mihi mea potior eſt libertas.

Morale.

Optabilius eſt in humili caſa dominum eſſe, & panem atrum uorare, quàm in ampliſſima regia opiparis menſis frui, & obnoxium trepidumq; agere. Nam libertas ſublimi exulat aula, ubi accipienda uenit, & muſſitanda iniuria eſt.

DE AGRICOLA ET CANIBVS. 12

AGricola quum ruri pluſculos hyemaſſet dies, cœpit tandem neceſſariarum rerũ penuria laborare: interficit oues, mox & capellas, poſtremo boues quoque mactat, ut habeat quo inedia penè exhauſtum corpuſculum ſuſtentet. Id uidentes canes, ſalutem fuga quærere conſtituunt: ſeſe enim non uicturos diutius, quãdo ne bobus quidem, quorum in opere ruſtico faciundo utebatur opera, pepercerit herus.

Morale.

In quam domum mercedis gratia te tradas, uide. Nonnulli humaniſſimi ſunt heri. Multi etenim hodie eò dementiæ prolabuntur, ut uel ſeruos infortunio malo &

damno

damno libenter mactent.

DE VVLPE ET LEONE. 13

VVlpecula, quæ leonis immanitatem inſuetam habebat, ſemel atq; iterum id forte animalis cõtemplata, trepidare & fugitare. Quũ iam tertio obtuliſſet ſeſe obuiam leo, tantum abfuit ut metueret quicquam uulpes, ut confidenter illum adierit ſalutaueritq́;. Morale.

Omnes nos conſuetudo audaciores facit, uel apud eos quos antea aſpicere uix auſi fuimus.

DE VVLPE ET AQVILA. 14

VVlpeculæ proles fores excurrerat, ab aquila cõprehenſa, matris fidem implorat, accurrit illa, ut captiuam prolem dimittat, aquilam rogat: aquila nacta prædã ad pullos ſubuolat: uulpes correpta face, quaſi illius munitiones incendio abſumptura eſſet, inſequitur. Quum iam arborem conſcendiſſet, & ipſa, Nunc te, inquit, tuosq́; ſi potes tuere. Trepidans aquila, incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi paruisq́; liberis, tuum quicquid habeo reddidero. Morale.

Per aquilam potentis atque audacis animi homines intellige: per uulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsq́; afficere, diuitibus æque ſtudium eſt. Verum, quando eſt ſua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probe ulciſcuntur iniuriam.

DE AGRICOLA ET CICONIA. 15

GRuibus anſeribusq́; ſata depaſcentibus laqueum prætendit ruſticus: capiũtur grues, capiuntur anſeres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocẽtem ſeſe clamitans, & nec gruem nec anſerem eſſe, ſed auium omniũ

optimam,

optimam, quippe quæ parēti ſedulo ſemper inſeruire, eundemq́; ſenio confectū alere conſueuerit. Agricola, Horū, *inquit, nihil me fugit: uerum cum nocentibus poſtquā te cepimus, cum his quoq; morieris.*

Morale.

Qui flagitium committit, & is qui impuris ſe adiungit ſocium, pari pœna plectuntur.

DE GALLO ET CATO. 16

VEnit *ad gallum comedendum catus, non ſatis autē habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe auem dictitans, utpote quæ uoce tam acuta noctu dormienteis homines expergefaciat.* Ille *ſe innocētem ait, quum ſic excitet in opera mortales.* Catus *contra intonat:* Nihil *agis ſceleſte: cum matre rem habes, nec ſorore abſtines.* Id *gallus quoque expurgare quum niteretur,* Nec *hoc, inquit perſeuerantius ſæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie diſcerperis.*

Morale.

V*etus dictum eſſe ait* Guilelmus Goudanus, *ut canem cædas, facile inueniri baculum.* Malus, *ſi libitum fuerit, quo iure, quaq́; iniuria te præcipitem dabit.*

DE OPILIONE ET AGRICOLIS. 17

PVer *æditiore pratulo oues paſcebat, atq; per iocum terq́; quaterq́; lupum adeſſe clamitans, agricolas undique exciebat: illi ſæpius eluſi, ſerio auxilium imploranti, dum non ſubueniunt, fiunt oues præda lupo.*

Morale.

Si mentiri inſueuerit quiſpiam, huic ſi quando uerum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori

apologo finitimus eſt ille apud Horatium de Plano ſcurræ iocus,

Nec ſemel irriſus triuijs atollere curat
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lachryma, per ſanctum iuratus dicat Oſirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quare peregrinum, uicinia rauca reclamat.

DE AQVILA ET CORVO. 18

RVpe æditiſsima in agni tergum deuolat aquila. Videns id coruus, imitari, uelut ſimius, geſtit aquilam, in arietis uellus ſe demittit, demiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus proijcitur pueris.

Morale.

Non aliorum, ſad ſua ſe quiſq; uirtute æſtimet. Tuo te pede metire, iquit Horatius. Id uelis, id tẽtes, quod poſsis.

DE CANE INVIDO ET BOVE. 19

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille ſeſe ſurrigens prohibere. Bos, dij te cum tua iſtac inuidentia perdant, inquit, qui nec fœno ueſceris, nec eo me ueſci ſinis.

Morale.

Eo ſunt ingenio plerique, ut alijs inuideant, quod ipſi mentis inopia aſſequi nequeunt.

DE CORNICE ET OVE. 20

STrepitat in ouiculæ dorſo cornicula. Ouis, Cani, inquit, ſi ſic obſtreperes, ferres infortuniũ. At cornix: Scio, inquit, quibus inſultẽ, placidis moleſta, ſæuis amica.

Morale.

Impotenti & ſyncero perpetua eſt cum malis parata certatio.

certatio. Illiditur *ſolo innocentiſſimus quiſque: nocentis uero præferocis hominis aures adſtrepit nemo.*

DE PAVONE ET LVSCINIA. 21

PAuo apud ſummi Iouis ſororem & coniugem Iunonem, queritur luſciniã ſuaue cantillare, ſe ob raucã rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos ſua à dijs cuiq;, Luſcinia cantu, tu plumis longe ſuperas, unũquenque ſua ſorte decet eſſe contentum. Morale.

Quæ diui largiuntur, grato ſumamus animo, neq; maiora quæſierimus. Superi temere agunt nihil.

DE MVSTELA ET MVRIBVS. 22

MVſtela præ ſenio uiribus carens, mures iam ita ut ſolet, inſequi non ualebat, meditari cœpit dolũ, in farinulæ ſe colliculã illatebrat, ſic ſperãs fore, ut citra laborem uenetur. Accurrũt mures, & farinam eſitare dum cupiunt, ad unum omnes à muſtela uorantur. Morale.

Vbi uiribus quiſpiam deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. Lyſander Lacedæmonius ſubinde dicere ſolebat, quò non perueniret leonina pellis, uulpinam aſſuendam eſſe: quod ſic lucidius dixeris, Vbi uirtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

APOLOGVS EX MANTVAno traductus. 23

RVſticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma, hero lecta donabat urbano, qui illectus incredibili pomorũ dulcedine, malum tandem ad ſe tranſtulit: ea ueterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periere. Quod quum patrifamiliâs nunciaretur, Heu difficile eſt,

inquit, annoſam tranſplantare arborem. Satis ſuperq́; fuerat, ſi frenos meæ nouiſſem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere. Hanc fabulam ſic Mantuanus:

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat,
  Vnde dare urbano dona ſolebat hero.
Aſt herus illectus frugum dulcedine, malum
  Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, translata repente
  Aruit, & proles cum genitrice obijt.
Heu male transfertur ſenio quum induruit arbor
  Inquit herus, fuerat carpere poma ſatis.

Morale eiuſdem.

Qui nimium ſapiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
  Deſipiunt, cohibet qui ſua uota, ſapit.

FABVLAE M. PETRO Scoto uiro ornatiſſimo eidemq́; humaniſſimo, ſcriptæ à Barlando.

DE LEONE ET RANA. 24

Audire uocem riſus leo, proſilijt: ſubſiſtit nō ſine trepidatione, magni quippiam expectans: egreditur tandem aquis ranula. Leo depoſito metu appropians, beſtiolam proculcat pedibus. Morale.

Vetat hic apologus inanes timores, ut illa à Guilhelmo Goudano uerſa fabula de partu montium.

DE FORMICA. 25

Sitiens uenit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto ramo, columba. Ramum conſcendens formica ſeruatur:

Adeſt,

Adeſt, columbam ut capiat, auceps: non ſinit formica, aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba.

Morale.

Docet fabula, præclare meritis referendã eſſe gratiã.

DE PAVONE ET PICA. 26

Gens auium quũ libere uagaretur, optabat ſibi dari regem. Pauo ſe in primis dignum qui eligeretur putabat, quia eſſet formoſiſsimus. Hoc in regem accepto, pica, O rex, inquit, ſi te temperante aquila nos præſtrenue, ut ſolet, inſequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto ſeruabis?

Morale.

In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo ſpectanda eſt, & prudentia.

DE AEGROTO ET MEDICO. 27

Medicus curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantia periȷt.

Morale.

Bibacitatem & libidinem niſi quis mature reliquerit, aut nunquam perueniet ad ſenectutem, aut perbreuem eſt habiturus ſenectutem.

DE LEONE ET ALIIS. 28

Leo, aſinus, uulpes eunt uenatũ: capitur ampla uenatio: capta partiri iuſſa. Aſino ſingulas ſingulis parteis ponente, irrugiȷt leo, aſinum rapit, ac laniat. Poſtea uulpeculæ id dat negociȷ: quæ aſtutior, quum leoni longe optima poſita parte, ſibi uix minimam particulam reſeruaſſet, rogat leo è quo ſic docta ſit: cui illa, Huius me, inquit, calamitas docuit, mortuum aſinum oſtendens.

Morale.

Morale.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

DE HOEDO ET LVPO. 29

FEneſtra proſpectans hœdus, prætereuntẽ lupum cõuicijs inceſſere audebat, cui lupus, Non tu, ait, ſceleſte mihi conuiciaris, ſed locus. Morale.

Et tempus, & locus ſæpe audaciam addunt homini.

DE ASINO. 30

ASinus de hortulani ſæuitia querens, Ioui ſupplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter uota aſini, dat tegularium. Apud quem cum tegulas, grauioráq; tergo uectaret onera, acceßit rurſus Iouẽ, orat dari, qui mitior ſit. Ridere Iupiter, ille tamẽ nõ deſtitit inſtare, orare uſq; adeò, donec perpelleret. Dat ille coriarium, quẽ ubi pernouit aſellus, Me miſerum, inquit, qui dum nullo ſum contẽtus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidẽ meo, quantum auguror, parcet. Morale.

Semper damnamus quæ præſentia ſunt, & noua appetimus, quæ (ut dici ſolet) ueteribus non ſunt potiora.

DE ANV ET ANCILLIS. 31

ANus quædam domi habebat ancillas cõplureis quas quotidie ante quàm luceſceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negocij commotæ tædio, gallum obtruncant, ſperantes iam necato illo in medios ſeſe dies dormituras: ſed hæc ſpes miſeras fruſtrata eſt: hera enim ut interemptum gallũ reſciuit, intempeſta deinceps nocte ſurgere iubet. Morale.

Non pauci grauius malum dum ſtudent euitare, in al-

terum diuerſum incidunt. Peruulgatū eſt, *Incidit in Scyllam, qui uult uitare Charybdim.*

DE ASINO ET EQVO. 32

Asinus beatum putabat equum, quòd pinguis eſſet, et in ocio degeret, ſe uerò infelicē dicebat, quòd macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidie ferēdis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud *multo poſt ad arma conclamatum eſt.* T*um equus non equitem dorſo, non frenū repulit ore, nec telum corpore: hoc uiſo, aſinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.*

Morale.

Miſeri ſunt, quos uulgus beatos iudicat, & nō pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem omnium rerum compotem uidet, non conſiderās in quantas rex ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe optima cum paupertate cantillet.

DE LEONE ET CAPRA. 33

Edita rupe ambulantem caprā forte conſpicatus leo, monet ut potius in uiride pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaßis, inquit, ſi tu abeſſes, qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam uoluptatem, ſed ut tu habeas quod uores famelicus.

Morale.

Omnibus ne habeas fidem, quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.

DE VVLTVRE ALIISQVE AVIBVS. 34

Annuum ſe natalem celebrare adſimulat uultur, auiculas ad cœnam inuitat, ueniunt pleræq; omnes, ueniētes magno plauſu, fauoribusq; accipit, acceptas laniat uultur.

Morale.

Non

Non ſunt amici omnes, qui blande dicunt, aut benigne ſe facere uelle ſimulant, latent ſub hoc melle uenena.

DE ANSERIBVS. 35

A*Nſeres unà cum gruibus agrum uaſtabant, quibus auditis, ruſtici protinus in illos feruntur.* R*uſticos conſpicatæ auolant grues, capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubuolare non poterant.* Morale.

E*xpugnata ab hoſtibus urbe, facile ſe ſubducit inops, at diues ſeruit captus.* I*n bello diuitiæ magis oneri ſunt quàm uſui.*

DE IOVE ET SIMIA. 36

I*Vpiter ſcire percupiens, quis nam mortalium ſcitiſſimos æderet liberos, conuocari iubet quicquid uſpiam eſt animantium.* C*oncurritur ad* I*ouem undiq; aderat iam alituum, pecudumq; genus: inter quos & ſimia, deformes catulos brachio geſtans, cum adueniſſet, à riſu nemo temperare potuit, quienetiam* I*upiter ipſe profuſe admodum riſit.* I*bi continuo ſimia ipſa,* I*mò, inquit, nouit &* I*upiter iudex noſter, catulos meos magnopere omnes quotquot adſunt præcellere.* Morale.

Suum cuique pulchrum, ut eſt adagium. E*t alibi apud* T*heocritum in* E*dyl.* Q*uæ minime ſunt pulchra, ea pulchra uidentur amanti.*

ANIANI FABVLAE QVAtuor Hadriano Barlando interprete.

DE QVERCV ET ARVNDINE. I

F*Aſtus olim atque adeò inſolentiæ plena quercus, arundinem aggreſſa eſt.* S*i nunc inquiens pectus animoſum tibi, procede agedum ad pugnam, ut noſter duarũ*

euentus oſtendat, utra uiribus præſtet: arundo, quercus cantum exultationem, fortitudinisq; iactationem uanam nihil mirata, ſic reſpondit: certamen nunc abnuo, nec meæ ſortis me piget: Nam etſi in omnem partem mobilis, tempeſtates tamẽ peruinco ſonoras: tu, ſi ſemel uaſto rex Aeolus antro, luctantes emiſerit uentos, concides, & mihi tum rideberis.

Morale.

Declarat hæc fabella, non eos ſemper fortiſsimos eſſe, qui nulla etiam laceſsiti iniuria, alijs inſultant.

DE PISCATORE ET PISCICVLO. 2

PIſcator iacto in aquam hamo, cibis illito, piſciculum eduxit, orat obſecratq; captiuus, ſe minutulum uti abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea maiore potiatur. Piſcator, Ego, inquit, ſpem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentia.

Morale.

Hæc nos monet fabella, ne certa unquam incertorum ſpe unguibus amittamus. Quid enim ſtultius (ut eſt apud Ciceronem) quàm incerta pro certis habere?

DE FORMICA ET CICADA. 3

APpetente hyeme frumentum in areolam ad Solem trahebat formica: uidet id cicada, accurrit, rogitat granũ: formica, Cur, non, inquit, & tu meo exemplo æſtate trahis quodcunque potes, atque addis aceruo? Reſpondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, æſtate cantitare ſoles, merito nunc eſuris.

Morale.

Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adeſt quærere ea, quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus. Per

hyemem

hyemem ſenectutem intellige. Per æſtaten adoleſcentiam, & florem illum ætatis.

DE LEONE ET TAVRO. 4

L*Eonem fugitabat Taurus, in hircum incidit: is cornu & caperata minatabatur fronte: ad quem plenus iræ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, ſed immanem metuo leonem, qui niſi tergo hæreret meo, iam ſcires non ita paruam rem eſſe pugnare cum Tauro, & noſtro ſequi de uulnere ſanguinem.* Morale.

Calamitoſis non eſt addenda calamitas. Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

ANIANI FABVLAE

TRIGINTA OCTO GVI *lelmo* Hermanno *diui* Auguſtini *ordinis canonico interprete.*

DE NVTRICE ET LVPO. 1

N*Vtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id forte audit, ſpe cibi manet ad fores. Puer tandem ſileſcit, obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſyluam ieiunus & inanis, lupa ubi ſit præda ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt, puerum plorantem ſe abijcere minabatur nutrix, at fefellit.* Morale.

Fœminæ non eſt habenda fides.

DE TESTVDINE ET AQVILA. 2

Cœperat teſtudinem tædium reptandi. Si quis eam in

cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Suſtollit eam aquila, poſcit præmium. Non habentem, fodit unguibus. Ita teſtudo, quæ concupijt uidere aſtra, in aſtris uitam reliquit.

Morale.

Tua ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli qui ſi manſiſſent humiles, poterant eſſe tuti: facti ſublimes, inciderunt pericula.

DE CANCRIS MATRE ET FILIO. 3

CAncrum retrogradum monet mater antrorſum ut eat: filius reſpondet, Mater, inquit, I præ, ſequar.

Morale.

Nullum reprehenderis uitij, cuius ipſe queas reprehendi.

DE SOLE ET AQVILONE. 4

SOl & uentus Aquilo certant, uter ſit fortior. Conuentum eſt experiri uires in uiatorē, ut palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo uiatorem aggreditur, ac ille non deſiſtit amictum gradiendo duplicans. Aſſunt uices Solis. Qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit uiator æſtuare, ſudare, anhelare. Tandem progredi nequiens captat frigus opacum, atque ſub frondoſo nemore abiecta mantica, reſedit, ita Soli contigit uictoria.

Morale.

Qui cum certes etiam atque etiam uide. Nam & ſi tu fortis es, eſt forſitan alius te fortior. Aut ſi non fortior, certe callidior, ut conſilio ſuo tuum uincat robur.

DE ASINO. 5

ASinus uenit in ſyluam, offendit exuuias leonis: quibus indutus redit in paſcua, greges armentaq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat ſuum aſinum.

Aſinus uiſo hero occurrit, imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis quæ extabant auriculis, Alios licet, inquit, fallas, ego te aſelle mi probe noui.

Morale.

Quod non es, nec te eſſe ſimules. Non doctum cum ſis indoctus, non diuitem, nõ nobilem, cum ſis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

DE RANA ET VVLPE. 6

Rana egreſſa paludem, in ſyluis apud feras medicinã profitetur. Ait ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habẽtibus fidem illuſit uulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſam? Sic illuſit uulpes. Eſt enim ranæ os cæruleo colore.

Morale.

Stultitiæ eſt, profiteri quod neſcias, & ridiculum.

DE CANE MORDACI. 7

Cani ſubinde homines mordenti, ut ſibi quiſq; caueret, alligauit dominus nolam. Canis ratus uirtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canum aliquis iam ætate, atq; autoritate grauis, monens eum ne erret: Nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

Morale.

Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt uituperio.

DE CAMELO. 8

Camelus ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem obiectum cæteris animalibus. Orat Iouem donari ſibi cornua. Ridet Iupiter ſtultitiam cameli, nec modo uotum negat, uerum &

auriculas beſtiæ decurtat. Morale.

Sit quiſq; fortuna cõtentus ſua. E*tenim multi fortunã ſequuti meliorem, incurrêre peiorem.*

DE DVOBVS AMICIS ET VRSO. 9

D*Vo amici faciũt iter.* O*ccurrit in itinere urſus.* V*nus arbore conſcenſa, pericula euitat: alter quũ ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi.* A*ccedit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures.* H*omine ſpiritum continẽte ac motum, urſus qui mortuis parcit, ratus cadauer eſſe, innocuus diſcedit.* P*ercunctanti poſtea ſocio, quid nam beſtia dixiſſet iacenti in aurem, hoc monuiſſe ait, ne unquam cum illiuſmodi amicis iter faceret.*

Morale.

R*ara auis in terris, nigroq́; ſimillima cygno, fides eſt.* V*erum amicum res aduerſæ & pericula monſtrant.*

DE EQVITE CALVO. 10

E*Ques caluus illigarat pileo comam fictitiam.* V*enit in campum, acri ſpirante borea: ac dum male obſeruat capillatum galerum, ſubito apparet caluicies.* T*ollit cachinnum corona, necnon & ipſe ridet,* Q*uid noui eſt, inquit, auolare capillos alienos, quũ olim defluxerint qui fuerant mei?* Morale.

B*elle fecit eques qui non eſt indignatus, ſed cum ridẽtibus riſit.* S*ocrates uerò cum accepiſſet in foro alapam, hoc modo reſpondit,* M*oleſtũ eſſe neſcire homines, quãdo debeant prodire cum galea.*

DE DVABVS OLLIS. 11

D*Væ ollæ ſtetere in ripa: altera erat lutea, altera ærea: utranq; tulit uis fluuij.* L*uteæ colliſionem me-*

tuenti

tuenti, reſpondet ærea, nequid timeat, ſeſe enim ne colli-dantur ſatis curaturam. Tum altera: Seu me, inquit, tecũ, ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrunq; fiet pe-riculo. Quare certum eſt à te ſeparari.

Morale.

Satius eſt uiuere cum ſocio pari, quàm cũ potentiori. À potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, nõ illi à te.

DE RVSTICO ET FORTVNA. 12

RVſticus quum araret, offendebat in ſulcis theſau-rum. Gratias agit Telluri, quæ hunc dediſſet. For-tuna uidens nihil honoris haberi ſibi, ita eſt ſecum loquu-ta, Theſauro reperto ſtolidus mihi non eſt gratus: at eo ipſo theſauro poſtea amiſſo, me primã omnium uotis & clamore ſolicitabit.

Morale.

Beneficio accepto, grati ſimus bene de nobis meren-ti. Ingratitudo enim digna eſt, etiam beneficio quod iam acceperit, priuari.

DE TAVRO ET CAPRO. 13

FVgit leonem taurus: uenit ad ſpelũcam, quærens lati bulum, intranti occurſat cornibus, qui intus erat ca-per. Tum his uerbis bos emugit: Tu quidẽ cornibus tuis meam excipis fugam. Verum ſi abierit quem fugio, quan-tum à uiribus tauri diſtet caper, tum ſenties.

Morale.

Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certe nõ no cendum, caper eſt. Quiſquis enim à miſerorum iniuria non temperauerit, ſi (ut eſt fortuna mutabilis) miſeris re-dierit felicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pœnitebit.

DE SIMIA ET EIVS PROLE. 14

OMneis animantes ſuo conſpectui Iupiter adeſſe iuſſerat, cuius nam ſoboles eſſet pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnon ad id certamē adnatant piſces. Omnium poſtrema feſtinat ſimia, trahēs ſecum ſuam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cūctis ridentibus, ſic infit: Maneat cui fauerit Iupiter, uictoria. Meo tamē iudicio, hic meus natus eſt bellus, & omniū natis iure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Iupiter.

Morale.

Et nos & noſtra nobis placēt. Sed de nobis & de noſtris factis, aliorum ſit iudicium: ne ſi ipſi iudicemus, cum ſimia rideamur.

DE PAVONE ET GRVE. 15

PAuo & grus unà cœnant. Pauo ſe iactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonē formoſis eſſe pennis: ſe tamen dum uix tectis ſuperuolat pauo, animoſo uolatu penetrare nubes.

Morale.

Nemo alterū cōtempſerit. Sua cuiq; dos, ſua cuiq; eſt uirtus. Qui tua uirtute caret, forſan habet qua careas tu.

DE QVERCV ET ARVNDINE. 16

VAlidiore noto effracta quercus, in flumen præcipitat. Dumq́; fluitat, hæret forte ramis ſuis in arundine: miratur arundinem in tanto turbine ſtare incolumem. Hæc reſpondet, cedendo & declinando ſe eſſe tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatū. Nec mirum eſſe quòd quercus exciderit, quæ non cedere, ſed reſiſtere concupiuit.

Morale.

Poten

Potentiori ne reſiſtas, ſed hunc cedendo & ferendo uincas. Quod pulchre docet facundiſſimus poëtarum Vergilius,

Nate dea quò fata trahunt retrahuntq́; ſequamur.
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

DE TIGRIDE ET VVLPE. 17

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras abſiſtere, ſeſe unam ait bellum confecturam. Pergit uenator iaculari. Tigris oppido ſauciatur. Fugientem è prælio, telumq́; extrahentem, percunctatur uulpes, quiſnam ualentem beluam tam ualde uulneraſſet. Reſpondit, ſe autorem uulneris haud noſſe: uerum ex uulneris magnitudine capere ſe coniecturam, aliquem fuiſſe uirum.

Morale.

Fortes plerunque ſunt temerarij, & ars uim, ingeniũ fortitudinem ſuperat.

DE TAVRIS ET LEONE. 18

QVatuor fuere tauri, quibus placuit cõmunem ipſorum eſſe ſalutem, & commune periculum. Videt leo ſimul paſcentes, etſi eſurit, tamen coniunctos aggredi metuit. Primum dat operam uerbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

Morale.

Concordia nihil eſt firmius, diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

DE ABIETE ET DVMO. 19

FErtur olim abies deſpicere dumos, iactitat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum uelo ſtare in nauibus, dumos autem humiles, uiles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſanè abies tuis gloriare bonis,

bonis, ut noſtris inſultes malis. Verum *nec tua referrs mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm uelles tum nobis, qui ſecuri ſumus eſſe te ſimilem?*

Morale.

Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt, ac tuta: illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horatius *canit in lyricis, Celſæ grauiore caſu decidunt turres, feriūtq; ſummos fulgura montes.*

DE PISCATORE ET PISCICVLO. 20

SVbductus *hamo piſciculus, orat piſcatorē ſe dimitti.* Ait *modo ſe à matre fuſum, atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum iuuare. Si dimittat, poſtea grandem ultro ad hamum eius rediturum.* Piſcator *negat ſe dimittere prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio:*Ego *ſpem pretio non emo.*

Morale.

Certum præſtat incerto, præſens futuro, & ſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

DE ALITE ET PVLLIS EIVS. 21

ALes *poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occatione.* Redeunti *è paſtu matri pulli anxij, narrant dominum agri operam illam mandaſſe uicinis.* Reſpondet *nihil eſſe periculi.* Item *alio die trepidi, aiunt rogatos ad metendū eſſe amicos: iterum iubet illa ut ſint ſecuri.* Tertio *ut audiuit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare,* Iam, *inquit, tempus eſt ut fugiamus.* Vicinos *& amicos non timui, quia non uenturos ſciui.*

ſciui. Timeo dominum, illi enim res eſt cordi.

Morale.

Secordes alienis in rebus plerique ſumus: Quod ſi quid recte curatum uelis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.

DE AVARO ET INVIDO. 22

DVo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc ut eorum uotis ſatisfiat. Dat hic utrique optandi liberam facultatem ac conditionem: ut quodcunque petiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit ſocius. Porrò inuidus hoc petit, ut ipſe uno priuetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

Morale.

Auaritiam quid poßit ſatiare? Inuidia uero dementius eſt nihil. Quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.

DE LEONE ET CAPELLA. 23

VIdit leo pendere dumoſa de rupe capellam. Suadet deſcendere ut in campo thymum, ſalicesq́; carpat. Recuſat capella deſcendere, uerba quidem eius haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

Morale.

Cogita quis quid ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi, ſed ſibi.

DE CORNICE ET VRNA. 24

SItibunda cornix reperit urnam aquæ. Sed erat urna profundior, quàm ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec ualet. Tum lectos ex harena

manducabat. Cum multa animalia iam occidiſſet, uulpes leonis cognita arte, aditum ſpeluncæ accedẽs, leonẽ quo ualeat pacto, exterius ſtans rogat, ei leo blande reſpondens ait: Vulpes filia, quur non introgrederis ad me? Et uulpes non illepide ait, Quoniam here mi animalium ingredientium perplura equidem ueſtigia cerno, ſed egredientium ueſtigia nulla.

Fabula ſignificat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facile deuitat.

DE LEONE ET TAVRO. 60

LEo ingentem taurum per inſidias ſequens, cũ prope acceßit, eum uocauit ad cœnam, inquiens, Amice ouem occidi: hodie mecum, ſi placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut diſcubuerunt, quum multos lebetes, nec non magnos & plureis obeliſcos paratos conſpiceret, & ouem ibi nullam adeſſe, è ueſtigio abijt. Quem leo abeuntem perſpiciẽs, quur abiret rogauit: Ei taurus haud inurbane reſpondit, Non de nihilo equidem abeo, quum inſtrumenta non ad ouem, ſed ad taurum coquendum uideam eſſe parata.

Fabula ſignificat, quòd homines prudenteis minime latent improborum artes.

DE LEONE, ASINO, ET VVLPE. 61

LEo, aſinus, & uulpes conflata inter ſe ſocietate uenatum exeunt. Quumq; multam prædam cepiſſent, leo aſino mandat ut prædam diuidat. Aſinus quum eam in treis parteis æquales eſſet partitus, optionem capiendi ſocijs dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à diuiſione depoſuit eum, mãdauitq; uulpi, ut præ

ut prædam ipſa partiretur. At uulpes illas treis parteis in unum colligens, ac prædæ nihil ſibi ſeorſum relinquẽs, leoni omnia tradidit. Tunc leo uulpi ait, Quis te partiri edocuit? Inquit ex tempore uulpes: Aſini periculum id me facere inſtruxit. Fabula ſignificat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

DE LEONE CVIVSDAM RVSTICI *filiam amante.* 62

L*Eo cuiuſdam ruſtici filiam amabat. Illam quũ habere cuperet, patrẽ uirginis rogauit, ut ſibi nubere ipſam aſſentiret. Et ruſticus ait, Nullo pacto modo ſe aſſenſurum, quòd filia beſtiæ nubat. Quum illum leo torue aſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nubere, modo dentes & ungulas prius cedat euellatq́; quoniam uirgo illis rebus longe terretur. Leo id poſtquam præ nimio amore fecit, ruſticum adiens, filiam ſibi dari poſtulat. At ruſticus leonem quum ungulis & dentibus perſpicit inertem, arrepto fuſte illum frequens pulſando perſequitur. Fabula ſignificat, quòd qui inimicis ſe committit, de facili perit.*

DE LEAENA ET VVLPE. 63

L*Eæna quũ à uulpe ſæpius exprobraretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait. Vnum ſanè, at pol leonem.*

Fabula ſignificat, quòd pulchritudo haud inopia rerum, ſed in uirtute conſiſtit.

DE LVPO ET GRVE. 64

L*Vpus in gutture oſſe retento quum longe cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret.*

ret. Grus roſtro quum os è gutture extraxit, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſurridens, ſimulq; dentes acuens, ait, Satis pretij tibi eſſe debet, quòd ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula ſignificat, quòd apud improbos gratitudo non parua habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

DE LVPO ET AGNO. 65

LVpus quum agnum inueniſſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu, ſed cauſam quæſiuit, quo iure uel iniuria eum comederet. Igitur agno uerba huiuſmodi fecit, Tu mihi abunde iam diu intuliſti iniurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, quum nuperrime uenerim ad lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo deuaſtaſti. Agnus inquit ei, Quum dentibus etiam caream, id facere nequiui. Lupus rurſum ait, Ex meo quoque fonte bibiſti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, quum aquam ex ætate nondum biberim, ſed lac matris cibus & potus adhuc mihi ſit? Lupus demum ira concitus ait, Licet tua ſoluere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo, agnum'que cepit, ac illum manducauit.

Fabula ſignificat, quòd apud improbos ratio & ueritas locum haud habent.

DE DVOBVS GALLIS, INTER ſe certantibus. 66

DVo galli inter ſe ruri certabant, qui gallinarum prior dux erat, quum ab altero ſuperatus eſſet, præ uerecundia ſe abſcondit. Alter uerò uictoria elatus, domus

tectum ſtatim ſuperuolans, uehementi alſarum plauſu cantuq́; ſignificat ſe riualem ſuum pugnando ſuperaſſe, & de aduerſario ferre trophæum. Dum hæc & huiuſmodi iactabundus uoce crocizat, ecce aquila cibi indiga ex alto deuolans, gallum unguibus rapit, ac pullis ſuis in alimoniam contulit. Quã rem, qui uictus fuerat gallus, proſpiciens, ceu ex hoſte triumphans, in publicum uenit, ac ſolus gallinis libere potitur.

Fabula ſignificat, quòd qui proſperis nimium fidit, in aduerſa ſæpius præceps incidit.

DE VATE QVODAM. 67

FOro urbis medio, quidam uates cuiuis ſortem aperiebat futuram. Quamobrem magna hominum frequentia ſtipatus, dum uni & alteri ſuam aperit ſortem, ei nunciatur, res ſuas furtim domo eſſe ablatas. Quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obuiam factus, ridicule ait, Quur alios quid eſſet futurum monebas, qui tuæ ſortis neſcius fuiſti?

Fabula ſignificat, quòd homines nequã corrigũt alios, & ſua crimina ſcire ſe negligunt.

DE FORMICA ET COLVMBA. 68

FOrmica ſitiens in fontem deſcendit: ubi dum bibere uult, in aquam cecidit. Columba quædam arborẽ fonti imminentem ſuperſedẽs, quum formicã aquis obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò frangit, ac ſine mora deijcit in fontem. Ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam aduenit, & ut columbam uenetur calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupi.

Eo dolore auceps concitus, calamos demittit. Quorum ſtrepitu columba territa, ex arbore auſugiens, uitæ periculum euaſit.

Fabula ſignificat, quòd quum bruta in beneficos grata ſint, eo magis eſſe debent, qui participes ſunt rationis.

DE VITVLO ET CERVA. 69

VItulus ceruæ aliquando ait, Quum magnitudine ſis maior canibus, & pedum celeritate curſu uelocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Ei cerua inquit ſurridens, Quoniam fili licet quæ dicis, omnia poßideam, canum latratum ferre non poßum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula ſignificat, quòd qui natura timidi ſunt, apud eos ut audeant, nulla ualet hortatio.

DE APE ET IOVE. 70

APes, quæ ceræ mater exiſtit, quondam accedens ut dijs ſacra faceret, Ioui donum obtulit mellis. Qua oblatione Iuppiter lætus, iußit ſibi cōcedi, quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogās, ait, Illuſtrißime deus deorum, ancillæ tuæ concedere uelis, ut quicunque ad alueare pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Iupiter diu ambiguus, quoniam genus mortalium longe amabat, demum api ait, Satis ſit tibi, quòd quicunq; alueare pro rapiendo melle acceſſerit, ſi eum pupugeris, & in punctura ſtimulum dimiſeris, continuo ipſa moriaris, tibiq; uita ſit ipſe ſtimulus. Fabula ſignificat, quòd inimicis quandoq; mala precamur, quæ in nos ſæpius uertuntur.

DE MVSCA. 71

MVſca quæ in ollam carnium deciderat, quum ſe in brodio ſuffocari ſenſit, ſecum ipſa ait, Ecce tantũ bibi, tantum comedi, tantũ me laui, quod iure ſatura mori poſſum. Fabula ſignificat, quòd prudentis eſt id potenti animo ferre, quod uitari minime poteſt.

DE ADOLESCENTE QVODAM & hirundine. 72

ADoleſcens luxurioſus quũ bona patris cõſumpſiſſet, ſolaq; ueſtis ei remanſiſſet, uiſa ante tẽpus hirũdine, æſtatem iam adeſſe exiſtimans, ipſam quoq; uendidit ueſtem. Sed hyeme denuo orta, quum immenſo cruciaretur frigore, uiſa rurſum hirundine, quæ & ipſa frigore obibat, ait, O` peßima auis, quæ me & te pariter perdidiſti.

Fabula ſignificat, quòd quæ ſuo tempore non fiunt, ea diu ſtare nequeunt.

DE AEGROTO ET MEDICO. 73

AEger à medico rogatus, quo pacto ſe habuiſſet, Plus quàm eſſet opus, ſeq; ſudaſſe reſpondit. Id bonum fuiſſe medicus ait. Secundo rogatus ab eodem quomodo ſe haberet, inquit ægrotus, uehementi frigore fuiſſe comprehenſum. Id ad ſalutem fore medicus quoque ait. Tertio ab eodem rogatus, quo pacto ſe habuiſſet, Inquit ægrotus, Cum difficultate digerere potuiſſe. Rurſum medicus ait, id ad ſalutem optimum fuiſſe, deinde ex domeſticis quum quidam ægrotum interrogaret, quomodo ualeret, illi æger ait, Signa ad ſalutem, ut medicus ait, perplura & optima ſunt, illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quòd qui ad uoluptatem loquuntur,

illis aures præſtare quis non debet.

DE LIGNATORE QVODAM. 74

Lignator quidam dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, iuxta fluminis ripam gemens conſedebat. Mercurius miſericordia motus lignario apparuit, ſuiq; fletus cauſam rogauit: quam ſimul ac didicit, ſecurim auream deferens, utrum quam perdiderat illa eſſet, rogauit. At eam pauper ſuam eſſe negauit. Secundo Mercurius alteram detulit argēteam. Quam quum pauper ille ſuam quoque eſſe denegaret, poſtremo Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe quum pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem uerum iuſtumq́;, omnes ſibi dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quod ſibi acciderat aperit. Vnus ex ſocijs id experiri uolens, quum ad flumen acceßiſſet, ſecurim in aquam deiecit: deinde flens in ripa conſedit. Cuius Mercurius fletus cauſam doctus, ſecurim auream afferens, ſi quam perdiderat illa eſſet, rogauit. Quam quum ſuam eſſe aſſereret, Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio, nec auream nec ſuam quoque tradidit.

Fabula ſignificat, quòd quanto deus propitior eſt probis, eo improbis exiſtit infeſtior.

DE ASINO ET IOVE. 75

Aſinus olitori cuidam ſeruiens, quum parum comederet & multum laboraret, Iouem exorauit, ut alium dominum ſibi mutaret. Itaque Iupiter mandat ut figulo ueneat. Apud quem aſinus quum laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiuſmodi, ſecundo Iouem

precatur, ut alio deſeruiat domino. Iupiter iterũ mandat, ut Coriario uenundetur. Cui aſinus multo cum labore & pauco cibo ſeruiens, Heu me miſerum, cũ gemitu ait, quid dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni, apud quem, ut uideo, coriũ meum etiã poſt mortẽ cruciabitur?

Fabula ſignificat, quòd priores dominos tunc ſerui deſiderant, cum deteriores experiuntur.

DE LEPORIBVS ET RANIS. 76

LEpores in unum ſimul conuenerunt, ubi cum de miſeria ipſorum innata dolerẽt gemerent'ue, quod uita eis, quàm cæteris animalibus data eſſet miſerior, quoniam homines, aquilæ, & canes, ad mortem eos uſque perſequerentur, decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quàm in uita tam miſera diutius permanere. Hoc certo cõſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent, dum ocyus tendunt, ranæ quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeq; aquis ſubmergunt: quam rem qui lepus præibat cum conſpicatur, reliquis ait, State, nam nobis ſententia mutanda eſt. Quippe ut liquido uidetis, animalia, quàm nos, magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quòd cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

DE ASINO ET EQVO. 77

ASinus cum equum alimonia & ocio diligenti cura abundare perſpiceret, eũ longe beatum eſſe cõmendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat. Qui cum multum laboraret, & ad ſaturitatem de paleis haud haberet, cum tempus belli aduenit, miles armatus equum aſcendit, ac cum medios decurrit in hoſtes, equus mucrone per-

cuſſus, cadit humi proſtratus. Quem aſinus proſpiciens, ingemuit, eiusq́; miſertus, ſui animi ſententiam mutauit.

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis conuenire debet, potius quàm locupletio ribus inuidere.

DE ASINO ET LVPO. 78

Asinus quidam pede altero ſentem calcauit, claudusq́; factus, cum lupum ad ſe uenientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili uoce inquit, Heus lupe demorior equidem è dolore, ſed ex quo opus eſt ut tibi & coruis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tua benignitate ſentem è pede uelis extrahere, ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus euellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde naſo, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miſerum, exclamat, iure hoc patior, deplorando reiterat. Qui cum eſſem coquus, medicus eſſe uolui. Fabula ſignificat, quòd quam quiſq; nouit, ea ſe exerceat arte.

DE MVLIERE ET GALLINA. 79

Mulier quædam gallinam habebat, quæ aurea continua oua pariebat, putans igitur totam intus auream eſſe illam, occidit. Sed cum alijs gallinis eſſe ſimulem reperit, ubi diuitem ſe fore putauit, quem primo quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quòd plus habendi cupiditate id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

DE RANA ET VVLPE. 80

Rana in palude exiſtens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur ſe medicam eſſe, pharmacorumq́;

rumq; peritam, ei uulpes uenuſtiſſime ait, Quî alios cura ueris, cum claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quòd alios docere quis non poteſt id quod haud didicerit.

DE SERPENTE ET AGRICOLA. 81

SErpens ante agricolæ cuiuſdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio eſſet percuſſus, tam acriter ipſum momordit, quòd morſu ex illo puer repente obijt. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tum pater mœrore concitus accepta ſecuri, ſerpentem ut occideret, perſequitur, uibransq; ſecurim, ut ſerpentem percuteret, extremũ caudæ eius cecîdit, deinde uolens pacem cum ſerpente cõficere, acceptis farina, aqua, ſale, & melle, ad reconciliandum inter ſe amicitiam uocat ſerpentem. Ei ſerpens ſub petra latens, ſibilãdo ait, Fruſtra laboras bone uir, nam inter nos amicitia fore non poteſt: quippe dum me ſine cauda aſpexero, & tu tui filij ſepulchrum, quieti animo eſſe nequibimus.

Fabula ſignificat, quòd dum iniuriarum recens uel maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

DE GALLINA ET VVLPE. 82

VVlpes gallinarum tugurium ingreſſa, cum gallinã nido ægrotantem aſpexit, eã rogauit quomodo ualeret. Cui gallina prompte reſpondit, Meliuſcule me haberem, ſi hinc abires ſoror. Fabula ſignificat, quòd inimicorum præſentia, nimium eſt moleſta.

DE VIATORE. 83

VIator quidam cum multam uiam uiaſſet, uotũ Mercurio uouit, quòd ſi quid reperiret, eius rei mediũ

ſibi offerret. Forte igitur adinuenit peram amygdalis dactulisq; refertam, & cum putaret id eſſe argentum, peram capiens amygdalarū nucleos & carnes dactulorum ipſe comedit. Deinde templum Mercurij ingreſſus, atq; aram manibus tenens, uerbis ridiculis inquit ad eum, Votum Mercuri nunc perſoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, oſſa ſcilicet dactulorum, ac teſtas amygdalarum.

Fabula ſignificat, quòd homines auaritia, deorum efficit contemptores.

DE LEONE ET HOMINE. 84

LEo & homo cum ſemel ſimul uiam uiarent, ac inter uiandum ſe quiſque uerbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat inciſum, quòd homo ſuffocabat leonem, quam ſculpturā homo leoni oſtendēs ait, Hic uidere licet, quanto homines leonibus, ac feris omnibus præſtantiores ſunt, ac robuſtiores. Et leo prompte reſpondens, inquit, Si apud leones eſſent ceu apud homines, qui ſculpere ſcirēt, plures à leonibus homines, quā ab hominibus leones ſuffocari ſculptos uideres.*

Fabula ſignificat, quòd homines iactabundi fingunt ſe feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

DE VVLPE QVADAM. 85

VVlpes cum racemos uuarū plenos iam ac matureſcentes proſpiceret, cupida de illis manducare, omnem uiam machinata eſt, qua illos comprehendere poſſet. Sed cum omnem uiam fruſtra tentaſſet, nec deſiderio ſuo ſatis facere quiuiſſet, mœſtitiam uertens in gaudium ait, Racemi illi adhuc nimium ſunt acerbi.

Fabula

Fabula ſignificat, quòd prudentis eſt fingere ſe ea nolle, quæ conſequi non poſſe cognoſcit.

DE PVERO ET SCORPIONE. 86

PVer quidam ruri uenabatur locuſtas, & cum ſcorpionem capere uellet, ſcorpio ſimplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abſtine, ſi non uis tutus perire.

Fabula ſignificat, quòd qui ad utranque partem cogitat, is quæ ſequi & quæ uitare debeat probe tenet.

DE VENATORE ET PERDICE. 87

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere uellet, perdix gemẽs huiuſmodi uerba fecit ad eum, Heus perdicũ auceps, ſi me miſſam feceris, ac uitam donaueris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſite reſpondit, Nunc eo magis occidi dignam iudico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quòd qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

DE LEPORE ET TESTVDINE. 88

TEſtudo, cum eius pedes lepus derideret, ſurridens inquit ad eum, Si periculũ in curſu feceris, quòd quàm tu uelocior ſim, liquido cognoſces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mei ualeant pedes, ſed iudicem eligamus, qui curſum & terminum nobis diffiniat. Igitur eligunt uulpem brutorum omnium ſagaciſſimam, quæ ut locum & curſus terminum conſtituit, teſtudo omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus uerò pedibus fidens, ubi paululum quieuit, ſomno excitatus, quantum

pedes ualuerunt, ad terminum cucurrit, ibiq; cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum. Fabula ſignificat, quod ſtudio & dilgẽtia, non corporis uiribus, res uel maximæ conficiuntur.

DE SALICE ET SECVRI. 89

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex ea ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius ſcinderet. Quam rem præſentiens ſalix gemens eiulansq; ait, Non tantũ de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantũ de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quòd in aduerſis, non ueri amici infeſtiores amicis, quàm inimici ſæpius redduntur.

DE PVERO QVODAM FVRE. 90

PVer quidam è ludo literario librum ſocio clàm auferens, ſuæ matri tradidit illum, quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigaſſet, rurſus puer alij ueſtem clàm abſtulit, atque matri quoque detulit, quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura in diem ac maiora creſcentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæſtores publice damnatus eſt mortis. Sed cum ad locum iuſtitiæ duceretur, eumq; mater gemebunda ſequeretur, impetrata uenia ut matri ad aurem unum loqui uerbum ualeret, ad eam conuerſus atque os auri matris adhærens, uti quippiam ſecreto dicturus, aurem dentibus ſibi abſcidit. Mater uerò præ dolore exclamans, mala ſibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum ſupra modum criminarentur, non ſolum furti, ſed quòd tam impius fuerit in matrem, ille abſque rubore inquit ad eos, Nemini ueſtrum

ſit mirum,

ſit mirum, quòd aurem matris dentibus abſcidi. Ipſa enim huius meæ perditionis autor & cauſa eſt. Quippe ſi me caſtigaſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primùm clàm abſtuli, omiſſis præ timore uerberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perueniſſem. Fabula ſignificat, *quòd qui in delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior in diem efficitur.*

DE PASTORE ET MARI. 91

P*Aſtor quidam iuxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, nauigandi ſtudio captus, oues pro dactulis commutauit, quibus naui impoſitis, cum altum iam nauigaret, & tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in naui ſunt, ea omnia proiecit, atque in portum ſe recepit.* Denuo *cum oues paſceret, ac rurſus mare tamen tranquillum uideret, ſuo conſocio ipſam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait,* M*are iterum dactulos cupit.*

Fabula *ſignificat, quod uſus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.*

DE PVNICA ET MALO AR-*boribus.* 92

P*Vnica & malus arbores, de pulchritudine contendebant, cum diu inter ſe uarijs, & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proxima ſepe huiuſmodi contentiones accipiens, acceſſit ad eas, atque inquit, Satis iam ſatis certatum inter uos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.*

Fabula *ſignificat, quòd minores maiorum lites ſæpenumero componunt.*

DE TALPA ET MATRE. 93

TAlpa cæcum natura animal eſt. Hæc aliquando matri ait, Ingentem ſentio odorem, parum poſt rurſum ait, Excelſam aſpicio fornacē. Tertio item ait, Malleorum ſonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exiſtis.

Fabula ſignificat, quòd homines iactabundi cū magna profitentur, tunc uel maxime in minimis redarguuntur.

DE VESPIS, PERDICIBVS, & Agricola. 94

VEſpæ ſemel, & perdices ſiti concitæ, cum ſimul conueniſſent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atq; pollicentes, quòd ſibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices uineam ſe ei fodere promittunt, quòd plenos uites producūt racemos. Veſpæ uerò, ſe uineam circuēdo cuſtodire, ac fures inde amouere large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præſtant. Itaque ſatius eſt mihi, illis quàm uobis aquàm exhibere. Fabula ſignificat, non eſſe illis ſubueniendum, qui nauci & inutiles ſunt.

DE IOVE. 95

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ſibi munera obtulerunt, quæque pro uiribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamq; ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter ut eum aſpexit, palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio, uerum à ſerpente id haud quaquam facio.

Fabula

Fabula ſignificat, improborum munera non eſſe ſine dolis, quamuis prudens ſibi perſuadere debet.

DE SIMIA. 96

SImiam duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſimè nutrit. Alterum uero odit negligitq́;. Contigit autē quod qui in delitijs habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus. Quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſq; ætatē ceu matris delitijs, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio ſuperat.

DE PVLICE. 97

PVlex cum quendam morſu aliquando ſtimulaſſet, captusq́; rogaretur, quiſnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum eſſet, ut eo pacto uitam uiuant, nec eum occidere uelit, cum multum mali facere ipſe ſibi nequeat. At homo ille ſurridens, inquit ad eum, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quòd malorum, licet parum, uel multum delinquant, miſereri haud oportet.

DE PVLICE ET HOMINE. 98

PVlex ſuo ſolito more ſaltans, ſuper hominis pede reſedit, illumq́; morſu acriter pupugit. Qua pūctione homo ille grauiter concitus, pulicē cepit, ac unguibus obtundere uoluit. Sed pulex manibus exiliens mortē uitauit. Tum homo exclamans ait, O hercules malorū extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præſens non fuiſti?

Fabu

Fabula ſignificat, quòd non in minimis, ſed in magnis arduisq́; rebus, à dijs auxilium quis implorare debet.

DE FORMICIS ET CICADA. 99

HYemis erat medium, cum formicæ ſparſim triticum apricabant. Quod cicada aſpiciens, cum inedia conficeretur, acceßit ad eas, ac triticum pro alimonia, ut ſibi concederent, orauit. Et cum formicæ eam rogarent quidnam æſtate fecerit, num ſegnis, & ocioſa eo tempore ſteterit, illis cicada ait, Neq; ſegnis aut ocioſa ſteti, ſed cantu cecini, quo laborem uiæ uiantibus leuabam. Qua re audita, formicæ ſurridẽtes inquiunt, Si æſtate ceciniſti, ut uiantes delectares, nunc ſalta ne frigore conficiaris.

Fabula ſignificat, quòd qui, quæ facienda ſunt ſuo tẽpore non fecit, is in anguſtias quando non putat, incidit.

DE VIRO ET VXORIBVS. 100

TEmpus erat ueris, quo quidam in delitijs educatus cum nec iuuenis, nec ſenex eſſet, ſemicanus enim erat capillos, duas ſimul duxit uxores, unam quidem natu grandem, alteram uerò iuniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut uirum in amorem ſuum totum pelliceret, quotidie uiro caput pertractans, nigros ſibi euellebat capillos. Poſtremo ita illum depilarunt, quòd caluum atq; ridiculum, non ſine ſummo opprobrio, uirũ reddiderunt.

Fabula ſignificat, quòd nulla melior ſalus ſenibus exiſtit, quàm fœminis carere, & maxime iunioribus, niſi penitus obrui ſe uelint.

APOLOGI EX CHILIADIBVS ADAGIORVM

Eraſmi deſumpti ad communem puerorum fructum.

DE VVLPECVLA ET PARDALE.

CVm aliquando pardalis uulpem præ ſe cõtemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis uariegatam, reſpondit uulpes ſibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute. Moralé.

Neq; uerò paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe uafro, quàm cute uerſicolore.

DE VVLPE ET FELE.

CVm aliquando uulpes in colloquio, quod illi erat cũ fele iactaret ſibi uarias eſſe technas, adeo ut uel peram haberet dolis refertam: Feles autem reſponderet ſibi unicam duntaxat artem eſſe, cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis: Inter confabulandum repente canum accurrẽtium tumultus auditur. Ibi feles in arborem altiſsimam ſubſilijt, cum uulpes interim à canum agmine cincta, capitur.

Morale.

Innuit fabula præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modo id ſit uerũ & efficax, quàm plureis dolos, conſiliaq; friuola.

DE REGE ET SIMIIS.

REx quidam Aegyptius aliquot ſimias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent, ut enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libẽtius imitatur. Artẽ itaq;

ſaltan

ſaltandi, protinus edoctæ, ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpuris, ac perſonatæ. Multoq́; iam tempore maiorem in modũ placebat ſpectaculum, donec è ſpectatoribus facetus quiſpiã, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in mediũ abiecit, ibi ſtatim ſimiæ, ſimulatq; nuces uidiſſent, oblitæ choreæ, id eſſe cœperunt, quod antea fuerãt, ac repẽte è ſaltatricibus in ſimias redierũt. Cõtritisq; perſonis, dilaceratis ueſtibus, pro nucibus inter ſe depugnabãt, nõ ſine maximo ſpectatorum riſu. Morale.

Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

DE ASINO ET VIATORIBVS.

DVo quidam, cum in deſertis locis aſinum quempiã forte fortuna nacti eſſent, contendere inter ſe cœperunt, uter eorum, uti ſuum, domum abduceret. Nã utriq; pariter à fortuna uidebatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, aſinus ſeſe ſubduxit, ac neuter eo potitus eſt. Morale..

Quidam à præſentibus commodis, quibus ob inſcitiã uti neſciunt, excidunt.

DE PISCATORIBVS.

PIſcatores aliquot, iacto reti, teſtudines eduxerũt, eas cum eſſent inter ſeſe partiti, neq; ſufficerent omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem inuitarunt ad cõuiuium. At is intelligẽs ſe neutiquã humanitatis gratia uocari, ſed ut eos faſtidito cibo ſubleuaret, recuſauit, iuſsitq; ut ipſi ſuas teſtudines ederent quas cepiſſent.

Morale.

Nõnulli poſteaquã inconſulte quippiam adorti ſunt, alio

aliorum implorant auxiliũ, quos ſuo negotio admiſceant.

DE ASINO.

APud Cumanos aſinus quiſpiam pertæſus ſeruitutem, abrupto loro in ſyluam aufugerat, illic forte repertum leonis exuuium corpori applicabat ſuo, atque ita pro leone ſeſe gerebat, homines pariter, ac feras uoce, caudaq́; territans. Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hoſpes quiſpiam Cumas profectus, qui ſæpenumero uiderat et leonem & aſinum, atque ob id non erat difficile dignoſcere, aurium prominentiũ indicio, neq; nõ alijs quibuſdam coniecturis aſinum eſſe deprehendit, ac probe fuſtigatum reduxit, dominoq́; agnoſcenti reddidit. Interim autem riſum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis aſinus iam agnitus, quos dudum creditus leo, metu propemodũ exanimauerat.

Morale.

Haud facile tegimus uitia, quæ à puero nobiſcum adoleuerunt.

DE SCARABEO ET AQVILA

SCarabeus aliquando ſpretus ab aquila, cœpit de uindicta quoquo pacto ſumenda cogitare. Perueſtigauit ubinam aquila nidum collocaſſet, adrepſit ſcarabeus, & oua ſimili dolo deiecit. Aquila cum ſæpius domicilium commutaſſet, neque quicquam proficeret, Iouem patronum adijt, exponit calamitatem ſuam. Is iubet ut ſuo in gremio ponat oua, uel iſtic in tuto futura. Et huc per ueſtis lacinias, ſinusq́; prorepſit pertinax ſcarabeus, haudquaquam ſentiente Ioue. Deinde ubi uidet oua cõmoueri

Iupiter

Iupiter, neque ſatis animaduertit, territus rei nouitate, excuſſo gremio in terram deiecit. Morale.

Monet hæc fabula, neminem quantumuis puſillum contemnendum eſſe.

DE SIMIIS ET PARDALE.

IN Mauriſia ſimiarum ingens copia. Pardalis autem animal eſt natura ſimijs infeſtiſſimum, quas tamen uiribus aſſequi non poteſt, nimirum illis in ſummas arbores ſubuolantibus. His itaque dolis in eas utitur. Sternit ſe ſupinam ſub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit ſeſe. Gaudent eo ſpectaculo ſimiæ conſidẽtes in arbore, deinde ubi iam mortuam arbitrantur, unam aliquam emittũt exploraturam, num uerè mortuus ſit hoſtis. Illa cautim ac pedetentim accedens ubi nullum uitæ uidet argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer imitante, demũ audet etiam conſcendere. Quod ſimul ac reliquæ ſimiæ conſpexerunt, iam depoſito omni metu deſcendũt, & Pardalim omnia ferentem circunſultant. Poſtremo conculcant inſultantes, ludibrij cauſa, donec ſentiens illas iam ſaltando defatigatas, derepente reuiuiſcens, aliam dentibus, aliam unguibus corripit, dilaniat ac deuorat.

Morale.

Hoſtem ſimulantem uires deficere, ſummopere fugiendum eſſe.

DE SATYRO ET RVSTICO ANIANI fabula, Eraſmo quoque interprete.

SAtyrus quidam cum uehementer algeret, hyberno gelu ſupra modum ſæuiente, à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autẽ cur homo inflaret in

manus

manus ori admotas, rogauit cur ita faceret, is reſpondit, ut frigidas manus halitus tepore calefacaret. Deinde ubi extructo foco, appoſita menſa in pultem feruidam rurſum inflaret, magis etiam admiratus ſciſcitatus eſt, quid hoc ſibi uellet. Vti pultem, inquit ille, nimium feruentem, halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à menſa, Quid ego audio inquit? Tun' eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis, neque enim mihi ratio eſt cũ eiuſmodi homine commune habere hoſpitium.

Morale.

Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo uituperant.

Is qui emendandis his fabulis præfectus fuit, ſequentes apologos ex uarijs & his optimis autoribus collegit, ut à pueris quoque legerentur, quibus nunquam eſt bene inſtructa, atque copioſa bibliotheca.

FABELLA EX LAMIA POLITIANI DESVMPTA.

Aves olim prope uniuerſæ, noctuam adierunt: rogaruntq́; eam, ne poſthac in ædium cauis nidificaret, ſed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim uernari ſuauius. Quin eidẽ quercum modo enatam puſillam, tenellamq́; adhuc oſtendebant, in qua ſcilicet molliter (ut aiebant) & ſidere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe negauit. Quin inuicem conſilium dedit his, ne arbuſculæ illi ſe crederent: laturam enim quandoq; eſſe uiſcum, peſtem uidelicet auium. Contempſere illæ (ut ſunt leue ge-

nus, & uolaticum ſapientis unius noctuæ conſilium. Iam quercus adoleuerat, iã patula, iam frõdoſa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, laſciuiunt, ſubſultant, colludunt, cantillãt. Interea quercus ea uiſcũ protulerat, atq; id homines animaduerterant, implicitæ ergo repente ibi omnes pariter miſellæ, ac fruſtra eas ſera pœnitentia ſubijt, quòd ſalubre illud conſilium ſpreuiſſent. Atque hoc eſſe aiunt, cur nunc aues omnes, ubi ubi noctuam uiderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducũt, ſectantur, circunſidunt, circumuolitant. Etenim cõſilij illius memores, admirãtur eam nunc ut ſapientẽ, ſtipantq; dẽſa caterua, ut uidelicet ab ea ſapere aliquando diſcant. Sed opinor fruſtra, imò uerò etiã interdum cum magno ipſarum malo. Nã ueteres illæ noctuæ reuera ſapientes erãt: nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & roſtrum, ſapientiam uerò non habent.

Morale.

Bene monentis conſilia ne ſpernas, hæc fabula docet.

APOLOGVS EX SECVNDO *libro* Petri *Criniti de honeſta diſciplina deſumptus.*

SAta eſt olim cucurbita iuxta arborem pinũ, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat, cucurbita uerò cum multis pluuijs, atque cœli temperamento creuiſſet, laſciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam ſerpebat in pinum, iam ſurgere, iam ramos, & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candenteis flores, prægrandia

grandia poma, & uireſcentia oſtentans. Itaque *tanto faſtu, atque inſolentia intumuit, ut pinum arborem auſa ſit aggredi.* Et *uides, inquit, ut te ſupero, ut amplis folijs, ut uirore præſto, & iamiam ad cacumen proſurgo?* Tum *pinus quæ ſenili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit,* Ego *hic multas hyemes, calores, æſtus, uariasq́ calamitates peruici, & adhuc integra conſiſto.* Tu *ad primos rigores minus audaciæ habebis, cum & folia concident, & uiror omnis aberit.* Morale.

Secundis rebus non eſſe ſuperbiendum.

FABELLA DE CORVO ET Lupis, ex Ioanne Antonio Campano *deſumpta.*

C*Oruus lupos per ardua montium iuga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, qui eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociusq́; fuiſſet.* Repulſus *deinde à lupis, tanquam non eos, ſed prædam cibumq́; ſecutus, nec minus luporum ſi occiderẽtur, quàm cæterorum animalium exta fuiſſet uoraturus.*

Morale.

Non *quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſumus animo, cum agimus.*

ALTERA DE PARTV TERRAE.

Ex *eodem.*

T*Vrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura uidebatur.* Accur*runt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem,*

 metumq́;

metumq; expectant, alij Typhoëa illum centimanum, alij montes erupturos putabāt. Aperitur terra, prodijt mus, & quod miraculo fore omnibus arbitrabantur, in riſum, atq; iocum conuerterunt.

Morale.

Non ſemper credendum promißis magnificis.

APOLOGVS DE MEMbris & uentre, ex Plinio deſumptus.

HVmani artus cum uentrem ocioſum uiderent, ab eo diſcordarunt, & ſuum illi miniſterium negauerunt. Cum eo pacto, & ipſi quoque deficerent, intellexerunt uentrem cibos acceptos, per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt.

Morale.

Magnæ res diſcordia pereunt, concordia ualent.

EX SECVNDO NOCTIVM Atticarum Gellij, Apologus Aeſopi Phrygis memoratu non inutilis.

AEſopus ille è Phrygia fabulator, haud immerito ſapiens exiſtimatus eſt, cum quæ utilia monitu, ſuaſuq; erant, non ſeuere, nō imperioſe præcepit, & cēſuit, ut philoſophis mos eſt, ſed feſtiuos, delectabilesq; apologos commentus, res ſalubriter, ac proſpicienter animaduerſas, in mentes, animosq; hominum, cum audiendi quadam illecebra induit, uelut hæc eius fabula de auiculæ nidulo, lepide atque iucunde præmonet, ſpem fiduciamq; rerum,

rerum, quas efficere quis poßit, haud unquam in alio, ſed in ſemetipſo habendam. Auicula, inquit, eſt parua, nomen eſt caßita, habitat nidulaturq́; in ſegetibus, id fermè temporis, ut appetat meßis, pullis iamiam plumãtibus. Ea caßita, in ſementes forte conceſſerat tempeſtiuiores, propterea frumentis flaueſcentibus, pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipſa iret cibũ pullis quæſitum, monet eos, ut ſi quid ibi nouæ rei fieret diceretur'ue animaduerterent, idq́; uti ſibi, ut rediſſet, nũciarent. Dominus poſtea ſegetum illarum, filium adoleſcentem uocat, & uides'ne inquit, hæc ematuruiſſe, & manus iam poſtulare? Idcirco die craſtino, ubi primũ diluculabit, fac amicos adeas, & roges ueniãt, operamq́; mutuã dent, & meſſem hanc nobis adiuuent. Hæc ille ubi dixit, diſceßit, atq; ubi redit caßita, pulli trepiduli circũſtrepere, orareq́; matrẽ, ut ſtatim iam properet, atque alium in locum ſeſe aſportet, nam dominus, inquiunt, miſit qui amicos rogaret, uti luce oriente ueniant, & metant. Mater iubet eos à metu ocioſos eſſe. Si enim dominus, inquit, meſſem ad amicos reiecit, craſtino ſeges non metetur, neque neceſſe eſt hodie uti uos auferam. Die igitur poſtero, mater in pabulum uolat, dominus quos rogauerat operitur. Sol feruit, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rurſum ad filiũ, amici iſti, inquit, magnã in partem ceſſatores ſunt, quin potius imus, et cognatos, affines, uicinosq́; noſtros oramus, ut adſint cras tempori ad metendũ. Itidem hoc pulli pauefacti matri nunciant. Mater hortatur, ut tum quoq; ſine metu, ac ſine cura ſint, cognatos affinesq́; nullos fermè tam eſſe obſequibiles ait, ut ad laborem capeſſendum nihil

 euocent

euocentur, & ſtatim dicto obediãt. Vos modo, inquit, aduertite, ſi modo quid denuo dicetur. Alia luce orta auis in paſtum profecta eſt, cognati, & affines operam, quã dare rogati ſunt, ſuperſedẽt. Ad poſtremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas, unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum noſmetipſi noſtris manibus cras metemus. Id ubi ex pullis dixiſſe dominum mater audiuit, Tempus, inquit, eſt cedendi, & abeundi, fiet nunc dubio procul, quod futurũ dixit. In ipſo enim iam uertitur cuia eſt res, non in alio unde petitur. Atq; ita caßita nidũ migrauit, & ſeges à domino demeſſa eſt. Hæc quidẽ eſt Aeſopi fabula, de amicorũ & propinquorum leui & inani fiducia. Sed quid aliud ſanctiores libri philoſophorũ monent, quàm ut in nobis tantũ ipſis nitamur? Alia aũt omnia, quæ extra nos, extráq; noſtrũ animũ ſunt, neq; pro noſtris, neq; pro nobis ducamus. Hũc Aeſopi Apologum Qu. Ennius in ſatyris ſcite admodũ & uenuſte uerſibus quadratis cõpoſuit, quorũ duo poſtremi iſti ſunt, quos habere cordi, & memoriæ operæpretium eſſe hercle puto.

Hoc erit tibi argumentum ſemper in promptu ſitum,
Nequid expectes amicos, quod tu agere poßis.

DE ARIONE ET DELphino, *fabula elegantißima, ex Lib. XVI. Gellij.*

VEtus & nobilis Arion cãtator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terra atque inſula omni Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum,

cũ, amatumq́; habuit, artis gratia. Is inde à rege proficiſcitur, terras inclytas, Siciliam, atque Italiam uiſere. Vbi eò uenit, aureſq́; omnium, menteſq́; in utriuſque terræ urbibus demulſit: In quæſtibus iſtic, & uoluptatibus, amoribuſq́; hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecunia & re bona multa copioſus, Corinthum inſtituit redire. Nauem igitur & nautas, ut notiores, amicioreſq́; ſibi Corinthios delegit. Sed eo Corinthios homine accepto, nauiq́; in altum prouecta, prædæ, pecuniæq́; cupidos, cepiſſe conſilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraq́; ſua ut haberent dediſſe, uitam modo ſibi ut parcerent, orauiſſe. Nautas precum eius harum commiſertum eſſe illatenus, ut ei necem adferre per uim ſuis manibus temperarēt. Sed imperauiſſe, ut iam ſtatim coràm deſiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus ſpe omni uitæ perdita, id unum poſtea orauit, ut priuſquam mortem oppeteret, inducere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen caſus illius ſui conſolabile. Feros & immanes nauitas prolubium tamen audiendi ſubit. Quod orauerat impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtanſq́; in ſummæ puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur, uoce ſublatiſſima cantauit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatuq́; omni, ſicut ſtabat, canebatq́;, ciecit ſeſe procul in profundum. Nautæ haudquaquam dubitantes quin periſſet, curſum, quem facere cœperant, tenuerũt. Sed nouum & mirũ, & pium facinus contigit. Delphinũ repente inter undas adnauiſſe, & dorſo ſuper fluctus edito uectauiſſe, incolumiq́; eum corpore, & ornatu, Tænarũ in

terram Laconicam deuexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiuiſſe, talem'que Periandro regi, qualis Delphino uectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, ei'que rem, ſicut acciderat, narrauiſſe. Regem iſthæc parum credidiſſe, Arionem quaſi falleret, cuſtodiri iuſsiſſe. Nauitas requiſitos, ablegato Arione diſsimulanter interrogaſſe, ecquid audiſſent in ijs locis unde ueniſſent, ſuper Arionẽ? eos dixiſſe, hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eum'que illic bene agitare, & ſtudijs delectationibusq; urbium florere, atque in gratia pecuniá'que magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum uerba, Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat extitiſſe. Nautas ſtupefactos, conuictos'que ire inficias non quiſſe.

Morale.

Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELII
Phorcenſis Apologus lepidiſsimus.

DE ARANEA ET PODAGRA.

ARanea paululum à texendo opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obuiam præbuit Podagra, tametſi paſsibus ambiguis admodum ægre illam aſſequeretur. Eius diei itinere utcunque emenſo, non longe aberant ab oppidulo, cui regionis eius incolæ Tyche nomen indiderãt. Vtrique conſilium fuit,

fuit, conditionis ſuæ hoſpitem præueſtigare. Aranea non maximopere data opera, in opulenti cuiuſdã ciuis ædes diuertit, inibi quaqua uerſum telas ſuas præpandebat, prætendebatq́; retia, aderant ilico, neſcio qui trygodæmones qui textrinam illius demoliebantur. Momentaneum itaq; erat ipſius quo etiamnumcunque ſe uerteret ædificium. Nuſquam etenim ſcopariorũ oculatas ſcopas poterat effugere. Miſera planè quæ in tanta rerum omnium affluentia, ſola egebat proturbaturq́;. Podagra uerò mẽdicabuli inſtar uix tandem egeſtoſi cuiuſpiam tuguriolum impetrarat. In id loci cũ decubuiſſet, nihil non experiebatur miſeriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis uix faucibus hianti hydropoterium. Iamq́; diurno itinere laceſſenti, torus ligneus, nullis frondibus nullo gramine: ſed prætenuibus paleis inſternebatur. Atqui dicere non eſt huius inſtituti quàm conuenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holoſericæ, ſtragula tã dura, tam barbari uilli. Oriente igitur uix tandem illo auguſto ſydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, conuenere rurſum aranea ſimul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis moleſtias, tot locorum commutationes denarrat, nunc hero exprobrans mundiciem, nunc nimiam ſcopariorum obſeruantiam. Podagra contrà de hoſpitis ſui egeſtate compluria comminiſcitur. Nec ocium habet adminiſtrare Araneæ liuidas uibices, quas adamãtina fulcra tenellæ cuticulæ impreſſerant. Conſilium ineunt, Araneam deinceps pauperum tuguria, Podagram uerò diuitum aulas debere ſubingredi, in hanc Aranea pedibus, Podagra animis uadit ſententiam. Veruntamẽ tenebris iam-

iam increſcentibus, urbi cuipiã ſeſe approximãt. Podagra *inſtituti nõ immemor, pedetẽtim ſe in numoſi cuiuſdã domũ illatebrauit. Quã cõmodùm ab hero cõſpecta,* Dij *boni, qua beneuolentia, qua humanitate, quibus nominibus excipitur? Supponũtur, ſubſtruunturq́; olorinæ culcitræ, toralia perdicũ ſubalaribus plumis referta.* Taceo *uinum dulce, uinũ nigrum,* Lesbiũ *Surrentinũ.* Taceo *ficedulas, phaſianos, atq; eas auiculas quæ binis ſuperbiunt cordibus.* In *ſumma nihil delitiarum, nihil uoluptatũ nõ exhauriebat.* Aranea *pauperis caſã ingreſſa, telas orditur quaqua uorſum parietes interpatent, retia ſuſpendit.* Orbiculari *operi manibus, pedibusq́; incumbit.* Reficit *abrupta, perficit intercepta:* Et, *ut dicam breuiter, uacua dominatur in aula.* Nullas *inſidias, nullius formidat inſultus.* Imo *uerò etiam iam ſcopis ſuperior omnibus.* Non *multo poſt podagra araneam conuenit, delitias ſuas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum, ædificandi texendiq́; libertatem.* Placuit *tandem hæc utriusq; ſententia, quorſumcunq; proficiſcerentur,* Podagram *in diuitum domos, Araneam in pauperum tuguria debere diuertere.*

Morale.

Apologus hic tametſi ad uſus uarios accommodari queat, id tamen in primis declarat, alium alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea *morborum domicilium eſſe diuitum aulas, ad ultimum, nuſquam libertatẽ maiorem, quàm ubi diuitiarum minus.*

FABVLARVM AESOPI

eisq́; adiunctarum,

FINIS.

LAVR. ABSTEMII,

VIRI ELEGANTISSIMI,

& amœni ingenij Fabulæ *elegantiſs. nuper per clariſsimum poëtam & philoſophũ* Gargetiũ *emaculatæ.*

DOMITIVS PALLADIVS

Souranus Pollioni Vadio *Sacerdoti uenerando* S. P. D.

IAM *pridem tuo ſermoni de* Abſtemio *frequenti literatorum cõſeſſu* Pollio *uenerande, non inuitus interfui, cũ minime prætextatis (ut ita dicam) laudibus hominem celebrares, adeoq; in arcẽ euaſiſti, ut nemo ſanè (mea ſentẽtia) eũ cumulatius laudare potuerit.* Mox *inde ſecedẽs diu hæc oĩa mecũ animo uolutabã, unde tãta cõflueret laudationis abũdantia, unde tãta non uulgaris obſeruatio emanaret, unde deniq; amicitia adeò perfecta exoriretur, proculdubio non aliũde mecũ tandem collegi, quàm ex præclaræ eius uirtutis nomine proficiſci, cuius quidẽ uis magna & præpotẽs eſt. Quamobrem nõ poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuumq; animũ uirtutibus fultũ diligẽtius nõ admirari, qui neq; ambitione, neque inuidia, neq; aliquo alio liuore deuincitur. Siquidẽ omnes, quas meretur* Abſtemius *noſter laudes nõ tranſis ſilẽtio, imò ad eas ipſas cumulandas ob eius incredibilem eloquentiam, ſingularemq; doctrinam ultro accedis, idq; haud ab re, cũ pater omnium elegantiarum*

tiarum atque idem lepôrum omnium merito ſit, & habeatur. Et ut hæc clariora luce non officij gratia, aut temere dicantur quotidie, quemadmodum aliqua eius laborum monimenta exiſtere uidemus, quæ undique perfecta uerborum concinnitate, perſpicaciſſimisq; ſententijs ſcatent, nam modo dicam de hoc apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicua, ac inſignis eius ingenij amœnitas, non abſque laude maxima redundare uidetur. Quare non uereor, ut is remiſſo cuiuſcunque animo peſſum eat, Abſtemioq; (abſit inuidia uerbo) omnium quàm iucundiſſimo detrahatur. Cui & te, & me ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos eſſe liquido conſtabit. Vale.

LAVR. ABSTEMIVS OCTAuiano Vbaldino Comiti Mercatelli. S. P. D.

EDITVRVS *hunc apologorum libellum, quem de numero fabularũ Hecatomythium nuncupaui, multum diuq; dubitaui Octauiane princeps inclyte, tuo'ne cum nomini potiſſimũ dedicarẽ. Nam cum tuam in me non ſine plurimis beneficijs perſpicerem beneuolentiam, non aliquid mearum uigiliarũ tibi deuouere, ingratiſſimi hominis eſſe uidebatur. Rurſus cũ tuorum in me officiorum numerũ, diuinasq; uirtutes tuas mecum ipſe reuoluerem, indignũ tantis meritis, tantaq; ſapientia munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meã amouit humanitas & prudentia tua, qua*

non tam

non tam res tibi dono datas, quàm offerentium uoluntatẽ ſoles inſpicere. Addidit quoq; mihi animũ Guidus Vbaldus clariſsimus dux, & princeps meus omni laudè maior qui opuſculũ meũ de nonnullis locis obſcuris ſuperiori anno ei dedicatũ uultu ita placido, & ſerena frõte ſuſcepit, ut ſperare merito poſſem hoc tibi qualecunq; fore non ingratũ. Nõ mediocriter etiã me incitarũt Georgius Emus pro Venetis hic agẽs legatus, nõ ſolũ patricia nobilitate, uerumetiã bonarũ artium ſtudijs clarus, & Carolus Verardus Cæſenas Archidiaconus Cæſenæ, & Alexãdri Põtificis Maximi cubicularius, uir omni literarũ genere præſtans, necnon Renatus Melioratus, & Robertus Vrſus Ariminẽſes iuriſconſulti clariſsimi, nec minus, qui humanitatis uacãt ſtudijs, eruditi. Hi enim aliję; cõplures optimi harũ rerum cenſores, cũ hunc libellũ legiſſent, multis me uerbis ſunt ad æditionem cohortati. Nõ putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurũ, quod tot eruditis antè uiris placuiſſe cognoueram. Accipe igitur hoc quicquid eſt libelli, ab Abſtemio tuo, cuius mentem animũq;, ſi penitus poſſes inſpicere, in hac tenui re, magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autẽ inutilem, & inanem hunc meũ ſcribendi laborẽ exiſtimaret, præfatiunculam quandã præponendã cenſui, qua intelligeretur, doctos etiam & claros uiros in magnis rebus huiuſmodi fabellis, non uoluptatis tantum, uerumetiam utilitatis gratia delectatos. Sedulo dedimus operam, ut ſeria potius quàm iocos ſaperent, unde ridiculas multas, quæ inter cõponendum ſeſe mihi offerebant, conſulto præterij, quia nimis laſciuæ, & tanti principis grauamine mihi uidebantur indignæ

tur indignæ. Non tamen ita agreſtis eſſe uolui, quin eas aliqua urbanitate aſpergerem, maxime ad principem ſcribens, cum principes curarum mole preßi, ſoleant interdũ recreandi animi gratia, iocos appetere. Vale.

EIVSDEM ABSTEMII Procœmium.

COgitanti mihi uaria ſcriptorum genera, qui ut humanæ uitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarum mandauere memoriæ, qui Apologos ſcripſere, non poſtremo loco digni eſſe uidentur. Non enim modo mortalium animos incredibili quadam afficiunt uoluptate, uerumetiam ad res honeſtas, utilesq́; peragendas ſuis fabellis, magis quàm philoſophi ſuis præceptis, alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam iucunditate penetrãt, & quibuſdam ſimilitudinibus, quæ maxime ad commouẽdos animos ualent, quid uitandum, faciendumq́; ſit oſtendũt, ut omnes etiam inuiti, illis aſſentire cogãtur. Senſus enim audiendi faſtidioſißimus, res etiam utiles honeſtasq́; haud facile admittit, ni fuerint aliqua urbanitate condîtæ. Teſtis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienſes uerba faciens, cum eos minus attentos uideret, rogauit ut ſaltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & Hirũdo, et Anguilla ſimul iter faciẽtes, ad quẽdam fluuium peruenerũt. Hirundo quidem ſuperuolauit: anguilla autem amnem tranauit. Quod quum dixiſſet, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egiſſet, Vobis, inquit, dea ueſtra ſuccenſuit, qui eos qui uobis utilia ſuadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes

tes auditis. Quantam uim Apologi habeāt ad animos cō-mouendos, quum multis poſſem, tribus ero contentus exemplis oſtendere. Samijs rectorē populi morti addicere uolentibus, Aeſopus hac fabella diſſuaſit, dicens, Vulpem quandam fluuium tranſeuntem, in lacunam fuiſſe propulſam. Vnde quum exire non poſſet, tenaci limo retenta, muſcarum affligebatur aculeis. Quod Herinaceus conſpicatus, miſericordia motus eſt, interrogauit'que an uellet ut ab ea muſcas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo ſanguine iam plenæ, paruam mihi poſſunt inferre moleſtiam: ſi autem has abegeris, aliæ famelicæ ſuperuenient, quæ quicquid mihi ſupereſt ſanguinis exhaurient. Ita ô uiri Samij uobis eueniet. Si enim hunc rectorem ueſtrum iam locupletem occideritis, alios eligatis neceſſe eſt: qui dum ſe opibus uolent implere, quicquid hic uobis reliquit, eripient. His uerbis moti Samij, ab incœpto deſtitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæſar, diuturnos magiſtratus dabat. Vnde, ut refert Ioſephus, ſub eo, per uiginti annorū ſpatia, per duos tantum præſides, Gratū ſcilicet & Pilatum, eſt gubernata Iudæa. Non parcit populis regnum breue, ut inquit Statius. Himerenſes Phalaridem Agrigentinorū tyrannum ducem exercitus ſui eligere uolentes, Steſichorus poëta hoc apologo deterruit: Equus, dicens, ſolus paſcebat in prato. Adueniēte aūt ceruo & paſcua corrumpente, conſuluit hominem qua poſſet illum arte punire. Cui homo, Si frenum inquit accepe ris, & me armatum dorſum tuum aſcendere permiſeris. Quum huic conſilio eſſet obſequutus, ceruum quidē hominis auxilio uictor abegit, ſed nō amplius hominem dorſo, non

ſo, non frenum depulit ore. Ita, inquit Steſichorus, uiri Himerenſes uobis eueniet, ſi Phalaridem ducem efficietis. Hoſtes quidem ueſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuo ſeruietis. Quibus uerbis territi Himerēſes, huiuſmodi ducis eligendi conſilium depoſuere. Quum populus Romanus ab ſenatu receßiſſet, quòd tributum & militiam toleraret, nec ullò pacto reduci poſſet, non'ne Agrippa Menenius eum hoc apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus uentrem ocioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordarunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreuerunt. Sed quum ipſi quoq; alimēta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cū eo in gratiam redierūt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quaſi uenter & membra alterum alterius auxilio indigent: & ut diſcordia intereunt, ita concordia ualent. Qua fabula populus reuocatus, cum ſenatu in gratiā rediijt. Non immerito igitur non ſolum Græci & Latini poetæ, ut Heſiodus & Horatius, huiuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruerunt, uerum etiā maximi & celeberrimi philoſophi, ut Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, & multi alij eas plurimū cōmendauerunt, & ad inſtitutionem moralis & ciuilis uitæ, non minimum facere arbitrati ſunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurētius Valla, uiri ætatis noſtræ doctißimi, paucos Aeſopi apologos è Græco in latinum uertere, ſibi laudi, cæteris uero uoluptati & utilitati fore non dubitarunt. Et iure quidē. Leguntur enim, & in doctißimorum uirorum manibus quotidie uerſantur. Non uideo igitur, quur has componendo fabulas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex trans-

latione

latione conſequuti ſunt: niſi adeò inuidi ſumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis eſt cum ſumma omnium laude conceßum.

DE MVRE IN CISTA NATO.

Fabula prima.

MVs in ciſta natus, omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in ea ſeruari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreretq́; aſcenſum, reperit epulas lautißime paratas: quas quum guſtare cœpiſſet, Quàm ſtultus, inquit, hactenus fui, qui toto in terrarum orbe nihil melius ciſtula mea eſſe credebam. Ecce quàm ſuauioribus ueſcor hic cibis.

Hæc fabula indicat, non patriam diligendam, ſi ignobilis ſit, ut alia non adeamus loca: quum alibi beatiores eſſe poßimus.

DE RVSTICO IMPETRANTE VT triticum abſque ariſtis naſceretur.

Fabula Secunda.

IMpetrauerat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum abſque ariſtis naſceretur, ne metentium triturantiũq́; manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis auibus depaſtum eſt. Tum ruſticus, Quàm digna, inquit, patior, qui paruæ cõmoditatis cauſa emolumenta quàm maxima perdidi. Fabula indicat, parua incommda maiori utilitate penſanda.

DE ACCIPITRE COLVMBAM inſequente. 3

QVum accipiter columbam præcipiti inſequeretur uolatu, uillam quandam ingreßus, à ruſtico captus

eſt: quem blande ut ſe dimitteret obſecrabat, Non *enim te læſi, dicens.* Cui *ruſticus,* Nec *hæc, reſpondit, te læſerat.*

Fabula *indicat merito puniri, qui innocentes lædere conantur.*

DE ARANEA ET HIRVNDINE. 4

A Ranea *in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas, qui ſuus eſt cibus capiebat, retia in foribus, per quas uolitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpenderat,* Hirundo *do uerò aduolans, retia cum textrice per aëra portabat.* Tunc *aranea in aëre pendens, & ſeſe iamiam perituram intelligens,* Quàm *iuſte hæc patior, dicebat, quæ minima uolatilia magno labore uix capiens, credidi tam magnas aues poſſe comprehendere.*

Hac *admonemur fabula, ne uiribus maiora aggrediamur.*

DE RVSTICO AMNEM *tranſituro.* 5

R Vſticus *torrentem tranſiturus, qui forte imbribus excreuerat, quærebat uadum.* Et *quum primum eã fluminis partem tentaſſet, quæ quietior placidiorq́; uidebatur, reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus.* Rurſus *ibi breuiorem tutioremq́; adinuenit, ubi maiori aquarum ſtrepitu fluuius decurrebat.* Tunc *ſecum,* Quàm *tutius, inquit, clamoſis aquis, quàm quietis & ſilentibus uitam noſtram credere poßumus.*

Hac *admonemur fabula, ut minus uerboſos & minaces, quàm quietos extimeſcamus.*

DE COLVMBA ET PICA. 6

Columba

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, quum eius pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur. Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facile eſſe uiros probos ſæpe decipi.

DE CVCVLO ET ACCIPITRE. 7

IRriſus ab accipitre cuculus, quòd quum ſibi & corpore par, & colore non abſimilis eſſet, præ anguſtia animi potius uermibus terrenis, quàm ſuauibus aliarum auium carnibus ueſceretur: uidit paucis poſt diebus accipitrem à ruſtico, cuius columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum ex alta turre pendere. Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice fuiſſet uermes uenari, quàm alienas aues impetere.

Hæc fabula indicat, eorum uitam tutiorem eſſe & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo cõtenti ſunt, quàm illorum, qui aliena appetentes, adeunt magna uitæ diſcrimina.

DE ASINO ET VITVLO. 8

ASinus & uitulus in eodem paſcentes prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum aduentare præſenſerant. Tum uitulus, fugiamus hinc ò ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captiuos abducant. Cui aſinus, fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere & eſſe conſueuerunt. Aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc fabula ſeruos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri nõ ſint.

DE VVLPE ET MVLIERIBVS gallinam edentibus. 9

VVlpes iuxta uillam quandam tranſiens, conſpexit cateruam mulierum, plurimas gallinas opipare aſſatas alto ſilentio comedentem: ad quas conuerſa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem quod uos facitis? Cui reſpondens quædam anus, Peßima animalium, inquit, nos quæ noſtra ſunt comedimus, tu uero aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod proprijs dominis licet.

DE CAPONIBVS PINGVIBVS & macro. 10

VIr quidam complureis capones in eodem ornithoboſco incluſos, largo nutricauerat cibo: qui pingues effecti ſunt omnes, præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus conuiuio, imperat coco, ut ex his interimat coquatq́;, quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes corpulenti, ſeſe affligtabant, dicentes, Quanto præſtitiſſet nos macilentos eſſe.

Hæc fabula in pauperum ſolamen conficta eſt, quorum uita tutior, quàm diuitum.

DE TRABE ET BOBVS EAM trahentibus. 11

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis uos frondibus alui, uos uerò me nutricem ueſtram per ſaxa & luta trahitis. Cui boues, Gemitus ſuſpiriáq́; noſtra, & ſtimulus quo pungimur, te docere poſſunt, quòd te trahamus inuiti. Ignouit trabs. Hæc nos docet fabula, ne in eos excandeſcamus,

qui non

qui non ſua ſponte nos lædunt.

DE ARBORIBVS PVLCHRIS ET *deformibus.* 12

ARbores complures in eodem creuerant loco proceræ, rectæ, enodes'que; preter unam humilem, paruam, nodoſam'que, quam, ut deformem, puſillam'que, cæteræ ludibrio habere ſolitæ erant. Aedificaturus domum loci dominus, iubet omnes excidi, præter eam, quæ breuitate & deformitate ſua ædificium indecorum redditura uidebatur. Cæteris exciſis; deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar natura, quòd me turpem genueris, quum formoſis tam magna uideam imminere diſcrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe deformes; quum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

DE CYGNO IN MORTE CANENTE *comprehenſo à ciconia.* 13

CYgnus moriens, interrogabatur à ciconia, quur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent, multò ſuauiores, quàm in omni uita emitteret ſonos, quum potius mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia inquit, neque cibi quærendi cura amplius cruciabor; neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc fabula nos admonet, ne mortem formidemus, qua omnes uitæ præſentis miſeriæ præciduntur.

DE MVLIERE VIRVM MORIENTEM *flente, & patre eam conſolante.* 14

MVlierem adhuc iuuenem, cuius uir animam agebat, parens, conſolabatur, dicens, Ne te afflictes,

ne tantopere filia. Alium enim uirum tibi inueni iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo uerba parentis non admittebat, ſed intempeſtiuam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum uidet, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an adſit iuuenis ille, quem ſibi in uirum dare uelle ſe dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor, & uxorum animo excidere ſoleat.

DE MVLIERE AMATORIS DISCESſum flente. 15

Mulier impudica amatorem ſuum abeuntem, quem omnibus ferè rebus ſpoliauerat, multis lachrymis proſequebatur. Interrogante autem eam uicina, cur ita inconſolabiliter fleret, Non diſceſſum eius, ſed pallium quod ei reliqui, fleo. Hæc fabula indicat, non amatores, ſed eorum bona à meretricibus amari.

DE MVSCA QVAE QVADRIGIS INSIdens, puluerem ſe excitaſſe dicebat. 16

Quadrigæ in ſtadio currebant, quibus muſca inſidebat. Maximo autem puluere tum equorum pedum pulſu, tum rotarum uolutatione exorto, dicebat muſca, Quàm magnam uim pulueris excitaui.

Hæc fabella ad eos ſpectat, qui cum ignaui ſint, alienam tamen gloriam, ſuis magnificis uerbis in ſe transferre conantur.

DE ANGVILLA CONQVERENTE quod magis quàm ſerpens infeſtaretur. 17

ANguilla interrogabat ſerpētem, quare cum ſimiles eſſent atq; cognati, homines tamē ſe potius, quàm illum inſequerentur. Cui ſerpens, Quia rarus, inquit, me lædit impune.

Fabula indicat, minus lædi ſolere, qui ſeſe ulſciſcuntur

DE ASINO, SIMIA, ET TALPA. 18

COnquerenti aſino, quòd cornibus careret, Simiæ uerò quòd cauda deeſſet, Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam eſſe uideatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non ſunt ſua ſorte contenti, qui ſi aliorum infortunia conſiderarent, æquiori animo tolerarent ſua.

DE NAVTIS SANCTORVM AVXIlium implorantibus. 19

NAuta quidam in mari ſubita & atra tempeſtate deprehenſus, cæteris eius ſocijs diuerſorum auxilium implorantibus, Neſcitis, inquit, quid petatis. Ante enim quàm ſancti iſti ad deum, pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminente procella obruemur. Ad deum igitur confugiendum cenſeo, qui abſque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur dei omnipotentis auxilio ilico procella ceſſauit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non fugiendum.

DE PISCIBVS È SARTAGINE, IN prunas deſilientibus. 20

PIſces adhuc uiui in ſartagine feruenti oleo coquebātur, quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit,

nè pereamus. Tunc omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardenteis prunas deciderunt. Maiori igitur dolore affecti, damnabant conſilium, quod ceperāt, dicētes Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, ut ita præſentia uitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

DE QVADRVPEDIBVS SOCIETATEM aduerſus aues cum piſcipus ineuntibus. 21

QVadrupedes cum bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus inierunt, ut eorum auxilio, ſe ab auium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, Piſces negant per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poßint.

DE LEGATO AVARO TVBICInes decipiente. 22

QVidam auarus pro patria legatus, in aliam urbem profectus erat, cui tubicines præſto affuerunt, ut illius aures tubarum clāgore, loculos autem ſuos pecunia implerent. Quibus ille renunciari iubet, non eſſe nunc locum cantibus, ſe in ſummo luctu & mœrore cōſtitutum, matrem enim ſuam obijſſe. Tubicines autem ſpe fruſtrati, & mœſti abeūt. Amicus quidā legati audiens luctum, ad eum uiſendū, conſolandumq; accedit, interrogatq;, quandiu mater eius obijſſet. Quadraginta iā anni ſunt, inquit. Tūc amicus intellecta legati ſtropha, in riſum effuſus eſt.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte ſtudent conſeruare pecuniam.

De uiro

DE VIRO QVI AD CARDINALEM *nuper creatum gratulandi gratia acceßit.* 23

Vir quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalium, quos uocant, dignitatem aßumptum, ad eum gratulandi gratia acceßit, qui honore tumidus, amicum, ueterem, agnoſcere dißimulans, quiſnam eſſet interrogabat. Cui ille, ut erat ad iocos promptus, Miſereſco, inquit tibi, cæteriſq; qui ad huiuſmodi honores perueniunt. Quam primum enim dignitates eiuſmodi eſtis aſſecuti, uiſum auditum'que, & cæteros ſenſus ita amittitis, ut priſtinos amicos, amplius non cognoſcatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum ſublati, ueteres deſpiciunt amicitias.

DE IVVENE SENIS CVRVITA*tem ridente.* 24

Iuuenis quidam conſpicatus ſenem in arcus tenſi ſimilitudinem curuum, interrogauit an ſibi arcum uellet uendere. Cui ille, Et quid, inquit, eſt tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, abſque pecunia arcum tibi natura concederet.

Hæc fabula indicat minime irridenda uitia ſenilis ætatis, quam nemo uiuendo effugere poteſt.

DE SENE PVELLAM IN VXO*rem accipiente.* 25

Vir quidam imprudens exacto ſeptuageſimo uitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui cum debitum ſoluere non poſ-

ſet, dicere ſolebat, Quàm male uitam meam diſpoſui. Iuueni enim mihi uxor deerat, nũc autem ſenex deſum uxori.
Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempote peragenda.

DE AQVILA ET PICA. 26

PIca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet, quando id mereretur cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ uolubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni uererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate cuncta efferres. Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

DE TVRDO AMICITIAM CVM hirundine ineunte. 27

GLoriabatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es filij inquit, ſi credis cum ea poſſe conuiuere, cum uterque ueſtrum diuerſa ſoleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis. Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum uita à noſtra diſſentit.

DE RVSTICO ET MVRE. 28

RVſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut ne calamitatis quidem tẽpore, natiui lepôris obliuiſceretur. Is cum uillam ſuã, caſu igne iniecto, ita ardentem uideret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectabat incendium. Interim cernit murem quendam, qui uilla egreßus, periculum quàm ocyſſime fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus cucurrit, & murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens, Ingratũ animal tempore felicitatis mecum habitaſti, nunc

ſti, nunc quia fortuna mutata eſt, uillam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe ueros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non diſcedunt, turbata autem, præcipiti abeunt curſu.

DE DIVITE QVODAM ET SERVO. 30

VIr erat diues, ſeruum habens tardi ingenij, quem regem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his uerbis ſæpius irritatus, ſtatuit hero par referre. Semel enim in herum conuerſus, utinam, inquit, rex ſtultorum eſſem, in toto enim terrarum orbe, nullum meo latius eſſet imperium, & tu quoque meo ſubeſſes imperio.

Fabula indicat, omnia plena eſſe ſtultorum.

DE CANIBVS VRBANIS VILLA- 31
ticum inſequentibus. 32

CAnes complures urbani, quendam uillaticum præcipiti inſequebantur curſu, quamdiu ille fugit, nec repugnare auſus eſt. At ubi in ſequentes cõuerſus ſubſiſtit, & dentes ipſe quoque oſtẽdere cœpit, omnes pariter ſubſtiterunt, nec aliquis urbanorum illi propinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui ibi aderat, ad ſuos cõuerſus milites, comilitones, inquit, hoc ſpectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præſentiora fugiẽtibus, quàm repugnantibus uideamus imminere pericula.

DE ANV DAEMONEM ACCVSANTE. 33

VOlunt homines ut plurimum, quando ſua culpa aliquid ſibi acciderit aduerſi, in fortunam uel in dæmonem culpam conferre, ut ſe crimine exuant, adeò omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum uideret

anum

anum quandam, arborem aſcendentem, ex qua illam ruituram, & in ſe culpam collaturam præuiderat, accitis teſtibus dixit, Videte anum illam abſque meo conſilio arborem aſcendentem, unde eam caſuram eſſe proſpicio. Eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, ut ſoleata illuc aſcenderet. Mox anus cecidit & cum interrogaretur cur ſoleata arborem aſcendiſſet, Dæmõ, inquit, me impulit. Tũc dæmon adductis teſtibus, probauit id ab anu abſque ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat, homines minime uenia dignos, qui, cũ libere peccent, fortunam uel dæmonem accuſant.

DE TESTVDINE ET RANIS. 34

TEſtudo conſpicata ranas, quæ eodem ſtagno paſcebantur, adeo leues, agilesq; , ut facile quolibet proſilirent, & longiſſime ſaltarent, naturã accuſabat, quòd ſe tardum animal, & maximo impeditum onere, procreaſſet; ut neq; facile ſe mouere poſſet, & magna aſsidue mole premeretur. At ubi uidit ranas anguillarum eſcã fieri, & cuiuſcunq; uel leuiſsimo ictui obnoxias, aliquantulũ recreata dicebat: Quanto melius eſt onus, quo, ad omnes ictus munita ſum, ferre, quàm tot mortis ſubire diſcrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ; quæ maiori nobis commodo ſæpe ſunt, quàm nos intelligere ualeamus.

DE GLIRIBVS QVERCVM ERVE- *re uolentibus.* 35

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere deſtinauerant, quò paratiorem haberent cibum; ne uictus gratia toties aſcendere & deſcendere cogerentur.

tur. Sed quidam ex eis, qui ætate & uſu rerum ac pruden tia cæteros longe anteibat, eos abſterruit, dicens, Si nutri cem noſtram nunc interficiemus, quis futuris annis, nobis ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, uirum prudentem debere nõ modo præſentia intueri, uerumetiam futura longe proſpicere.

DE CANE ET HERO. 36

CAnem quidam habens, quo magis ab illo diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatumq; ſoluebat. Ligari autem & uerberari iubebat à ſeruo, ut beneficia à ſe, maleficia autem à ſeruo in illum uiderentur eſſe collata. Aegre autem ferens canis ſe aſsidue ligari uerberariq;, aufugit. Et cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui ſe fugiſſet, à quo ſemper dilectus, paſtusq; fuiſſet, ligatus autem, uerberatusq; nunquam, reſpondit, Quod ſeruus tuo iuſsu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuere.

DE AVIBVS SCARABEOS timentibus. 37

MAgnus timor aues inceſſerat, ne Scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum uim in ſterquilino ſummo labore fabricatam audierunt. Tunc paſſer, Nolite, inquit, paueſcere. Quomodo enim pilas in nos per aëra uolantes iacere poterunt, cum eas per terram magno molimine uix trahant?

Hæc fabula admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus quibus deeſſe uidemus ingenium.

DE VRSO ET APIBVS. 38

VRſus ictus ab ape, tanta ira percitus eſt, ut aluearia in quibus apes mellificauerant, tota unguibus diſcerperet. Tunc apes uniuerſæ, cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari uiderent, facto impetu aculeis urſum inuadentes, penè necauere: Qui ex earum manibus uix elapſus, ſecum dicebat, Quanto melius erat, apis unius aculeum tolerare, quam tot in me hoſtes mea iracundia concitare.

Hæc fabula innuit lõge melius interdum eſſe iniuriam unius ſuſtinere, quàm dum unum punire uolumus, multos nobis inimicos comparare.

DE AVCVPE ET FRINGILLA 39

AVceps tetenderat uolucribus retia, largamq; illis in area effuderat eſcam, paſcentes tamen aues non capiebat, quia ſibi uidebantur paucæ. Quibus paſtis ac auolantibus, aliæ paſtum adueniunt, quas quoq; propter paucitatem capere neglexit, hoc per totum diem ordine ſeruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo ſemper maiorem prædam expectante, tandem aduesperaſcere cœpit. Tunc auceps admiſſa ſpe multas capiendi, cum iam tempus eſſet quieſcendi, attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in area remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere uolunt, ſæpe pauca uix capere poſſe.

DE DVOBVS EQVIS. 40

MIles equum habens optimum, emit alium nequaquam illi bonitate parem, quem multo diligentius, quàm priorem nutricabat, tunc priori ſic ait, cur me dominus

minus quàm te impenſius curat, cum tibi neque pulchritu dine, neque robore, neque uelocitate comperandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, ut ſemper in nouos hoſpites benigniores ſint.

Hæc fabula indicat, hominum amentiam, qui noua etiamſi deteriora ſint, ſolent ueteribus anteponere.

DE SVE ET CANE. 41

SVs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure, & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriã multis uerberibus, auriumq́; uellicationibus fuerat inſtructus. Cui canis, Neſcis inquit, inſane, neſcis quæ ex uerberibus illis ſim conſecutus. Per ea enim ſuauiſsimis perdicum, coturnicumq́; carnibus ueſcor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum uerbera, quæ multorum bonorum cauſa eſſe conſueuere.

DE TRABE BOVM PIGRITIAM *increpante.* 42

TRabs, quæ curru uehebatur, boues ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leue portatis. Cui boues, Irrides nos, reſponderunt, ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos cito deponemus: tuum autẽ tu quo ad rumparis, ſuſtinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, ne alium inſultet calamitatibus, quum ipſe poßit maioribus ſubiacere.

DE CARDVELLE ET PVERO. 43

CArduelis auis interrogatã à puero, quo in delitijs habita, & ſuauibus et largis cibis nutrita fuerat, quur cauea

egreſſa regredi nollet, Vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo, paſcere poßim.

Hæc fabula indicat, uitæ libertatem, cunctis delitijs anteponendam.

DE SCVRRA ET EPISCOPO. 44

NB SCurra quidam Calẽdis Ianuarij ad Epiſcopum quendam diuitem quidem, ſed auarum accedens, numiſma aureum ſtrenæ nomine petijt. Antiſtes inſanire hominem dicit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed quum ille hoc quoque nimium ſibi uideri diceret, æreum quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed quum ne hunc quoque poſſet ab epiſcopo extorquere, Reuerende, inquit, pater, ſaltem benedictione tua me pro ſtrena imperti. Tũc epiſcopus, Flecte, inquit, genua fili, ut te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam uilem nolo. Si enim numum æreum ualeret, eam mihi nunquam profecto concederes.*

Hæc fabula contra eos epiſcopos & ſacerdotes conficta eſt, qui diuitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta eccleſiæ ſacra atque myſteria.

DE VPVPA INDIGNE HONORATA. 45

INuitatæ ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indignè ferebant upupam cæteris præferri, quia corona inſignis eſſet, & uerſicoloribus pennis ornata, quum ſemper inter ſtercora & ſordes ſolita eſſet uolutari.

Hæc fabula ſtultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius ueſtitum, nitorem, præſtantiamq; formæ, quàm uirtutes moresq; ſoleant attendere.

De Sacer

DE SACERDOTE ET PYRIS. 46

SAcerdos quidam guloſus extra patriam ad nuptias proficiſcens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pyrorum aceruum, quorum ne unum quidem attigit, quamuis magna affectus fame: quin potius ea ludibrio habens, lotio conſperſit. Indignabatur animi huiuſmodi cibos ſibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed quum in itinere torrentem quendā ita imbribus auctū offendiſſet, ut ſine uitæ periculo eum tranſire nō poſſet, domum redire conſtituit. Reuertens autem ieiunus, tanta eſt oppreßus fame, ut niſi pyra illa, quæ urina conſperſerat comeſſet, quum aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil eſſe contemnendum, quum nihil ſit tam uile & abiectum, quod aliquando uſui eſſe non poßit.

DE MVLO ET EQVO. 47

MVlus conſpiciens equum, aureo freno ephippioq; inſignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur inuidia, illum beatum reputans, qui continue optimis ueſceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu: ſe autē præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppreßus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi uidit equum pugna redeuntem, multis affectum uulneribus, præ illius calamitate ſe felicem appellabat, longe melius eſſe dicens, quotidiano labore durum uictum quæritare, & turpiter ueſtiri, quàm poſt optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire diſcrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minime inuidendum, quia diuitijs & opibus abundent, ut quum ui-

tam eorum longe pluribus periculis, quàm pauperum, uideamus eſſe ſubiectam.

DE PORCO ET EQVO. 48

POrcus conſpiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? In pugna enim fortaſſe morieris. Cui equus, At tibi inter lutum ſordesq; impinguato, quamuis nihil dignum laude geſſeris, cultellus adimet uitam, mortem uerò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honeſtius eſſe rebus præclare geſtis occumbere, quàm uitam turpiter actam protrahere.

DE CORIARIO EMENTE PELLEM urſi à uenatore, nondum capti. 49

COriarius ad uenatorem accedens, emit ab eo pellem urſi, pecuniamq; pro ea protulit. Ille ſibi in præſentia pellem urſi non eſſe, cæterum poſtridie uenatum profecturum, urſoq; interfecto, pellem illius ei ſe daturum pollicetur. Coriarius animi gratia cū uenatore in ſyluam profectus, altiſsimam arborem aſcendit, ut inde urſi uenatorisq; certamen proſpiceret. Venator intrepidus ad antrum, ubi urſus latebat, profectus, immiſsis canibus illum exire cōpulit: qui euitato uenatoris ictu, eum proſtrauit humi. Tunc uenator ſciens hanc ferā in cadauera non ſæuire, anhelitu retento, ſe mortuum ſimulabat. Vrſus naribus admotis olfaciens, quum illum nec naſo nec corde ſpirantem deprehenderet, abſceſsit. Coriarius quum feram abeſſe proſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad uenatorem qui nondum ſurgere audebat accedens, illum ut ſurgeret monebat. Interroga-

uit

uit deinde, quid ad aurem ei urſus locutus eſſet. Cui uena tor, Monuit me, inquit, ne deinceps urſi pellem uendere uelim, niſi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

DE HEREMITA ET MILITE. 50

HEremita quidam uir ſanctiſſimæ uitæ militem hortabatur, ut relicta ſeculi militia, quam abſq; dei offenſa, & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſuleret ſaluti. Cui miles, Faciam inquit, quod mones pater. Verum enim, quod hoc tempore milites, neque ſtipendia exigere ualeant, licet exigua ſint, neque prædari poſſint.

Fabula ſignificat, multos uitijs renunciare, quia illa amplius exercere non poſſunt.

DE VIRO ET VXORE bigamis. 51

VIr quidam defuncta uxore, quam ualde dilexerat, duxit alteram, & ipſam uiduam, quæ aſſidue ei prioris mariti uirtutes, fortiaq; facinora obijciebat. Cui ut par referret, ipſe quoque defunctæ uxoris mores probatiſſimos pudicitiamq; inſignem referebat. Quadam autem die uiro irata, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utriſque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris uiri. Quod audiens maritus, accerſito paupere reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quid cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non eſſe contra eos pugnandum, qui ſe poſſint optime uindicare.

DE LEONE ET MVRE. 52

Leo laqueo captus in ſylua, cum ſe ita irretitum uideret, ut nullis uiribus ſe inde poſſe explicare confideret, murem rogauit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficij ſe nō immemorem futurum. Quod cum mus prompte feciſſet, leonem rogauit, ut filiam eius ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Noua autem nupta ad uirum ueniens, cum eum non uideret, caſu illum pede preſſit, atq; contriuit.

Hæc indicat fabula, matrimonialia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

DE VLMO ET SILERE. 53

Vlmus in ripa fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & inualidum, quòd ad omnem uel leuiſsimum undarum impetum flecteretur, ſuam autem firmitatem & robur, magnificis extollebat uerbis, quòd multos annos aſsiduos amnis impetus, inconcuſſa pertulerat. Semel autem maxima undarum uiolentia, ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler ridens, inquit, Cur me deſeris uicina, ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus ſe cedunt, quàm qui reſiſtere uolentes, turpiter ſuperantur.

DE CERA DVRICIEM APPETENTE. 54

Cera ingemiſcebat ſe mollem, & cuicunque leuiſsimo ictui penetrabilem procreatam. Vidēs autem lateres

ex luto

ex luto multo ſe molliori factos, in tantam duritiem ignis calore perueniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe iecit in ignem, ut eandem duriciem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hac admonemur fabula, ne appetamus, quod eſt nobis natura denegatum.

DE AGRICOLA MILITIAM ET mercaturam affectante. 55

AGricola quidam ægre ferebat ſe aßidue terram uoluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire, cum nõnullos uideret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent uitam. Venditis igitur ouibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus eſt, ubi cum ab imperatore ſuo male pugnatũ eſſet, non ſolum quæ habebat perdidit, ſed etiam pluribus uulneribus affectus eſt. Quare damnata militia, mercaturam exercere ſtatuit, ut ubi maius lucrum, & minorem laborẽ exiſtimabat. Prædijs igitur uenditis, cum nauem mercibus impleuiſſet, nauigare cœperat, ſed cum in alto eſſet, tempeſtate ſubito coorta, nauis ſubmerſa eſt, & ipſe cum cæteris, qui in ea erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet debere ſua arte eſſe contentum, cum ubique ſit parata miſeria.

DE ASINO ET SCVRRA. 56

ASinus indigne ferens ſcurram quendam honorari, & pulchris ueſtibus amiciri, quia magnos uentris edebat ſonos, ad magiſtratus acceßit, petens ne ſe minus quàm ſcurram honorari uellent, & cum magiſtratus ad=

mirantes eum interrogarent, cur ſe ita honore dignum duceret, inquit, Quia maiores quàm ſcurra crepitus uentris emitto, eosq; abſque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuiſsiuis, ſuas pecunias profundunt.

DE AMNE SVVM FONTEM CONuitijs laceſſente. 57

AMnis quidam ſuum conuitijs fontem laceſſebat ut inertem, quòd immobilis ſtaret, nec ullos haberet piſces, ſe autem plurimum commendabat, quòd optimos crearet piſces, & per ualles blando murmure ſerperet. Indignatus fons, in amnem uelut ingratum, undas repreſsit. Tunc amnis & piſcibus & dulci ſono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat qui bona, quæ agunt, ſibi arrogant, non deo attribuunt, à quo largo fonte noſtra bona procedunt.

DE VIRO MALIGNO & dæmone. 58

VIr malignus quum plurima perpetraſſet ſcelera, & ſæpius captus, & carcere concluſus, arctiſsima & peruigili cuſtodia teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui ſæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandem iterum deprehenſo & ſolitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertuſorũ faſcem ſuper humeros habens apparuit, dicens, Amice am plius tibi auxilio eſſe non poſsum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, ut hos omnes calceos contriuerim. Nulla mihi supereſt pecunia, qua alios ualeam comparare. Quare pereundum eſt tibi.

Hæc admonet

Hæc admonet fabula, ne exiſtimemus noſtra ſemper impunita fore peccata.

DE AVIBVS PLVRES REGES eligere uolentibus. 59

Aves conſultabant de pluribus regibus eligendis, cū aquila tantos uolucrum greges ſola regere non poſſet, feciſſentq́; uoto ſatis, niſi cornicis monitu, à tali conſilio deſtitiſſent: quæ cum cauſam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos, Quia difficilius, inquit, plures quàm unus ſaccus, implentur.

Hæc fabula docet, longe melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

DE MVLIERE QVAE PRO VIRO SE mori uelle dicebat. 60

Matrona quædam admodum pudica, & uiri amantiſsima, ægreferebat maritum aduerſa ualetudine detineri. Lamentabatur, ingemiſcebat, & ut ſuum in uirū amorem teſtaretur, rogabat mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potius quàm illū uellet occidere. Inter hæc uerba mortē cernit horribili aſpectu uenientem, cuius timore perterrita, et iam ſui uoti pœnitens, Nō ſum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto, quē occiſura uениſti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe, quàm alteri.

DE ADOLESCENTE IN FVNERE matris canente. 61

Vir quidam defunctā uxorē, quæ ad ſepulchrū efferebatur, lachrymis & fletibus proſequebatur. Filius uerò eius canebat, qui cū à patre increparetur, ut amens

& inſanus, qui in matris funere cantaret, cum unà ſecum mœſtus eſſe, & flere deberet, inquit, Pater mi, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

DE VIRO ZELOTYPO QVI VXOREM dederat cuſtodiendam. 62

VIr zelotypus, uxorem, quam parum pudice uiuere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat cuſtodiendam, ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſeruaret, ut nullo modo coniugalem uiolaret copulam. At ille ubi aliquot dies expertus, cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum uerſutia mulieris uinci comperiſſet, ad maritum accedens dixit, ſe amplius nolle hanc tam duram gerere prouinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculeus fuit, mulierem inuitam poſſet cuſtodire. Addidit præterea, ſi neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoq; ſacco eos inter herbas paſcere, ueſpereq; facto, omnes domũ reducere, quàm una die impudicam mulierem ſeruare.

Hæc fabula indicat, nullos cuſtodes eſſe ita diligentes, qui impudicas mulieres ualeant cuſtodire

DE VIRO CLYSTERIA recuſante. 63

VIr quidam natione Germanus, diues admodũ, ægrotabat, ad quem curandum plures acceſſerant medici (ad mel enim cateruatim conuolant muſcæ) quorum unus

inter cætera dicebat opus eſſe clyſteribus, ſi uellet conua leſcere. Quòd cum uir huiuſmodi inſuetus medicinæ audi ret, furore percitus, medicos domo eijci iubet, dicens, eos eſſe inſanos, qui cum caput ſibi doleret, podici uellēt me= deri. Hæc fabula innuit, etiā ſalutaria inſuetis & inexper= tis, aſpera & obfutura uideri.

DE ASINO AEGROTANTE, ET *lupis uiſitantibus.* 64

Aſinus ægrotabat, famaq́; exierat, eum cito moritu= rum, ad eum igitur uiſendum, cum lupi caneſq́; ue= niſſent, peterentq́; à filio, quomodo pater eius haberet, ille per oſtij rimulam reſpondit, Melius quàm uelletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt moleſte ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

QVOD NVCI, ASINO, ET MVLIE= *ri proſunt uerbera.* 65

Mulier quædā interrogabat nucē ſecus uiam natā, quæ à prætereūte populo ſaxis impetebatur quare eſſet ita amēs, ut quo pluribus maioribuſq́; uerberibus cæ deretur, eo plures, præſtantioreſq́; fructus procrearet. Cui iuglans, Es'ne inquit, prouerbij immemor ita dicētis,

Nux, aſinus, mulier ſimili ſunt lege ligati,
Hæc tria nil recte faciunt, ſi uerbera ceſſent.

Hæc fabula innuit, ſæpe homines proprijs iaculis, ſe ſolere confodere.

DE ASINO LABORVM FINEM *non inueniente.* 66

Aſinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum ha=

beret uictum. Quare uernam temperiem, & teneras herbas optabat. Sed cum uer aduenisset, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream & in fornacē: indeq; lateres, imbrices, tegulas, ad diuerſa loca deferre: pertæſus ueris, in quo tot labores tolerabat, æſtatem omnibus uotis expebat, ut dominus meſſe impeditus, eū quieſcere pateretur. Sed tūc quoque cum meſsis in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti locus ſibi eſſet, autumnum ſaltem laborum finem fore ſperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adeſſè cernebat, cum quotidie uinum, poma, ligna portanda eſſent, rurſus hyemis niues & glaciem efflagitabat, ut nunc ſaltem aliqua ſibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla eſſe præſentis uitæ tempora, quæ non perpetuis ſint ſubiecta laboribus.

DE MVRE QVAE CVM FELE AMI citiam contrahere uolebat. 67

MVres cōplures in cauo parietis commorantes cōtemplabātur felem, quæ in tabulato capite demiſſo, & triſti uultu recumbebat. Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignum admodū, & mite uide. Vultu enim ipſo ſanctimoniam quādam præfert. Volo ipſum alloqui, & cum eo indiſſolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixiſſet & propius acceſsiſſet, à fele captus, & dilaceratus eſt. Tunc cæteri hæc uidentes, ſecum dicebant, Non eſt profecto, non eſt uultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex uultu, ſed ex operibus homines iudicandos, cum ſub ouili pelle, ſæpe atroces lupi deliteſcant.

De Aſino

DE ASINO QVI HERO INGRATO ſeruierat. 68

ASinus, qui uiro cuidam ingrato multos annos inoſfenſo pede ſeruierat, ſemel, ut fit, dum ſarcina preſſus, graui & ſalebroſa incedit uia, ſub onere ceciderat. Tūc dominus implacabilis multis uerberibus ſurgere cōpellebat, pigrum animal & ignauum nuncupans. At ille miſer inter uerbera hæc ſecum dicebat, Infelix ego quàm ingratum ſortitus ſum herum. Nam quamuis ei multo tempore ſine offenſa ſeruierim, tamen non hoc unum delictum tot meis priſtinis beneficijs compenſat.

Hæc fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorū ſibi collocatorum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe offenſam, atroci pœna proſequuntur.

DE LVPO SVADENTE HISTRICI ut tela deponeret. 69

LVpus eſuriens in hiſtricem intēderat animum, quem tamen, quia ſagittis undique munitus erat, inuadere non audebat. Excogitata autem eum perdendi aſtutia, illi ſuadere cœpit, ne pauco tempore tantum telorum onus tergore portaret, quandoquidem ne alij quidem ſagittarij, niſi cum prælij tempus inſtaret, portarēt. Cui hiſtrix: Aduerſus lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, uirum ſapientem oportere, aduerſus inimicorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

DE MVRE LIBERANTE MILVVM. 70

MVs conſpicatus miluum, laqueo aucupis implicitum, miſertus eſt. Aui quāuis ſibi inimicæ, abroſis dente

dente uinculis, euolādi uiam fecit. Miluus tanti immemor beneficij, ubi ſe ſolutum uidit, murem nil tale ſuſpicantem corripiens, unguibus & roſtro lacerauit.

Fabula indicat, malignos uiros huiuſmodi gratias ſuis benefactoribis ſolere rependere.

DE COCHLEA PETENTE AB IOVE, VT ſuam domum ſecum ferre poßit. 71

CVm Iupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petißēt, elargiretur, Cochlea ab eo petijt, ut domum ſuam poſſet circunferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi graue et moleſtum futurū erat, Malo, inquit, tam graue onus perpetuo ferre, quàm cum mihi libuerit, malum uicinum non poſſe uitare. Fabula indicat, malorum uicinitatem omni incommodo fugiendam.

DE ERINATIO VIPERAM HOSPItem eijciente. 72

ERinatius hyemem aduentare præſentiens, blande uiperam rogauit, ut in propria illius cauerna, aduerſus uim frigoris, locum ſibi concederet. Quod cum illa feciſſet, Erinacius huc illuc ſe prouoluens ſpinarum acumine uiperam pungebat, & uehementi dolore torquebat. Illa male ſecum actum uidens, quādo Erinatium ſuſcepit hoſpitio, blandis eum uerbis, ut exiret orabat, quandoquidem locus ambobus eſſet anguſtus. Cui Erinatius, Exeat, inquit, qui hic manere non poteſt. Quare uipera ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illic ceßit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortio non admittendos, qui nos poßunt eijcere.

De lepore

DE LEPORE SESE VVLPI PRAEFE *rente ob pedum uelocitatem.* 73

Lepus ſeſe dignum reputabat, qui uulpi præferretur, quoniam longe illam pedum pernicitate ſuperabat. Tunc uulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpius, quàm tu pernicitate tua, canes eludo.

Hæc indicat fabula, corporis uelocitatem & uires, ab ingenio longe ſuperari.

DE AGRICOLA ET POETA. 75

Agricola quidam ad poëtam accedẽs, cuius agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogauit eum, quo pacto ita ſolus uiuere poſſet. Cui ille, Solus, inquit, tantũ eſſe cœpi, poſtquam te huc contuliſti.

Hæc indicat fabula, eruditos uiros, qui doctiſſimorum uirorum turba continue ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cũ inter illiteratos homines fuerint.

DE LVPO OVIS PELLE INDVTO, *qui gregem deuorabat.* 76

Lupus ouis pelle indutus, ouium ſe immiſcuit gregi, quotidieq́; aliquam ex eis occidebat. Quod cum paſtor animaduertiſſet, illum in altiſſima arbore ſuſpendit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur ouem ſuſpendiſſet, aiebat, Pellis quidem ut uidetis, eſt ouis, opera autem erant lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, ſed ex operibus iudicandos, quoniam multi ſub ueſtimentis ouium, lupina faciunt opera.

DE PATRE FILIVM AD VIRTVTES *fruſtra hortante.* 77

Pater

PAter quidam filium uitijs deditum, multis hortabatur uerbis, ut derelicta uitiorum uia, uirtutibus inuigilaret, quæ ei laudem & decus erãt pariturae. Cui filius, Fruſtra, inquit, pater ad hæc facienda hortaris. Multos enim prædicatores (ut aiunt) audiui, qui longe te melius ad uirtutum hortabantur uiam, nunquam tamen eorũ admonitionibus obſecutus ſum.

Fabula indicat, uiros malignæ naturæ, nullius hortatu à uitijs uelle deſiſtere.

DE CANE OVES DOMINI SVI OCCIdente, à quo ſuſpenſus eſt. 78

PAſtor quidam cani oues ſuas dederat cuſtodiendas optimis illum paſcens cibis. At ille ſæpe aliquã ouem occidebat. Quod cum paſtor animaduertiſſet, canem capiens, eũ uolebat occidere. Cui Canis, Quid me, inquit, perdere cupis, ſum unus ex domeſticis tuis, interfice potius lupum, qui continue tuo inſidiatur ouili. Imò, inquit paſtor, te, quàm lupum morte dignũ magis puto. Ille enim palàm ſe meum hoſtem profitetur: Tu uerò amicitiæ ſpecie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longe magis puniendos, qui ſub amicitiæ ſpecie nos lædunt, quàm qui aperte ſe noſtros inimicos profitentur.

DE ARIETE CVM TAVRO pugnante. 79

ARies quidam inter lanigeros greges, erat tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes ſtatim facileq; ſuperaret. Quare cum nullum amplius arietem inueniret, qui occurſanti ſibi auderet obſiſtere, crebris

elatus

elatus uictorijs, taurum auſus eſt ad certamen prouocare. Sed primo congreſſu, cum in taurinam frontem arietaſſet, tam atroci ictu repercuſſus eſt, ut ferè moriens hæc diceret, Stultus ego, quid egi, cur tam potentem aduerſarium auſus ſum laceſſere, cui me imparem creauit natura?

Fabula *indicat, cum potentioribus non eſſe decertandum.*

DE VIDVA ET ASINO VIRIDI. 80

V*Idua quædam cœlibatum exoſa, nubere cupiebat, ſed non audebat, uerita uulgi irriſiones, qui maledictis eas ſolet inceſſere, quæ ad ſecundas tranſeunt nuptias. Sed commater eius, quàm contemnendæ eſſent populi uoces, hac arte monſtrauit, iuſſit enim aſinum albũ quem uidua habebat uiridi colore depingi, & per omneis urbis uicos circunduci.* Q*uod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes inuaſerat, ut non ſolum pueri, uerumetiam ſenes hac re inſolita moti, aſinum animi gratia comitarentur.* Deinde *cum huiuſmodi animal quotidie per urbẽ duceretur, deſierunt admirari.* It*idem, inquit ad uiduam cõmater, eueniet tibi. Si enim uirum acceperis, per aliquot dies eris fabula uulgi.* Deinde *hic ſermo conticeſcet.*

H*æc fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinat eſſe miraculum.*

DE AQVILA FILIOS CVNI-
culi rapiente. 81

A Q*uila in altiſſima arbore nidulata, catulos cuniculi qui lõge inde paſcebantur, in eſcam pullorũ ſuorum rapuerat.* Q*uam cuniculus blandis orabat uerbis, ut ſuos*

ſibi filios

ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa eum ut puſillum & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in cōſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos opponere non dubitauit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc iniuriam minime impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit. Quæ leui impulſu uentorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes, & inuolucres, in humum deiecit, qui à feris depaſti, magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias ulciſcantur.

DE LVPO PISCE FLVVII, MARIS regnum affectante. 82

LVpus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore, cæteros eiuſdem fluminis piſces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebātur honore. Quare in ſuperbiam elatus, maiorem principatum cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingreſſus eſt mare, ut eius regnum ſibi uendicaret, ſed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo inſectatus eſt, ut aufugiens uix amnis oſtium ingrederetur: unde amplius non eſt auſus exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus noſtris contenti, ea non appetamus, quæ noſtris uiribus ſunt longe maiora.

DE OVE PASTORI CONVICIANTE. 83

Ouis

OVis cõuiciabatur paſtori, quòd non cõtentus lacte, quod in uſum ſuum, filiorumq; ab ea mulgebat, inſuper illã uellere denudaret. Tunc paſtor iratus, filiũ eius trahebat ad mortẽ. Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit paſtor, occidam, & lupis canibusq; proijciam deuorandam. Siluit ouis, maiora adhuc mala formidãs. Hæc fabula indicat, nõ debere homines in Deũ excandeſcere, ſi diuitias, ſi filios ipſis permittat auferri, cum etiam maiora, & uiuentibus & mortuis, poßit inferre ſupplicia.

DE AVRIGA ET ROTA CVRRVS *ſtridente.* 84

AVriga interrogabat currũ, quare rota, quæ erat deterior, ſtrideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, Aegroti, inquit, ſemper moroſi, & queruli eſſe conſueuerunt. Hæc indicat fabula, mala ſolere homines ad querimoniam ſemper impellere.

DE VIRO AMICOS EXPERIRI *uolente.* 85

VIr quidam diues admodum & liberalis, magnã habebat amicorum copiam, quos ad cœnam ſæpißime inuitabat, ad quam libentißime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus, & periculis ſibi fideles eſſent, omnes pariter cõuocauit, dicens obortos ſibi inimicos, ad quos perdendos ire ſtatuerat. Quare correptis armis ſecũ irent, ut illatas ſibi ulciſcerentur iniurias. Tũc omnes præter duos, ſeſe excuſare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorũ numero habuit, quos deinde ſingulari amore proſecutus eſt.

Hæc indicat fabula, aduerſam fortunam, amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

DE VVLPE CARNEM LEPORIS *cani laudante.* 86

VVlpes cum fugaretur à cane, & iamiam eſſet capienda, nec ullam aliam euadendi uiam inuenire poſſe ſe cognoſceret, Quid me, inquit, ò canis perdere cupis, cuius caro tibi uſui eſſe non poteſt? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cuius carnē ſuauißimam mortales eſſe comemorant. Canis igitur motus conſilio uulpis, omiſſa uulpe leporem inſecutus eſt, quem tamen ob incredibilem eius uelocitatem capere non potuit. Paucis pòſt diebus, lepus conueniens uulpem, uehementer eā accuſabat (uerba enim eius audierat) quòd ſe cani demonſtraſſet. Cui uulpes, Quid me accuſas lepus, quæ te tantopere laudaui? Quid diceres, ſi te uituperaſſem?

Hæc indicat fabula, multos mortales ſub laudationis ſpecie alijs perniciem machinari.

DE LEPORE CALLIDITATEM ET *uulpe celeritatem à Ioue petentibus.* 87

LEpus & uulpes à Ioue petebant: Hæc, ut calliditati ſuæ, pedū celeritatem: Ille, ut uelocitati ſuæ, calliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ita reſpondit, Ab origine mundi, è ſinu liberalißimo ſingulis animātibus ſua munera ſumus elargiti. Vni autem omnia dediſſe, aliorum fuiſſet iniuria. Hæc innuit fabula, deum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, ut quiſque eſſe debeat ſua ſorte contentus.

DE EQVO INCVLTO SED VELOCI, & cæteris eum irridentibus. 88

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæteri,ut incultum, & ad huiuſmodi certamen ineptum,irridebant, nec unquam uictorem futurum opinabnatur. Sed ubi currendi tempus aduenit, & dato tuba ſigno cuncti è carceribus exiliere,tum demum innotuit, quãto hic paulo antè irriſus, cæteros uelocitate ſuperaret. Omnibus enim alijs poſt ſe longo interuallo relictis,palmã aſſecutus eſt.

Fabula indicat,non ex habitu,ſed ex uirtute homines iudicandos.

DE RVSTICO PER VOCEM HOEDI ad iuriſconſultum admiſſo. 89

RVſticus quidam graui lite implicitus ad quendam iuriſconſultum acceſſerat,ut eo patrono ſeſe explicaret. At ille alijs negotijs impeditus, renuntiari iubet ſe non poſſe nunc illi uacare. Quare abiret,aliâs rediturus. Ruſticus qui huic, ut ueteri fidoq; amico, plurimum fidebat,ſæpius rediẽs nunquam admiſſus eſt. Tandem hœdum adhuc lactentem & pinguem ſecum deferens, ante ædes iuriſperiti ſtabat,& hœdum uellicans illum balare cogebat. Ianitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat: audita hœdi uoce, ianuam ilico aperiens,hominem introire iubet. Tunc ruſticus ad hœdum conuerſus, Gratias,inquit, ago hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesq; eſſe, quas munera non aperiant.

DE ADOLESCENTE EX COITV *infirmo, & lupo.* 90

ADoleſcens quidem uxorem duxerat, & ipſam quoque adoleſcentulam, formoſam admodum, & libidinoſam, cuius effrenæ libidini dũ ſatisfacere cupit, ita lumbos exhauſit, ut paucis diebus macilentus fieret, & mortuo magis, quàm uiuo ſimilis uideretur: non ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat: ut ſenex quidam apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit ut uenatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent. Quos cum adoleſcẽs interrogaret, cur lupum non ceperant, ob incredibilem, inquiunt, illius uelocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Vxorem profecto hic lupus haberẽ non debet, ſi enim uxori iunctus eſſet, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortem, quem nimius Veneris uſus, non infirmum & debilem reddat.

DE SENE IVVENEM POMA SIBI SVR*ripientem, ſaxis deijciente.* 91

SEnex quidem iuuenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat uerbis, ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas uellet auferre. Sed cum incaſſum uerba funderet, iuuene eius ætatem ac uerba cõtemnente, Non in uerbis tantum, inquit, uerumetiam in herbis audio eſſe uirtutẽ. Herbas igitur uellere, & in illum iacere cœpit. Quod iuuenis conſpicatus, in uehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis

poſſe

poſſe depellere. Tūc ſenex omnia experiri cupiens, Quā do, inquit, uerborum & herbarum uires, aduerſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe uirtutem, lapidesq́; quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, illum deſcendere & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

DE LVSCINIA CANTVN ACCIPITRI pro uita pollicente. 92

LVſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, quum ſe ab eo deuorandā intelligeret, blande eū rogabat, ut ſe dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentē mercedem ſeſe relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret quid gratiæ ſibi referre poſſet: Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi uentrem dumulceas: ſine tuis enim cantibus uiuere, ſine cibo uerò non poſſum.

Hæc fabula innuit, utilia iucundis anteponenda

DE LEONE PORCVM SIBI ſocium eligente. 93

LEo cum ſocios aſciſcere ſibi uellet, multaq́; animalia ſeſe illi adiungere optarent, idq́; precibus, & uotis expoſcerent, cæteris ſpretis, cum porco ſolum ſocietatem uoluit inire, rogatus autem cauſam, reſpondit, Quia hoc animal adeò fidum eſt, ut amucos & ſocios ſuos in nullo quantumuis magno diſcrimine, unquam relinquat.

Hæc fabula docet eorum amicitiā appetendam, qui aduerſitatis tēpore à præſtando auxilio nō referunt pedem.

DE CVLICE CIBVM ET HOSPItium ab Ape petente. 94

Culex hyberno tempore cum & fame & frigore ſe periturum coniiceret, ad apium acceßit aluearia, ab eis cibũ & hoſpitiũ petens. Quæ ſi ab eis fuiſſet cõſecutus, promittebat filios earum artẽ muſicã edocturũ. Tũc quædã apis, At ego, inquit, artẽ meam malo liberi mei diſcãt, quæ res à famis et frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos noſtros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopia ualeant uendicare.

DE ASINO TVBICINE ET lepore tabellario. 95

Leo rex quadrupedum aduerſus uolucres pugnaturus, ſuorum acies inſtruebat. Interrogatus autem ab urſo quid ei aſini inertia, aut leporis timiditas, ad uictoriam cõferre poſſent, quos ibi inter cæteros milites adeſſe cernebat, reſpondit: Aſinus tubæ ſuæ clangore milites ad pugnam concitabit: Lepus uerò ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula ſignificat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua re nobis prodeſſe non poßit.

DE ACCIPITRIBVS INTER SE INIMIcis, quos columbæ pacauerant. 96

Accipitres inuicem inimici quotidie decertabant, ſuisq; odijs occupati, alias aues minime infeſtabant. Columbæ eorum uicem dolentes, eos mißis legatis compoſuere. Sed illi ubi inter ſe amici effecti ſunt, cæteras aues imbecilliores, & maxime columbas uexare, & occidere nõ deſinebant. Tunc ſecum columbæ, Quàm utilior

accipirum diſcordia, quàm concodia nobis erat.

Hæc monet fabula, malorum inter ſe ciuium odia alenda potius, quàm extinguenda, ut dum inter ſe digladiantur, uiros bonos quiete uiuere permittant.

DE MVLIERE IGNEM IN MARITI *domum ferente.* 97

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid ſibi ualet facula illa, quam noua nupta accenſam à paterna domo efferret, rurſusq; mariti domum ingreßura accendit, & infert. Significat, inquit, me hodie ignem, è ſoceri mei ædibus ablatum, in domum meam inferre.

Fabula ſignificat, ſæpenumero mulieres ignem quendam eſſe, qui mariti bona comburit.

DE PRAETORE REPETVNDArum *damnato.* 98

PRætor qui prouinciam, cui præfuerat, expilauerat, repetundarum accuſatus fuerat. Cumq; ægrè ablata reſtitueret, dicebat quidam è prouincialibus, Hic noſter prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes mira uoluptate afficiuntur, cum autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula ſignificat, aliena non eſſe ſurripiēda: ne illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

DE SENE MORTEM DIFFERRE *uolente.* 99

SEnex quidam mortem, quæ eum è uita raptura aduenerat, rogabat, ut paululū differret dum teſtamentū conderet, & cætera ad tantū iter neceſſaria prepararet.

Cui mors, Quur non, inquit, hactenus præparaſti, toties à me amonitus? Et quum ille eam nunquam à ſe uiſam amplius diceret: Quũ, inquit, nõ æquales tutos modo quorum nulli ferè iam reſtant, uerum etiam iuuenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, non te admonebam mortalitatis tuæ? Quum oculos hebeſcere, auditũ minui, cæterosq; ſenſus indies deficere, corpus ingraueſcere ſentiebas, nõne tibi me propinquam eſſe dicebam? Et te admonitum negas? Quare ulterius differendum non eſt.

Hæc fabula indicat, ita uiuendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

DE VIRO AVARO SACCVLVM *numorum alloquente.* 100

V*Ir quidam auarus, qui ingentem aureorum aceruũ male partum relicturus, moriebatur, interrogabat ſacculum numorum, quem morienti ſibi iuſſerat efferri, quibus uoluptatem eſſet allaturus. Cui ſacculus: Hæredibus, inquit, tuis, qui numos à te tanto ſudore quæſitos, in ſcortis & conuiuijs profundent, & dæmonibus, qui animam tuam æternis ſupplicijs mancipabunt.*

Hæc indicat fabula, ſtultiſsimum eſſe in his laborare, quæ alijs gaudium, nobis autem ſint allatura tormẽtum.

FINIS HECATOMYTHII PRIMI.

HECATOMYTHIVM SECVNDVM EIVSDEM ABSTEMII.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS MAGNFICO *ac ſtrenuo uiro* D. *Angelo Gryphoni equiti aurato Sal.* P. D.

COGITANTI *mihi, uir magnifice, cui potiſsimum dono darem hunc apologorum libellum: quem ut alium à me ſuperioribus annis editum, & illuſtri principi* Octauiano *dedicatum,* Hecatomythium, *de numero fabularum nuncupaui, tu non hoc modo, uerum etiam maiori dignus munere occurriſti.* Non *quia utroq; parente clariſsimo ortus ſis: multi enim generoſis orti parentibus, & à maiorum uirtutibus degenerantes, dedecori ſuis fuere.* Nec *quia amplas diuitias & opes poſsides: multi enim locupletiſsimi indocti, incultiq; ſunt: quos* Diogenes *ille Sinopæus oues aureo indutas uellere nuncupabat. Sed quia ut multorũ, &* Benentis *noſtri præcipue ſermone accepi, ita omni uirtutũ genere fulges, ita literas & literatos amas, ut maiorum tuorũ gloriam nõ modo æques, uerum etiam ſuperes.* Diuitijs *uero non incumbis, ut draco ille peruigil, qui aurea mala ſeruabat, ſed eas ad liberalitatem confers: & hoc famis tẽpore, ne homines inedia pereant, multorum ſuccurris inopiæ. Cæteras uirtutes tuas laudo & admiror: hoc autẽ pietatis opus quibus laudibus efferre debeam, non inuenio. Sed tu non hoc facis, ut humanam gloriam conſequaris:* Non

enim hic mercedem recepturus es. Non in eorum numero reponendus es, de quibus Vergilius:

Aut qui diuitijs ſoli incubuere repertis:
Nec partem poſuere ſuis, quæ maxima turba eſt.

Merito igitur te potiſsimum elegi, cui hanc meam inſcriberem lucubratiunculam, mei in te amoris & obſeruātiæ teſtem. Tu uero pro tua humanitate hoc exiguum Abſtemij tui munus læto animo & ſerena fronte ſuſcipe: non rem, ſed dantis animum, uoluntatemq; conſiderans. Vale ex urbe Faneſtri pridie Kalendas Maij, M. D. V.

DE DIVITE PETENTE À FORTVNA *ne plures ſibi daret diuitias.* 1

Vir quidam admodum diuitiarum & opum ſuarum pertæſus, mendico homini centum aureos obtulerat, ſi ad Fortunam ſuam accedens, quæ in remotis orbis partibus morabatur, eam nomine ſuo rogaret, ne plures diuitias ſibi concederet. Pauper longi itineris labore deterritus, primo abnuit: Sed quum deinde conſilij pœnitens ſe iturum polliceretur, diues non pluſquam nonagnita dare uelle ſe dixit. Pauper hanc paruā tanti laboris mercedē ratus, renuit primo, ſed quū paulo poſt nonagīta peteret, diues uix ut octaginta daret, poterat adduci. Sed quū mēdicus hunc quoq; numerū recuſaret, poſtea uellet, ſemper diues ex numero oblato decē detrahebat, donec ad denariū numerū perueniſſet. Mēdicus tandē qui centū recuſarat aureos, inopia urgēte aureis decē acceptis, ad Fortunam ſe cōtulit, multis eā rogās precibus, ne in diuitem plures uellet conferre diuitias, quæ illi moleſtæ & graues admodū erāt. Sed in ſe potius uellet eſſe benigna, qui à te

neris

neris annis in ꝑpetua uixerat inopia. Tūc Fortuna, *cōſti tui inquit, diuiti illi, q̄ te muſit etiā nolēti duplicare, imò, triplicare diuitias.* Te *autē in ſumma mēdicitate perpetuo uiuere faciam.* Decem *autem quos accepiſti aureos, nunquam habuiſſes, niſi tūc arctiſsimus me oppreßiſſet ſomnus.* Fabula *indicat,* Fortunam *infelici homini ſemper aduerſam, fortunato autē etiā nolēti ſemper eſſe propitiā.*

DE VIDVA QVAE OPERARIVM SVVM *ſibi coniugio copulauit.* 2

V*Idua quædā cōquerebatur cū operario, quē ad fodiendū agrū cōduxerat, qd' omni auxilio deſtituta nō poſſet & uiri & mulieris pariter officiū ſuſtinere.* Tunc *operarius eam exhortari cœpit, ut uirū acciperet, qui bonam magnamq; partē oneris ei demeret, pollicitusq́; eſt ſe eā ſibi matrimonio copulaturū, ſi eū tali officio idoneum iudicaret.* Tū *mulier nō ulterius cunctandum rata, quum hūc ad opus maritale admodū aptū arbitraretur, fac, inquit, quicquid uis, deinde (erat enim hora prādij) comedemus.* Operarius *& huiuſmodi cōfabulatione, et uiduæ forma ad* Venerē *incitatus,* Syluano *auſpice matrimoniū conſummauit, proq; agro uiduā fodere cœpit.* Fabula *indicat, q̄ facile humanæ mentes uenerea uoluptate capiantur.*

DE VIRO DEFLENTE VXOREM, QVI *tamen oſtendit ſtatim aliā ſuperducere uelle.* 3

V*I* R *quidam pauper defunctæ uxoris mortem multis lachrymis, & querelis proſequebatur, ſe miſerum & infelicem uocitans, qui tam probæ mulieris eſſet conſortio deſtitutus: utque ſuum in uxorem teſtaretur amorem, dicebat in morem turturis compare*

ris cõpare priuati, in perpetuo cœlibatu uelle permanere. Inter lamentandum autem cernens quòd mulieres, quæ ad curandum funus conuenerant, ueſte nimiũ ſumptuoſa defunctam inducere uolebãt. Quid facitis, inquit, ſtultæ? Cur tam prætioſam ueſtem perdere uultis? quid alia uxor, quã ducturus ſum, feret? Tunc omnes, qui aderant, inter luctus & lachrymas uix riſum poterant continere. Qui enim paulo ante cœlibem uitã agere uelle ſe dixerat, nunc de alia uxore cœperat cogitare. Fabula indicat difficile eſſe animi ægritudinem uerborum ſimulatione celare.

DE SACERDOTE QVI QVINQVE *ueſtales prægnantes fecerat.* 4

Sacerdos quidam, ſpectatæ admodum uitæ, ab epiſcopo uenerabili uiro, monaſterium cuſtodiendum curandumq́; acceperat, in quo quinque mulieres deo dicatæ, iuuenes, ſed non multum pudicæ, erant incluſæ. Sed quoniam mentes quoque ferreæ libidine ſuperantur: infelix uir non cogitans cui faceret iniuriam, illarum forma ac illecebris delinitus, intra anni circulum quinque ex illis filios procreauit. Quod quum Antiſtes audiſſet, ira & furore ſuccenſus, accerſitum ad ſe ſacerdotem uehementer increpuit, perfidum, & ſacrilegum hominem nũcupans, qui templum ſpiritus ſancti eſſet auſus uiolare. At ille rubore ſuffuſus, quum ſe aliter defendere neſciret: NB. Domine inquit quinque talenta tradidiſti mihi, ecce alia quinque ſuperlucratus ſum. Quo dicto tam faceto permotus epiſcopus, homini ueniam dedit.

Fabula indicat, peccata quum ratione nequeant, urbanitate diluenda.

DE EPISCOPO QVI SACERDOTI IGNO uerat, numos armatos afferenti. 5

EPiſcopus quidã pecuniæ, quàm ſalutis animæ cupidior, ſacerdotem quendã, qui grauiſſimũ quoddã ſcelus perpetrarat, condemnare decreuerat. At ille, cui præſulis ſui erat auaricia nota, lancem aureis plenam, quibus imago regis armati erat impreſſa, epiſcopo dono dedit. Tũc Antiſtes, Conſtituerã inquit te omnino perdere: Sed quis poſſet tot armatis obſiſtere? inuitus te cogor abſoluere. Fabula indicat, nullum ſcelus eſſe tam deforme, quod uir auarus pecuniæ magnitudine non condonet.

DE PSITTACO ADMIRANTE CVR maior honor alibi quàm in patria ſibi exhiberetur. 6

PSittacus ex oriente in occidentem delatus, ubi huiuſmodi aues naſci non conſueuerunt, admirabatur ſeſe in maiori pretio, & honore haberi, quàm in natali conſueuiſſet ſolo: Nam caueam eburneam, argenteis contextam uirgis incolebat, ſuauiſſimisq; alebatur cibis, quod cæteris auibus occidentalibus, quæ neq; in forma, neque exprimendis humanis uocibus erant inferiores, non contingebat. Tunc turtur in eadem cauea concluſus, hoc inquit, nulla eſt admiratione dignum. Nulli enim in patria meritus honor exhiberi ſolet.

DE AQVILA IN PVLCHRITVDINE ſe cæteris auibus præferente. 7

AQuila ſe in pulchritudine cæteris auibus præferebat, cunctis hoc uerum eſſe affirmantibus. Pauo autem ſecum dicebat: Non pennæ te formoſam, ſed roſtrum & ungues

ungues efficiunt, quorum timore nulla ex nobis audet tecum de formoſitate certare. Fabula indicat, à multis, res potentiorum non tam ueritate quàm timore laudari.

DE TESTVDINE AB AQVILA IN *altum ſublata.* 8

TEſtudo ægreferens ſe in locis humidis, & conuallibus aßidue commorari, Aquilam rogauit, quam audierat ita alte uolare, ut maximos terrarum tractus poſſet longe & late deſpicere, ut ſe in altum tolleret, unde ipſa quoq; mõtes & ualles, campos, & æquor, eodem temporis momento, poſſet intueri. Quod quum Aquila prompte feciſſet, eam ex alto demiſit, unde cadens humi illiſa & confracta eſt. Fabula monet, ne quis ſe altius extollere uelit, quàm eius conditio aut natura patiatur.

DE CANE ADVERSVS LVPVM ASINO *non opitulante, quia ſibi panem non dederat.* 9

CAnis Moloſſus non modo ad Lupos, ſed etiam ad Vrſos expugnandos ualidus, cum aſino, qui ſaccum panibus plenum ferebat, longum iter fuerat ingreſſus. Inter eundum autem oborta fame, aſinus pratum offendens, large uentrem uirentibus herbis impleuit. Canis autem aſinum rogabat, ut aliquantulum panis ſibi daret, ne periret inedia. At ille non ſolum panem non dabat, ſed Canem irridens, illi ut ſecum herbas paſceret conſulebat. Interim Lupum aduenientem aſinus conſpicatus, Canem rogabat, ut ſibi eſſet auxilio. Cui Canis, Tu mihi, inquit, cõſuluiſti ut aduerſus famem herbas paſcerem. Ego quoque tibi conſulo, ut aduerſus Lupum te ferratis calcibus tuearis.

tuearis. Hæc quum dixiſſet, abiens ingratum comitem, et raptoris ſui mox cibum futurum in pugna deſeruit.

Fabula indicat qui indigentibus expetita non præſtat auxilia, ab alijs quoq; neceſſitatis tempore ſolere deſtitui.

DE PAVPERE FLENTE RVINAM *domus, ubi theſaurum inuenit.* 10

VIr quidam pauper nihil habebat, præter domum ruinam minantem, tibicinibusq́; ſuffultam, quam ab agro rediens quum ruentem offendiſſet, nec haberet unde eam reficeret, uehementer angebatur, magnoq́; eiulatu & clamore cuncta complebat. Inter lamentandum autem cernit urnulam æneam, quæ multos iam annos in pariete obſtruſa latuerat, inter rudera & ſaxa iacentem, quam quum ſuſtuliſſet, apertamq́; aureis plenam inueniſſet, eiulatu & clamore compreſſis, uehemẽti gaudio affectus eſt.

Fabula indicat, ſæpenumero id nobis utile eſſe, quod damnoſum putabamus.

DE VVLPE ORANTE FORAMEN DOMVS *modo dilatari, modo contrahi.* 11

VVlpes ingreſſura domũ ruſtici, ubi gallinas audierat, foramen, per quod tranſeundũ erat, dilatari cupiebat. Sed rurſus quum raptam gallinam ferẽs inde fugeret, & latratum canis audiret, deos precabatur, ut cani foramen eſſet anguſtum, ne inde poſſet exire.

Fabula indicat, mortales pro cõmodis ſuis uota mutare.

DE OLEA TARDE, ET CVCVRBITA *citò creſcentibus.* 12

OLea admirabatur Cucurbitam iuxta ſe natam breui tantum creuiſſe, ut ſe eſſet longe altior, quæ annos

quamplu

quamplurimos in eodem fuerat loco. Sed quum aduẽtãte hyeme Cucurbita exaruiſſet, minime inquit Olea, cito creſcentibus eſt inuidendum, quibus tam citus eſt paratus interitus.

Fabula indicat nimium feſtinata non eſſe diuturna.

DE PECVNIA POTIVS AD MALOS, *quàm ad bonos accedente.* 13

Pecunia iterrogata à Virtute, cur potius ad malos, quàm ad bonos accederet. Quia boni inquit mẽtiri, peierare, uſuram facere, & alios ſpoliare te magiſtra non didicerunt. Hæ enim res ad ſeſe me trahere ſolent. Tunc Virtus, malo inquit diſcipuli mei in paupertate degant, quàm ſeſe his uitijs contaminent. Vtriſq; enim cito moriendum eſt: Boni in terrarum orbe gloriam relinquentes ſempiternam, ad cœleſtia regna ſubuolabunt: Mali autem merita notati infamia relictis opibus ſuis, ad tartara ima deſcendent. Fabula monet diuitias turpiter non cõgregandas, quæ amatoribus ſuis hic infamiam, poſt mortem autem ſint daturæ tormentum.

DE BVBONE DICENTE AQVILAE *filios ſuos cæterarum auium filijs eſſe formoſiores.* 14

AQuila in concilio auium dixerat, cæterarum auiũ filios, qui magis formoſi eſſent in aulicos eligere. Et quũ certatim quæq; ſuos offerret, Bubo Regina inquit noſtra, meos accipe, qui cæteros pulchritudine ſuperant. Qua forma inquit Aquila ſunt filij tui? Qua ego ſum Bubo reſpondit. Tũc cunctæ aues ſunt uehementi cachinno commotæ. Fabula indicat, neminem natum adeo deformem, qui

mem, qui parentibus ſuis non uideatur eße formoſus.

DE VVLPE IN PVTEVM DELAPSA, quæ lupum rogabat ut inde eam ſubduceret. 15

VVlpes in puteum delapſa, & iamiam ſubmergēda, rogabat Lupum in putei margine exiſtentē, ut demiſſo fune illinc eā educeret. Cui lupus, quomodo inquit iſtuc decidiſti? Nō eſt nūc ait Vulpes, iſtud narrandi tempus: Quū me hinc ſubduxeris, tibi ordine cūcta narrabo.

Fabula indicat, quomodo periclitantibus celeri auxilio opus eſt, ſuperuacuis uerbis tempus non eſſe terendum.

DE FELE QVAE MVREM ET caſeum comedit. 16

VIr quidam magnum ac pulcherrimum in capſa caſeum habebat, quem muſculus edebat. Ex conſilio ergo amici Felem illuc clauſit, quæ occiſo mure totum caſeum comedit. Fabula indicat, eos non adhibendos cuſtodes, qui non minus quàm hoſtes nobis nocere poßunt.

DE LAVTO LEONIS CONVIVIO, non omnibus animalibus grato. 17

LEo epulum opipare apparateq́; cæteris brutis animalibus exhibebat, in quo gallinæ, turdi, & huiuſmodi auium carnes, partim aſſæ, partim elixæ erant. Hoc cani, feli, & cæteris animalibus carniuoris gratū admodū erat. Cætera autem, quæcunq; herbis ordeoq́; ueſcuntur, huiuſmodi conuiuiū ut inſipidū damnabant. Fabula indicat, quàm difficile ſit uariæ uulgi uoluntati ſatisfacere.

DE VIRO DE MORTE PATRIS piſciculos ſciſcitante. 18

VIr quidam doctus ad conuiuium cuiuſdã principis accitus, & in ultimo loco diſcumbere iuſſus: quũ cæteris cõuiuis magni piſces, ſibi autem minutuli apponerentur, nullum edebat. Sed ſingulos ori prius, deinde auribus admouẽs, tãquam aliquid ab eis ſciturus, in patinis integros & illæſos reponebat: interrogatus à magiſtro cõuiuij, cur hoc faceret: meus inquit pater ante hoc biennium his in regionibus naufragio perijt, nec quid de eius cadauere factũ ſit, poſtea ſcire potui. Sciſcitabar ergo ab his piſciculis, an aliqd de eo ſcirẽt. Verũ hi eo tẽpore nondũ ſe natos fuiſſe reſpõdent. Quare maiores interrogãdi eſſẽt. Princeps audito tã lepido dicto, ipſi quoq; maiores iuſſit exhiberi, ſemperq́; eũ poſtea inter præcipuos cõuiuas habuit. Fabula indicat, apud literarum inopes doctis uiris non tã doctrinã, quàm facetias & urbana dicta prodeſſe.

DE CANE PLVVIAM TIMENTE, *quia feruenti aqua fuerat excoctus.* 19

CAnis qdã quoties pluebat domo egredi nõ audebat. Interrogatus ab alio cane, cur hoc faceret. Quia inquit quondam feruenti aqua excoctus ſum. Fabula indicat, grauia mala expertis, leuiſſima quæq; timori eſſe.

DE VIRO VICINO QVI CONVICIANTE *ueſicam concutiebat.* 20

VIr quidam prudens mitis ac tranquilli ingenij habebat uicinum maledicum, iurgiorũ amantem, qui eũ cotidie conuicijs & maledictis ad iram prouocabat. Vt igitur illius petulantiam & procacitatem retunderet, quoties eum conuiciantem audiebat, nil reſpondebat, ſed ueſicam

ſicam uento plenam, in qua fabas concluſerat, concutie=bat, cuius ſonitu illum erubeſcere, & à conuicijs deſiſte=re compellebat.

Fabula indicat, maledictis & ſtultis uiris minime re=ſpondendum, ne eis ſimiles iudicemur.

DE ASINO, QVI PORCO inuidebat. 21

ASinus porco, qui ſub eodem erat domino plurimum inuidebat, quod omnis laboris expers, uarijs nutri=retur cibis, indiesq; pinguior fieret: ipſe autem plurimum laboris ſuſtinens duris paleis aleretur: unde macilentus effectus uix ingredi poſſet. Sed ubi uidit contubernalem ſuũ ad lanienã trahi, ut occiſus hominum eſſet cibus, ali=quantulum recreatus, Atat, inquit, hinc illa in nutriendo porco hominũ diligentia. O` quàm melius eſt Aſinum eſſe quàm porcũ. Fabula indicat, ijs quos felices putamus, minime inuidendum, quum illa adumbrata felicitas ſæpe multæ ſit cauſa miſeriæ.

DE MVLIERE OB TVRDOS VERBERATA. 22

VIr quidam iracundus emens merulas, dederat uxori coquendas, dicẽs, Coque hos turdos, cui uxor, Me rulæ ſunt non turdi. Quum autem maritus contenderet eſſe turdos, nec uxorem poſſet inducere, ut turdos eſſe aſ=ſentiretur, plurimis eam uerberibus affecit. Exacto au=tem anno, quum dies certaminis illuxiſſet, mulier uerbe=rum memor, hæc eſt inquit illa dies, qua me ſuperiori an=no ob illas maledictas merulas tam male tractaſti. Adhuc inquit uir negare audes illos fuiſſe turdos? & quũ rurſus mulier uiro non cederet, iterum uapulauit, ſicq; quotan=

nis eadem die redeunte uapulabat. Fabula indicat, ſtultum eſſe aduerſus potentiores ſe ob minimam rem uelle contendere.

DE VIRO QVI EXPERIRI VOLVIT
mentem uxoris. 23

V*Ir quidam callidus experiri cupiens animũ uxoris, quæ ſæpenumero dicere ſolebat, adeo uiri amorem ſibi infixũ, quòd ſi optio daretur, mariti uitam ſua morte redimeret, ſuper nudos utriusq; pedes ſtuppã igne ſuccenſam decidere permiſit. Tunc mulier dolore affecta, amorisq́; oblita mariti, à ſuis tantum pedibus ardentẽ ſtuppam excußit. Fabula uiros admonet, ne mulieribus fidẽ adhibeant, quũ maritos magis quàm ſe ipſas amare teſtantur.*

DE OPILIONE QVI INTER
canes Lupum aluerat. 24

O*Pilio reperiens catulum Lupi domum tulit, cumq́; inter canes ouium cuſtodes, aluit: qui ubi adoleuit, oues occidere, canesq́; ut unà ſecum comederẽt, edocere. Quod Opilio animaduertens Lupũ quidẽ occidit, canes tamen ut ab ouiũ cæde tẽperarent, nõ poterat prohibere. Tunc paſtor ſecũ, Merito plector, ut qui Lupum canibus immiſcui, qui eos oues occidere docuit. Fabula indicat bonorum mores malorum conſuetudine corrumpi.*

DE FILIO HORTVLANI PVNCTO
ab Vrtica. 25

F*Ilius Oliteris pũctus ab Vrtica, quæ paternis in hortis creuerat, conqueſtus eſt patri, quòd herba domeſtica ne heri quidem ſui filio peperciſſet. Cui pater, fili inquit huic innatum eſt omnibus eandem eſſe. Fabula indicat,*

cat uirum natura malignum, ne à domeſticorum quidem iniurijs abſtinere.

DE GALLO VVLPINAM PELLEM *fugiente.* 26

Gallus à Vulpe captus, magna difficultate illius manus euaſerat. Hic paulopoſt uiſa Vulpis pelle, uehemēter territus fugiebat, qui cum à cæteris irrideretur auibus, quod inani timore concuteretur, Si inter Vulpis ungues ut ego, inquit, fuiſſetis, pedum ueſtigia, nedum pellē illius timeretis. Fabula indicat, è magnis periculis elapſos, quæq; minima formidare ſolere.

DE PASTORE GREGEM SVVM ADuerſus Lupum hortante. 27

Paſtor, qui magnum caprarum ouiumq́; gregem habebat, uidēs gregem ſuum quotidie Lupi eſcam fieri, ac minui, oues & capras congregans, longa eas oratione hortatus eſt, ne uellent lupum formidare, quum eſſent numero plures, & cornibus, quibus Lupus careret, inſuper armatæ. Sed uellent unanimiter, & auxilio mutuo ſeſe ab illius impetu & furore defendere, promittens ſe quoque eis non defuturum. Illæ hac oratione animatæ promittunt, iurantq́; ſe nequaquam Lupo ceſſuras. Quū autem paulopoſt Lupus aduentare nunciaretur, tanto timore affectæ ſunt, ut nullis paſtoris uerbis poſſent à fuga cohiberi. Tunc paſtor ſecum, Impoſſibile eſt, inquit, mutari poſſe naturam.

Fabula indicat, homines natura ignauos ac meticuloſos, nō ſolum conſpectu, ſed etiam hoſtium fama terreri, nullaq́; ducis oratione ad uirtutem accendi.

DE APRO ASINVM AD CERTAmen prouocante. 28

APer Aſinum ad certamen prouocans, ſperabat ſe uictorem fore, quod longiores acutioresq́; ſibi, quàm aduerſario dentes eſſent. Sed quum Aſino propinquaſſet, ferratis pedibus percuſſus, cecidit ſemimortuus. Paulopoſt ad ſe reuerſus: Non iſtinc me lædi, inquit, credebam.

Fabula indicat, uirum prudentem omnia explorare debere, unde ab aduerſario poſſit offendi.

DE VIRO QVI VXORI SE OVVM peperiſſe dixerat. 29

VIr quidam experiri uolens, an uxor commiſſa tegeret. Vxor inquit magnum portentum, & ſilentio dignum, mihi hac nocte contigit, (cum illa enim cubans hoc dicebat) quod enarrarem, ſi à te non efferri arbitrarer. Verum non audeo, quia mulieres rimarum plenas, & hac illac perfluentes audio. Cui uxor, nõdum me pernoſti mi uir, qui ex aliarum ingenijs me iudicas. Potius mortem mihi paterer inferri, quàm aliquid contra tuã uoluntatem efferrẽ, idq́; iureiurando cœpit affirmare. Tunc maritus, quaſi uerbis illius fidem haberet, peperi, inquit, hoc ouum (dormitum enim proficiſcens ouum ſecum attulerat) Sed caue ſi me ames, ne cui hoc dicas. Tute enim noſti quanto dedecori mihi eſſet, ſi ex uiro gallina factus dicerer. Mulieri tarde admodũ nox diſcedere uiſa eſt. Vix ergo aurora rutilante, commatrem cõueniens narrat maritum duo oua peperiſſe. Illa uero alteri mulieri cõpatrẽ ſuum tria oua enixũ eſſe. Quid multis moror? Antequam ſol occideret, per totam urbem uulgatum eſt hunc homi-

nem

tiem ad XL. oua peperiſſe. Fabula indicat, quæ taceri uolumus, nulli mulieri eſſe dicenda.

DE SACERDOTE, QVI TVRDOS puero ſuo aſſandos dederat. 30

SAcerdos gulæ deditus, decem turdos pingues, ueru infixos, puero ſuo aſſandos dederat, dicens, oportere ab illo omnes ad unum edi, ſi in cinerem deijceret. Quum paulopoſt redijſſet (fuerat enim ad quædam negocia expedienda profectus) reperit puerũ eiulantẽ. Qui interrogatus, cur fleret, reſpondit, quia non potuiſſet niſi nouem comeſſe, quum in cinerem decidiſſent, rogareq́; ne alium tunc eſſe cogeretur, quoniã ſatis ſuperq́; ſatis uenter ſibi turgidus eſſet. Sacerdos irritatus quũ pueri amentia, tum quia ſe cœna priuatum conſpiciebat, educto extra limen domus puero, oſtendit ei tres uias, dicens: elige quamuis, hic pernoctaturus non es.

Fabula indicat, amentes ſeruos domi non habendos.

DE FICEDVLA TVRDVM IN FERtiliorem locum ducente. 31

FIcedula per locum quendam deſertum iter faciẽs, reperit Turdum labruſcæ uuis, & ſyluestrium arborum baccis uictitantem: apud quem hoſpitata, hortata eſt eum, ut relicto tam ſterili & deſerto loco, ſecum pergeret: ſe enim ducturam eum in regionem, ſuauiſſimis uuis, ficis, & omni pomorum amœnitate refertam. Quum aũt Turdus illius conſilijs obſecutus, in locũ à ficedula prædictũ perueniſſet, reperit cibos adhuc ſuauiores, quàm illa ꝓmiſerat. Sed quũ uideret nõnullas aues uiſco implicitas, alias laqueis captas, complures retibus irretitas, & mille

inſidias ac dolos auibus tenſos, uale ficedula dicens, antiquam in patriam redijt, ubi uſque ad decrepitam ætatem, abſque ullo inſidiantium metu, uitam tranquille protraxit. Fabula indicat, longe melius eſſe tenui, & agreſti uictu quiete uiuere, quàm lautis & opiparis epulis, inter uitæ diſcrimina.

DE VIRO AVARO MORIENTE. 32

VIr auarus moriens, quum tunc demum intelligeret, nihil ſecum laturum, uertit ſe ad amicos & propinquos, quos præſentes cernebat, dicens: Diſcite à me, qui omne uitæ tempus ſtruendis opibus incubui, ne nimium ſtudeatis congregare diuitias. Ex tot enim terræ iugeribus, & tam pretioſis ueſtibus, quas tanto ſudore paraui, quinq; pedum foſſam, & linteamen unũ, quo mortuus tegar, poßidebo. Fabula indicat, ſtultum & miſerũ eſſe, tantam coaceruandis opibus operam impendere, quæ uelimus nolimus breui ſunt relinquendæ.

DE GRAMMATICO DOCENTE Aſinum. 33

GRammaticus quidam gloriabatur adeo in arte ſua ſe excellentem eſſe ut ſi digna daretur merces, non modo pueros, uerum etiam aſinos docere profiteretur. Princeps audiens hominis temeritatem, interrogat eum, an ſi quinquaginta ei daret aureos, intra decenniũ docere Aſinum confideret. Reſpondit uir impudens, nõ recuſare ſe ab eo interimi, ſi hoc ſpatio temporis Aſinus ille legere & ſcribere neſciret. Amici hoc audientes admirabantur, increpabantq; hominem, qui non modo rem arduam, atque difficilem, uerum etiam impoßibilem facere promi

promiſiſſet, timebantq́; ne exacto hoc tempore à principe occideretur: quibus ille reſpondebat: Ante quàm hoc tempus elabatur, aut Aſinus morietur, aut princeps, aut ego.

Fabula indicat, in periculo conſtitutis moram ſæpe auxilio eſſe ſolere.

DE LVPO QVI SE RELIGIONI *addixerat.* 34

LVpus in ſenium deductus, cum non amplius uenari poſſet, ſeſe religioni addixit, ſumptoq́; monachi habitu, cibum hoſtiatim mendicabat. Reprehenſus ab alio Lupo, quid uis, inquit, faciam, dentes deciderunt, currere non ualeo, quare aliter uiuere poſſe diffido. Fabula declarat, multos homines religioni ſeſe addicere, quia aliter uitam degere nequeunt.

DE MORIONE CRVCIFIXVM PRO *Turibulo afferente.* 35

SAcerdotes complures in quoddam templum ad ſolennia celebranda conuenerant, ubi turibulum non erat. Miſerunt ergo morionem quendam ad aliud templum propinquum, ut inde turibulum afferret: qui profectus, quum quid eſſet turibulum neſciret, crucifixum ligneum, quem ibi forte offendit, humeris tollens attulit ſacerdotibus, qui ridentes, quum non crucifixum, ſed turibulum uelle dicerent, At ego, inquit fatuus, nihil ibi hoc magis tribulatum inueni. Fabula indicat, res peragendas fatuis non committendas.

DE SERPENTE SAXO OPPRESSO. 36

SErpens ingenti oppreſſus ſaxo, rogauit uirum illac iter habentem, ut à ſe onus amoliretur, pollicitus in-

gentem ſe illi Theſaurum, ſi hoc faceret, daturum. Quod quum uir mitis feciſſet, non modo promiſſa non ſoluebat, ſed hominem morte dignum eſſe dicebat. Dum ita contenderent, accidit, ut Simius illac tranſiret, qui iudex & arbiter electus, non poßum, inquit, inter uos tantas componere lites, niſi uidero prius quo pacto ſerpens ſub ſaxo ſtabat. Quum ergo uir Serpenti ſaxum impoſuiſſet, inquit Simius, ingratum animal ſub ſaxo relinquendum cenſeo. Fabula indicat, ingratos homines nullo dignos eſſe beneficio.

DE VIRO LAPIDATO QVI *reſurrexit.* 37

VIr quidam lapidibus occiſus à populo, reſurrexit, qui interrogatus à quodam, quid ſibi in ea lapidatione moleſtius fuiſſet: nihil, inquit, lapide quem quidam iecit, quem mihi amicum eſſe credebam, quamuis non fuerim illo percußus.

Fabula indicat, mala quæ ab amicis inferuntur, grauiora uideri, quàm quæ nobis inferunt inimici.

DE VVLPE CAPTA ET À GALLO *prodita.* 38

VVlpes ruſtici laqueis, cuius plurimas gallinas occiderat, capta: rogauit Gallum, à quo ſolo uiſa fuerat, ut aut cultellum, quo laqueum ſcinderet, ſibi afferret, aut hero nihil diceret, quoad dentibus laqueum abrupiſſet. Gallus utrunque pollicitus, dominum propere adiens, narrat Vulpem caſſe detineri: quem claua armatum ad ſe perdendam uenientem Vulpes conſpicata: Infelix, inquit, & ſtulta ego, quæ credidi Gallum mihi fi-

dum

dum fore, cuius tot uxores occideram.

Fabula indicat, ijs, quos inſigniter læſimus, nunquam fidendum.

DE VVLPE GALLINAS METV CANIS *inuadere non audente.* 39

V*Vlpes cohortem Gallinarum nocte inuadere non audebat, metu Canis, quem apud eas pernoctare cognouerat. Sed quum eas aliò migraſſe, ut cum nonnullis alijs gallinis degerent, intellexiſſet, ubi canis non erat, uoti compotem ſe fore rata, illuc ſe conferens, ad unam omnes occidit.*

Fabula indicat, melius eſſe bonum & ſtrenuum uicinum, quàm ignauos conſanguineos habere propinquos.

DE GALLINAE PVLLO MATRI NON *obſequente, unde à Miluo raptus eſt.* 40

G*Allina pullos complures habens, uehementer extimeſcebat, ne ſibi à Miluo ſurriperentur. Vnde ſæpe eos ſub ala uiſo miluo congregans, ab inimica alite tutabatur. Sed quadam die Miluum ad ſe accedentem conſpicata, filios conuocauit, qui omnes propere ad uocem matris currentes, ſalui facti ſunt, uno duntaxat excepto; qui matris uoce contempta, dum granum tritici eſſe cupit, per aëra curuis unguibus à ſæua aue raptus eſt.*

Fabula indicat, qui parentum imperio non obſequuntur, in maximas calamitates incidere.

DE LVPO IN FOSSAM LAPSO, ET *Vulpe irridente.* 41

L*Vpum in foſſam lupariam delapſum Vulpes conſpicata irridebat, & circum oras & foſſæ marginem*

lætabunda

lætabunda ſaltitabat, ſtolidum animal illum appellans, qui hominum fraudes non animaduertiſſet. Dum ſic ergo laſciua geſtiret, ſubſidens terra eam traxit in præceps: quã delabentem Lupus conſpicatus, maximum, inquit, nunc mortis meæ ſolatium ad manes feram, uidẽs Vulpem, quæ me irridebat, mecum pereuntem. Fabula indicat, illorum calamitatibus nũquam inſultandum, quum in eaſdem nos quoque incidere poßimus.

DE LVPO OVES INVADERE VOlente, *ſed impedito.* 42

LVpus & Leo contracta inter ſe amicitia uictum quæritabant, quum Lupus audito ouium balatu, confide, inquit, amice, cibus iam aderit. Secutus ergo ouiũ uocem, quum ad ouile perueniſſet, reperit illud optime munitum, & canes prope dormientes. Reuerſus igitur ad Leonem, Non placet, inquit mihi, quod in præſentia edamus oues, macilentæ admodum enim ſunt, ſinamus eas pingueſcere, redituri, quum fuerint pingues effectæ. Fabula eos arguit, qui impediti nequid faciant, ſe noluiſſe argumentantur.

DE VVLTVRE À CANIBVS CAPTO *ob prædam non dimiſſam.* 43

VVltures duo cadauer depaſcentes, duo ingentia carnis fruſta abſciderant, quæ unguibus per aëra ferre decreuerant, quum ſubito canibus aduentantibus, alter eorum dimiſſa ſua parte cadaueris, eiulans ſtatim è canum conſpectu procul abijt: Alter prædæ intentus, dum partem ſuam dimittere cunctatur, à canibus captus eſt: qui dum ſe iamiam moriturum uideret: heu, inquit, me

miſerum

miſerum & infelicem,qui paruæ uoluptatis cauſa tot uitæ uoluptates amittam. Fabula indicat,nimiam acquirendi cupiditatem ſæpenumero auaris attuliſſe perniciem.

DE OLITORE QVI TALPAM occidere uolebat. 44

OLitor Talpam capiens, eam interimere uolebat. Cui illa: ne occidas, inquit, mi here me famulam tuam,tam pulchra pelle contectam, & hortulos tuos gratis fodientem. Non me,reſpondit olitor,his blandulis delinies uerbis, quum me inuito hortulos meos, ut dicis, fodiens,herbas omnes,ut te ipſam paſcaris,radicitus eruas, & me ad inopiam redigas. Fabula indicat, in cunctis rebus uoluntatem hominum eſſe ſpectandam.

DE VIRO DIVITE ILLITERATO & inope docto. 45

VIr quidam diues, ſed illiteratus, uirum doctum, ſed inopem deridebat,quod ipſe ſua induſtria multas diuitias congregaſſet, quum ille qui tanta doctrina pollebat,maxima inopia premeretur. Cui ille:nil mirum, quum tu opibus coaceruandis, ego uero doctrinæ comparandæ,quæ longe diuitijs præſtat, incubuerim.Hinc inter diuitem & literatum orta contentio, utrum doctrina, an gaza præſtantior eſſet: componi non poterat, quum uterque multos fautores haberet,ſed plures diues. Tandem hoc pacto compertum eſt,doctrinam gaza præſtantiorem eſſe. Diſcordijs ciuilibus ambo ſolum mutare compulſi,quum nihil ſecum è ſuis fortunæ bonis ferre potuiſſent, in aliam urbem ſe contulerunt: ubi uir literatus magna ad docendũ mercede conductus, in magno pretio & honore

& honore habebatur. Qui uero diues fuerat, panem hoſtiatim petere coactus inopia: confeſſus eſt, ſe ſua opinione deceptum. Fabula indicat, fortunæ bona, quoniã huc & illuc tranſeunt, ab animi bonis, quæ propria & perpetua ſunt, longe ſuperari.

DE VVLPE CAPTA À CANE DVM ſe mortuam ſimulat. 46

VVlpes ſimulans ſe defunctã, ut aues ad ſe, tanquam ad cadauer accedentes, interciperet, luto oblita in quodam agro reſupina iacebat expectans cornices, coruos, & huiuſmodi rapaces uolucres, quas deuoraret, quum ſuperueniens canis, eam mordicus captam cœpit dentibus lacerare. Quod illa animaduertens, digna, inquit, patior: nam dum fraudibus aues capere ſtudeo, ab alio ipſa capta ſum.

Fabula indicat, qui alijs inſidias moliuntur, moleſte ferre non debere quod ipſi quoque ab alijs capiuntur.

DE VRSO QVI VXORI OCVlum eruit. 47

VRſus dum forte cum Vxore rixaretur, oculum illi eruit. Sed poſtea pœnitẽs, tanto dolore affectus eſt, ut ungues ſibi mordicus præcideret. Deinde quũ inter loquendum diceret, præ ſuo in Vrſam amore, ſe proprijs armis exuiſſe: Quid inquit uxor iſtud luſcæ mihi nunc prodeſt? Antequam oculum mihi erueres iſtud faciendũ fuit. Fabula indicat, poſt illatas iniurias ſeram eſſe pœnitentiam, quum facta infecta fieri non poſſint.

DE LEONE IRATO CONTRA ceruum: lætum morte leænæ. 48

Leo

LEo omnes quadrupedes ad defunctæ uxoris exequiꝫas honeſtandas inuitarat. Cunctis igitur alijs mortem reginæ ineffabili dolore proſequētibus, ſolus ceruus, cui illa filios eripuerat, expers doloris, nullas lachrymas emittebat. Quod Leo percipiens, accerſitum ad ſe ceruum, ut illum perimeret, interrogat, Cur non cum alijs reginæ mortem fleat. Cui ille: feciſſem, inquit, niſi me hoc facere prohibuiſſet. Aduenienti enim mihi, felix eius anima ad eliſias ſedes proficiſcens apparuit, dicens, eius diſceßum non lugendum, quum ad amœna uireta fortunatorum nemorum, ſedesq́; beatas proficiſceretur. Hæc leo audiens lætatus eſt, ceruoq́; ueniam dedit. Fabula indicat, uiri prudentis officium eſſe, interdū fingere, & ſeſe à potentium furore honeſta excuſatione tutari.

DE PATREFAMILIAS SVCCENſente Cani ob Gallinas raptas. 49

PAterfamilias oblitus haram, in qua Gallinæ pernoctabant, claudere: quum mane ſurrexiſſet, reperit omnes à Vulpe occiſas, & ablatas eſſe. Indignatus igitur in Canē, tanquàm malum rerū ſuarum cuſtodē, multis illum afficiebat plagis. Cui ille: ſi tu, inquit, cui gallinæ oua & pullos pariebant, in occludendo oſtio negligens fuiſti: quid mirū, ſi ego alto ſopore oppreßus, Vulpē uenientē nō ſenſi? qui nulla ex illis emolumenta percipiebam.

Fabula indicat, haud unquam ſperandum diligentem fore familiam, cuius paterfamilias negligens fuerit.

DE DELECTORE MILITVM. 50

DElector quidā mißus à duce ſuo ad milites deligendos, qui rebus bellicis magis idonei uiderētur: inter

cæteros quendam eligere uolebat procera ſtatura & qui aſpectu ipſo præ ſe ferebat ſtrenuũ bellatorem. Tum ille, falleris inquit, ò delector: Non ſum enim is qui uideor.

Fabula indicat, ex ipſo corporis habitu homines non eſſe iudicandos.

DE VVLPE GALLINAM INCV *bantem occidere uolente.* 51

V*Vlpes ruſtici cuiuſdam domum ingreſſa, reperit in nido Gallinam ouis incubantem, quæ eam rogabat dicens: Ne me obſecro in præſentia occidas macilentam. Expecta paululum, dum pulli mihi naſcantur, quos ut tenellos abſque dentium dolore eſſe poteris. Tunc Vulpes: non eſſem, inquit, inter Vulpes numeranda, ſi nunc eſuriẽs, ſpe pullorum, qui nondum nati ſunt, paratum omitterem cibum. Dentes ualidos gero, qui quamlibet duriſsimam carnem molere conſueuerunt: Hæc dicens, gallinam deuorauit. Fabula indicat, eũ amentem eſſe, qui incerta ſpe maiorum rerum, præſentes omittit.*

DE CANE QVI SOCIETATEM CVM *Aſino aduerſus Lupum iniuit.* 52

C*Anis Moloſsus cognoſcens ſe Lupo, cum quo magnas exercebat inimicitias, imparem, ſtatuit aliquem ſibi ſocium aſciſcere, ut mutuo auxilio lupum ſuperaret. Videns autem Aſinum Lupo uocaliorem, maiorem, clitellisq́; uelut thorace armatum, magnasq́; pilas podice cum magno tonitru emittentem, ratus eſt eum ſtrenuum eſſe bellatorem. Quare contracta ſocietate, Lupum ad pugnã prouocauit. Sed ubi ad primum Lupi cõſpectum Aſinum fugientem uidit, nilq́; aliud, quàm inconditos clamores, & magnos*

& magnos uentris crepitus edētem, ipſe quoq; fugiens, ſocium in ipſa pugna derſeruit pabulum Lupo, uulturibusq; futurum. Fabula indicat, ſtultos eſſe, qui hominum uirtutem ex uerborum ampulloſitate, & corporis proceritate dijudicant.

DE LVPO GREGEM AGGRESSO, quum ibi duo Canes eſſent inter ſe pugnantes. 53

LVpus ex alta ſpecula contemplatus Canes geminos gregis ouium cuſtodes inter ſe pugnantes, & ſeſe mutuis morſibus dilacerantes, ſpem concepit poſſe tutò oues inuadere. Magno igitur impetu in oues delatus, quum unam opidò pinguem rapuiſſet, concitè fugiebat. Canes id conſpicati, omiſſa domeſtica pugna, Lupum fugientem aſſecuti, tantis illum affecere uulneribus, ut uix poſſet euadere. Cum autem mox ab alio Lupo interrogaretur, cur ſolus gregem eſſet adortus, ubi tam ualidi erant propugnatores: domeſtica, inquit, pugna deceptus ſum. Fabula indicat, quod inimicitiæ externorum, diſcordes propiquorum animos recociliare ſolent.

DE ASINO QVI OBIENS uinum effudit. 54

VIr quidam pauper, cui præter uini dolium, & Aſinum nihil erat, filiam unicam cuidam ſpoponderat adoleſcenti, paulum neſcio quid pollicitus dotis, quam ex uini & Aſini pretio (conſtituerat enim hæc uenundare) contrahere poſſe arbitrabatur. Sed ſequenti, qua ſponſalia facta ſunt, nocte Aſinus obijt, & inter moriendum, fracto calcibus dolio, uinum effudit.

Fabula indicat, nullam in rebus caducis ſpem habendam.

DE ARVNDINE NIDVLVM AB *auicula petente.* 55

A*Rundo ægre ferebat, quum cæteræ non ſolum arbores, uerum etiam herbæ interdum nidos auium ſuſtinerent, ſe eo honore priuari. Rogauit ergo auiculam quandam, ut ipſa nidificaret. Cui illa: facerem, inquit, niſi inſtabilitati tuæ diffiderem. Nolo enim filiorum meorum domum in fundamento tam inſtabili collocare.*

Fabula indicat, res noſtras uiris inſtabilibus minime committendas.

DE PICA CVCVLVM PRO ACCIpitre *fugiente.* 56

P*Ica inter arborum frondes diliteſcentem cuculum conſpicata, Accipitrem eſſe ſuſpicata eſt. Quare concita fugiebat. Quod nonnullæ aliæ aues, quæ prope aderant, intuitæ, picã irridebãt, quod pro accipitre Cuculum fugeret: quibus illa: malo inquit, à uobis irrideri, quàm ab amicis fleri. Fabula indicat, melius eſſe, inimicis ridendi, quàm amicis flendi præbere materiam.*

DE SERVO QVI ASINAM HERI *è rupe deiecit.* 57

S*Eruus cuiuſdam agricolæ Aſinum domini ſui ex alta rupe præcipitem dedit, ne cotidie huc & illuc illum agere cogeretur, mentitusq́; eſt domino, illum ſponte ſua ſe deieciſſe. Ob hoc dominus ſeruum compellebat omnia humeris ſuis ferre, quæ ante Aſinus portabat. Quod ſeruus nequam animauertens: male, inquit, mihi conſului,*

quum

quum innocentem conſeruum meum peremi, qui me tanto labore leuabat: iuſte nunc plector.

Fabula indicat, inſipientes dum mala à ſe amoliri uolunt, ſæpe incidere in grauiora.

DE PORCO POST MORTEM GRAtiam domino referente. 58

PОrcus criminatus ab ouibus, quòd domino, à quo tanta paſcebatur diligẽtia, nullam referret gratiam, quum ipſæ lac, lanam, agnosq́; illi præberent: mortuus, inquit, referam: non ab re me nutrit. Fabula indicat, quòd nemo absq; ſpe præmij laborem ſubit.

DE MERVLA MILVVM extimeſcente. 59

MErula ſuſpiciens Miluum magno ambitu aëra circinantem, ingentesq́; eiulatus edentem, uehementer exterrita eſt. Cui Turdus: ne trepida ſoror, inquit, tantos pugnæ apparatus, totq́; minas in exiguum murem, aut in pullum gallinacium tandem effundet. Cauendum nobis eſt ab accipitre, cuius prius ungues, quàm uocem ſentire ſolemus.

Fabula indicat, magis quietos & tacitos homines, quàm minaces & uerboſos extimeſcendos.

DE GALLIS INTER SE PVgnantibus. 60

GAlli duo, ut eorum mos eſt, inter ſe de ducatu gallinarum acerrime certabant. Qui ſuperior in pugnà fuerat, alarum plauſu, uocis'que cantu ſe uictorem fuiſſe ſignificans, uenere & ocio emarcuit. Victus autem à conſpectu gallinarum profugiens,

cũ cornicibus, & pauonibus ſeſe cotidie pugnando exercebat: inferendi, uitandiq́; ictus artem ediſcebat: qui ubi ſe ſatis inſtructum uidit, rediens, aduerſarium ad pugnam prouocatum, nullo negocio ſuperauit.

Fabula indicat, nihil æquè milites eneruare, quàm nimium ueneris uſum, deſuetudinemq́; pugnandi.

DE VIRO BENEFICO, QVI IN LAtrones inciderat. 61

VIr beneficus, & in cunctos liberalis, peregre profectus, incidit in latrones: qui circumſtantes quum eũ interimere uellent, exclamauit unus ex eis: Ne interficiatis hunc uirum bonum, & de me benemeritum. Quippe qui me non ſolum olim benigne ſuſcepit hoſpitio, uerum etiam ægrotum fouit, medicoq́; curandum tradidit. Quibus uerbis moti ſocij, illum illæſum abire permiſerunt.

Fabula indicat, quoad poſſumus beneficia in cunctos conferenda.

DE CANE QVI OCCIDIT *filium domini.* 62

VIr quidam diues uenandi ſtudio mirifice deditus, complures canes alebat, quorum unus filium domini morſu interfecit. Dominus ira percitus, non ſolum homicidam, uerumetiam omnes alios iuſſit occidi. Tunc ait unus ex eis: Vnus peccauit, & cuncti plectimur.

Fabula indicat, unius malignitatem ſæpe multis obeſſe.

DE AGRICOLA ICTO AB APE. 63

AGricola ictus ab ape, admirabatur, ut ex eodem ore ſuccus tam ſuauis, & ſtimulus tanti doloris exiret. Reſpondit apes: Quò beneficentior ſum, eò maiori odio

proſequor

proſequor mihi inferentes iniuriã. Fabula indicat, quò magis homines benefici ſunt, eò minus iniurias tolerare.

DE CAPRA PROHIBITA À CANE hortum intrare. 64

CApra eſuriens hortum quendam, ubi uirentia uidebat olera, intrare cupiebat: Sed canis moloßus, quem olitor cuſtodem appoſuerat, non permittebat, minitans ei mortem ſi pedem introferre tentaret. Cui capra: Quid, inquit, me eſſe prohibes, quæ tibi nulli ſunt uſui? Nulla, reſpondit canis, ratione hoc facio: ſed quia ita mihi inſitum eſt à natura. Fabula exprimit naturam auarorum, qui multis rebus abundant, quibus neque ipſi fruuntur, neq; alios frui patiuntur.

DE HYDRO RANAM DEVORARE uolente. 66

HYdrus in quadam palude ranam perſequebatur, quem quum illa euadere non poſſet, conuerſa dicebat: Ne me deuora hydre, quæ nulli unquam nocui. Cui hydrus: Clamor tuus, inquit, minæq́;, quibus die noctuq́; obſtrepis, te maleficum animal eſſe teſtantur. Quod autem non noceas, impotentia cauſa eſt, dentes enim non habes.

Fabula indicat, multis non animum nocendi, ſed uires deeſſe.

DE IVVENE DVCTVRO VXOREM rogante amicos ut pro ſe orarent. 67

IVuenis quidam deſponſurus uxorem, quum interrogaretur, an eam uellet: conuertit ſe ad amicos & propinquos, qui ibi aderant, dicens: Quid ut muti ſiletis? Cur

non deum, ut me hodie adiuuet, oratis? Si enim ſternutantibus deum adeſſe precamur, ubi nullum eſt periculum, quanto nunc magis pro me orare debetis, cui tantum uidetis imminere diſcrimen.

Fabula indicat, ducentes uxorem maxima adire pericula.

DE VIRO DECREPITO ARBORES *inſerente.* 68

VIr *decrepitæ ſenectutis irridebatur à iuuene quodam, ut delyrus, quod arbores inſereret, quarum non eſſet poma uiſurus. Cui ſenex:* Nec tu, *inquit, ex ijs, quas nunc inſerere paras, fructus fortaſſe decerpes.* Nec *mora:* I*uuenis ex arbore, quam ſurculos decerpturus aſcenderat, ruens collum fregit.*

F*abula indicat, mortem omni ætati eſſe communem.*

DE CLAVDO PRIMVM ACCVBItum *occupante.* 69

C*Laudus quidam ad nuptias inuitatus, in primo diſcubuit loco. Sed magiſter conuiuij eum inde detrahēs, in ultimo collocauit, dicens:* Sedes nulla datur præter quā *ſexta trocheo: alludens ad hunc pedem, cui duæ ſyllabæ diſpares ſunt, ut illi pedes erant: & qui in ultima metri heroici locatur ſede, ut ille ima cōuiuij parte dignus erat.*

F*abula indicat, primos accubitus non occupandos, ne irrideamur inde detracti.*

DE VIRO QVI THESAVRVM COM *patre conſcio abdiderat.* 70

VIr *quidam admodum diues, theſaurum in ſylua infoderat, nemine præter compatrem, cui plurimum*

fidebat

ſidebat, conſcio. Sed quũ paucis poſt diebus ad eũ uiſendũ acceßiſſet, reperit effoßum, atq; ablatũ. Suſpicatus igitur id, quod erat, à compatre ſublatũ, eum conueniens: uolo, inquit, cõpater mi mille aureos, ubi theſaurũ abdidi, adhuc infodere. Cõpater cupiens plura lucrari retulit, repoſuitq; theſaurum: quẽ quũ uerus dominus paulopoſt accedens reperiſſet, ſecũ domum tulit, cõueniensq; cõpatrem, inquit: fidefrage ne ſumas inanẽ laborem, ut ad theſaurũ accedas, amplius enim non inuenies. Fabula indicat, quàm facile ſit uirum auarum ſpe pecuniæ decipere.

DE LEONE À VVLPE EDOCTO VT poſſet è uinculis exire. 71

LEo comprehenſus laqueo, totis uiribus uincula dirũpere conabatur, quo autem maiori conatu laqueum trahebat, eo arctius detinebatur. Vulpes illac iter habẽs, cũ hoc eſſet intuita: Non uiribus, inquit, mi rex iſtinc euades, ſed ingenio: Relaxandus enim laqueus, & diſſoluendus, nõ trahẽdus eſt. Quod quũ Leo feciſſet, ſtatim ſoluto laqueo quo erat aſtrictus, liber euaſit. Fabula indicat, ingenium uiribus longe eſſe præſtantius.

DE PSITTACO OB ARTEM EXPRImendi uerba humana honorato. 72

PSittacus in aula regis degẽs, iterrogabatur à cæteris auibus, quid ita in magno haberetur honore? Quibus ille: quia, inquit, exprimendi humanas uoces artẽ edoctus ſum. Fabula nos admonet, ut bonas & liberales ediſcamus artes, ſi uolumus ubiq; clari honorabilesq; haberi.

DE PHILOSOPHO CYNICO QVI PERcuſſori ſuo argenteum dedit nummum. 73

PHiloſophus Cynicæ ſectæ in iurgio colapho percuſſus, non ſolum commotus non eſt, uerum etiam percuſſorem argenteo numo donauit. Quod quum omnes qui aderant admirarentur, dicerentq́; eum dignum iterũ cædi: neſcitis nunc, inquit, quid egerim: Scietis autem poſtea, Haud longo poſt tempore percuſſor ille uolens quendam alium cædere, (ſperabat enim aliquid fortaſſe lucrari) letale uulnus accepit. Mortem igitur ſibi imminere ſentiens: Quanto melius, inquit, mihi fuiſſet colapho à Cynico repercuti, quàm numo etiam aureo donari.

Fabula indicat, delinquentibus impunitatem peccandi potius, quàm pœnam interdum nocuiſſe.

DE BOVE CORNVA À DEO petente. 74

BOs ægre ferebat uires inermes ſibi à natura datas, quoniam armis carebat, quæ uiribus potiora putabat. Rogauit ergo Iouẽ, ut ſibi cornua concedere dignaretur. Quod quum impetraſſet, ſtatim uoti ſui eum cœpit pœnitere. Nam quum inermis liber eſſet, à nemineq́; capi poſſet, natis cornibus laqueo comprehenſus ad arandum ducebatur, & immenſos labores ſubire cogebatur.

Fabula indicat, nihil à deo petendum, niſi quod ille nobis profuturum intelligit.

DE SENE À FILIO EIECTVS À DOMO qui duo lintea petiuit. 75

VIr quidam decrepitæ ſenectutis, domo eiectus à filio, in xenodochio degebat. Conſpicatus autem filium illac iter habentem, eum rogauit, ut ſaltem duo lintea ex rebus ſuis, quas tanto ſudore parauerat, ſibi mitteret

teret

teret, qui tandem paternis precibus motus, imperat filio ſuo puerulo, ut expetita ad auũ lintea ferret. Puer ſagax, & tali dignus patre, unum tantum tulit. Increpitus autẽ à parente, quod non duo, ut iuſsus erat, attuliſſet: ſeruo. inquit, alterum tibi, ut quum decrepitus in xenodochio deges, illud tibi mittam. Fabula indicat, qua mente in parentes ſumus, eadem liberos noſtros in nos futuros.

DE PVERO DISCERE NOLENTE. 76

PVer oſor literarum in ludum literarium à patre deductus, nullis magiſtri blanditijs induci poterat, ut primam Alphabeti proferret literam. Tum præceptor: aperi os, inquit, quod huius literæ exigit enunciatio. Ille uero hiabat, ſed abſque uoce. Præceptor uidens laborem ſuum irritum (neque enim puerulum ac nouicium uerberandum cenſebat) iubet eum inter condiſcipulos ſedere, eos monens, ut illi perſuadeant hanc uel ſaltem literam efferre. Tum condiſcipuli pro uirili quiſque eum hortari, dicentes, Eſt́ne tantus labor a, dicere? At puer uerſutus: non eſt, inquit, arduum dicere a: ſed ſi a, dicerem, uellet ut b diſcerem & cætera. Non erit ea uis præceptori patriq; ut diſcam. Fabula indicat, nolentes diſcere, à nemine poſſe compelli.

DE OVE CAPTA À CANE VOCIFErante, quod à Lupo capta non faciebat. 77

OVis comprehenſa à Cane gregis cuſtode, maximos edebat eiulatus, capta autem à Lupo, nullam emittebat uocem. Interrogata à paſtore, cur ita faceret: moleſtius, inquit, mihi eſt à cane, qui mihi cuſtos & amicus

eſſe debet, lædi, quàm à lupo, quem natura perpetuũ mihi genuit inimicum. Fabula indicat, grauiores nobis domeſticorum, quàm externorum eſſe iniurias.

DE PAVONE À MILITE PENNIS ſpoliato. 78

PAuo apud militem, qui galeam multis Struthionis pennis ornauerat, gloriabatur ſe multo pulchriores pennas habere, ut´que id uerum eſſe approbaret, caudam in gyrum explicuit: Miles illarum pulchritudine illectus, auem capiens, eam tanto priuauit ornatu, conumq́; galeæ inſigniuit. Tunc ſecum Pauo: me miſerum & ſtultum, inquit, qui tam pretioſas res raptori oſtendi, quas occultare debebam. Fabula indicat, pretioſarum rerũ oſtentatione multos ad rapinas concitari.

DE TVRDO PER VISCVM capto. 79

TVrdus uiſco captus ab aucupe, ſe ipſum affliſtabat dicens, Non tantum mortis dolore excrucior, quantum quod meæ res me perimunt. Aiunt enim uiſcum ex turdorum ſtercore procreari. Fabula indicat, homines tunc uehementer commoueri, quum rebus ſuis intereunt.

DE AVARO POMA MARCESCENTIA comedente. 80

VIr auarus plurima pulcherrimaq́; poma collegerat, qualia in ortis Alcinoi, & Heſperidum fuiſſe poëtæ fabulantur, quæ ita parcebat, ut niſi corrumpi inciperent, eſſe non auderet. Huius filius oppidò liberalis, ſodales ſuos ad pomaria ſæpe ducebat, dicens: Accipite ex his quæ uultis omnia, præter marceſcentia: illa enim pater meus

ter meus in ſecunda menſa ſemper ſibi iubet afferri. Huic *præcepto illi lubenter obtemperabant.* Fabula *indicat, homine auaro nihil eſſe miſerius, qui alijs cuſtodit, quæ ei deus fruenda conceßit.*

DE AVARO NIMIS AGROS *cuſtodiente.* 81

VIr *quidam extremæ auaritiæ emit prædia admodũ feracia, & omni fructiferarum arborum genere referta, quæ priori domino amplißimos fructus reddebant, quamuis immunita eſſent, & cunctis uiatoribus peruia.* Ratus *igitur nouus dominus, ſi melius coleret, & diligentius cuſtodiret, uberiores fructus ſe inde capturum: optime colere cœpit, & denſis uepribus ac parietibus clauſit, cuſtodesq́; diligentes appoſuit: uerũ poſt hanc tam diligentem cuſtodiam agri parum fructus illi reddebant.* Conſultus *autem deus unde hoc accidiſſet, ita reſpondit:*

I*pſe mali tanti cauſa es, qui ſepibus agros,*
P*arietibusq́; arctis obſtructos undiq́; ſeruas.*
M*ulta dedi quondam, quia multi multa petebant.*
V*ni ſeruit ager tibi nunc, cur tanta requiris?*

Fabula *indicat, liberali uiro deum multa largiri, quo multorum indigentiæ ualeat ſubuenire.*

DE MALO ARBORE INGENTIA *poma procreante.* 82

M*Alus arbor* Oleam *irridebat, quod exiguas procreaſſet baccas, quum ipſa ingentia, & quæ uix ſui rami ferrent, mala produxiſſet.* Sed *uehementi exorto uento quum pomorum onere, tum ui turbinis, & poma fere cuncta ceciderũt, & rami confracti ſunt:* Olea *autem illæſa*

illæſa permanſit. Tunc ſecum malus: quanto, inquit, melius mihi fuiſſet minores fœtus edidiſſe? Fabula indicat, nos debere modicis rebus eſſe contentos, quũ amplæ opes, & nimiæ diuitiæ ſine ingenti periculo nequeãt poßideri.

DE MVLIERE À VIRO VERBERATA, quæ ſe mortuam ſimulabat. 83

MVlier quædam à uiro multis uerberibus affecta, ſe mortuam ſimulabat, quò marito timorem incuteret: retento enim anhelilitu, immobilis reſupina iacebat. Vir ſagax, & mulieris fraudum non ignarus: beſtia, inquit, mortua pelle nudanda eſt: arreptoq; cultro, à pedibus pellem diripere cœpit. Vxor ſentiens quorſum ſua tenderet ſimulatio, pedem retrahens, illico reſurrexit.

Fabula indicat, quod uiro prudenti fruſtra muliebres tenduntur inſidiæ.

DE MILVO ET ACCIPITRE APVD aquilam de præſtantia contendentibus. 84

MIluus cum Accipitre apud Aquilam de præſtantia certabat, dicens, ob corporis magnitudinem ſeſe illi præferendum. Contra Accipiter, non ſtaturam, ſed uires ſpectari oportere, dicebat. Tunc aquila: ite, ait, uenatum, & uter ueſtrum digniorem mihi attulerit prædam, eum præſtantiorem iudicabo. Quum autem Miluus exiguum murẽ, accipiter uero columbam apportaſſet, inquit Aquila, quanto colũba maior eſt mure, tanto Accipitrem Miluo præſtantioré eſſe pronuncio. Fabula indicat, ex operum, non corporum magnitudine homines metiẽdos.

DE INSANO SAPIENTIAM VENDENTE. 85

INſanus quidam urbes peragrans, alta uoce clamabat, ſapientiam ſe habere uenalem. Cuidam autem oblato argento eam petenti colaphum incuſsit, longumq́; filum dedit, dicens, eris ſapiens, ſi quouſq; hoc filum protenditur, ab inſanis & furioſis abſueris. Fabula indicat, nullum cum inſanis habendum eſſe commercium.

DE PORCELLO ET TESTAMENTO patris. 86

POrcellus mortem parentum ingenti clamore deflebat: Sed quum lectis teſtamenti tabulis, magnum glandis aceruũ, multosq́; farinæ modios ſibi relictos cognouiſſet, obticuit. Rogatus cur non amplius fleret: farina, inquit, & glandes os mihi occluſerunt.

Fabula indicat, amplas hæreditates hæredum dolori facile finem imponere.

DE OVIBVS IMMODERATE SEGETEM depaſcentibus 87

AGricola conquerente, quod oues uniuerſam ſegetem depopularentur: Iupiter eis præcepit, ut modeſte de paſcerent. Quæ quum præceptis non obtemperarent, Lupo iniunctum eſt, ut oues moderate puniret. Sed paſtore conquerente, totum ouium gregem à Lupo occiſum, Iupiter iratus uenatori imperauit, ut Lupũ perimeret. Quod ille impigre eſt executus.

Fabula indicat, nullum immoderatum eſſe diuturnũ.

DE LEONE PARTEM PRAEDAE À Lupo petente. 88

LVpus & Vulpes inita inter ſe ſocietate uenatum profecti ſunt, qui quum ceruum, quem ceperant di-

uidere

uidere uellent, ſuperueniens Leo *tertiam prædæ partem ſibi, ut quadrupedum regi deberi dicebat.* Lupus *uero negabat.* Tunc *excandeſcens* Leo, *iniectis in lupum unguibus, totum eius caput pelle nudatum rubicundum reddidit.* Vnde Lupus *uix uiuus euaſit.* Conuerſus *hinc in* Vulpem Leo, *tu uero quid dicis?* Ego, *inquit, mi domine rex non tertiam modo partem, ſed totum ceruum tuum eſſe non inficior.* Ecquis, *inquit* Leo, *te ita ſapienter docuit reſpondere?* Galerus *ait* Vulpes *ille ruber, quem ſocio meo* Lupo *impoſuiſti.* Fabula *indicat, melius eſſe partem interdum concedere, quàm totum amittere.*

DE VIRO VXOREM NON COGNOſcente ut fœlix euaderet. 89

VIr *fatuus uxorem ducturus, audiuit à uicino ſuo, illum futurum in pecoribus fortunatum, qui uxorem poſt nuptias primis tribus diebus non tangeret.* Vt *igitur hanc felicitatem conſequeretur (erat enim paſtor ouium) nocte prima uxorem non attigit, nihiloq; magis, quæ eam conſecuta eſt.* Virgo *libidine incenſa, quum ſe huc & illuc in lecto uolutaret, neq; ullis blanditijs uirum ad opus maritale poſſet impellere, tertia nocte maritum nil tale ſuſpicantem, & propterea alto oppreſſum ſomno, ſecuri aggreſſa, duobus ictibus percußit.* Quum *autem interrogaretur, quid eam ad tantum facinus impuliſſet: infelicitas mea, inquit: exiſtimans magnam mulierum eſſe infelicitatem uiros ſtertere, quum fodere debeant.* Fabula *indicat, uxores non ſinendas uirgines permanere.*

DE VIRO SEPEM DESTRVENTE ut inutilem. 90

VIr quidam ſepi, qua eius uinca concluſa erat, ut ſterili conuiciabatur, eamq́; ut nullius emolumẽti exciſam exuſſerat. Tunc uinea aperta, & pecoribus & hominibus facta peruia, à cunctis depopulata eſt. Dominus uineæ hoc cõſpicatus ſe ipſum ſtultitiæ accuſabat, quod ſepẽ uuæ ſuæ cuſtodem tam imprudenter amouiſſet. Fabula indicat, qui res ſeruant, non minus facere quamuis ocioſi uideantur, quàm qui eas ſuo labore congregarunt.

DE DAEMONE MORTE DIVITVM *lætante, pauperum uero mœſto.* 91

DAemon terrarũ orbem peragrans (ut eius eſt mos) animaduertit iuuenem quendam parentum morte lætantem: Vnde totus exhilaratus eſt. Sed ulterius progreſſus fleuit, quum alium filiũ in funere patris mœſtum intueretur. Interrogatus tam diuerſorum affectuum cauſas. Riſus, inquit, filij ex obitu parentum, ſignificat illos diuites eſſe defunctos, quorum admodum rari noſtras effugiunt manus. Fletus uero, paternæ eſt ſignum inopiæ. Pauperum autem regnum cœlorum ut plurimum eſſe conſueuit. Fabula indicat, nimias diuitias homines ad inferna deducere.

DE LVPO ESVRIENTE QVI IN *cadauer Bouis inciderat.* 92

LVpus ſenio confectus, quum amplius uenari non poſſet, magna cruciabatur fame, nec aliquem cognatum aut amicũ, qui eum cibo iuuaret, poterat inuenire. Dum ergo mœſtus ingentem peragraret ſyluam, in bouis cadauer incidit, quod uix cœperat laniare, quum non ſolum cæteri lupi, uerum etiam uultures, corui, & cornices illuc

ſe contu

ſe contulerant, lupum orantes, ut ſe in amicitiam, & in partem prædæ admitteret. Tunc ſecum lupus: Quem paulo ante fratres & filij negligebant, ecce alienigenæ animantes nunc honore proſequuntur, & amicum expetũt. Non mihi, ſed boui hunc exhibent honorem.

Fabula indicat, pauperem cunctis odioſum eſſe, diuitibus uero ab omnibus honorem exhiberi.

DE VVLPE CAPTA ET RVSTICVM *ut ſe dimitteret orante.* 93

VVlpes capta à ruſtico, cuius quamplurimas gallinas occiderat, blandis eum uerbis orabat, ut ſe dimitteret, perſancte iurans nullum ulterius damnum ſe illi illaturam. Cui ruſticus: ignoſcerem, inquit, tibi perlibenter, & te incolumẽ dimitterem, niſi te ſubdolum & fœdifragum animal eſſe cognoſcerem. À mortua nullum mihi detrimẽtum inferri poſſe certò ſcio, à uiua uero ſubdubito.

Fabula indicat, perfidis & fallacibus uiris nullam adhibendam fidem.

DE PORCO LAETO MORTE *inimici.* 94

POrci duo erant cuidam ſubulco, tam immortale inter ſe odium, & perpetuas inimicitias habentes, ut cotidie ſeſe dentibus lacerarent. Quum autem dominus unũ ex eis occideret, alter incredibili afficiebatur lætitia, uidens inimico ſuo iam iam eſſe moriendum. Paucis autem poſt diebus, quum ipſe quoq; ad necem traheretur, ſeſe afflictabat, dicens, heu me infelicem, cur inimici mei cæde lætatus ſum, quem tam cito eram eodem exitu ſecuturus?

Fabula indicat, neminem debere ne inimici quidẽ morte lætari,

te lætari, quum exploratum ſit cunctis eſſe moriendum.

DE DAEMONE VXOREM *recuſante.* 95

DAemon defuncta uxore, quam admodum moroſam & difficilem habuerat, in perpetuo cœlibatu permanere decreuerat. Ingreßus autem quendam hominem, ut inde exiret, nullis adiurationibus ac minis poterat adduci. Tandem exorciſta quum omnia prius fruſtra tẽtaſſet, ſciens nullum uxore maius eſſe tormentum, minatus eſt, niſi egrederetur, ſe uxorem illi daturum. Tum Dæmon alta uoce clamauit, egredior, egredior: noli me iugalibus uinculis irretire, ſtatimq; exiuit. Fabula indicat, difficili & moroſa uxore nihil eſſe miſerius.

DE MVRIBVS TINTINABVLVM FELI *ſuſpendere uolentibus.* 96

MVres in unum conueniẽtes, conſultabant, quo ingenio, quáue arte felis inſidias poſſent euitare. Tunc qui cæteros & ætate, & rerum uſu anteibat, reperi inquit uiam, quæ nos à tantis periculis incolumes conſeruabit, ſi mihi parêre uolueritis. Suſpendamus collo eius tintinabulum, cuius ſonitu uenientem aduerſus nos felem ſentire poßimus. Tunc omnes uoce conſona ſententiã illius ut ſaluberrimam laudauerunt, itaq; faciendum eſſe dixerunt. Surgens autem quidam ſenior, imperato ſilentio: Ego quoq;, inquit, iſtam ſententiã approbo. Sed quis erit qui collo felis titinabulum ſuſpẽdere audeat. Quum autem omnes hanc prouinciam ſubterfugerent, irrita ſententia fuit. Fabula indicat, multos quæ facienda ſunt laudare, ſed qui ea facere uelint, paucos reperiri.

DE MILITE TIMENTE INCLVDI *in opido obſidendo ob auxilia à longe uentura.* 97

Miles quidam prudens inuitatus à commilitonibus ſuis, ut cuidam Italiæ oppido, quod ad regem Gallorum defecerat, unà cum eis uellet eſſe præſidio: ſi proprius, inquit, loci dominus oppidum obſidebit, quis nobis ſuppeditabit auxilium? Tunc illi: rex, inquiunt, Gallorum. Miles tumulum quendam conſcendens, ô rex Gallorum, ter alta uoce clamauit. Quum autem nullum ſibi redderetur reſponſum, conuerſus ad inuitantes: nolo, inquit, illuc accedere, ubi qui mihi ſuppetias daturus eſt, auxilium implorantem non audiat. Cæteri, qui illuc acceſſerunt, à proprio oppidi domino obſeßi, expugnato oppido, capti & iugulati ſunt.

Fabula indicat, ſtultos & amentes eſſe, qui ſeſe periculis imprudenter obijciunt.

DE BOBVS SPERANTIBVS PASCERE *qui ad arandum ducti ſunt.* 98

Bubulcus ſtabulum ingreßus, boues lætitia exultantes aſpexit: interrogauit igitur eos, quænam eſſet cauſa letitiæ? Cui illi, ſperamus, inquiunt, hūc diem abſq; labore in lætißimis paſcuis nos eſſe ducturos. Quid uos, inquit Bubulcus, ut ita credatis induxit? Ita, inquiunt, fore ſomniauimus. Nolite, ait Bubulcus, huiuſmodi ſomnio fidem adhibere, quod falſum eſſe deprehendetis: Ego enim ſomniaui uos hodie araturos: hominū enim ſomnia quàm brutorum ueriora eſſe conſueuerunt.

Fabula indicat, nihil mortalium ſpe eſſe fallacius.

DE VIRO QVI SE FELICITATIS ſuæ cauſam, infelicitatis uero fortunam eſſe dicebat. 99

VIr quidam auariciæ deditus, quũ audiret, nihil mercatura eſſe lucroſius, diuenditis paternis bonis, nauigare cœpit, proſperaq; uſus fortuna, breui maximas diuitias congregauit: interrogatus autem ab amico, quomodo tam paruo temporis curriculo tot opes coaceruaſſet: mea, inquit, induſtria. Sed quũ non contentus tot ac tantis, quas parauerat diuitijs ditior nauigatione fieri uellet, bis, terq; naufragio facto, amiſſis opibus, ad ſummam inopiam redactus eſt. Qui deinde interrogatus quid eum paulo ante tantis rerum omniũ copijs affluentem ad tantam paupertatem redegiſſet: fortuna, reſpondit. Quod fortuna audiens uehementer indoluit, ingratum eum appellans, qui bonorum ſe cauſam, malorum uero uolebat eſſe fortunã.

Fabula indicat, improbe eos facere, qui felicitatis cauſam ſuæ induſtriæ, aduerſitatis autem fortunæ adſcribunt.

DE FOEMINA MARITVM OB PVLLOS male ſeruante uerberante. 100

NB.

FOemina quædam uirilis animi, maritum meticuloſum & inſulſum multis affecerat plagis, quia unum ex pullis gallinaceis, quos abiens ei ſeruandos reliquerat, miluus abſtulerat. Quare uxore iterũ abſente ne quem pullorum, quibus datus hærebat cuſtos, auis inimica poſſet eripere uniuerſos eodem filo ligatos diligentius cuſtodiebat. Sed quum ex improuiſo miluus adueniens unum unguibus rapiens uellet auferre, omnes pariter per inane portauit. Infelix maritus memor ob unum pullum amiſſum ſe

ab uxore male mulctatum multo grauiora cœpit formidare. Satius ergo mori eſſe duxit, quàm iterum uxoris iram experiri. Ficus quaſdam melle & aromatibus optime conditas uaſculo fictili mulier prudens condiderat, marito inſulſo, cuius gulam timebat, monito, ne quid inde eſſet, quum præſentaneum uenenum lateret in uaſculo. Maritus mori cupiens ficus comedit uniuerſas ratus eā optimam moriendi, & uxoris iram euadendi uiā eſſe. Rediens mulier, quū pullos omnes à miluo ereptos eſſe cognoſceret, ſumpto ingenti baculo, maritum malum pullorum cuſtodem uerberare decreuerat. Cui inſipiens maritus, noli, inquit, uxor me iam iam moriturum uerberare. Omne enim uaſculi uenenum comedi, ut errati pœnas luam. Tūc mulier ira in riſum uerſa marito ignouit, qui pro pullis male ſeruatis alio pacto ei ſatisfecit.

Fabula indicat, aduerſus inſipientes nullum idoneum eſſe remedium.

FINIS.

INDEX FABVLARVM AESOPI ET ABSTEMII, IVXTA FOLIORVM NVMERVM.

Abies & dumus 139
Accipitres inter ſe inimici quos pacant columbæ 246
Accipiter columbam inſequens 209
Adoleſcentes duo 117. 162
Adoleſcens & catus 118
Adoleſcens in funere matris canens 231
Adoleſcens & hirundo 177
Adoleſcens ex nimio coitu infirmus 244
Aegrotus & medicus 55. 128. 177
Aethiops 77
Anguis& lupus 118. 166
Agricolæ & canes 59. 122. 160
Agricola & filia eius 51. 119. 161
Agricola militiam & mercaturam affectans 229
Agricola ictus ab ape 276
Agricola & poëta 237
Agricola & pelagus 123. 166
Agricola & fortuna 76
Alcedo 77
Ales & pulli eius 140
Amnis fontem ſuum conuitijs laceſſens 230
Anſer 144
Anſeres & grues 68. 131

Anguilla cõqueritur qd' magis q̃ ſerpens infeſtetur 215
Anus & ancillæ 129
Anus dæmonem accuſans 219
Aper & ruſticus 143
Aper & aſinus 97
Aper & aſinus 262
Apes & Iupiter 176
Apiarius 77
Aquila 91
Aquila & coruus 125. 149
Aquila & ſcabro 149
Aquila præferens ſe cæteris auibus 253
Aquila & uulpes 147
Aquila & pica 218
Aquila & homo 155
Aquila & cornicula 98
Aquila filios corniculi capiens 239
Aranea & podagra 200
Aranea & hirundo 210
Arbores pulchræ & deformes 213
Aries cum tauro pugnans 238
Arion & delphin 198
Arundo & auicula 274
Aſinus moriendo uinum effundens 273
Aſinus porco inuidens 259
Aſinus & lupus 55. 180
Aſinus & equus 58. 119
Aſinus & equus 180. 179
Aſinus & Iupiter 178

Aſinus

Aſinus 129. 134. 191
Aſinus & uiatores 190
Aſinus & leo 70
Aſinus ſylueſtris 87
Aſinus, ſimia & talpa 215
Aſinus ingrato hero ſeruiens 235
Aſinus & ſcurra 229
Aſinus finem laborum non inueniens 233
Aſinus ægrotans, quem lupi uiſitant 233
Aſinus tubicen & lepus tabellarius 246
Aſinus leonis pelle indutus 87
Aſinus & coruus 88
Aſini cum uulpe ſocietas 88
Aſinus & uitulus 211
Aſinus & ranæ 88
Aſini & Iupiter 87
Auarus poma marceſcentia comedens 282
Auarus nimis cuſtodiens agros 283
Auceps 61. 120. 168
Auceps & merula 62
Auceps & fringilla 222
Aues & noctua 193
Aues plures reges eligere uolentes 231
Aues & quadrupedes 128
Aues ſcarabeum timentes 221
Auarus 68
Auarus & inuidus 141
Auriga & rota currus ſtridens 241

B

Bos & iuuencus 145
Bos cornua à deo petens 280
Boues & bubulcus 290
Bubo & aquila 256
Butalis & ueſpertilo 74
Bubulcus 91
Buccinator uel tubicen 120

C

Calamus & oliua 163
Caluus quidam 64.136
Camelus 89.135
Cancer & uulpes 81
De cancris matre & filio 134
Canis & lanio 54.117
Canis ad cœnam uocatus 155
Canis & lupus 170
Canis & umbra 98.171
Canis & herus 221
Canis & aſinus 100
Canis uenaticus 105
Canis & gallus 65
Canis & ouis 118
Canis inuidus & Bos 125
Canis & Leo 146
Canis mordax 135
Canis & aſinus 153
Canis pluuiam timens, aqua feruenti excoctus 258
Canis filium domini occidens 276

Canis & aſinus aduerſus lupum 272
Canes urbani uillaticum inſequentes 219
Canis oues domini ſui occidens, ab ipſo ſuſpenditur 238
Canes duo 80
Capones pingues, & quidam macer campo 212
Capra & canis 277
Carbonarius & fullo 57. 120. 156
Carduelis & puer 223
Caßita & pulli 197
Caßita 67
Caſtor 61, 169
Catus & gallus 151
Çata & Venus 51. 159
Cera duritiem appetens 228
Ceruus & leo 165
Ceruus & lupus 106
Ceruus 111
Ceruus & boues 114
Ceruus & ouis 106
Cerua 69
Cerua & uitis 70
Cerua & Leo 69
Cicada & formica 132, 144
Citharœdus 81
Cingularis & uulpes 67
Cochleæ 75
Claudus primum accubitum occupans. 278
Cochlea petit ab Ioue ut ſuam domũ ferre poßit 236

Columba & miluus 103
Columba & pica 245
Columba 89
Columba & cornix 90
Coriarius emẽs pellẽ urſi à uenatore, nondũ capti 226
Cornix & coruus 82
Conix & canis 82
Conix & ouis 125
Cornix & urna 141
Coruus ægrotans 171
Coruus & uulpecula 91. 170
Coruus & lupi 195
Coruus & ſerpens 83
Cucurbita & pinus 194
Cuculus & accipiter 211
Culex & leo 92
Culex ſibi cibum & hoſpitium ab ape petens 146
Cycnus 73
Cycnus in morte canens comprehenſus à ciconia 213
Cynicus philoſophus 279

D

Dæmon uxorem recuſans 289
Dæmõ morte diuitum lætus, pauperũ uero mœſtus 287
Delector militum 271
Diues à fortuna petens, ne plus diuitiarum ſibi det 250
Diues quidam & ſeruus 219
Diuitis filia & mater 90
Duo adoleſcentes 32
Duo amici & urſus 32, 136, 162

Duo galli inter ſe certantes 174
Duo inimici 163

E

Epiſcopus ſacerdoti ignoſcens nummos armatos afferenti 253
Eques caluus 136
Eques & leo 109
Equi duo 222
Equus incultus, ſed uelox, quem cæteri irrident 243
Equus & aſinus 110
Equus & ceruus 116
Erinacius uiperam hoſpitem eijciens 236

F

Faber & canis 167
Felis & murem & caſeum comedens 257
Ficedula & turdus 263
Filius hortulani urtica punctus 260
Filius & pater 63
Filius & mater 63
Formica & columba 175
Formica & cicada 132. 144. 188
Formica 35. 127
Fur & canis 104
Fures & gallus 32

G

Gallus pellem uulpinam fugiens 261
Gallinæ pullus matri non obſequens 267
Galli inter ſe pugnantes 153
Galli & perdix 56. 275

Gallus & catus 124
Gallina & uulpes 181
Gallus gallinaceus 94
Gallina & hirundo 89
Gallina auripara 92
Glires quercum eruere uolentes 220
Graculus 107
Grammaticus docens aſinum 264

H

Heremita & miles 227
Hydrus & rana 277 *Hinnulus* 68
Hirundo & aliæ auiculæ 102
Hirundo & cornix 74
Hœdus & lupus 81. 106
Hœdus & lupus 129
Homo glorioſus 57
Homo à cane morſus 161
Homo & Apollo 58
Homo & Satyrus 59
Homo & ligneus deus 154

I

Impoßibilia promittens 65
Inſanus ſapientiam uendens 284
Iupiter & pudor 84
Iupiter & coruus 166
Iupiter & teſtudo 84
Iupiter & ſimia 131. 138
Iupiter conuiuium celebrat 186
Iuuenis ſenis curuitatem irridens 217

L

Legatus auarus tubicines decipiens 216
Leæna & uulpes 173
Leo & capella 141
Leo & ceruus 270
Leonis lautum conuiuium 257
Leo & lupus 285
Leo & uulpes 279
Leo & rana 127. 171
Leo ſenex 171
Leo, aſinus, & uulpes 172
Leo & taurus 133
Leo & capra 130
Leo & uenator 142
Leo cuiuſdam ruſtici filiam amans 173
Leo & homo 182
Leo & quidam alij 96. 128
Leo & mus 101
Leo & mus 228
Leo ſenectute confectus 99. 171
Leo & uulpecula 114
Leo porcum ſibi ſocium eligens 245
Leo & urſus 66
Leo & lupus 72
Lepores & ranæ 179
Lepores 85. 105
Lepus & teſtudo 183
Lepus ſeſe uulpi præferens ob pedum uolocitatem 137
Lepus calliditatẽ, & uulpes celeritatẽ à Ioue petũt 242

Lignator quidam 178
Lupus & agnus 94
Lupus ſuadens hiſtrici ut tela deponat 235
Lupus ouis pelle indutus, qui gregem deuorabat 237
Lupus piſcis fluuij, maris regnum affectat 240
Lupus & agnus 174
Lupus & grus 96. 173
Lupus & ſuccula 104
Lupus & uulpes 111
Lupus & canis 21
Lupus & caput pictum 107
Lupus & uulpes 267
Lupus oues inuadere impeditus 268
Lupus qui ſe religioni addicit 265
Lupus eſuriens 287
Lupus gregē aggreditur, dū canes inter ſe rixantur 273
Lupus & ouis 85. 112
Lupus & uetula 92
Luſcinia cantum accipitri pro uita pollicens 245
M
Malus tranſplantata 126
Malus arbor poma ingentia procreans 283
Maritus & uxor 80
Medicus quidam 168
Membra & uenter 113. 196
Mercurius & Tireſias 79
Mercurius & ſtatuarius 79
Mercurius & ſutor 84
Merula & miluus 275

Miles timens includi in oppido, ob auxilia à longe uentura 190
Miluus, accipiter, & aquila 284
Miluus ægrotus 101
Monedula & columbæ 48
Monedula 83
Montium partus 104. 195
Morio crucifixum pro turibulo ferens 265
Morſus à cane 60
Mula quædam 167
Mulier & gallina 52. 161. 180
Mulier 73
Mulier & medicus 160
Mulier uenefica 75
Mulier & ancillæ 75
Mulier uirum morientem flens, quã pater cõſulatur 213
Mulier ignem in mariti domum ferens 247
Mulier amatoris diſceſsum flens 214
Mulier quæ pro uiro ſe mori uelle dicebat 231
Mulier ob turdos uerberata 259
Mulier uerberata ſe mortuam ſimulat 284
Mulus & equus 225
Mures felis collo tintinabulum ſuſpendere uolentes 289
Mures & catus 164
Mures & ranæ 93
Mus qui cum fele amicitiam contrahere uolebat 234
Mus liberans miluum 235
Mus urbanus & mus ruſticus 97

Mus in ciſta natus 205

Muſca 277

Muſca & formica 108

Muſcæ 79

Muſca quæ quadrigis inſidens, puluerem ſe excitaſſe dicebat 214

Muſtela & mures 126

N

Nautæ ſanctorum auxilium implorantes 215

Noctua & aucs 193

Mutrix & lupus 133

Nuci, aſino, & mulieri proſunt uerbera 233

O

Ollæ duæ 136

Olea & cucurbita 255

Olitor & talpa 269

Olitor & canis 70

Opilio & agricolæ 124

Opilio qui lupum inter canes aluerat 260

Ouis paſtori conuitiatur 241

Ouis à cane capta uociferatur, à lupo uero capta minime 281

Oues immoderate ſegetem paſcentes 285

P

Pater filium ad uirtutem fruſtra hortatur 238

Pardo & uulpecula 146

Paſtor & mare 55.185

Paſtor & lupus 72

Paſtor & oues 90

Pauo

Paſtor gregem aduerſus lupum hortans 261
Paterfamilias & canis 271
Pauo pennis à milite ſpoliatus 282
Pauo & monedula 67.126
Pauo & pica 128 Pauo & grus 138
Pauper defles domus ruinã, in qua theſaurũ inuenit 255
Pecunia potius ad malos quàm ad bonos accedens 256
Pica & cuculus 274
Philomena & accipiter 150
Piſcator & cynaris 58
Piſcator & piſciculus 132
Piſcatores quidam 157.158.190
Piſcator quidam 157
Piſcator quidam alius 78
Piſces è ſartagine in prunas deſilientes 215
Porcus poſt mortem domino gratias referens 275
Porcus lætus inimici morte 288
Porcellus & patris teſtamentum 285
Porcus & equus 263
Prætor repetundarum damnatus 247
Pſittacus admiratur cur maior honor ſibi exhibeatur alibi, quàm in patria 253
Pſittacus honoratus 279
Puer diſcere uolens 281
Puer oues paſcens 169
Puer & ſcorpio 183
Puer & fortuna 164
Puer & fur 142
Puer quidam fur 184

Pulex 187
Pulex & homo 187
Punica & malus arbores 185

Q

Quercus & arundo 131.138
Quadrupedes ſocietatem aduerſus aues cum piſcibus ineuntes 216

R

Rana & uulpes 135.180
Ranæ, & earum rex 102.158
Rana & bos 109
Ranæ duæ 65
Ranæ aliæ duæ 76
Rex & ſimiæ 189
Ruſticus & mus 218
Ruſticus & Hercules 144
Ruſticus per uocem hœdi ad iuriconſultũ admiſſus 243
Ruſticus & fortuna 137
Ruſticus & coluber 96
Ruſticus & anguis 106
Ruſticus & iuuencus 142
Ruſticus impetrat ut triticũ abſque ariſtis naſcatur 209
Ruſticus amnem tranſiturus 210

S

Sacerdos qui quinq; moniales prægnantes fecit 252
Sacerdos qui puero turdos dederat aſſandos 263
Sacerdos & pira 225
Salix & ſecuris 184
Satyrus & uiator 143.192

Scarabeus

Scarabeus & aquila 191
Scurra & epiſcopus 224
Senex mortem uocans 159
Senex mortem differre uolens 247
Senex puellam in uxorem accipiens 217
Senex iuuenem poma ſibi ſurripientĕ ſaxis deijciens 244
Senex à filio domo eiectus duo lintea petens 280
Serpens ſaxo oppreßus 265
Serpens & agricola 181
Serpens & cancer 71
Serpens 89
Seruus aſinam heri è rupe deijciens 274
Simia & uulpes 165
Simia, & eius proles, ſiue Iupiter 131.138
Simia & uulpecula 113
Simia & duo eius nati 187
Simiæ & pardalus 192
Simius & Delphis 78
Sol & aquilo 134
Sus & canis 71
Sus & canis 223
Sylua & ruſticus 112

T

Talpa & mater 186
Taurus & leo 139
Taurus & caper 137
Taurus & mus 144
Teſtudo & aquila 69.133
Teſtudo ab aquila ſublata in altum 254

Teſtudo & ranæ 220
Thynnus & delphinus 168
Turdus uiſco captus 282
Tigris & uulpes 139
Trabs & boues eam trahentes 212
Trabs boum pigritiam increpans 223
Tubicen, ſiue buccinator 53.167
Turdus amicitiam cum hirundine iniens 218

V

Vaticinator 61.175
Venator & perdix 183
Vermis & uulpes 91
Veſpæ, perdices, & agricola 186
Veſpertilio, rubus, & mergus 66
Veſpertilio & muſtela 86
Viator & Iupiter 62.181
Viatores duo 76
Viatores & ſarmenta 86
Vidua & aſinus uiridis 239
Vidua operarium ſuum coniugio ſibi copulans 251
Vipera & lima 112
Vir auarus ſacculum nummorum alloquens 248
Vir qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia acceßit 217
Vir ſepem deſtruens ut inutilem 287
Vir qui ſe felicitatis ſuæ cauſam, infelicitatis uero fortunam dicens 291
Vir beneficus in latrones incidens 276
Vir theſaurum compatre conſcio abdens 278
Vir lapidatus

Vir lapidatus reſurrexit 266
Vir auarus moriens 264
Vir decrepitus arbores inſerens 278
Vir mitis, & uicinus maledicus 258
Vir piſciculos ſciſcitans de morte patris 258
Vir & uxor bigami 227
Vir malignus & dæmon 230
Vir zelotypus qui uxorem dederat cuſtodiendam 232
Vir clyſteria recuſans 232
Vir inops & infirmus 157
Vir agricola 155
Vir amicos experiri uolens 241
Vir & uxores 188
Vitulus & cerua 176
Vitula & bos 163
Vlmus & Siler 228
Vpupa indigne honorata 224
Vrſus & apes 222
Vir diues illiteratus: & uir pauper ſed doctus 269
Vir qui ouum ſe peperiſſe uxori dicit 262
Vir experiri uolens uxoris mentem 260
Vir uxorem defunctam deflens 251
Vrſus uxori oculum eruit 270
Vulpes & caper ſiue tragus 50.150
Vulpes & pardus 50.158.189
Vulpes & leo 56.123.151
Vulpes & caput quoddam 56.154
Vulpes ſine cauda 151
Vulpes & rubus 152

Vulpes & crocodilus 153
Vulpes & uenatores 153
Vulpes eſuriens 156
Vulpes quædam 182
Vulpes carnes leporis cani laudans 242
Vulpecula & ciconia 107
Vulpecula & muſtela 115
Vulpes & aquila 123
Vulpes & feles 189
Vulpes & mulieres gallinam edentes 211
Vulpes 255
Vulpes & ruſticus 288
Vulpes, & gallina incubans 272
Vulpes & Gallus 266
Vulpes & canis 267
Vulpes & lupus 257
Vulpes capta à cane 270
Vultur & aliæ aues 130
Vultur & canes 268
Vxorem ducturus rogat amicos ut deũ pro ſe orẽt 277
Vxor maritum ob pullos male ſeruatos uerberans 291
Vxorem non cognoſcens ut felix euaderet 286

SEB. GRYP. GERMANVS
EXCVD. LVGDVNI
M. D. XXXIIII.